DE DEMOSTHENIS

QUAE FERUNTUR

PROOEMIIS

SCRIPSIT

RAIMUNDUS SWOBODA

VINDOBONAE

IN AEDIBUS CAROLI KONEGEN

MDCCCLXXXVII.

GUILELMO AB HARTEL

CAROLO SCHENKL

D.

Vindobonae, typis Adolphi Holzhauseni.

GUILELMO AB HARTEL

CAROLO SCHENKL

D.

In Demosthenis quae feruntur ΠΡΟΟΙΜΙΑ vel ΠΡΟΟΙΜΙΑ ΔΗΜΗΓΟΡΙΚΑ[1]) cum inquirere animum inducerem, ut bipertito

[1]) Δημηγορικά enim, quod ceteri habent, codex Σ, qui integerrimus in orationibus Demosthenis tradendis testis repertus est, omisit. sunt autem, ut breviter exponam, codices, in quibus haec prooemia traduntur, quantum ex prolegomenis criticis Voemelii perspici potest, fere hi: cod. *Σ* Paris. reg. 2934 saec. X. (Bekker. ed. Berol. Σ, ed. Oxon. S, Dindorf. S), in quo medio fere prooemia cum epistulis leguntur orationibus interposita. — cod. *F* Venet. Marc. 416 saec. XI., in quo prooemia, quo loco nunc extant in libris editis, leguntur ordine, ut in Aldina, perturbato. — cod. *Bav.* Monacensis 85 saec. XIII. (Dindorf. et Turic. B), de quo idem dicendum, quod de F. — cod. *Y* Paris. reg. 2935 saec. XI., in quo ultimum locum prooemia obtinent; cod. *Ω* soc. Iesu Antverp. 43 (Brux. 11295) saec. XIIII in. (Dindorf. O); in utroque libro in prooemiis eadem est lacuna trium paginarum (18 . . 25 ἐγνωκέναι . . λόγους) signo non adiecto. — cod. *Φ* Venet. Marc. 418 saec. XI. (Bekker. ed. Berol. Φ, Oxon. Q; Dindorf. Q); prooemia et epistulae in codice extremo leguntur. — cod. *v* Paris. Coisl. 339 saec. XV.; prooemia ut F ordine perturbato exhibet scriptoris nomine non addito. — cod. *r* Paris. reg. 2936 (Colbertin. 3769) saec. XIIII.; prooemia, quae inde a X. incipiunt, in libro extremo scripta sunt. — cod. *Vindob.* 4 (cod. Graec. CV) saec. XIIII. med. f. 118[b] sqq. δημοσθένους προοίμια δημηγορικά, f. 123[b] sqq. τέλος προοιμίων δημηγορικῶν δημοσθένους. προοίμια τὰ αὐτὰ τοῖς προγραφεῖσι, cuius libri collationem accuratissimam ipse confeci. — cod. *Vat.*[b] 68 saec. XV. in.; prooemia in libro leguntur ultimo. — cod. *Vat.* 69 saec. XIIII., suppl. saec. XVI., in quo eadem, quae in cod. F est, invenitur prooemiorum perturbatio. — codices, quos nemo dum tractavit, sunt: cod. *Paris. 256* saec. XIIII., qui praeter Demosthenis Olynthiacas eiusdem exordia cum schol. margg. atque ea quae ex Demosthenis orationibus excerpsit Photius continet; cod. *Ambros. D* 112 saec. XII., in quo Demosthenis orationes XXXI insunt et prooemia. praeterea prooemia contineri veri simile est duobus codicibus in Graecia adservatis, altero in monasterio Laurae, altero in monasterio St. Virginis in Chalci paeninsula. — ceterum extitisse prooemia in exemplo Atticiano, quod dicitur, ex Σ apparet, quo simul numerus versuum eorum traditus est Christio teste ΧΗΗΗ𐅄ΔΔ, Dindorfio et Cobeto auctoribus ΧΗΗΗ|Δ̄|ΔΔ; cf. Christ 'Die Atticusausgabe d. D.' comm. acad. Monac. I. cl. XVI t. III s., Dindorf ed. Oxon. vol. IIII p. 1486, Cobet Misc. crit. p. 6.

materiam dividerem, quaestionis ipsius natura monuit. explicatis enim et veterum et recentiorum de prooemiis sententiis primum erat quaerendum, utrum ab uno an ab pluribus hominibus in eam quae nunc est eorum formam redacta putanda sint; deinde dicendum erat de eorum locorum consensu modo aperto modo latente, qui prooemiis communes sunt cum orationibus aut a Demosthene aut ab aliis conscriptis, disserendumque, quid locis illis in medio positis atque diligenter inter se comparatis efficeretur ad iudicium de prooemiorum auctore faciendum. quoniam igitur disputandi rationem ostendimus, ordiamur ab eo, quod primum posui, et virorum doctorum de prooemiis varias sententias discrepantesque explicemus, qua disputatione simul via ad ea quae sequuntur parabitur.[1])

[1]) Iam propositus erat hic liber professorum ord. phil. collegio, cum in manus meas venit libellus, quem conscripsit P. Uhle 'De prooemiorum collectionis quae Demosthenis nomine fertur origine' (lib. schol. gymn. Chemniciensis a. 1885). quam disputatiunculam cum legissem, statim intellexi mihi huius libri in publicum edendi consilium abiciendum non esse. quod quibus de causis statuerim, facile cognoscent, penes quos rectum iudicium est. ceterum id addam me non ignorare libellum illum bis censuram eamque nimis benignam subiisse (Phil. Rundsch. V 1322 sqq., Berl. phil. Wochenschr. V 1418 sqq.).

CAPUT PRIMUM.

Magna est inter viros doctos de prooemiorum in libris Demosthenis nomine traditorum natura dissensio. quorum alii confecta ea censent a rhetore corrasa e Demosthenis orationibus, alii e multis nunc deperditis orationibus complurium oratorum Atticorum conflata, alii quaedam a Demosthene ipso, cetera ab aliis oratoribus profecta a rhetore in unum corpus confusa, alii denique universa, ut nunc sunt, ipsi Demostheni tribuenda esse existimant. vides iam his coniecturis propositis totum quasi orbem exhaustum esse, ita ut iam nova suspicio omnino proferri non possit. ceterum eam rem leviter tantum attigerunt plerique viri docti, pauci accuratius in eam inquisiverunt.

Veteres scriptores, qui exemplis ex prooemiis sumptis aliquid probare student, nulla dubitatione interposita Demosthenem auctorem putant. itaque Valerius Harpocration, dum bis exempla adfert, his verbis utitur: Δημοσθένης προοιμίοις δημηγορικοῖς [1]) et Δημοσθένης ἐν δημηγορικοῖς προοιμίοις, [2]) Iulius Pollux Onom. VI 143 haec dicit: ἐν μέντοι τοῖς συμβουλευτικοῖς προοιμίοις τοῖς Δημοσθένους ‘τὸ ἀπαρασκευαστότερον’ γέγρα-

[1]) S. v. ἀρχή, ubi citantur verba ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι, quae nunc leguntur pr. 48, 2 (p. 1455, 15 sq. R.).

[2]) S. v. ὀρρωδεῖν, ubi ὀρρωδία citatur, quod vocabulum nunc quidem nusquam in prooemiis comparet. qua de causa Valesius pro eo, quod est pr. 53, 6 (p. 1459, 26) ἀρρωστίας, scribi voluit ὀρρωδίας, quod Bekker in Υ se repperisse adnotat, qua de re nihil adfert Dindorf. Valesii coniecturae fidem derogavit Valckenaer in animadv. ad Amm. gramm. I 9 (ed. a G. H. Schaefero cur. p. 29), id quod probavit Schaefero eis quae sequuntur vulgatam stabiliri adfirmanti (App. crit. [Lond. 1827] V. p. 717 ad p. 1459, 27). alium autem locum illi vocabulo quaerens Valckenaer suspicatus est in eiusdem prooemii initio (p. 1458, 24) pro λοιδορία καὶ ταραχή olim lectum esse ὀρρωδία καὶ ταραχή, quod nullo modo concedas. λοιδορία enim vocabulum ibi desiderari cum alia quae sequuntur tum maxime haec convincunt: (p. 1458, 26 sqq.) ἴσως γὰρ ὀργῇ καὶ φιλονεικίᾳ ταῦτα πράττουσι καὶ τὸ μέγιστον ἁπάντων, ὅτι συμφέρει ταῦτα ποιεῖν αὐτοῖς, quae dicta sunt,

πται,[1]) Stobaeus denique Flor. XVII 21 ut Demosthenis dictum adfert: δεῖ τὸν εὖ φρονοῦντα τὸν λογισμὸν ἀεὶ τῶν ἐπιθυμιῶν κρείττω πειρᾶσθαι ποιεῖν, quod legitur pr. 28, 2 (p. 1438, 11 sq.).

Haec igitur veterum est ratio; iam veniamus ad recentiores. atque primus quidem H. Wolf in ed. Basil. I 130 sq. de ea re verbosius quam subtilius disputavit. nam Demosthenis exercitationibus meditationibusque secundum Plutarchum[2]) laudatis, Ciceronis deinde volumine prooemiorum[3]) proposito atque adlatis Platonis in Menexeno verbis εἰσὶν ἑκάστοις τῶν ῥητόρων λόγοι παρεσκευασμένοι ad studium, quod conlocaverint oratores antiqui in exordiis componendis, provocans nihil causae sibi esse videri adfirmat, cur aliis quam Demostheni prooemia adscribantur; idem vero paulo infra cum simplicitate quadam et antiquitate: 'Sed parum', inquit, 'refert quis sit sive auctor sive collector, modo ipsum opus, ut certe est, utile sit et elegans'. Wolfii rationem multi deinde capessebant, in his Fabricius,[4]) qui prooemia a Demosthene per otium elaborata esse dicit, quibus in tempore uteretur.[5]) cui sententiae favere putabat H. Schaefer[6]) eos locos, quibus ὁ δεῖνα legitur

ut infra accuratius exponam, de eis, qui, ne ipsi poenas facinorum in se admissorum persolvant, alios calumniantur. quod vero odiose se excipiunt p. 1458, 24 λοιδορία, p. 1459, 1 λοιδορίας, ib. 4 λοιδορίαι, ib. 7 λοιδορεῖται, quam rem non pressit Valckenaer, alia est res. quae cum ita sint, equidem Valesii rationi potius adsentior ita quidem, ut ἀρρωστίας, quod recte se habere suo loco Schaefer vidit, primitus positum fuisse putem, ὀρρωδίας autem pro lectione variante habeam aetatis inferioris, quam lectionem in exemplo suo Harpocration invenit et usque ad hanc aetatem retinuit Υ, codicum familiae mixtae dux. et inveni eam in Vindobonensi 4 (CV), quem ex eodem atque Υ fluxisse fonte statuit Voemel (not. codd. p. 290).

1) Quod neque ipsum invenias in prooemiis. legitur libris plane consentientibus ἀπαρασκευοτέρους pr. 45, 5 (p. 1453, 2). itaque ἀπαρασκεύαστος formam a librariis antiquitus alteri substitutam esse suspicatus est L. Dindorf Xen. Cyrip. ed. Oxon. praef. p. X et Thes. I 2, p. 1191.

2) Vit. X or. Dem.

3) Cic. ad Att. XVI 6, 4. inepte autem Wolf nos relegat ad fam. VIIII 18, 3; hinc enim nisi ad exercitationes Tulli comprobandas nihil proficitur.

4) Bibl. Graec. Hamburg. 1791, vol. II 825.

5) Cf. etiam Phil. Jac. Maussacum (adnott. ad Harpocr. antelog., Lex. in X or. Att. ex rec. G. Dindorfii II p. LVI), qui inepte addit Demosthenem his prooemiis sine dubio usum esse, cum per temporis angustias non liceret nova componere et ex tempore dicendum esset. Demostheni prooemia etiam tribuit Schoemann com. Athen. p. 305 sq. de pr. 54. disputans.

6) App. V 693 ad p. 1443, 11, ubi 'in contionibus vulgi tam mobilis ac fastidiosi plurimum interfuisse' dicit, 'ut orans coronae aures exordio gravi ponderosoque occuparet, eumque oratorem, qui eiusmodi exordia domi parata haberet, tempestive recordatum plurimum proficere potuisse'.

pr. 34, 1 (p. 1443, 10) et 45, 1 (p. 1452, 6). huic igitur viro Graecis litteris eruditissimo pleraque prooemiorum 'os vivum summi oratoris referre' videbantur omniaque lectu dignissima esse[1]) praeter pr. 54 et 55, in quibus colorem orationis Demosthenicum requirebat.[2]) novas quaerendi vias ingeniose demonstravit L. Spengel,[3]) cui scriptores artium ab initiis persequenti prooemia 'non a Demosthene, ut nunc extant, suum in usum conficta videntur, plura tamen ex Demosthenis orationibus concisa multaque e multis nunc deperditis orationibus a sequentis aetatis magistris ita conflata, ut non prooemium modo integrum describerent, sed ex ipsa quoque oratione apta quaeque adderent et necterent.' nihilo setius ad superiores rediit G. Becker[4]) atque prooemia Demostheni vindicabat, quod Dionysius Halicarnassensis de Lysia narrat c. 17 illum oratorem summam diligentiam posuisse in exordiis aptis et bonis excogitandis, idem ratus de Demosthene esse statuendum. addit praeterea condonanda esse ea, quae in sermone minus placeant, iuveni oratori; adulescentulum autem eum scripsisse prooemia inde effici, quod primo et tertio exordio usus sit Demosthenes in or. Ol. I. et Phil. I. ceterum in omnibus libris prooemia Demosthenis orationibus adici idque summi esse momenti.

Interea Adversaria critica Britanni sagacissimi Pauli Dobraei, postquam a. 1825 mortem obiit, Cantabrigiae a. demum 1831 sq. prodierant. quo in libro is diligenter locos ex prooemiis congesserat, qui ei similitudinem quandam habere videbantur cum locis orationum Demosthenicarum, atque ad eam sententiam pervenerat, ut spuria esse omnia contenderet, sophistae tamen, ut ait, non ita inepti lusum agnoscens.[5]) verum sero Adversaria in Germania innotuerunt itaque haec sententia diu neglecta iacebat. sed ut eo revocetur, unde declinavit oratio, ut ceterorum, ita Beckeri rationes impugnandas suscepit G. Kiessling[6]) hoc fere modo ratiocinatus: quod Ciceronem constaret habuisse volumen prooemiorum, inde non sequi Demosthenem quoque prooemia scripsisse quodque Lysias ferretur, quam difficile esset apte et bene exordiri, intellexisse, inde non magis sequi eum exercitationis causa prooemia composuisse. quid igitur inde vel ad Demosthenem? quam ob rem

---

[1]) P. 661, quod prorsus probavit Benselero, de quo mox videbimus.

[2]) P. 718 ad p. 1460, 7 et 20.

[3]) Συναγ. τεχν. p. 110.

[4]) Demosthenes I 59 sq.

[5]) Ed. in Germania I. vol. II 183 sqq.

[6]) Allg. Liter. Ztg. 1832 p. 364, quo loco libri Beckeriani censuram fecit.

prooemia ex orationibus multorum oratorum Atticorum [1]) a magistro quodam docendi causa esse collecta arbitratur, cuius collectionis in capite fuisse prooemia Demosthenis cum inscriptione fortasse Δημοσθένους προοίμια δημηγορικά, quam deinde transiisse ad universam collectionem. eodem anno de prooemiis sententiam dixit etiam L. Ranke [2]). quae his fere continetur: non nulla prooemia a Demosthene profecta esse, cetera vero ab aliis; collectionem autem esse factam a rhetore, qui post Demosthenis obitum vixerit et ante Callimachum, a quo utpote bybliothecae Alexandrinae praefecto, cui cum primum tum alia prooemia Demosthenem in memoriam reduxissent, omnia ut Demosthenis esse recepta. sed iam extiterunt denuo, qui de Demosthene auctore cogitarent, [3]) Benseler [4]) et Boehnecke [5]). quorum ille de hiatu in oratoribus Atticis et historicis Graecis indagando magno opere meritus prooemia Demostheni ea ipsa de causa tribuit, quia Demosthenicam in eis repperit hiatus fugam, hic aut exordia esse orationum a Demosthene habitarum quidem, sed litteris non mandatarum aut meditationes ad contiones habendas ratus ad hanc magis sententiam inclinat. deinceps videndum est de G. Dindorfio, qui [6]) ad Schaeferi sententiam accedens nihil esse putat in prooemiis Demosthene ipso vel aliis eiusdem aetatis oratoribus indignum. 'Demosthenica vero . . utrum talia habeamus, qualia orator in schedis suis reliquit, an ab rhetore aliquo ex Demosthenicarum aliarumque ora-

[1]) Addit nos fortasse sic habere conservatum hoc illud prooemium Lycurgi, Pytheae, Moeroclis, Polyeucti, Hyperidis, aliorum.

[2]) Allg. Encycl. s. v. D. XXIIII 117 B. idem negat quod iactantes quidam studium a Demosthene in orationibus conficiendis positum eum prooemia exercendi causa scripsisse opinentur, veri speciem habere; Demosthenem enim, utpote qui ex praeparato fere diceret, illud non requisivisse. eadem aliis verbis leguntur expressa in Pabstii interpretatione Germanica p. 2296 sqq., quem librum paene piget adferre.

[3]) Ne hoc praetermittam, A. Westermann Gesch. d. Ber. I 109 caute prooemia Demosthenis esse nondum satis esse probatum statuit; in additamentis autem p. 306 liberius dixit, quid sentiret. adnotat enim recte tributa esse Demostheni ab hominibus eruditis. neque quicquam novi postea de ea re attulit Real-Encycl. II 971.

[4]) De hiatu in or. Att. p. 154 sq.

[5]) Forsch. auf d. Geb. d. att. Redn. p. 259 sq., ubi Demosthenis esse hoc opus existimans ex pr. 21, quod ei sub tempora Phil. primae confectum esse videtur, argumentum sumit ad perpetuitatem huius orationis a Dionysio Halicarnassensi in duas partes divisae tuendam.

[6]) Ed. Oxon. VII 1426. eadem fere verba repetiit in ed. Lips. a. 1881, quam esse voluit tertiam correctiorem, p. LXXVIII, adn. a, nisi quod hic de maiore alterutrius sententiae probabilitate nihil addidit.

tionum exordiis, modo servatis modo mutatis oratorum verbis, composita sint' ad liquidum perduci posse negat; probabilior tamen ei videbatur olim altera quam prior sententia.

Restant duo viri, qui accuratius quam ante factum est, de prooemiis disputaverunt, Brougham et Blass. quorum de rationibus antequam pluribus disseram, complectar brevi ea, quae de hoc Demosthenis nomini attributo opere a viris quibusdam magni iudicii per occasionem significata sunt. Boeckh igitur prooemia pro suppositiciis habuit;[1]) similemque in modum A. Schaefer rhetoris manum facile in eis agnosci contendit atque prooemiorum alia ex Demosthenis orationibus ita excerpta esse, ut non nihil hic ibi esset mutatum, alia fortasse secundum Kiesslingium convecta ex aliorum orationibus, non nulla etiam ab eo, qui hoc corpus constituisset, confecta.[2]) denique Cobet[3]) prooemia a nescio quo rhetore collecta dicit et magnam partem ex Demosthene sumpta.[4])

Sed iam ad Broughamii Blassiique sententias explicandas revertar. Brougham[5]) igitur, qui et ipse fuit orator perfectus, cum in prooemiorum collectionem inquisivisset, in eorum partes transiit, qui eam ab ipso Demosthene ad futuros usus elaboratam censuerunt. quod ut faceret, his fere causis adductus est. primum quidem exceptis paucis haec prooemia communiter atque generatim dicta continere itaque singula nusquam non potuisse adhiberi dicit, ex quo intellegi ea ad incertum usum esse composita. quaedam deinde prooemia prorsus convenire cum exordiis orationum a Demosthene habitarum veluti pr. 27 et 7 cum exordiis orationum XV. et XIIII., quam rem explicari posse negat, nisi statuas ea in collectione aliqua fuisse exordiorum, quorum alia in tempore in usum sint vocata, alia, quorum usus non fuerit, neglecta omnino. qua in re excipiendum esse sensit pr. 8, quod congruit cum exordio or. XVI; non enim generales ibi res exponuntur, sed exploratae. ut

---

[1]) Staatsh. d. Ath. I 314 sq., ind. p. XXXIIII.

[2]) Demosthenes u. s. Zeit III 2, 129.

[3]) Mnem. n. s. III 436, Misc. crit. p. 27, 77 al.

[4]) Ne hoc omittam, R. Nicolai (histor. litt. Graec. I 2, 402) prooemia exercitationis causa conscripta variis temporibus variisque manibus deberi docuit. Heitz autem (C. O. Muelleri hist. litt. Graec. II 2, 371) omnino difficile esse dictu adfirmat, utrum prooemia ad Demosthenem sint referenda necne. inde quod quinque eorum fere conveniant cum exordiis orationum a Demosthene habitarum, non multum ei videtur profici; potuisse enim cum talibus coniungi prooemia aliorum. hic etiam adnotandum est a recentioribus editoribus fere omnibus, Bekkero, Voemelio, Turicensibus, in inscriptione prooemiorum Demosthenis nomen uncis includi.

[5]) Works VII 34 sqq.

igitur ex hac difficultate sese expediat, fortuito id prooemium statuit in illam collectionem inrepsisse;[1]) atque idem suspicari cogitur de pr. XXIIII, cuius similis est natura. hoc vero prooemium orationis pro Rhodiis habitae facile memoriam legenti adferens initio compositum esse opinatur eo consilio, ut praefigeretur illi orationi; postea vero ait neglectum esse et alterum, h. e. XXVII, ei praepositum. postremo docet alienum videri a veritate non minus quinquaginta duas Demosthenis orationes deperditas esse neque magis ad verum accedere eum tot orationes habuisse exordiis tantummodo praeparatis; quod ex parte valere contra eos, qui de exordiis deperditarum orationum cogitaverunt, intellegimus. haec Broughamii sententia probata est Blassio, qui hoc fere argumentandi genus amplexus est.[2]) cum ea, quae in prooemiis pertinent ad res gestas aut ad veram aliquam rerum condicionem, in illa tempora incidant, quibus Demosthenes tandem in re publica versari coeperat, cumque prooemia ita comparata sint, ut plurima habeant communia cum vetustissimis Demosthenis orationibus, pauca cum recentibus eaque in quibusdam tantum sententiarum conformationibus dictionibusque, prooemia rhetori adscribi non posse. cur enim eum abstinuisse manus a summis clarissimisque Demosthenis orationibus? inde etiam sequi collectionem factam esse circa annum 349 aut ante eum annum.[3]) pergit deinde ita, ut duas quaestiones instituat, utrum Demosthenes an alius prooemia collegerit et utrum Demosthenes solus ea composuerit an habuerit socios. iam ut prius probet, ostendit veri simile esse tam diligentem et curiosum oratorem sibi prooemiorum librum conscripsisse, cognita praesertim bene exordiendi difficultate; neque deesse exempla eorum, qui tales libellos scripserint non solum ad orationes forenses habendas instructos, sed etiam ad contiones spectantes. praeterea exordia contionum Demosthenicarum magnam partem ita comparata esse dicit, ut ea principio coniuncta fuisse cum ipsis orationibus neges, id quod in primis statuendum esse de exordiis orationum V. et VI. unusne deinde composuerit prooemia inquirens in omnibus idem genus compositionis atque eandem orationem inveniri censet, neque solum easdem sententias, verum etiam eandem sententiarum conformationem atque ipsa verba redire; denique in omnibus agnosci orationis habitum Demosthenicum inveniendique copiam formamque praestantissimam. prooemia autem

---

[1]) Audias ipsum p. 35: 'It should seem, therefore, that it had found its way by accident among the others.'

[2]) Hist. eloq. att. III 1, p. 281 sqq., cf. ed. Dindorfianam IV. a Blassio curatam praef. p. XXV, chronol. Dem. p. 12, not. 2.

[3]) Quod leviter tetigisse G. Beckerum ante dictum est.

qualia sunt 54 et 55, quae et propter argumentum et propter quasdam dictiones facile habere aliquid offensionis concedit, excipienda esse negat propterea, quod ne eis quidem desit modus et numerus; praeterea non nimium tribuendum esse leviter peccatis in opere ad edendum non composito.[1]) ut denique originem explicet collectionis, secundum Broughamium statuit recepta esse post in eam aliquot exordia ad usum certum certasque orationes destinata, uti pr. 7, 27, 8, maiorem vero partem seiunctam a rebus ipsis neque ad ullam certam orationem pertinentem compositam esse, ut adhiberetur, si quo prooemio indigeret orator. eo etiam referenda esse exordia Phil. I. et Ol. I; Demosthenem enim prooemiis iam ante compositis usum esse in exordiis orationum, quas primas contra Philippum habuit, conscribendis ita, ut ea retractaret mutando et corrigendo.

Hae igitur fere sunt, nisi forte quae me fugerunt,[2]) de prooemiis sententiae prolatae. vides rem controversam esse longeque inter se discedere viros doctos. id quod nescio an eo potissimum factum sit, quod adiumentis fere externis usi sunt et adventiciis in re disceptanda, quae si qua alia, maxime argumenta desiderat ex eo ipso, de quo agitur, desumpta. nolo igitur iam nunc in singula inquirere, quia et longum est et mox de gravissimis magna copia erit dicendi. sed vere mihi videor dicturus esse: intrandum est de Demosthenis quae feruntur prooemiis quaerenti in haec ipsa et penitus quid inde proficiatur pervidendum.[3])

Verum antequam hanc rem adgrediamur, pauca dicenda esse videntur cum de vi et natura exordiorum tum de usu ac consuetudine prooemia ad futuros usus conficiendi atque explorandum, possitne omnino obtineri Demosthenem prooemia scripsisse. exordia et epilogos, ubi re desiderantur, iam in orationibus quibusdam Iliadis adhiberi apud omnes constat. quantumque potuerit vel antiquissimis temporibus ars rhetorica, inde intellegi potest, quod ne poetae quidem tragici ea abstinebant. atque in primis apud Euripidem personae, quae agunt, saepe utuntur prooemio, ut causam, cur prodeant, enarrent aut ut in universum quid ipsi agant quaeque facta dicantur ab adversariis breviter exponant.[4]) longe maius autem oratores in eam rem studium conferebant

[1]) Similia statuisse vidimus Beckerum.

[2]) Quod Augeri interpretationem I 274 sqq. et Bellini de Ballu Hist. crit. de l'éloq. chez les Grecs I 277 et ea, quae F. A. Wolf in scholis docuit II 378, inspicere non potui, magno opere doleo. e Westermanni hist. eloq. I. add. VII p. 306 tantum intellexi ab Augero et Wolfio prooemia genuina, a Bellino spuria habita esse.

[3]) Coeperunt, id quod supra demonstravimus, hanc rationem sequi Dobree et Blass.

[4]) Cf. Blass I 42.

summaque cum diligentia orationes splendidis et exordiis et epilogis exornabant. itaque iam Antiphontem videmus singulis orationibus prooemia praemisisse, quae facile discernuntur a reliquis orationis partibus, atque in eis hoc sequi consilium, ut iudices et doceat et moveat.[1] Lysiam vero excellere arte in praefando conlocata iam Dionysius Halicarnassensis, gravissimus auctor, observavit;[2] nam dum negat facile aptum exordium inveniri, in Lysiae prooemiis tantam esse varietatem praedicat, ut in ducentis causis iudicialibus ne duo quidem prooemia inter se conveniant.[3] venimus ad Isocratem, cuius cum orationes ad iudiciale genus pertinentes initium capiant a prooemio mediocriter extenso eoque locos quosdam communes continente, contiones si comparas cum exordiis Demosthenicis, prooemia habent iusto longiora. itaque Isocratem in prooemiis sophistarum morem non deseruisse Hermogenes ostendit, cum exordium Demosthenis or. Phil. I contulit cum prooemio or. Isocratiae VI., cuius ad similitudinem illud fictum esse videtur.[4] singularia quaedam deinde, quod ad initia et perorationes attinet, sunt in Isaeo artis praecepta non numquam neglegente. qui interdum prooemium omnino omittit, interdum singulas orationis partes artificiose miscet, ita ut insolens quodam modo fiat exordium.[5] at non secutus est hanc magistri rationem Demosthenes, qui religiosior quam ut artis praecepta neglegere auderet numquam nisi in deuterologiis quae vocantur prooemium omisit.[6] cum igitur exordia quam maxime artem rhetoricam desiderarent,[7] utpote quae cum re ipsa, de qua agebatur, non eo quo ceterae

---

[1]) Cf. Blass p. 111.

[2]) Dionys. de Lys. iud. c. 17, cf. Blass p. 396.

[3]) Miros igitur nos habere possit, quod Lysiae oratio XXXIIII., quae una eius contio ad nos pervenit, caret prooemio. verum contiones interdum prooemiis carere potuerunt, praesertim si alii oratores ante verba fecerant aut oratio ipsa brevis fuit. similem in modum Andocidem videmus in oratione de pace brevissimo uti exordio, cf. Blass p. 442 sq.

[4]) Cf. Hermog. περὶ ἰδεῶν Rhet. Gr. Sp. II 412, 21 sqq. adde Blass II 265.

[5]) Cf. Blass p. 487 sq.

[6]) Cf. Blass III 1, 189.

[7]) Exordiendi munus haud exiguas interdum difficultates adferre verba apud populum facienti facile intellegitur. qua in re revoces in memoriam, quae L. Licinius Crassus de se ipso narrat apud Ciceronem de orat. I 26, 121, exalbescere se in principiis dicendi atque contremiscere (cf. Brut. 43, 158). quod longe secus erat in L. Philippo, homine in primis diserto atque erudito, qui ita solitus est surgere ad dicendum, 'ut quod primum verbum habiturus esset, nesciret'. quod in eo valde admiratus est Antonius (de or. II 78, 316, cf. ibid. 77, 315).

partes coniuncta essent vinculo cumque parata esse possent ad usum futurum, factum est, ut mox oratores prooemiorum collectiones sibi conficerent.

Itaque Antiphontis prooemia et epilogi aliquotiens citantur,[1]) quae, quantum ex fragmentis perspici potest, causis iudicialibus destinata fuisse putabimus. recte vero Spengel ea, quae Cicero ex Aristotele sumpsit Brut. 12, 47, ad prooemia illa et epilogos refert.[2]) idem[3]) cum Andocidis orationis I. prooemium multa communia habere cognovisset cum exordio or. Lysianae XVIIII., utrumque ductum esse ex exemplo aliquo rhetoris cuiusdam probabili coniectura statuit. quid? quod Blass prooemii illius, quod praeter Andocidem et Lysiam etiam Isocrates in or. XV 17 sqq. et fortasse vel Cratinus in Pytine (fr. 185 K.) in rem suam convertit, auctorem Antiphontem esse opinatur.[4]) quod etsi audaciore coniectura collectum esse concedas, tamen prooemio eodem fere quattuor usos esse scriptores everti nequit, ex quo intellegitur fuisse illud in aliqua prooemiorum collectione. verum etiam alios eius modi corpora scripsisse accepimus. certe Thrasymachi prooemia commemorantur ab Athenaeo[5]) ex uno de numero eorum narratiunculam quandam de Timocreontis edacitate proferente, Critiae deinde δημηγορικὰ προοίμια laudat Hermogenes,[6]) Cephalum denique Suidas[7]) memoriae tradit primum prooemia et epilogos adiecisse orationibus litteris mandatis, ita ut Demosthenem quoque prooemia sibi confecisse credibile videatur; ea vero quae ad hunc referuntur prooemia num iure sint ipsius existimanda, haec quaestio in eo vertitur, utrum oratoris inter omnes in omni genere dicendi eminentis nomine digna reperiantur necne; quod diligenti eorum pervestigatione instituta expediendum esse ante dictum est.[8])

Iam igitur ad ea perscrutanda nos accingamus. atque ego sic statuo: eis prooemiis missis, quae conveniunt cum exordiis orationum

---

1) Suid. s. vv. αἴσθεσθαι, ἅμα, μοχθηρός.

2) Cf. Blass I 103 sq.

3) Συναγ. τεχν. p. 108.

4) Cf. Blass III 2, 334 (add. ad vol. I.), Andocidis orationum ed. alt. p. 1.

5) X 416 A.

6) Περὶ ἰδεῶν l. c. p. 416, 2 sqq., cf. Blass I 263 et 267.

7) S. v. Κέφαλος, cf. Blass III 1, 1 sq.

8) Ei vero, qui exemplis artem dicendi tradebant, quos magistros rhetoricos vocamus, frequenter de prooemiorum vi atque natura dicebant; in quo eos in primis iudicialis generis rationem habuisse constat. longum est de horum praeceptis disserere suamque ea res requirit disputationem. permulta de exordii rationibus congessit R. Volkmann Rhet. Graec. et Rom. ed. auct. p. 127—148,

Demosthenicarum, reliqua fere locis continentur, qui transferri in multas causas possunt.[1]) qua in re excipio pr. 21, 24, 37, 45, de quibus accuratius disputandum est. atque in pr. 21, 2 sq. Philippus in Hellesponto fuisse eiusque milites navibus praedatoriis ad Marathonem accessisse dicuntur. qua re facta Athenienses classem instruendam, naves conscendendas, tributa conferenda decrevisse, sed paulo post agendi occasionem iam non esse arbitrati nihil egisse narrantur. quas res etiam habemus compertas ex Phil. I 34 et Ol. III 4 sq. pergamus ad pr. 24, in quo legati quidam urbem criminantes perstringuntur. quorum temeritas eo maior esse dicitur, quod ita se gerant, cum Rhodiorum populum, qui aliquando multo petulantius in Athenienses invectus sit, tum his supplicantem videant. similis est ratio pr. 46, nisi quod hic nihil de Rhodiis dictum est. quid igitur Demosthenes? de huiusmodi criminationibus verba facit or. XV 3, ita ut ea quae in prooemiis leguntur iam facilem habeant explicationem. sequitur pr. 37, in quo iniuriae Mytilenaeorum populo inlatae poenae expetendae esse dicuntur. quae igitur est illa iniuria? quamquam varii huius populi illis temporibus casus non satis explorati sunt, iure possumus cum A. Schaefero (I 434) conicere Mytilenaeis pariter atque Rhodiis et Cois et Chiis a Cariae principibus libertatem ereptam esse, quod probatur eis, quae Demosthenes dixit or. XV 19, cf. [or. XIII] 8. restat igitur ut dicamus de pr. 45, in quo prolatis aliquot locis communibus ita pergitur § 5: ἐγὼ δ' οὐ χείρους ὑμᾶς ἡγοῦμαι

[1]) Blass cum de prooemiis disputavit, hunc in modum ea distribuit, ut praeter quinque prooemia, quae conveniunt cum exordiis orationum Demosthenicarum (pr. 7: ex. or. XIIII., pr. 27: ex. or. XV., pr. 8: ex. or. XVI., pr. 1ª [librum enim Σ secutus hoc prooemium in duo divisit]: ex. or. IIII., pr. 3: ex. or. I; quibus accedere voluit pr. 23ª: epilog. or. IIII.), quàttuor tamquam genera esse vellet. primo autem loco posuit, quae ei ad bellum cum Philippo gerendum plus minusve aperte pertinere videbantur (pr. 1ᵇ, 14, 15, 21, 30, 38, 41, 39); alia deinde ad necessitudines, quae inter Athenienses et socios insularumque incolas intercedebant, referebat: 2ª, 2ᵇ, 16 (ἀποτροπή ab ope quibusdam ferenda), 22ª, 22ᵇ (προτροπή ad auxilium quibusdam adferendum), 23ª, 24, 37 (προτροπή ad auxilium Mytilenaeis ferendum), 40, 42, 46ª. tum singularem locum tribuit pr. 45, quo ei dissuaderi videtur de expeditione contra Thebanos facienda, pr. 48, 55, in quibus praetores reprehenduntur, pr. 54, quo dis litatum esse nuntiatur. cetera denique prooemia locis communibus confici adfirmavit. verum in hac descriptione ad bellum cum Philippo gerendum etiam ea prooemia referuntur, quibus nihil aliud nisi res, de quibus deliberandum est, male se habere narratur, veluti pr. 15 et 38. quid deinde in pr. 2ª et 23ª pertineat ad res Atheniensibus cum sociis communes, non intellego. quid? quod etiam eis locis, quibus aperte belli aut sociorum fit mentio, res tantum in universum significantur.

φύσει Θηβαίων . . ἀλλ' ἀπαρασκευοτέρους. φημὶ δὴ δεῖν τοῦ παρασκευάζεσθαι νῦν ποιεῖσθαι τὴν ἀρχήν, ἐπειδὴ τέως ἠμελεῖτε τοῦ διαγωνίζεσθαι. οὐ γὰρ ἀντιλέγω τὸ ὅλον, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ τρόπου τῆς ἐγχειρήσεως ἐναντιοῦμαι. non inferiores igitur esse ratus Athenienses Thebanis, sed minus instructos ut quae ad bellum pertinent provideant, hortatur neque in re, sed in modo tantum adgrediendi adversatur. itaque hoc prooemium ad bellum quoddam cum Thebanis suscipiendum pertinet, de quo nihil memoriae proditum est, quia non susceptum est. quamquam ea res non ita admirationem movet. postquam enim Oropus impulsu exulum ol. 103, 3. in Thebanorum fidem ac potestatem se permisit,[1]) contentiones, quas ad id temporis Athenienses cum Thebanis habuerant, adeo auctae sunt, ut huius populi nomen Athenis odiosissimum esset, cf. or. XIIII 33 sq. quanto opere autem inter se obtrectaverint, perspicitur etiam ex eis, quae leguntur in or. XVIII 18. in quo odio Thebanorum manebant Athenienses, unde iam quae in orationibus I 26 et V 15 exposuit Demosthenes ducta esse apparet. verum tamen idem orator, qui talia civium auribus dabat, recte sensit cum rerum natura magis convenire foedus cum Thebanis facere quam societatem inire cum communi Graeciae hoste, Philippo. quod si vel ex dicendi ratione, qua usus est or. XIIII 33, perlucet eum quodam modo populi existimatione commotum Thebanos hostes dicere, tamen in primis Olyntho per dolum atque insidias expugnata dabat operam, ut pacem et amicitiam inter Athenienses et Thebanos conciliaret,[2]) unde iam profecta sunt ea, quae protulit or. XVIII 161, atque ob eam rem criminatus est Aeschines Demosthenem, quod faveret Thebanis.[3]) sed ne rem longius persequar, potuit sane, ut res erant, Demosthenes prooemium componere ad orationem de bello cum Thebanis gerendo habendam; quamquam de eo, quod tale bellum probare videtur verbis § 5 οὐ γὰρ ἀντιλέγω τὸ ὅλον, ἀλλ' . . . , rem quodam modo in suspicionem venire concedendum est. hoc vero consentaneum est his, quae dicta sunt, certas illas res, quas prooemia continent, iam cognitas compertasque nobis esse e Demosthenis orationibus, ita ut prooemia tam Demosthenis quam rhetoris esse existimare possis. ab his igitur initiis profecti id quod prius posuimus probare conabimur: prooemia Demosthenis nomine tradita ab uno homine in eam, quae nunc est eorum, formam redacta esse. quod ita nos praestare posse existimamus, ut primum quidem de eis locis dicamus, quorum similitudine modo

[1]) Cf. Schaefer I 94.

[2]) Vide Schaefer II 178 sq.

[3]) Vide locos quos congessit Schaefer II 179 adn. 5.

aperta modo tecta, ut de eodem auctore cogitemus, commovemur, deinde de elocutionis aequabilitate in eis obvia disseramus, denique de compositione in omnibus congruente exponamus.

I.

In enumerandis prooemiorum locis, quibus aut idem significatur aut simile aliquid, huic rationi nos addiximus, ut tria genera esse vellemus; quorum unum manat ex persona eius qui dicit, alterum versatur in explicandis eis locis, qui profecti sunt ab adversariorum eorumque persona, quorum rationes improbando suas confirmat orator, tertium eos locos complectitur, qui faciunt ad personam resque eorum qui audiunt.

Primi igitur generis sunt ei loci, quibus orator suas ipsius rationes accuratius describit, quid sequatur, quid sit secutus, quid secuturus explanando; simul autem munus describitur eorum, qui se accingunt ad contionandum, nec non explicatur, quid expetendum sit illis, quid vitandum. huc ante omnia pertinent illa: se, quae optima arbitretur, omnibus levioris momenti rebus omissis dicturum idque quam brevissime facturum esse neque se quin haec expromat deterritum iri.

a.

pr. 1, 2 πειράσομαι συμβουλεύειν ἃ κράτιστα εἶναι νομίζω, pr. 8, 3: ex. or. XVI. ἄρξομαι, ἃ κράτιστα νομίζω, διδάσκειν, pr. 11, 2 διὸ πειράσομαι . . συμβουλεῦσαι δ' ἃ κράτιστα νομίζω περὶ τῶν παρόντων, pr. 15, 3 οἶμαι . . περὶ αὐτῶν τῶν παρόντων, ἃ κράτιστα νομίζω, λέγειν, pr. 30, 2 πειράσομαι δ', ἃ κράτιστα νομίζω, συμβουλεῦσαι, pr. 49, 4 δεῖ δ' ὑπὲρ τῶν πραγμάτων, . . ἅ τις ἡγεῖται κράτιστα, λέγειν. pr. 4, 2 ἃ συμφέρειν ὑμῖν νομίζω, ταῦτα . . ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, pr. 52, 2 βούλομαι δ' ὑπὲρ ὧν ἀνέστην, ἃ νομίζω συμφέροντ', εἰπεῖν, pr. 40, 3 ἃ δ' ἡγοῦμαι συμφέρειν ὑμῖν, ταῦτα συμβουλεύσω, pr. 6, 2 ἃ βέλτιστα μὲν τοῖς πράγμασι συμφέροντα δὲ τοῖς βουλευομένοις ὑμῖν ἡγοῦμαι, ταῦθ'. . εἰπὼν καταβήσομαι, pr. 20, 3 ἃ δ' ἂν οἶμαι συνενεγκεῖν περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι. pr. 22, 3 ἃ βέλτισθ' ὑμῖν ὑπολαμβάνω, ταῦτ' ἤδη συμβουλεύσω. pr. 8, 3: ex or. XVI. αἱρήσομαι μᾶλλον αὐτός . . δοκεῖν φλυαρεῖν, ἢ παρ' ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει προέσθαι . . , pr. 23, 2 οὐ μὴν οἴομαι δεῖν . . λέγειν παρ' ἃ συμφέρειν ὑμῖν ἡγοῦμαι, pr. 28, 1 οὐδεπώποτ' ἔγνων . . λέγειν τι . . , ὅ τι ἂν μὴ . . συνοίσειν ἡγῶμαι. pr. 33, 4 ἐμὸν μὲν ἔργον εἰπεῖν ἴσως ἃ πέπεικ' ἐμαυτὸν συμφέρειν, pr. 50, 1 ἐγὼ δ' οὖν, ἃ πεπεικὼς ἐμαυτὸν τυγχάνω μάλιστα συμφέρειν ὑμῖν, ταῦτ' ἐρῶ.

b.

pr. 4, 2 ταῦθ' ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, pr. 6, 2 ταῦθ' ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων εἰπὼν καταβήσομαι. cf. etiam pr. 17, 1 καὶ ταῦθ' ὡς διὰ βραχυτάτων (sc. προσήκει . . . συμβουλεύειν) et pr. 47, 1 βραχέα εἰπεῖν βούλομαι.

c.

pr. 15, 3 οἶμαι πάντα παρεὶς τἆλλα περὶ αὐτῶν τῶν παρόντων . . λέγειν. pr. 17, 2 ἀφεὶς τἆλλα πάντα, ἃ παραινῶ, καὶ δὴ πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ibid. 1 ἀφέντα τοὺς ἄλλους ἅπαντας λόγους, περὶ αὐτῶν ὧν σκοπεῖτε συμβουλεύειν (sc. προσήκει τῷ βουλομένῳ τι παραινεῖν ὑμῖν), cf. etiam pr. 20, 3 τοὺς μὲν οὖν ἄλλους λόγους πάντας περιέργους ἡγοῦμαι . . .

d.

pr. 23, 3 ἅ γε πιστεύω χρηστὰ φανεῖσθαι, . . οὐκ ἀποτρέψομαι λέγειν, pr. 32, 3 ἐγὼ δ' οὐκ ἀποτρέψομαι λέγειν, ἃ δοκεῖ μοι.

e.

Alienum se esse ab incusando et criminando contendit: pr. 6, 2 κατηγορήσω τήμερον οὐδενός, pr. 20, 3 μὴ κατηγορίας μ' ἕνεκα ἡγεῖσθαι λέγειν; cf. etiam pr. 30, 2 τοῦ μὲν κατηγορεῖν οὐδένα καιρὸν ὁρῶ, pr. 40, 3 τοῦ μὲν οὖν κατηγορεῖν ἴσως οὐχ ὁ παρὼν καιρός, pr. 52, 2 τῆς μὲν οὖν τούτων κακίας οὐκ ἂν ἐν τῷ παρόντι τις ἐν δέοντι μάλιστα κατηγορήσειε.

f.

Aequum est ut qui consilia prolaturus est primum omnium ipse dicat, quid sibi in re, de qua deliberatur, videatur, ut si audientibus ita visum sit, etiam cetera explicet, sin minus, ne illis molestus sit neve se ipsum defatiget: pr. 29, 3 ἐγὼ μὲν δὴ δίκαιον ὑπείληφα πρῶτον ἁπάντων αὐτὸς[1]) εἰπεῖν τί μοι δοκεῖ περὶ ὧν σκοπεῖσθε, ἵν', ἂν μὲν ὑμῖν ἀρέσκῃ, καὶ τὰ λοιπὰ διδάσκω, εἰ δὲ μή, μήθ' ὑμῖν ἐνοχλῶ μήτ' ἐμαυτὸν κόπτω, pr. 37, 1 sq. ἡγοῦμαι γὰρ . . ἁπλῶς δὲ πεπεικότος αὐτὸν ὑμῖν προσφέρεσθαι τοῦτο πρῶτον εἶναι, εἰπεῖν πότερα ἐγνωκὼς παρελήλυθεν, ἵν' ἐὰν μὲν . . βούλησθ' ἀκούειν, καὶ διδάσκῃ καὶ φράζῃ τὰ βέλτισθ' αὐτῷ δοκοῦντα, ἂν δ' ἀποδοκιμάσητε, ἀπηλλαγμένος ᾖ καὶ μήθ' ὑμῖν ἐνοχλῇ μήθ' αὑτὸν κόπτῃ.

---

[1]) Ex Wolfii coniectura; libri αὐτοῖς. laudavit Wolfii coniecturam Cobet Hyperid. or. duar. ed. alt. p. 49, ubi de certis quibusdam vocabulis disserit, quorum exitus a librariis corrupti sunt.

Hoc vero omnino tenendum est, dicenda esse bono et cordato civi ea quae rei publicae usui sint, non quae aut iucunda fore videantur audientibus aut adcommodata sint ad eloquentiae laudem dicenti ipsi conciliandam: pr. 5, 1 οὐ μὴν ἀλλὰ τὸ μὲν λέγειν ἅ τις οἴεται χαριεῖσθαι, τῶν παρακρούσασθαί τι βουλομένων εἶναι νομίζω, τὸ δ' ὑφίστασθαι, περὶ ὧν πέπεικεν ἑαυτὸν συμφέρειν τῇ πόλει, κἂν θορυβηθῆναι κἂν ἄλλο τι βούλησθ' ὑμεῖς, εὔνου καὶ δικαίου τοῦτο πολίτου κρίνω. pr. 19, 1 ἀναγκαῖον εἶναί μοι δοκεῖ τῷ μήθ' αὑτῷ μήτε τισὶ χαρίσασθαι βουλομένῳ, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν εἰπεῖν ἃ πέπεικεν ἑαυτὸν μάλιστα συμφέρειν, pr. 9, 2 ἐγὼ δὲ νομίζω χρῆναι τὸν πόλει περὶ πραγμάτων ἐπιχειροῦντα συμβουλεύειν μᾶλλον, ὅπως τὰ δόξαντα συνοίσει,[1]) σκοπεῖν, ἢ ὅπως οἱ παραχρῆμα λόγοι χάριν ἕξουσι. quae cum cogitaret scriptor, id quod infra videbimus, factum est, ut et in eos, qui aut in universum gratiae aut eloquentiae laudis causa loquerentur, et in ipsos, qui libenti animo id genus hominibus aures patefacerent, vehementer inveheretur.

Denique adferenda est haec sententia: quod profuturum sit universae civitati, id precari scriptorem ut et dicatur ab oratoribus et ab Atheniensibus decernatur: pr. 25, 4 εὔχομαι δὲ τοῖς θεοῖς, ἃ καὶ τῇ πόλει κἀμοὶ συμφέρειν μέλλει, ταῦτ' ἐμοί τ' εἰπεῖν ἐλθεῖν ἐπὶ νοῦν καὶ ὑμῖν ἑλέσθαι, pr. 50, 1 Ὅ τι μὲν μέλλει συνοίσειν πάσῃ τῇ πόλει, τοῦτο καὶ λέγειν εὔχομαι πάντας, ὦ ἄ. Ἀ., καὶ ὑμᾶς ἑλέσθαι.

Sequitur iam ut ad alterum locorum genus inlustrandum accedamus. quod, ut ante dictum est, versatur in eis locis, qui a persona eorum proficiscuntur, quorum rationes orator contemnit atque improbat ita quidem, ut suae ipsius, utpote quae contrariae sint rationibus istorum, rectissimae atque honestissimae esse videantur. quodsi in eos, qui turpiter se gerere dicuntur in rem publicam, inquirimus, haud exiguus hominum improborum numerus deprehenditur. etenim alii lucri causa regibus vel tyrannis addicti servire malunt quam pauperes esse, pestis hercle ac pernicies civium, aliorum ambitio verendum est ne sit exitio rei publicae; aut enim gratiam, quae ad tempus est, venantes aut eloquentiae captantes laudem, quae per se, nisi facinus aliquod egregium

---

[1]) συνοίσει quod fere tribuitur Feliciano, iam in utroque prooemiorum exemplari cod. Vindob. 4 (CV) legitur; libri optimae notae habent συνοίσειν. saepius autem, ut hoc addam, quas coniecturas Dindorfius Feliciano, Wolfio, Reiskio, Schaefero, Bekkero, sibi ipsi tribuit, eas aut in utroque aut in altero utro exemplo cod. Vindob. 4 (CV) inveni. quos locos, si quorum hac in dissertatione mentio facta est, ita significavi, ut illius viri docti, cui vulgo tribuitur coniectura, nomini crucis signum adpingerem.

accedat, nihili est, quid inde accidat rei publicae nihil curant. utuntur autem isti depeculatores in contionibus calumniis et criminationibus impudentiae plenis hoc arbitrati tutissimum esse, quae ipsi fecerint aut faciant, calumniando in alios detorquere. qua in re agenda magno opere adiuvantur caeca ac nefanda vulgi cupiditate accusandi et male dicendi.

a.

pr. 42, 1 οὐδέν ἐστιν, ὦ ἄ. Ἀ., τοῦτο ἄλογον, τοὺς ἀεὶ καὶ συνεχῶς ὑπὲρ τῶν ὀλιγαρχιῶν πολιτευομένους καὶ νῦν ταῦτα ποιοῦντας ἐξελέγχεσθαι. pr. 36, 2 ὑμεῖς . . πρόιστε . . ὧν ἕνεκ' αὐτῶν ἕκαστος δημηγορεῖ; cf. etiam pr. 2, 1 sq.

b.

pr. 41, 3 ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν ἐκεῖθεν ἤρτηται, ἐκ τοῦ τῆς παραχρῆμα πρὸς ὑμᾶς ἕνεκα χάριτος ἐνίους τῶν λεγόντων ἐνταυθοῖ δημηγορεῖν. pr. 1, 3 νομιστέον οὐχ ὃς ἂν ὑμῖν ἢ μηδὲν ἢ μικρὰ προστάττῃ, τοῦτον ὀρθῶς λέγειν . . ἀλλ' ὃς ἂν τὸ χαρίζεσθαι παρείς, ἃ δεῖ . . ταῦτα λέγῃ. cf. etiam pr. 25, 2 et 26, 2. — pr. 17, 2 οὐ γὰρ ἐνδείᾳ μοι δοκεῖτε λόγων οὐδὲ νῦν ὁρᾶν τὰ πράγματα πάντα λελυμασμένα, ἀλλὰ τῷ τοὺς μὲν ἑαυτῶν ἕνεκα δημηγορεῖν καὶ πολιτεύεσθαι, τοὺς δὲ μήπω τούτου δεδωκότας πεῖραν μᾶλλον ὅπως εὖ δόξουσι λέγειν σπουδάζειν, ἢ πῶς ἔργον ἐξ ὧν λέγουσί τι συμφέρον πραχθήσεται. pr. 9, 2 οἱ μὲν οὖν οὕτω χρώμενοι τῷ συμβουλεύειν δοκοῦσί μοι τὴν ἀπὸ τῶν ῥηθέντων τοῦ δύνασθαι λέγειν δόξαν γιγνομένην αὐτοῖς ἱκανὴν φιλοτιμίαν ἡγεῖσθαι. pr. 7, 1: ex. or. XIIII. αὐτοὶ μὲν τοῦ δύνασθαι λέγειν δόξαν ἐκφέρονται. pr. 32, 1 Ἠβουλόμην ἄν, ὦ ἄ. Ἀ., τὴν ἴσην σπουδὴν ἐνίους τῶν λεγόντων ποιεῖσθαι, ὅπως τὰ βέλτιστ' ἐροῦσιν, ὅσηνπερ ὅπως εὖ δόξουσι λέγειν. pr. 45, 1 Βουλοίμην ἄν, ὦ ἄ. Ἀ., περὶ ὧν εὐδοκίμηκε λέγων παρ' ὑμῖν ὁ δεῖνα, ἐπὶ τῶν ἔργων (τῶν) [1]) πραττομένων ἴσον αὐτῷ τὸν ἔπαινον γενέσθαι· cf. pr. 9, 1. nam verum est, quod legitur pr. 45, 4 εἰπεῖν μὲν γάρ, ὦ ἄ. Ἀ., πάντα πέφυκε ῥᾴδιον, πρᾶξαι δ' οὐχ ἅπαντα, et ad eloquentiae laudem utilis alicuius rei actio accedat necesse est, ne in praesentia tantum, sed semper ea, quae dicta fuerint, bene se habeant; cf. pr. 9, 2 δεῖ γὰρ τοῖς ἐπὶ τῶν λόγων εὐδοκιμοῦσι συμφέροντός τινος ἔργου πρᾶξιν προσεῖναι, ἵνα μὴ νῦν μόνον, ἀλλ' ἀεὶ τὰ ῥηθέντα καλῶς ἔχῃ. cf. pr. 33, 3.

c.

Oratorum denique plerique non de propositis rebus populum edocent, sed se in vicem accusant et contumeliis vexant: pr. 6, 1 αἴτιον δὲ τούτου ταὐτὸ ὅπερ, οἶμαι, τοῦ κακῶς ἔχειν τὰ ὅλα. οὐ γὰρ παραινοῦσιν ὑμῖν

---

[1]) τῶν Dindorf et Sauppe eiecerunt Dobraeum † secuti.

ὑπὲρ τῶν παρόντων οἱ λέγοντες, ἀλλ' ἑαυτῶν κατηγοροῦσι καὶ λοιδοροῦνται. pr. 31, 1 τὸ γὰρ στασιάζειν πρὸς αὑτοὺς καὶ κατηγορεῖν ἀλλήλων ἄνευ κρίσεως, οὐδείς ἐστιν οὕτως ἀγνώμων ὅστις οὐ φήσειεν ἂν βλάβην εἶναι τοῖς πράγμασιν. pr. 8, 1: ex. or. XVI. ἀμφότεροί μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν . . ὥσπερ γὰρ ἀφ' ἑκατέρων ἥκοντες, οὐχ ὑμῶν ὄντες . . κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους; cf. etiam pr. 53, 2 sq. αἱ τῶν ῥητόρων ἁπάντων ἄνευ κρίσεως πρὸς ἀλλήλους λοιδορίαι, ὧν [1]) ἂν ἀλλήλους ἐξελέγξωσιν, ὑμᾶς τὰς εὐθύνας διδόναι ποιοῦσι . . atque totum fere pr. XI. in eo versatur, ut admoneantur auditores accusationes omnes esse differendas, de rebus praesentibus et futuris consilium dandum, non convicii aut reprehensionis tempus esse; cui accedit pr. 20, 1. sed cum uterque locus magis ad audientium personam revocandus esse videatur, eum potius infra tractabimus. [2])

Sequuntur loci, qui ex eorum qui audiunt persona ducuntur. quibus locis aut laudes aut vituperationes audientium eorumque condicionis continentur ac praecepta inferuntur, quem in modum bene sibi suisque rebus consulere possint. qua in re hoc in primis animadvertendum est, reprehendendos esse maximo opere audientes, quippe qui libentissime aures praebeant eis, qui, dum ad voluntatem loquuntur omnia, nihil ad veritatem, audientium auribus servientes velut tabes rem publicam inficiant; quid? quod vel eis, qui adversus rem publicam verba faciunt, auscultare magis quam eos, qui eam defendunt, audire parati sunt. non deesse autem in civitate tales, immo magnam id genus hominum esse copiam modo intellectum est.

a.

pr. 25, 2 νῦν δ' ἀκούετε μὲν τῶν ἃ βούλεσθε λεγόντων ἥδιστα, αἰτιᾶσθε δὲ πολλάκις ἐξαπατᾶν ὑμᾶς αὐτούς, ἂν μὴ πάνθ' ὃν ἂν ὑμεῖς τρόπον βούλησθε γένηται . . , pr. 26, 2 ἐγὼ γὰρ οἶδα, νομίζω δὲ καὶ ὑμᾶς, ὅτι νῦν μὲν ἀρέσκουσι μάλισθ' ὑμῖν οἱ ταῦθ' οἷα ὑμεῖς βούλεσθε λέγοντες· ἂν δέ τι συμβῇ παρ' ἃ νῦν οἴεσθε, ὃ μὴ συμβαίη, τούτους μὲν ἐξηπατηκέναι νομιεῖτε ὑμᾶς . . habes locos simillimos et paene geminos.

Tecte nec tamen parum aperte haec dicta sunt pr. 5, 1: Ὁρῶ μέν, ὦ ἄ. Ἀ., παντάπασι πρόδηλον ὃν οὕς τ' ἂν ἀκούσαιτε λόγους ἡδέως καὶ πρὸς οὓς οὐκ οἰκείως ἔχετε· οὐ μὴν ἀλλὰ τὸ μὲν λέγειν ἅ τις οἴεται χαριεῖσθαι τῶν παρακρούσασθαί τι βουλομένων εἶναι νομίζω . . .; cf. etiam pr. 10, 2 τοὺς δ' ἀφέντας

[1]) ὧν Bekker; libri ὡς.

[2]) Ceterum non alienum esse videtur eorum quoque locorum admonere, quibus scriptorem incusantis vel male dicentis speciem anxie vitare supra vidimus.

ἃ τυγχάνουσιν ἐγνωκότες, ὧν ὑμᾶς ἐπιθυμεῖν οἴονται, ταῦτα ποιεῖτε συμβουλεύειν (sc. ἐκ τοῦ κωλύειν τοὺς βουλομένους λέγειν); quibus verbis continuantur haec: ἔστι δ' ἁμαρτάνειν μὲν βουλομένων τὸ συναναγκάζειν τὸν παριόνθ', ἃ βούλεσθε, λέγειν . . . quod audientium studium facile explicabis ex notissima multitudinis consuetudine: pr. 23, 2 ἐγὼ δ' οἶδα μὲν τοῦθ', ὅτι τοὺς ἐπαινοῦντας ἥδιον προσδέχονται πάντες τῶν ἐπιτιμώντων, pr. 28, 1 ἔστι μὲν οὖν τὸ κοινὸν ἔθος τῶν πλείστων τοὺς μὲν συνεπαινοῦντας ἑαυτοῖς ὅ τι ἂν πράττωσι φιλεῖν, πρὸς δὲ τοὺς ἐπιτιμῶντας ἀηδῶς ἔχειν, qui loci paene ipsi loqui videntur.

b.

pr. 2, 1 τὴν μὲν γὰρ πολιτείαν δημοκρατίαν, ὥσπερ ἅπαντες ἴστε, ὀνομάζετε· τῶν δὲ τἀναντία ταύτῃ λεγόντων ἐνίους ἥδιον ἀκούοντας ὁρῶ, cf. quae proxime antecedunt; pr. 42, 1 ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον ἄν τις εἰκότως θαυμάσαι, τὸ τοὺς εἰδότας ὑμᾶς ταῦτα (sc. τοὺς ἀεὶ καὶ συνεχῶς ὑπὲρ τῶν ὀλιγαρχιῶν πολιτευομένους καὶ νῦν ταῦτα ποιοῦντας ἐξελέγχεσθαι) πολλάκις ἥδιον τούτων ἀκούειν ἢ τῶν ὑπὲρ ὑμῶν λεγόντων, pr. 46, 3 ἔστι μὲν οὖν χαλεπὸν τὸ παρ' ὑμῖν ὑπὲρ ὑμῶν ἐροῦντ' ἀνεστηκέναι, ὥσπερ ῥᾴδιον τὸ καθ' ὑμῶν, ibid. δεινότατοι πάντων ὑμεῖς ἐστ' ἀκούειν ὅ τι ἄν τις καθ' ὑμῶν λέγῃ.[1]) cf. ibid. § 2, pr. 24, 2.

c.

Nunc denique id quod paulo ante dedi promissum solvamus. ut enim scriptor et ipse anxie a se removet suspicionem male dicentis atque incusantis et eos, qui hoc crimen sibi conflant, vituperat, ita vel maxime auditores in culpa esse contendit, utpote qui de publicis gravibusque rebus convocati tamen privatis conviciis aures praebeant: pr. 53, 2 περὶ κοινῶν, ὦ ἄ. Ἀ., πραγμάτων καὶ μεγάλων συνειλεγμένοι τὰς ἰδίας λοιδορίας ἀκροώμενοι κάθησθε, καὶ οὐ δύνασθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς λογίσασθαι τοῦθ', ὅτι . . atque ut deliberarent, non ut accusarent aut iudicium facerent de aliquo, convenisse admonentur pr. XI, ubi etiam convicia a deliberationibus distinentur et quid sit faciendum ei, qui excogitatum habeat aliquid, restricte praefinitur. cf. etiam pr. 20, 1.

d.

Ad summam, audientium plerique plurimum tribuunt verbis, facta contra neglegunt; non quale consilium sit quod datur, sed qui sint qui

[1]) Contrarium igitur agunt eis, quae praecipit Demosthenes or. XV 31, in deliberationibus vincendos esse illos, qui rei publicae commodis adversari instituerint: δεῖ γὰρ ὑμᾶς βουλευομένους κρατῆσαι τῶν τἀναντία τῇ πόλει παρ' ὑμῖν πράττειν προῃρημένων. eos autem, qui hostium causam agant, audire periculosum esse dicitur or. IX 67.

dant, illis curae est, cui rei plurimum inest opprobrii: pr. 13, 2 νομίζω δὲ καὶ ὑμᾶς ὀρθῶς ἂν ποιεῖν, εἰ μὴ τὸν λέγοντα, ἀλλὰ τὰ συμβουλευόμενα σκοποῖτε cf. pr. 25, 1; 33, 2; 56, 2. ac totum fere pr. XXXXV. in eo versatur, ut multum interesse inter verba et facta demonstretur. proferam tantum haec: § 1 ἀλλ' ὁρᾶτε, ὦ ἄ. Ἀ., μὴ κεχωρισμένον ᾖ λόγον εἰπεῖν εὖ καὶ προελέσθαι πράγματα συμφέροντα καὶ τὸ μὲν ῥήτορος ἔργον ᾖ, τὸ δὲ νοῦν ἔχοντος ἀνθρώπου, § 4 εἰπεῖν μὲν γάρ, ὦ ἄ. Ἀ., πάντα πέφυκε ῥᾴδιον, πρᾶξαι δ' οὐχ ἅπαντα· οὐ γὰρ ἴσος πόνος καὶ ἱδρὼς πρό τε τοῦ λέγειν καὶ πρὸ τοῦ πράττειν ἐστίν.

His igitur explanatis nos convertamus ad explicandum, quae sint maxime tenenda in deliberando. ac principium quidem recte probandi omnia est, ne quid qui deliberare volunt ante constituisse videantur, quam audierint quid sentiant alii: pr. 5, 3 ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ δοκιμάζειν ὀρθῶς ἅπαντ' ἐστὶ μηδὲν οἴεσθαι πρότερον γιγνώσκειν πρὶν μαθεῖν [1]) . . fundamentumque recte deliberandi, ne prius decernatur, quam ea ex quibus decreta suspensa esse debent audiantur: pr. 18, 3 ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ σκοπεῖν ὀρθῶς ἐστι μὴ βεβουλεῦσθαι πρὶν ἐξ ὧν δεῖ βουλεύσασθαι ἀκοῦσαι. quae cum ita sint, sequitur primum ne quis audientium quae sentit de praesentibus rebus ea omnia se recte sentire putet: pr. 18, 2 μὴ πάνθ', ὡς ἕκαστος ἔχει γνώμης ὑμῶν περὶ τῶν παρόντων, ὀρθῶς ἐγνωκέναι πεπείσθω. non enim recte se habet, si qui in contionem veniunt tamquam ex eis quae dicentur optima electuri, quamquam iam mente habent aliquid praeoccupatum idque tam obstinate, ut ne audire quidem alia praeter illud velint: pr. 47, 3 χωρὶς δὲ τούτων οὐδὲ καλὴν ὑποψίαν ἔχει ἥκειν μὲν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὡς ἐκ τῶν ῥηθησομένων τὸ κράτιστον ἑλέσθαι δέον, φανῆναι δέ, πρὶν ἐκ τῶν λόγων δοκιμάσαι, παρ' ὑμῖν αὐτοῖς τι πεπεισμένους, καὶ τοῦθ' οὕτως ἰσχυρόν, ὥστε μηδ' ἐθέλειν παρὰ ταῦτ' ἀκούειν. nam qui cognitum habent, quid rebus quibusdam faciendum sit, non debent eas proponere ad deliberandum: pr. 10, 1 Εἰ μὲν ἐγνώκατ', ὦ ἄ. Ἀ., τί βέλτιστον ὂν τυγχάνει πρᾶξαι περὶ τῶν παρόντων, ἁμάρτημα τὸ συμβουλεύειν προτιθέναι· ἃ γὰρ αὐτοὶ πρὶν ἀκοῦσαι δοκιμάζετε συμφέρειν, τί δεῖ ταῦτ' ἀκούοντας μάτην ἐνοχλεῖσθαι;

Deinde sequitur ut non solum audienda sint omnia, verum etiam omnes audiendi. quae si accuratius persequimur, ad priorem partem referenda sunt haec. audienda sunt omnia et si quid recte dictum visum sit, eo utendum est: pr. 18, 2 σκοπείτω πάνθ' ὑπομείνας ἀκοῦσαι, εἶτ' ἐὰν ὀρθῶς εἰρῆσθαί τι δοκῇ, χρήσθω (sc. ἕκαστος τῶν ἀκουόντων). cf. etiam pr. 5, 2; 10, 2; 32, 4; pr. 33, 4 et 36, 3, locos geminos. ac iam propterea, quod penes populum est ex eis quae dicuntur optima eligere, omnia audire

---

[1]) πρὶν μαθεῖν om. Σ; in mg. habet Υ.

aequum est: pr. 4, 1 Ἔστι δ', ὦ ἄ. Ἀ., δίκαιον, ἐπειδὴ ἐφ' ὑμῖν ἐστιν ἑλέσθαι τῶν ῥηθέντων, ὅ τι ἂν βούλησθε, ἁπάντων ἀκοῦσαι. sed ut ante dictum est, etiam omnes audiendi sunt, si quidem magnis de rebus ita est deliberandum, ut ex sententiis dictis sit decernendum: pr. 10, 1 εἰ δὲ σκοπεῖτε καὶ βουλεύεσθ' ὡς ἐκ τῶν ῥηθησομένων δοκιμάσαι δέον, οὐκ ὀρθῶς ἔχει τὸ κωλύειν τοὺς βουλομένους λέγειν. pr. 27, 1: ex. or. XV. Οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄ. Ἀ., περὶ τηλικούτων βουλευομένους διδόναι παρρησίαν ἑκάστῳ τῶν συμβουλευόντων, pr. 26, 1 δεῖ μέντοι περὶ πραγμάτων μεγάλων βουλευομένους.. ἁπάντων ἐθέλειν ἀκούειν τῶν συμβουλευόντων. nisi enim omnibus potestas datur dicendi, fit ut, si qui utile quid excogitaverint, eo priventur qui audire nolunt. accedit, quod tum quidam omnia ad voluntatem populi loquuntur, quae res perniciosa est: pr. 10, 2 παρὰ μὲν γὰρ τῶν ὅλως ἀποστερεῖσθ' ἐκ τοῦ τοῦτο ποιεῖν, εἴ τι χρήσιμον ἐντεθύμηνται· τοὺς δ' ἀφέντας ἃ τυγχάνουσιν ἐγνωκότες, ὧν ὑμᾶς ἐπιθυμεῖν οἴονται, ταῦτα ποιεῖτε συμβουλεύειν.. et similiter pr. 4, 1 tumultuando multa et utilia consilia perire dicuntur: ἐκ μὲν οὖν τοῦ θορυβεῖν τάχ' ἂν δυσχεράναντες πολλῶν χρησίμων ἀποστερηθείητε, ἐκ δὲ τοῦ μετὰ κόσμου καὶ σιγῆς ἀκοῦσαι καὶ τὰ καλῶς ἔχοντα ἅπαντα ποιήσετε .. atqui maiore molestia adfici Athenienses dicuntur, si quem, qui opportuni aliquid dicere possit, prohibeant quam si quem multa nugantem audiant: pr. 5, 2 ἔτι δ' οὐδὲ πάθοιτ' ἂν ἀηδὲς οὐδὲν τοσοῦτον, εἰ πολλά τινος ληροῦντος ἀκούσαιτε, ὅσον [1]) εἰ τῶν δεόντων τι λέγειν ἔχοντός τινος εἰπεῖν κωλύσαιτε.

Accedit alterum. eis enim, qui oratione quorundam capti neminem praeter hos audiunt, multae et magnae molestiae adferuntur. nam quorum consiliis clade nondum accepta parere licebat, hi post, si quid accidit, causam reperiunt aptissimam eos accusandi atque exagitandi, quibus solis facultas dicendi data est, eamque avidissime arripiunt. et quod turpissimum est, qui antea contempti sunt a populo, idem post accusantes laudabiles videntur et laudantur. unde eum in suspicionem mirae temeritatis atque inscitiae vocari quid pluribus opus est exponere? qua in re inlustranda bona pars prooemii XXVIIII. posita est: § 1 sq. Πρῶτον μὲν οὐδέν ἐστι καινόν, ὦ ἄ. Ἀ., τοῖς δόξασι παρ' ὑμῖν εἶναί τινας οἵτινες ἀντεροῦσιν, ἐπειδὰν πράττειν τι δέῃ. εἰ μὲν οὖν ἀποδόντων ὑμῶν λόγον αὐτοῖς, ὅτ' ἐβουλεύεσθε, τοῦτ' ἐποίουν, τούτων ἂν ἦν ἄξιον κατηγορεῖν, εἰ περὶ ὧν ἥττηντο ἐβιάζοντο πάλιν λέγειν· νῦν δὲ τούτους μὲν οὐδέν ἐστ' ἄτοπον εἰπεῖν βουληθῆναι ταῦθ' ἃ τότ' οὐχ ὑπεμείνατ' ἀκοῦσαι, ὑμῖν δ' ἄν τις εἰκότως ἐπιτιμήσειεν, ὦ ἄ. Ἀ., ὅτι ὁπόταν περί του βουλεύησθε, οὐκ ἐᾶτε λέγειν ἕκαστον ἃ γιγνώσκει, ἀλλ' ἂν ἕτεροι τῷ λόγῳ προλάβωσιν ὑμᾶς, οὐδενὸς ἂν τῶν ἑτέρων ἀκούσαιτε.

---

[1]) ὅσον om. Σ et Υ. — ἤ, non εἰ habet Σ m².

ἐκ δὲ τούτου συμβαίνει πρᾶγμα ἀηδὲς ὑμῖν· οἷς γὰρ πρὶν ἁμαρτεῖν ὑμῖν ἐξῆν συμβουλεύουσι πείθεσθαι, τούτους ὕστερον κατηγοροῦντας ἐπαινεῖτε.

Cum priore parte componas pr. 34, 1 Οὐκ ἄδηλον ἦν, ὦ ἄ. Ἀ., πρῴην, ὅτε τῶν ἀντιλέγειν βουλομένων οἷς ὁ δεῖνα ἔλεγεν οὐκ ᾤεσθε ἀκούειν χρῆναι, ὅτι συμβήσεται τοῦθ' ὃ νυνὶ γίγνεται, ὅτι οἱ τότε κωλυθέντες ἐροῖεν εἰς ἑτέραν ἐκκλησίαν. ἂν τοίνυν ταῦθ' ἅπερ πρότερον ποιήσητε καὶ τῶν τοῖς τότε δόξασι συνειπεῖν βουλομένων μὴ θελήσητ' ἀκοῦσαι, πάλιν ταῦτ' εἰς τὴν ἑτέραν ἐκκλησίαν οὗτοι λαβόντες τούτων κατηγορήσουσιν. posterioris autem partis similia habes pr. 26, 1 αἰσχρόν ἐστιν, ὦ ἄ. Ἀ., νῦν μὲν βουλομένων τι παραινεῖν ἐνίων θορυβεῖν, ὕστερον δὲ κατηγορούντων τῶν αὐτῶν τούτων τῶν[1]) πεπραγμένων ἡδέως ἀκούειν. ceterum ad hanc rem etiam faciunt pr. 10, 3 ἂν μὲν μὴ θελήσητε τῶν ἀντιλεγόντων ἀκοῦσαι, ἐξηπατῆσθαι φήσουσιν ὑμᾶς, ἂν δ' ἀκούσαντες μὴ πεισθῆτε, ἐξεληλεγμένοι παραχρῆμ' ἔσονται τὰ χείρω παραινοῦντες.

Itaque curandum est, ut quaevis culpae suspicio absit a populo et qui ei persuadere non potuerunt, id sibi sua, non illorum, qui audire noluerint, culpa accidisse persuasum habeant: pr. 5, 2 βουλοίμην δ' ἂν ὑμᾶς, εἰ καὶ μηδὲ δι' ἓν τῶν ἄλλων, δι' ἐκεῖν' ὑπομεῖναι τοὺς λόγους ἀμφοτέρων, ἵν' ἐὰν μὲν ὀρθότερον φανῇ τις λέγων ὧν ὑμεῖς ὡρμήκατε, χρήσησθε τούτῳ, ἂν δ' ἀπολειφθῇ καὶ μὴ δύνηται διδάξαι, δι' αὐτὸν ἀλλὰ μὴ δι' ὑμᾶς οὐκ ἐθέλοντας ἀκούειν τοῦτο πεπονθέναι δοκῇ. accedit quod eorum qui contra dicunt orationibus multum proficitur. eo enim, quod antequam detrimentum capiatur refellere possunt falsam adversariorum opinionem ac reicere quae illis placuerunt, impediunt, quo minus hi clade accepta poenas dent. quod si non fit, idem conviciis alios vexare post nequeunt, utpote qui cum deliberaretur, tacendo se contionantibus adsentiri confessi sint: pr. 26, 2 sq. ἔστι δὲ τοῖς μάλιστα πεπεικόσιν ὑμᾶς ταῦτ' ἐφ' ὧν νῦν ἐστε, τούτοις καὶ μάλιστα συμφέρον τὸ λόγον τυχεῖν τοὺς ἀντιλέγοντας. ἂν μὲν γὰρ διδάξαι δυνηθῶσιν ὡς οὐκ ἔστιν ἄριστα ἃ τούτοις δοκεῖ, ὅτ' οὐδὲν ἡμάρτηταί πω, τοῦτο πράξαντες ἀθῴους τοὺς κινδύνους ποιήσουσιν αὐτοῖς· ἐὰν δὲ μὴ δυνηθῶσιν, οὔκουν ὕστερόν γ' ἐπιτιμᾶν ἕξουσιν, ἀλλ' ὅσ' ἀνθρώπων ἦν ἔργον, ἀκοῦσαι, τούτων τετυχηκότες, ἂν ἡττῶνται δικαίως, στέρξουσι.. ceterum noli in hac re similitudinem illam quam maximam neglegere, quae inter haec et ea quae in pr. XXVIIII. modo legisti intercedit. maxime autem e re publica est ut, si qua res male agatur, statim praesto sint qui intercedant: pr. 49, 1 Οὐδέν' ἂν εὖ φρονοῦντ' ἀντειπεῖν, ὦ ἄ. Ἀ., νομίζω, ὡς οὐχ ἁπάντων ἄριστόν ἐστι τῇ πόλει μάλιστα μὲν ἐξ ἀρχῆς μηδὲν ἀσύμφορον πράττειν, εἰ δὲ μή, παρεῖναι εὐθὺς τοὺς ἐναντιωσομένους. eodem revocan-

---

[1]) τῶν addidit Wolf †.

dum est, quod audientes pr. 32, 4 hunc in modum admonentur: οὕτω καὶ τὸν λόγον ἀξιῶ τὸν εἰρημένον ἐξ ὧν ἀντειπεῖν ἡμεῖς ἔχομεν σκεψαμένους . . .

Quodsi summam facimus eorum quae modo exposuimus, haec efficiuntur. omnes aequis animis sunt audiendi ac tum ex eis quae prolata sunt optima eligenda. qua re facta si qui cavillantur improbi existimandi sunt: pr. 29, 3 τοῦτο δή, τοῦτό μοι πάλιν δοκεῖτε πείσεσθαι, εἰ μὴ παρασχόντες ἴσους ἀκροατὰς πάντων ὑμᾶς αὐτοὺς ἐν τῷ παρόντι, καὶ τοῦτον τὸν πόνον ὑπομείναντες, ἑλόμενοι τὰ κράτιστα τοὺς ὁτιοῦν τούτοις ἐπιτιμῶντας φαύλους νομιεῖτε, pr. 34, 3 μηδαμῶς, ὦ ἄ. Ἀ., ἀλλὰ πονήσαντες τὸν πόνον τοῦτον καὶ παρασχόντες ἴσους ἀκροατὰς ἀμφοτέροις ὑμᾶς αὐτοὺς πρῶτον μὲν ἕλεσθε ὅ τι καὶ ποιήσετε, ἔπειθ' ὑπολαμβάνετε, ἐάν τις ἐναντιῶται τοῖς ἅπαξ οὕτω δοκιμασθεῖσι, πονηρὸν καὶ κακόνουν ὑμῖν. vides quae in superiore loco per condicionis partes commendantur in altero diserte ac presse praecipi. hos autem locos simillimos ac paene geminos esse tametsi neminem puto fugiet, tamen haec componam: παρασχόντες ἴσους ἀκροατὰς . . ὑμᾶς αὐτοὺς — παρασχόντες ἴσους ἀκροατὰς . . ὑμᾶς αὐτούς. — ἕλεσθε ὅ τι καὶ ποιήσετε — ἑλόμενοι τὰ κράτιστα. — πονήσαντες τὸν πόνον τοῦτον — τοῦτον τὸν πόνον ὑπομείναντες. — τοὺς ὁτιοῦν τούτοις ἐπιτιμῶντας φαύλους νομιεῖτε — ἐάν τις ἐναντιῶται τοῖς ἅπαξ οὕτω δοκιμασθεῖσι, πονηρὸν καὶ κακόνουν ὑμῖν ὑπολαμβάνετε.

Restat ut dicamus quid statuendum sit de auditione ipsa. atque audiendi munus subeundum esse dicitur pr. 3, 1: ex. or. I. προσήκει παρέχειν ἐθέλοντας ἀκούειν ὑμᾶς αὐτοὺς τῶν βουλομένων συμβουλεύειν, pr. 49, 1 δεῖ μέντοι τούτῳ προσεῖναι ἐθέλοντας ἀκούειν ὑμᾶς καὶ διδάσκεσθαι. itaque si auscultare nolint Athenienses non recte facere dicuntur: pr. 44, 3 εἰ μὲν οὖν οἰήσεσθε δεῖν μὴ θέλειν ἀκούειν, οὐκ ὀρθῶς ποιήσετε. pr. 47, 2 μὴ θέλουσι μὲν οὖν ἀκούειν οὐκ ἔνι δή που μαθεῖν, οὐδὲν μᾶλλον ἢ σιωπῶσι μηδενὸς λέγοντος. contra ex audiendi voluntate alterutrum commodum nascatur necesse est. aut enim si quid utile videbitur, hoc amplectentur audientes aut in ea, quam probant, sententia firmius permanebunt: pr. 44, 3 ἂν δ' ἀκούσητε σιωπῇ καὶ τοῦθ' ὑπομείνητε, δυοῖν ἀγαθοῖν θάτερον ὑμῖν ὑπάρξει. ἢ γὰρ πεισθήσεσθε, ἄν τι δοκῶμεν λέγειν συμφέρον, ἢ βεβαιότερον περὶ ὧν ἐγνώκατ' ἔσεσθε πεπεισμένοι, pr. 47, 2 ἀκούσασι δὲ δυοῖν ἀγαθοῖν οὐκ ἔνι θατέρου διαμαρτεῖν. ἢ γὰρ πεισθέντες πάντες καὶ ταὐτὰ ἐγνωκότες κοινότερον βουλεύσεσθε . . ἢ μὴ δυνηθέντος τοῦ λέγοντος διδάξαι βεβαιότερον τοῖς ἐγνωσμένοις πιστεύσετε. quorum locorum apertissima est similitudo; eo tantum, si quid sentio, differunt, quod prior verborum quodam modo adstricta comprehensione et contracta insignis est, posterior amplificando auctus. per dissimulationem dicta sunt ea, quae in prooemio XXXVI. in. leguntur: Πρῶτον μέν, ὦ ἄ. Ἀ., οὐ πάνυ μοι δοκεῖ

τις ἂν εἰκότως περὶ ὑμῶν δεῖσαι, μὴ παρὰ τὸ τῶν συμβουλευόντων οὐκ ἐθέλειν ἀκούειν χεῖρον βουλεύσησθε. disiunctiva ratione deinde inferuntur haec: audiendi fuga aut meliores necesse esse fieri res aut deteriores. si deteriores, verendum esse, ne maior in dies inde oriatur calamitas: pr. 38, 2 εἰ μὲν οὖν ἐκ τοῦ μὴ ἐθέλειν ἀκούειν ἐλπὶς ταῦτα γενέσθαι βελτίω, τοῦτο χρὴ πράττειν· εἰ δὲ χείρω μὲν ἅπαντα βέλτιον δ' οὐδὲν ἐκ τούτου γενήσεται, τί δεῖ πρὸς τὸ φαυλότατον ἐλθεῖν ἐάσαντας ἐκ πλείονος ἢ νῦν καὶ χαλεπωτέρου σῴζειν πειρᾶσθαι . . denique ne unum quidem audire sustinere ex eis, quae quis blanditiis omissis docere in animo habet, id non in sentiendo errantium, sed turpia appetentium esse dicitur: pr. 28, 3 ἂν μὲν οὖν μηδ' ὑπομείνητ' ἀκοῦσαι μηδὲ ἕν, οὐ τῷ δοκιμάζοντες διαμαρτεῖν, ἀλλὰ τῷ φύσει πονηρὰ ἐπιθυμεῖν πράττειν τοιαῦτα προαιρεῖσθαι δόξετε. quae omnia hoc consilio dici apparet, ut qui auscultare nolint ab audiendi taedio depellantur, ad audiendi studium impellantur.

Sed satis iam disputatum est de audiendi munere. reliquum est ut quid in prooemiis dicatur de consilio immutando exponamus. potest orator aut probare consilii ab eis apud quos contionatur capti mutationem aut improbare. utrum vero probet an improbet, pendere patet ex ea, in qua ipse est, sententia. itaque cum demovere studet audientes de eis, quae placuerunt illis, ipsi displicuerunt, utile esse plerumque consilium initum commutare adfirmat: pr. 49, 3 καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη, εἰ τοῖς τοῦ κρατίστου διαμαρτοῦσι τὸ χείριστον ἀνάγκη πράττειν εἴη, καὶ μὴ τὸ δεύτερον ἐκ τῶν λοιπῶν ἐξείη μεταβουλεύσασθαι. pr. 32, 3 sq. ἀξιῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ὑπομεῖναι, ἐνθυμηθέντας ὅτι οὐδὲ τὰ νῦν δοκοῦντ' ἔδοξεν ἂν ὑμῖν, εἰ μὴ τοὺς λόγους ἠκούσατ' ἐξ ὧν ἐπείσθητε . . ἐὰν μὲν συμφέρονθ' εὕρητε (sc. τὸν λόγον τὸν εἰρημένον), ἀγαθῇ τύχῃ πείθεσθαι (sc. ὑμᾶς ἀξιῶ), ἂν δ' ἄρα ἕκαστα λογιζομένοις ἀλλοιότερος φανῇ, πρὶν ἁμαρτεῖν μεταβουλευσαμένους τοῖς ὀρθῶς ἔχουσι χρήσασθαι. pr. 28, 3 ἐὰν δ' ἀκούσητε, τυχὸν μὲν ἴσως κἂν μεταπεισθείητε, ὃ μάλιστ' ἐγὼ νομίζω συνενεγκεῖν ἂν ὑμῖν.

Contra in eorum numero quae maxime detrimento sunt rei publicae ponitur id, quod consilia levius immutantur: pr. 35, 1 ἵνα μὴ συνέβαινεν ἃ δὴ δύο πάντων ἐστὶν ἀλυσιτελέστατα τῇ πόλει, μήτε πέρας μηδὲν ἔχειν τῶν ὑμῖν δοξάντων, παρανοίας θ' ὑμεῖς κατεγιγνώσκετε ὑμῶν αὐτῶν μεταβουλευόμενοι. huc etiam pertinent: pr. 34, 4 sq. ἐγὼ μὲν δὴ σιωπᾶν ἂν[1]) ᾤμην δεῖν ἐν τῷ παρόντι, εἰ μένοντας ὑμᾶς ἑώρων ἐφ' ὧν ἔδοξεν· εἰμὶ γὰρ τῶν ἐκεῖνα πεπεισμένων συμφέρειν ὑμῖν· ἐπειδὴ δ' ὑπὸ τῶν παρὰ τούτων λόγων μεταβεβλῆσθαί μοί τινες δοκοῦσιν, ὡς οὔτ' ἀληθῆ λέγουσιν·. . διδάξω.

---

[1]) ἂν addidit Schaefer, id quod facile omitti potuisse propter vicinitatem verbi σιωπᾶν unusquisque videt.

Agmen claudant duo loci, quibus Atheniensibus crimini datur, quod quidvis potius quam quae ex usu sunt audientes non si qui aliquid commiserint, sed si quorum orationes moleste ferant, irascantur: pr. 15, 2 sq. δέδοικα μὴ τῷ τὰ νῦν βέλτιστ' εἰπόντι, ἣν τοῖς ἐξηπατηκόσι προσῆκεν ἀπέχθειαν ὑπάρχειν παρ' ὑμῶν, ταύτην ἀπενέγκασθαι συμβῇ. ὁρῶ γὰρ ὑμᾶς πολλάκις οὐ τοὺς αἰτίους τῶν πραγμάτων μισοῦντας, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ αὐτῶν εἰπόντας τι πρὸς ὑμᾶς, pr. 38, 3 sq. τὸ μὲν οὖν ὀργίλως ὑμᾶς ἔχειν εἰκός ἐστι ταῦτα πάσχοντας· τὸ δὲ μὴ τοῖς αἰτίοις, ἀλλὰ πᾶσιν ἐφεξῆς ὀργίζεσθαι, τοῦτ' οὐκέτι εἰκὸς οὐδ' ὀρθῶς ἔχον ἐστίν. οἱ γὰρ μηδενὸς μὲν αἴτιοι τῶν παρεληλυθότων, τὰ δὲ λοιπὰ πῶς ἔσται βελτίω λέγειν ἔχοντες χάριν, οὐκ ἀπέχθειαν κομίσαιντ' ἂν δικαίως παρ' ὑμῶν . . καίτοι ἔγωγ' οὐκ ἀγνοῶ ὅτι πολλάκις οὐ τοῖς αἰτίοις, ἀλλὰ τοῖς ἐμποδὼν οὖσι τοῖς ὀργιζομένοις ἀηδές τι παθεῖν συνέβη.

Vides iam singulas sententias ita necti alias ex alia, ut quin haec omnia ad unum eundemque auctorem referenda sint dubitare non liceat.

II.

Satis arbitror dictum est de locis, quos aut easdem continere sententias aut certe cognatione aliqua inter se coniunctas esse patet. nunc de elocutione, quae est in prooemiis, exponendum esse videtur. hinc enim praecipua quaedam argumenta peti posse ad quaestionem, utrum unus an plures operis alicuius auctores statuendi sint, expediendam consentaneum est.

Iam Blass cum prooemia omnia ab uno homine conscripta esse contenderet, multa in eis similem in modum conformata saepius redire adfirmavit et quaedam diserte significavit,[1]) veluti pr. 33, 4 εἰπεῖν . . ἃ πέπεικ' ἐμαυτὸν συμφέρειν, pr. 50, 1 ἃ πεπεικὼς ἐμαυτὸν τυγχάνω[2]) μάλιστα συμφέρειν . . ἐρῶ, pr. 19, 1 εἰπεῖν ἃ πέπεικεν ἑαυτὸν μάλιστα συμφέρειν, pr. 56, 1 πεπεικόθ' ἑαυτὸν ἔχειν τι συμφέρον εἰπεῖν ἀνίστασθαι;[3]) pr. 11, 1 πέπεικεν ἕκαστος ἑαυτόν, pr. 37, 1 πεπεικότος αὑτόν. — pr. 29, 3 ἵν', ἂν μὲν . . διδάσκω, εἰ δὲ μή, μήθ' ὑμῖν ἐνοχλῶ μήτ' ἐμαυτὸν κόπτω, pr. 37, 2 ἵν' ἐὰν μὲν . . διδάσκῃ . . ἂν δ' . . μήθ' ὑμῖν ἐνοχλῇ μήθ' αὑτὸν κόπτῃ. — pr. 33, 4 τοὺς συναιρομένους ὑμᾶς, pr. 41, 2 μηδενὸς ὑμῶν μηδὲν συναραμένου.[4]) — pr. 6, 1; 31, 1; 53, 2 ἄνευ κρίσεως. — pr. 18, 2 πάνθ' ὑπομείνας ἀκοῦσαι, pr. 19, 2 ὑπο-

[1]) III 1, 284 sq. in primis adn. 1 p. 285.
[2]) Perspicuum est τυγχάνω verbum hic addi, ut varietur oratio.
[3]) Cf. etiam or. V 3 καὶ πεπεικὼς ἐμαυτὸν ἀνέστηκα.
[4]) Profert etiam or. I 24 δεῖ . . ὑμᾶς . . ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα.

μείναιτ' ἀκοῦσαι, pr. 28, 3 μηδ' ὑπομείνητ' ἀκοῦσαι, pr. 29, 2 οὐχ ὑπεμείνατ' ἀκοῦσαι. ceterum iam Dobree Adv. crit. II 184 haec congesserat: pr. 5, 2 ὑπομεῖναι τοὺς λόγους, pr. 17, 1 δυνήσεσθ' ὑπομεῖναι, pr. 28, 3 et 29, 2, quos locos modo attulimus; deinde pr. 29, 3 τοῦτον τὸν πόνον ὑπομείναντες, pr. 32, 3 ἀξιῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ὑπομεῖναι, pr. 44, 3 ἂν δ' ἀκούσητε σιωπῇ καὶ τοῦθ' ὑπομείνητε. alienum ab his exemplis est, quod legitur pr. 25, 3 μὴ ὑπομένειν δ' εἴ τις ἐκ τούτου κίνδυνος ἔσται. — pr. 32, 1 ἵν' οὗτοι μὲν ἀντὶ τοῦ δεινοὶ λέγειν επιεικεῖς ἐνομίζοντ' εἶναι, pr. 46, 2 εἰ γὰρ ῥήτορες δεινοὶ μᾶλλον εἶναι δοκεῖν ἢ μετ' ἀληθείας ἐπιεικεῖς ἄνθρωποι νομίζεσθαι προείλοντο; Dobree voluit conferri etiam (p. 186) pr. 33, 2 εἰ . . πλείω σπουδὴν τοῦ δοκεῖν ἐπιεικὴς εἶναι ἢ τοῦ δεινὸς εἰπεῖν φανῆναι ποιοῖτο. — pr. 5, 3 ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ δοκιμάζειν ὀρθῶς ἅπαντ' ἐστί, pr. 18, 3 ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ σκοπεῖν ὀρθῶς ἐστι; pr. 40, 2 ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τῶν τοιούτων πραγμάτων ἁπάντων ἐστί, pr. 41, 3 ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ ταῦτ' οὕτως ἔχειν ἐκεῖθεν ἤρτηται; quibus adde pr. 2, 4 ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ παντός ἐστιν αὕτη. — pr. 34, 4 ἄλλην τιν' ἂν [1]) ὑποψίαν οὐχὶ δικαίαν ἔχειν φανείη, pr. 47, 3 οὐδὲ καλὴν ὑποψίαν ἔχει. — in universum denique componere iubemur pr. XXXXVII. cum XXXXIIII., XXXIIII. cum XXXV., XXIIII. cum XXXXVI. qua in re nisi fallor versabantur Blassio ob oculos in primis pr. 47, 2 et 44, 3, de quibus locis supra expositum est, pr. 34, 2 οὔτε τὰ πράγματ' ἂν χείρω γένοιτο, οὔθ' ὑμεῖς ἀτοπώτεροι φανείητε, ἢ [2]) εἰ μήτε τῶν δοξάντων ὑμῖν πέρας μηδὲν ἔχειν δοκοίη . . et pr. 35, 1 ἵνα μὴ συνέβαινεν ἃ δὴ δύο πάντων ἐστὶν ἀλυσιτελέστατα τῇ πόλει, μήτε πέρας μηδὲν ἔχειν τῶν ὑμῖν δοξάντων . . , quae iam Wolf et post hunc alii conferri iusserant, denique pr. 24, 2 ἀκροαταῖς γὰρ ἐχρήσαντο καθ' ὑμῶν [3]) ὑμῖν οἵοις οὐδέσιν ἂν τῶν ἄλλων et

---

[1]) ἂν addidit Schaefer.

[2]) ἢ additum ex app. ed. Paris. a. 1570.

[3]) καθ' ὑμᾶς, quod et in ed. Oxon. Dindorfii et in ed. Teubn. legitur, quam ille tertiam correctiorem appellavit, typothetae errore pessimo invectum esse videtur; nam longe alia et ab hoc loco aliena significatione usurpari καθ' ὑμᾶς pueri discunt. accedit, quod vel gravissimum est, quod Reiske et Bekker καθ' ὑμῶν ediderunt e codicibus nulla variante scriptura addita, ita ut errorem hoc loco subesse appareat. eundem in modum in prooemiis alia quoque menda ex Oxon. per Teubnerianas Dindorfii editiones tradita sunt, veluti pr. 22, 2 εἰ μὲν pro ἐν μὲν, pr. 45, 4 τοῦ ῥήματος τούτων pro τοῦ ῥήματος τούτου. ceterum prooemia in ed. Teubn. tertia quae vocatur isdem verbis edita sunt atque in Oxon., nisi quod hic οἴομαι et οἶμαι, ἠβουλόμην et ἐβουλόμην, θέλειν et ἐθέλειν, κεῖνα et ἐκεῖνα formae secundum librorum auctoritatem scriptae sunt, illic solae οἶμαι, ἐβουλόμην, ἐθέλειν, ἐκεῖνα receptae. accedit, quod in Oxon. pr. 45, 1 εὐδοκίμηκε et pr. 51 in. ᾠόμην legitur, in Teubn. ηὐδοκίμηκε et ᾤμην, denique in illa pr. 55, 2 παραζευγνύμενοι, in hac παραζευγνυμένων.

pr. 46, 3 ἔστι μὲν οὖν χαλεπὸν τὸ παρ' ὑμῖν ὑπὲρ ὑμῶν ἐροῦντ' ἀνεστηκέναι, ὥσπερ ῥᾴδιον τὸ καθ' ὑμῶν.[1])

Haec igitur Blass, nos rem accuratius persequemur. ac nisi fallor iam supra, ubi de similibus prooemiorum locis agebatur — nam in eis locis, quos geminos vel simillimos appellavimus, elocutionem quoque congruentem obtinere tam manifestum est, ut demonstrari pluribus nihil attineat — aliquantum attendentem aequabile orationis genus movit. intellegi autem volo talia, qualia verbis his illis leviter immutatis subinde redire vidimus: πειράσομαι συμβουλεύειν ἃ κράτιστα εἶναι νομίζω; ἃ συμφέρειν ὑμῖν νομίζω, ταῦθ' ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς; πάντα παρεὶς τἆλλα . . πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν; ἐγὼ δ' οὐκ ἀποτρέψομαι λέγειν ceteraque id genus, ne omnia recoquere videar. quae etsi quis dicat potius ad materiae genus referri oportere et semper et a quovis usurpari potuisse, tamen, si quae sequentur consideres, rectius aestimabis; nam in eius modi rebus numerum quoque aliquid valere statuo.

Iam locos omnes, qui, si elocutionem et singula verba spectas, inter se tam similes sunt quam ut est in proverbio ovo ovum, componam. pr. 48, 2 ἵνα μὴ πάντας λέγω: pr. 53, 3 ἵνα μὴ πάντας εἴπω. — pr. 17, 2 ὅπως εὖ δόξουσι λέγειν: pr. 32, 1 ὅπως εὖ δόξουσι λέγειν. — pr. 6, 1 πρὶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβῆναι: pr. 14, 1 πρὶν μὲν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβῆναι. — pr. 30, 1 ὅτε πρῶτον ἐβουλεύεσθε: pr. 35, 1 ὅτ' ἐβουλεύεσθε τὸ πρῶτον, cf. etiam pr. 29, 1 ὅτ' ἐβουλεύεσθε. — pr. 22, 3 ὃ μὴ συμβαίη: pr. 26, 2 ὃ μὴ συμβαίη. — pr. 23, 2 ὅπερ νυνὶ γίγνεται: pr. 34, 1 ὃ νυνὶ γίγνεται. — pr. 2, 4 ὡς ἐγὼ κρίνω: pr. 6, 1 ὡς μὲν ἐγὼ κρίνω. — pr. 23, 2 ἵνα μὴ συνέβαινεν: pr. 35, 1 ἵνα μὴ συνέβαινεν. — pr. 26, 2 ἐφ' ὧν νῦν ἐστε[2]): pr. 33, 2 ἐφ' ὧν ἐστε.[3]) — pr. 29, 2 πρὶν ἁμαρτεῖν: pr. 32, 4 πρὶν ἁμαρτεῖν, cf. etiam pr. 26, 3 ὅτ' οὐδὲν ἡμάρτηταί πω.[4]) — pr. 21, 1 λόγου τυχεῖν: pr. 26, 2 τὸ λόγου τυχεῖν: pr. 49, 4 λόγου τυχεῖν, cf. etiam pr. 34, 4 λόγου μὴ τυχόντα. — pr. 20, 1 ὅ τι βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖται: pr. 35, 1 ὅ τι ἄριστον ἕκαστος ἡγεῖτο: pr. 47, 1 ἃ βέλτισθ' ἕκαστος ἡγεῖται τῇ πόλει. — pr. 25, 2 νῦν δ' ἀκούετε μὲν τῶν ἃ βούλεσθε λεγόντων: pr. 26, 2 νῦν μὲν ἀρέσκουσι μάλισθ' ὑμῖν οἱ ταῦθ' οἷα ὑμεῖς βούλεσθε λέγοντες.[5]) — pr. 32, 2 λόγοι . . πεφύκασιν ἐξαπατᾶν: pr. 56, 2 λόγοι πεφύκασιν ἐξαπατᾶν. — pr. 1, 2 πρῶτον μὲν οὖν ὑμᾶς ἐκεῖν' ἐγνωκέναι δεῖ, ὡς: pr. 30, 2 πρῶτον μὲν οὖν ὑμᾶς ἐκεῖν' ἐγνωκέναι δεῖ,

---

[1]) Cf. p. 17 b.

[2]) ἔσται Σ.

[3]) ἐστὶ Σ Υ Φ.

[4]) Longius nec tamen penitus recedit, quod legitur pr. 43, 2 ἄνευ τοῦ παθεῖν.

[5]) Cf. etiam pr. 10, 2 ἃ βούλεσθε, λέγειν et pr. 21, 2 οἷάπερ νυνὶ βούλεσθε.

ὅτι. — pr. 9, 2 τὴν ἀπὸ τῶν ῥηθέντων τοῦ δύνασθαι λέγειν δόξαν: pr. 7, 1: ex. or. XIIII. τοῦ δύνασθαι λέγειν δόξαν. — pr. 29, 3 ἂν μὲν ὑμῖν ἀρέσκῃ: pr. 33, 4 κἂν ἀρέσκῃ, χρῆσθαι: pr. 36, 3 κἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ, χρήσασθε. — pr. 40, 3 τοῦ μὲν οὖν κατηγορεῖν ἴσως οὐχ ὁ παρὼν καιρός: pr. 30, 2 τοῦ μὲν κατηγορεῖν οὐδένα καιρὸν ὁρῶ. — pr. 30, 2 ἐπειδὴ δὲ τὰ μὲν παρεληλυθότ' οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι, δεῖ δ'. . : pr. 41, 2 ἐπειδὴ δὲ ταῦτα μὲν οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι, δεῖ δ'. . — pr. 29, 3 παρασχόντες ἴσους ἀκροατὰς . . ὑμᾶς αὐτούς: pr. 34, 3 παρασχόντες ἴσους ἀκροατὰς . . ὑμᾶς αὐτούς. — pr. 3, 1 προσήκει παρέχειν ἐθέλοντας ἀκούειν ὑμᾶς αὐτούς: pr. 49, 1 δεῖ μέντοι τούτῳ προσεῖναι ἐθέλοντας ἀκούειν ὑμᾶς, pr. 5, 2 δι' ὑμᾶς οὐκ ἐθέλοντας ἀκούειν: pr. 10, 3 ἂν μὲν μὴ θελήσητε . . ἀκοῦσαι: pr. 34, 1 ἂν τοίνυν . . μὴ θελήσητ' ἀκοῦσαι: pr. 36, 1 παρὰ τὸ . . οὐκ ἐθέλειν ἀκούειν: pr. 38, 2 ἐκ τοῦ μὴ ἐθέλειν ἀκούειν: pr. 44, 3 μὴ θέλειν ἀκούειν: pr. 47, 3 μηδ' ἐθέλειν . . ἀκούειν: pr. 26, 1 ἐθέλειν ἀκούειν: pr. 49, 2 βούλησθε . . ἀκούειν: pr. 56, 1 μὴ βουλομένους ἀκούειν. — pr. 7, 3: ex. or. XIIII. ὡς ἔχω γνώμης: pr. 18, 2 ὡς ἕκαστος ἔχει γνώμης. — pr. 31, 2 τοὺς ἢ φιλονεικίας ἢ ἐπηρείας ἤ τινος ἄλλης ἕνεκ' αἰτίας ἄλλο τι, πλὴν . . λέγοντας: pr. 12, 1 τὰ μὲν πρὸς ἐπήρειαν, τὰ δὲ πρὸς φιλονεικίαν [1]) δημηγορεῖν. — pr. 17, 1 περὶ αὐτῶν ὧν σκοπεῖτε: pr. 56, 2 περὶ αὐτῶν ὧν σκοπεῖτε: pr. 29, 3 περὶ ὧν σκοπεῖσθε: pr. 20, 3 περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε: pr. 3, 1 περὶ ὧν νυνὶ τυγχάνετε σκοποῦντες: [2]) pr. 26, 1 περὶ ὧν νυνὶ τυγχάνετε ἐκκλησιάζοντες. [3])

---

[1]) φιλονεικίαν in φιλίαν invitis libris mutari voluit Schaefer, quod ita probavit Dindorf, ut φιλίαν reponere haud dubitaret. sed alter locus alterius auctoritate, si quid video, satis confirmatur, ita ut ei vim inferri non patiaris.

[2]) Variatur oratio τυγχάνω verbo inserto aeque ac supra ἃ πεπεικὼς ἐμαυτὸν τυγχάνω (pr. 50, 1) sermonis distinguendi causa dictum vidimus, cum in pr. 33, 4 legatur ἃ πέπεικ' ἐμαυτόν. simile aliquid etiam infra tangemus. longius autem recedit pr. 38, 1 περὶ ὧν δεῖ σκοπεῖν.

[3]) Quoniam exponere coepimus, quem in modum in prooemiis res significentur, de quibus deliberandum est, id iam h. l. absolvamus. dicuntur autem res quae cadunt in deliberationem fere τὰ παρόντα. itaque habes pr. 20, 2 et 14, 1 τὰ παρόντα (observes quaeso etiam similitudinem horum locorum latius patentem — δι' ὧν ἂν τὰ παρόντα πράγματα βελτίω γένοιτο hic, illic ἀφ' οὗ βελτίω τὰ παρόντα γένοιτ' ἂν leguntur — et respice or. V 3 συμβουλεύειν, δι' ὧν καὶ τὰ παρόντ' ἔσται βελτίω . . .); legitur deinde τὰ παρόντα pr. 1, 3 et 41, 2; περὶ τῶν παρόντων pr. 11, 1 ib. § 2 bis; 18, 2; 20, 1; 15, 1 (h. l. accedit πραγμάτων); περὶ αὐτῶν τῶν παρόντων (cuius eadem ratio est conlato περὶ τῶν παρόντων ac supra verborum περὶ αὐτῶν ὧν σκοπεῖτε comparatis περὶ ὧν σκοπεῖτε) pr. 15, 3; ὑπὲρ τῶν παρόντων pr. 6, 1 et 31, 3; ἐκ τῶν παρόντων pr. 30, 2 et 38, 2; denique πρὸς μὲν τὰ παρόντα pr.'39, 1. eadem autem rerum praesentium earumve, de quibus deliberandum est, significatione τὰ παρόντα et τὰ παρόντα πράγματα usurpari in Demosthenis orationibus nemo nescit. — his adiungam tempus, quo deliberatur, indicari verbis ἐν τῷ παρόντι, quae invenies pr. 6, 2; 21, 1; 29, 3;

Reliquum est ut adferam non nulla, in quibus similis quaedam dicendi ratio utique perspicua est: pr. 1, 1: ex. or. IIII. ἃ γιγνώσκω λέγειν:

34, 4; 45, 3; 52, 2 eodem modo, quo ἐν τῷ παρόντι legitur or. XV 12, 22 aliis locis. — quae deinde rei publicae maxime usui esse videntur significantur fere his: τὸ βέλτιστον, τὰ βέλτιστα vel τὸ κράτιστον, τὰ κράτιστα veluti pr. 47, 1 τὸ βέλτιστον, pr. 40, 1 τοῦ βελτίστου .. ἕνεκα, pr. 12, 1 τοῦ .. βελτίστου μηδὲν φροντίζειν, pr. 12, 2 τὸ .. βέλτιστον σκοπεῖσθαι; τὰ βέλτιστα legitur pr. 8, 1: ex. or. XVI. σκοπεῖν, pr. 25, 2 λογίσασθαι, pr. 8, 2: ex. or. XVI. λέγειν, pr. 5, 3 λέγων, pr. 23, 3 τοῦ .. λέγοντος, ibid. τῷ .. λέγοντι, pr. 13, 2 τοῖς .. λέγουσιν, pr. 15, 2 τῷ .. εἰπόντι, pr. 32, 1 ἐροῦσιν, pr. 49, 1 τὸν ἐροῦντα .., pr. 27, 1: ex. or. XV. διδάξαι, pr. 15, 2 ἀκούειν, pr. 56, 1 ἑλέσθαι, pr. 14, 2 πράττειν, pr. 9, 1 τἀναντία τοῖς βελτίστοις εἰρηκέναι; habes denique pr. 47, 3 τὸ κράτιστον ἑλέσθαι, pr. 29, 3 ἑλόμενοι τὰ κράτιστα, pr. 49, 3 τοῖς τοῦ κρατίστου διαμαρτοῦσι, pr. 44, 2 ἀγνοεῖν τὰ κράτιστα. his addo, ut rem plene perficiam, pr. 3, 2: ex. or. I. τὴν τοῦ συμφέροντος .. αἵρεσιν, pr. 28, 3 ἀγνοεῖν τὸ συμφέρον; pr. 35, 4 τὰ συμφέρονθ' .. περαίνειν, pr. 51 ἐπὶ τῳ τῶν τῇ πόλει συμφερόντων πράξαντες (ex probabili Schaeferi coniectura; legebatur ἐπὶ τῶν τ. π. συμφερόντων π., quod minus apte in ἐπὶ τῷ τ. π. συμφέροντι mutari voluit Reiske), pr. 34, 5 λέγουσιν .. ὑμῖν συμφέροντα; pr. 11, 1 τι .. συμφέρον εἰπεῖν, pr. 44, 3 τι .. λέγειν συμφέρον, pr. 56, 1 ἔχειν τι συμφέρον εἰπεῖν, pr. 34, 2 ἃ συμφέρει; accedunt denique pr. 3, 1: ex. or. I. τὸ μέλλον συνοίσειν ὑμῖν, pr. 25, 4 ἃ καὶ τῇ πόλει κἀμοὶ συμφέρειν μέλλει, pr. 28, 2 ἃ καὶ συνοίσειν ἤμελλε, pr. 50, 1 Ὅ τι μὲν μέλλει συνοίσειν πάσῃ τῇ πόλει. — quae intellegi et dici et fieri oportet τὰ δέοντα appellantur: pr. 13, 1 τὰ δέοντα γιγνώσκειν, pr. 14, 2 γνῶναι .. τὰ δέονθ'; pr. 14, 1 ἐρεῖ τὰ δέοντα, pr. 33, 1 εἰπεῖν .. τὰ δέοντα, pr. 3, 2: ex. or. I. πολλὰ τῶν δεόντων .. εἰπεῖν, pr. 5, 2 τῶν δεόντων τι λέγειν; pr. 44, 2 τὰ δέοντα .. προαιρεῖσθαι; pr. 30, 3 οὐδὲν ὑμῶν τῶν δεόντων ποιούντων, pr. 32, 2 πράξειν τὰ δέοντα (cf. etiam pr. 1, 3 ὅς ἂν .. ἃ δεῖ .. λέγῃ, quod pari modo adhibetur atque ἃ συμφέρει iuxta τὰ συμφέροντα). e Demosthenis orationibus pro multis haec luculenta exempla notavi: or. IIII 50 τὰ δέοντα .. ἐγνωκότες; or. VIIII 41 τὰ δέοντ' ἐφρόνουν; or. VI 1 λέγειν .. τὰ δέοντα, or. III 15 εἰπεῖν τὰ δέοντα, or. IIII 1 τὰ δέοντα .. συνεβούλευσαν; or. VI 28 τὰ δέοντ' .. ἐψηφισμένοι; or. VIII 50 τὰ δέοντα ποιεῖν, ibid. § 47 οὐδὲν τῶν δεόντων πρᾶξαι, or. I 20 οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων, or. II 27 ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. (cf. etiam [or. XI] 19 πάντα πράττοντος ἃ δεῖ). ceteros locos cum uno alterove ex his, quos modo attuli, comparare licet. — explicandum etiam est, quem in modum describantur consiliorum auctores, quos τοὺς λέγοντας, τοὺς ῥήτορας, τοὺς συμβουλεύοντας, συμβούλους apud Demosthenem audire Rehdantz docuit (cf. app. praef. ed. VI. vol. I p. 78), ubi non nulla de contionibus Atheniensium exponuntur exemplis e novem quae sunt primae ordine orationibus additis. sed iam videamus de prooemiis, in quibus haec inveni: pr. 6, 1 οἱ λέγοντες, pr. 7, 3 ἡμεῖς ἅπαντες οἱ λέγοντες, pr. 41, 3 et 32, 1 ἐνίους τῶν λεγόντων, pr. 13, 2; 32, 2; 33, 3 τὸν λέγοντα, pr. 47, 2 τοῦ λέγοντος, pr. 15, 3 τοὺς ὑστάτους .. εἰπόντας τι, pr. 21, 5 οἱ .. εἰπόντες, pr. 18, 2 τοῦ πρὸς ὑμᾶς εἰπόντος, pr. 9, 1 ἐνίοις τῶν εἰρηκότων, pr. 47, 1 τῷ μέλλοντι λέγειν. qui vero optima consilia dant quem ad modum significentur, supra vidimus s. v. τὰ βέλτιστα. iam locos, quibus verbum συμβουλεύειν, παριέναι, ἀναβαίνειν similia adhibentur, enumeremus: pr. 26, 1; 27, 1: ex. or. XV.; 36, 1; 41, 2 τῶν συμβουλευόντων, pr. 20, 1 τοῦ συμβου-

pr. 10, 2 ἃ γιγνώσκει σκοπεῖν: pr. 29, 2 λέγειν . . ἃ γιγνώσκει (cf. Rehd. l. c. adn. 12, ubi nos ablegat ad or. IIII 1, 51): pr. 10, 2 ἃ τυγχάνουσιν ἐγνωκότες; cf. pr. 37, 1 εἰπεῖν πότερα ἐγνωκὼς παρελήλυθεν. — pr. 32, 3 λόγον . . μᾶλλον συμφέρονθ' ὑμῖν: pr. 36, 3 συμφέροντα μὲν ὑμῖν . . λόγον: pr. 7, 1: ex. or. XIIII. λόγον εἰπεῖν . . οὐ μὴν συμφέροντά γ' ἐκείνοις. — pr. 20, 2 ἐφ' ἡσυχίας καὶ παρ' ἐκείνων ἐγγένοιτ' ἂν ὑμῖν δίκην λαβεῖν: pr. 31, 3 οἶομαι δὲ δεῖν παρὰ μὲν τούτων ἐφ' ἡσυχίας λόγον ὑμᾶς λαβεῖν; cf. pr. 21, 3 δεῖ δὲ βουλεύεσθαι μὲν ἐφ' ἡσυχίας. — pr. 19, 2 τοῦτο δ' οὐχὶ δίκαιός εἰμι παθεῖν: pr. 48, 1 οὐκ ἐγὼ φανήσομαι τούτου δίκαιος ὢν ἔχειν τὴν αἰτίαν; cf. pr. 21, 4 πολεμεῖν . . ἐσμὲν δίκαιοι. — pr. 2, 3 τοῦτο τοίνυν φυλάττεσθε μὴ πάσχειν: pr. 11, 2 πειράσομαι μὲν φυλάξασθαι . . μὴ παθεῖν αὐτός; cf. pr. 52, 2 ἂν ὅπως μὴ πείσεσθε κακῶς δύνησθε φυλάττεσθαι. — pr. 33, 2 λόγοις μὲν καὶ μάλ' ἀφθόνοις . . ἐνετύγχανον: pr. 9, 1 κἂν τούτοις (sc. τοῖς λόγοις) ἀφθόνως (ἀφθόνοις Υ Ω) ἐντύχωσιν.

Quaedam similitudo apparet etiam in his: pr. 5, 1 τῶν παρακρούσασθαί τι βουλομένων εἶναι νομίζω: pr. 37, 1 ἡγοῦμαι γὰρ ἐξαπατᾶν μὲν εἶναι βουλομένου. quae si revocanda sunt ad eos, qui decipere studeant, certe qui decipi velint non desunt. habes enim pr. 10, 2 ἔστι δ' ἁμαρτάνειν μὲν βουλομένων.

Nunc dicendum de similitudine, quae in quibusdam prooemiis in eo cernitur, quod singula ab isdem fere verbis exordiuntur: pr. 12 Οὐδέν' ἂν [1]) ἀντειπεῖν, ὦ ἄ. 'Α., νομίζω ὡς οὐ: pr. 49 Οὐδέν' ἂν . . ἀντειπεῖν, ὦ

λεύοντος, pr. 31, 2 συμβουλεύοντι, pr. 6, 1 παρὰ πάντων τῶν συμβεβουλευκότων, pr. 13, 1 ἑτέρων συμβεβουλευκότων; pr. 12, 1 ἔνιοι τῶν δευρὶ παριόντων, pr. 10, 2 τὸ συναναγκάζειν τὸν παριόντα . . λέγειν, pr. 56, 2 τὸν παριόντα λέγειν ἀξιοῦν. singillatim inveniuntur pr. 31, 1 τοὺς δημηγοροῦντας, pr. 56, 1 τοὺς τῶν ἀναβαινόντων λόγους, pr. 25, 3 τὸν . . γνώμην ἀποφαινόμενον (quam vocem sollemnem fuisse apud oratores Atticos notum est). ad eos, qui consilia dare in animum inducunt aut induxerunt, haec pertinent: pr. 3, 1: ex. or. I. τῶν βουλομένων συμβουλεύειν, pr. 38, 1 τοῖς συμβουλεύειν βουλομένοις; pr. 17, 1 τῷ βουλομένῳ τι παραινεῖν, pr. 26, 1 βουλομένων τι παραινεῖν ἐνίων; pr. 10, 1 τοὺς βουλομένους λέγειν; pr. 8, 1: ex. or. XVI. τῶν ἐνθάδε συμβουλεύειν ἀξιούντων, pr. 9, 2 τὸν . . ἐπιχειροῦντα συμβουλεύειν. quibus contigit, ut quae suasissent populi adsensu comprobarentur, appellantur: pr. 49, 2 οἱ τότε πείσαντες (cf. or. V 5 τῶν τότε ταῦτα πεισάντων κακίαν; or. XVI 11 τοῖς πείσασιν ὑμᾶς, ὅτ' ἐκινδύνευον Λακεδαιμόνιοι tempus igitur h. l. accuratius definitur), pr. 25, 1 τῷ πείσαντι. ei, qui in alia sententia sunt atque ceteri, hoc modo significantur: pr. 10, 3 τῶν ἀντιλεγόντων, pr. 26, 2 τοὺς ἀντιλέγοντας, pr. 35, 3 τοὺς ἀντειπόντας, pr. 50, 1 τοὺς ἀντιλέγειν ἐπιχειροῦντας, pr. 34, 1 τῶν ἀντιλέγειν βουλομένων (vide etiam pr. 29, 1 εἶναί τινας οἵτινες ἀντεροῦσιν). contra conferri possunt pr. 8, 1: ex. or. XVI. οἱ τοῖς 'Αρκάσι καὶ οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις συνειρηκότες, pr. 34, 1 τῶν τοῖς τότε δόξασι συνειπεῖν βουλομένων.

[1]) ἂν, quod a libris abest, restitutum est a Baitero †.

ἄ. Ἀ., νομίζω ὡς οὐχ; cf. pr. 51 Οὐδέν' ἂν ᾠόμην, ὦ ἄ. Ἀ. et 41 Οὐδένα, ὦ ἄ. Ἀ., .. οἴομαι.[1]) — pr. 36 Πρῶτον μέν, ὦ ἄ. Ἀ., οὐ πάνυ: pr. 38 Πρῶτον μὲν οὐ πάνυ .. ὦ ἄ. Ἀ.; cf. pr. 29 Πρῶτον μὲν οὐδέν ἐστι καινόν, ὦ ἄ. Ἀ. — pr. 14 Βουλοίμην τοίνυν ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄ. Ἀ.: pr. 33 Μάλιστα μέν, ὦ ἄ. Ἀ., βουλοίμην ἂν ὑμᾶς: pr. 45 Βουλοίμην ἄν, ὦ ἄ. Ἀ. verum etiam in mediis prooemiis ab his ipsis verbis vota initium capere videmus: pr. 5, 2 βουλοίμην δ' ἂν ὑμᾶς, pr. 46, 5 βουλοίμην δ' ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄ. Ἀ. novum autem altero loco prooemium statuit Wolf particula δ' omissa, ita ut votum illud, quem ad modum illa supra posita, extet in prooemio ineunti. Wolfium secutus est Blass recte ut videtur. — pr. 16 Ἐβουλόμην ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄ. Ἀ.: pr. 32 Ἠβουλόμην ἄν, ὦ ἄ. Ἀ. mediis in prooemiis: pr. 39, 2 ἐγὼ δ' οὐδαμῶς μὲν ἂν ἠβουλόμην, pr. 23, 3 ἐγὼ μὲν οὖν ἐβουλόμην ἄν. etiam hoc loco novum exordium incipere putat Blass Σ codici obsecutus, in quo novus numerus ΚΖ' adscriptus est. — pr. 22 Οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄ. Ἀ., ὁμολογῆσαι ὅτι: pr. 47 Οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄ. Ἀ., φῆσαι: pr. 11 Οἴομαι πάντας ὑμᾶς, ὦ ἄ. Ἀ., γιγνώσκειν ὅτι; cf. pr. 3: ex. or. I., ubi in primo enuntiato item legitur ἂν . . οἶμαι πάντας ὑμᾶς, sed artificiose positum in extrema fere sententia. ceterum οἶμαι . . ὑμᾶς habes etiam in ineunti prooemio 27: ex. or. XV. Οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄ. Ἀ. — pr. 2 Οὐχὶ ταὐτὰ γιγνώσκειν, ὦ ἄ. Ἀ., παρίσταταί μοι: pr. 9 Οὐχὶ ταὐτὰ γιγνώσκων .. ἀνέστηκα.

Verum ne haec quidem neglegenda duxi, quaestiones minutas non refugiens: pr. 30 Ἔδει μέν, ὦ ἄ. Ἀ.: pr. 35 Ἔδει μέν, ὦ ἄ. Ἀ., καὶ δίκαιον ἦν; cf. pr. 52 Ἦν μὲν οὖν δίκαιον, ὦ ἄ. Ἀ., cum huius loci altera parte δίκαιον ἦν. ceterum alibi quoque in ipso prooemii initio idem vocabulum δίκαιος magna cum vi positum est, veluti pr. 37 Καὶ βραχεῖαν, ὦ ἄ. Ἀ., καὶ δικαίαν ποιήσομαι τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου, quod initium apte compares cum exordio Leocrateae: Δικαίαν, ὦ ἄ. Ἀ., καὶ εὐσεβῆ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν θεῶν τὴν ἀρχὴν τῆς κατηγορίας . . ποιήσομαι ac deinde § 11 ποιήσομαι δὲ κἀγὼ τὴν κατηγορίαν δικαίαν, quod adnotavit iam Rehdantz ad h. l. conferas etiam haec: pr. 54 Καὶ δίκαιον, ὦ ἄ. Ἀ., καὶ καλόν: pr. 4 Ἔστι δ', ὦ ἄ. Ἀ., δίκαιον: pr. 20 Καὶ δίκαιον, ὦ ἄ. Ἀ., καὶ συμφέρον. ab ἴσως voce oriuntur prooemia 13, 17, 48, ab enuntiato condicionali 1, 10, 21, 24, 25; denique eadem ratio loquendi in initio horum prooemiorum deprehenditur: pr. 18 Δοκεῖτέ μοι δικαίως ἄν, ὦ ἄ. Ἀ.: pr. 23 Οὐ μικρὰν ἄν μοι δοκεῖτ', ὦ ἄ. Ἀ.: pr. 40 Οὔ μοι δοκεῖτ', ὦ ἄ. Ἀ.[2])

---

[1]) Cf. etiam pr. 43 Οὐδεὶς πώποτ' ἴσως ὑμῶν; pr. 31 Οὐδέν ἐστιν, ὦ ἄ. Ἀ.: pr. 42 Οὐδέν ἐστιν, ὦ ἄ. Ἀ.

[2]) Addo magnam esse initio pr. LV. similitudinem cum loco Andocideo III, 37.

Talem igitur vel in minimis consensum non fortunae soli deberi haud scio an nemo negaturus sit.

III.

Quoniam de dicendi genere, quod est in prooemiis, satis dictum esse videtur, ad compositionem eorum describendam progredior. quam provinciam administranti quaerendum mihi esse videtur, num omnino aut quem in modum prooemiorum auctor fugerit hiatus, quid deinde tribuerit numeris, qualem denique se exhibuerit in periodis fingendis. ex his autem ut de eo coniecturam facere liceat, comparatione mihi utendum esse existimo ita quidem, ut quae in prooemiis aut ab aliis observata inveni aut ipse observavi, contendam cum exordiis undeviginti orationum, quae sunt in corpore Demosthenis orationum ordine primae.

Ac primum quidem in hiatus fugam inquirenti frui mihi licebat egregia Benseleri opera.[1]) quodsi cum eo primum qui pausa facile excusantur,[2]) deinde qui particulis quibusdam necessariis καί, εἰ, ἤ, ὅτι, ὦ, μή similibus vel articulo efficiuntur, denique eos omittimus hiatus, qui facile apostropho adhibito tolli possunt,[3]) in LVI prooemiis X omnino hiatus, si librum Σ sequimur,[4]) deprehenduntur. sunt autem hi: pr. 4, 1 ἐπειδὴ ἐφ', pr. 6, 1 ὁρῶ ὄντας, pr. 27, 1: ex. or. XV. πραχθῆναι ἀπέχει,[5]) pr. 28, 2 μέλλω ἀπεχθήσεσθαι, pr. 41, 2 σπουδάσαι ὑπέρ, pr. 49, 1 παρεῖναι εὐθύς, ibid. προσεῖναι ἐθέλοντας,[6]) pr. 50, 4 ἀγωνιεῖται ἔλεγεν, pr. 51 καθιστάναι οὐχ, pr. 56, 1 ἡγοῦμαι εἶναι.[7])

---

[1]) Cf. de hiatu p. 154 sq., Voemel proll. gramm. p. 1 sqq., Blass eloq. Att. III 1, 97 sqq.

[2]) Secutus sum in hac re explicanda eam distinguendi rationem, quam amplexus est Bekker.

[3]) Cf. Benseler p. 62.

[4]) Nam pr. 1, 4 ubi alii libri πάλαι ἐθελοντὰς praebent, Σ et Υ habent πάλαι θέλοντας, quod Benseler commendat, et pr. 12, 2 Σ et FΦ v exhibent ἀξιόχρεως ac deinde Σ εισι, F $^{εστι}_{εισι}$, vulg. ἐστι; quod nunc legitur ἀξιόχρεῴ εἶσι oratione hiante primus dedit Reiske †, quem non sunt secuti Turicenses et Voemel; illi enim scripserunt ἀξιόχρεώς ἐστι, hic ἀξιόχρεώς εἰσι.

[5]) Eundem igitur hiatum in or. XV. esse mox videbimus.

[6]) Benselero placet quod apud Reiskium legitur προσεῖναι καὶ θέλοντας cf. p. 155; at Σ B Υ Φ Ω v in forma ἐθέλοντας consentiunt.

[7]) Quod nunc editur pr. 31, 2 τὸ γὰρ καταρᾶσθαι συμβουλεύοντ' ἴσως ἔστ' ἄτοπον debetur Schaefero †. ante eum vulgo legebatur συμβουλεύοντι, in quo nihil esse offensionis idem contendit. tamen praeferendum συμβουλεύοντ' ἴσως,

Demosthenicam igitur hiatus fugam reperiri censet Benseler in prooemiis eaque ipsa de causa tribuit illa Demostheni auctori.[1])

Proinde videamus de exordiis XVIIII quae ordine sunt primae orationum. in quibus, si Hegesippi de Halonneso orationem, quam scatere foedissimis hiatibus nemo nescit, excipis, duos deprehendis hiatus foediores, unum in oratione de foedere Alexandreo, quam Demosthenis esse recte nunc negatur, § 2 ἀδικούμενοι ἀνέχησθε, alterum in orationis de Rhodiorum libertate exordio § 1 τοῦ πραχθῆναι ἀπέχει, quae vocabula ad hiatum vitandum sic inverti iubet Benseler[2]): ἀπέχει τοῦ πρ. sed editores prooemii XXVII. locum, quem modo commemoravimus, respicientes recte tutius arbitrati sunt nihil mutare. unus igitur in eis extat locus hiatu foedatus; nam quod legitur initio or. XIIII 2: pr. 27, 2 εὖ οἶδ' nihil habere offensionis et notum est et Benseler docuit.[3]) praeterea or. VIIII 4 τούτου ἐν excusari posse videtur eidem,[4]) modo Reiskium secutus interpungas τούτου, ἐν — atque hoc modo interpunctum est a Voemelio et Blassio, non distinctum a Dindorfio. tertium denique locum XVIII 4 δόξω οὐδ' pausa excusandum censet Benseler.[5])

Quodsi summam facimus eorum quae posuimus: magis indulsisse sibi videtur prooemiorum auctor in hiatibus admittendis, quam Demosthenes fecit in exordiis contionum, verum non ita, ut inde possis colligere ea non esse a Demosthene profecta.

His de hiatu explanatis dicendum est de numeris. quos contineri longis, brevibus syllabis vario modo variisque intervallis inter se excipientibus perspicuum est. neque opus est adfirmare aures nostras pluribus longis syllabis in oratione continuatis, nisi causa adsit, aeque offendi ac sine causa positis deinceps pluribus brevibus. itaque Blass Demosthenis orationes diligentissime perquirens hanc legem ab eo observatam cognovit: non esse plus duas syllabas breves continuandas, dari autem quibusdam brevium syllabarum continuationibus exceptionem. quam legem orationibus quibusdam accuratius examinatis demonstrare studuit.[6]) mihi quidem etsi ea, quae Ae. Heitz de hac re dixit,[7]) prorsus probata sunt, at certe ei rei, quam Blass observavit, syllabas plus duas breves conti-

---

quod Σ codicis lectione συμβουλεύονθ' quodam modo monstratur (cf. Schaefer app. crit. V 689). qua de causa hunc locum consilio segregavi a ceteris hiatu laborantibus.

1) P. 155. 2) P. 86 et 154.

3) P. 85. 4) P. 73. 5) P. 93.

6) P. 99 sqq.

7) In C. O. Muelleri hist. litt. Graec. II 2, 394; cf. F. Rühl Mus. Rhen. XXXIIII 593 sqq.

nuatas vitavisse Demosthenem, aliquid tribuendum esse videtur, modo ne de arte et praeceptis potius cogites quam de sincero et subtili iudicio perfecti oratoris. quapropter non recusavi, quin et prooemia et orationum illarum undeviginti exordia hac ratione pervestigarem. eadem autem, quae Blassio excusanda esse videbantur, et ipse excipienda esse ratus non receptis eis locis, quibus trium vel plurium brevium syllabarum continuatio fit in uno eodemque verbo, in praepositione cum nomine consocianda, in articulo cum nomine aut cum praepositione atque nomine coniungendo, in vocula ὅτι (ὅ τι) similibus, [1]) haec inveni:

Breves syllabae moleste cumulantur in undeviginti primarum orationum exordiis: III 3 ἵνα τά, [2]) V 2 δὲ μετά, ibid. χρόνον ὅν, VIIII 2 εὑρήσετε διά, [X] 1 σπουδάζεθ' ὅσον, [XII] 1 θαυμάσητε δὲ τό, [XIII] 4 τὸ ἴσον [3]) ἕκαστον, ibid. τις ὀνομάσαι, ibid. § 6 ἐγκλήματ' ἐφ' ὅλην, ibid. § 10 τἆλλα δὲ μετά, XV 2: pr. 27 βουλεύσησθε περί, [4]) XVI 1: pr. 8 γὰρ ἀφ' ἑκατέρων, ibid. § 3 ἀπὸ δὲ τῶν ὁμολογουμένων, [5]) [XVII] 1 Ἄξιον ἀποδέχεσθαι, ibid. αὐτὸ παρακαλοῦντας, ibid. ἀληθέστερα περί, ibid. § 2 δὲ περὶ μεγάλων.

Primo igitur obtutu vides multo maiore et graviore ex parte breves syllabas deinceps cumulari in orr. XIII. et XVII., quas a Demosthene alienas esse probe scis. contra exordia si respicis orationum, quas Demostheni tribuendas esse constat, hoc cogitur et efficitur: in sectionibus XXXXI [6]) breves syllabae cumulantur septiens.

---

[1]) Non receptos esse eos locos, quibus trium vel plurium syllabarum brevium continuatio quodam modo evanescit interpungendo aut elidendo, non est quod pluribus doceam. pari modo omittendi erant ei loci, quibus syllabae natura breves producuntur positione. non autem produci mihi videbantur Blassium secuto breves syllabae insequentibus muta cum liquida.

[2]) In eiusdem orationis § 2, ubi περὶ τοῦ τίνα τρόπον τιμωρήσεταί τις ἐκεῖνον ἐξέσται σκοπεῖν scripsit Bekker, nunc secundum Σ et Bav. codd. editur περὶ τοῦ τίνα τιμωρήσεταί τις καὶ ὃν τρόπον ἐξέσται σκοπεῖν (sic Dindorf, Rehdantz, Westermann, Weil, Blass). mihi vero Voemel (ad h. l.) persuasit καὶ ὃν depravatum esse a scribis ex ἐκεῖνον, quod etiam est in marg. Bav., et scribendum ita τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τιμωρήσεταί τις ἐκεῖνον τρόπον ἐξέσται σκοπεῖν.

[3]) Hoc vocabulum ab Homero longa vocali ι, primum brevi ab Hesiodo (Opp. 754) et Theognide (ed. W. v. 678), deinde brevi semper vocali ι a scriptoribus Atticis usurpatum est.

[4]) Hoc loco περὶ habent Σ A γρ. Υ; ὑπὲρ vulg., γρ. Σ; ὑπὲρ superscripto περὶ F.

[5]) Contra legitur in pr. cit.: ἐκ δὲ τῶν ὁ.

[6]) Singularum orationum, quot numerus adscriptus significat, tot scrutatus sum sectiones; or. I : 1, II : 2, III : 2 + 1, IIII : 1, V : 3, VI : 5, VIII : 3, VIIII : 5, XIII : 2, XV : 2, XVI : 3, XVIII : 8, XVIIII : 3. quos numeros si in unum cogis, efficitur numerus XXXXI.

Iam quid statuendum de prooemiis? plus duae syllabae breves continuatae in his reperiuntur:[1]) pr. 1, 2 οὐδὲν ἂν ἔδει, ibid. § 4 ἐστι φενακίζειν, pr. 2, 2 τίς ἂν ὑφ', ibid. § 3 μήτε παρά, (pr. 7, 3: ex. or. XIIII. δύναιτό τι[2]) διδάξαι), pr. 8, 1: ex. or. XVI. γὰρ ἀφ' ἑκατέρων,[3]) pr. 12, 1 ποιοῦσιν ἔνιοι, pr. 14, 3 ὕστερον ἔχητε, pr. 15, 2 πράγμασι συνειθίσθαι, ibid. ἐξηπατηκόσι προσῆκεν, pr. 18, 1 πεισθῆτε πάνυ, pr. 19, 1 μήτε τισὶ χαρίσασθαι, ibid. § 2 ἀμφότερα διὰ βραχέων, pr. 21, 3 δόξαντα μετά, pr. 22, 2 τινα τά, pr. 24, 1 τὰ δίκαια ὑπέρ, pr. 25, 3 λόγον ὑπέχειν, pr. 27, 1: ex. or. XV. ἐγνωκότες ἔμοιγε,[4]) pr. 29, 3 πόνον ὑπομείναντες, pr. 31, 1 ἔθεσιν ἐπιτιμᾶν, pr. 32, 2 πότερά ποθ', pr. 33, 3 μετὰ δέ,[5]) pr. 34, 2 θέατρα προκαταλαμβανόντων, ibid. § 4 τιν' ἂν[6]) ὑποψίαν, pr. 40 1 οἴεσθε πόλεως, pr. 41, 2 ἀλλὰ θεὸς ὁ, ibid. § 3 ἕνεκα χάριτος ἐνίους, pr. 49, 2 ἐξετάσοντα πάλιν, ἵν' ἐὰν, ibid. § 4 γέγονε λόγου, pr. 53, 1 γέγονε παρά, ibid. § 3 γὰρ ὀλίγων, ibid. § 6 τέτταρσιν ὀβολοῖς, pr. 54, 1 γέγονεν ἐπιμέλεια, ibid. γέγονε καλά, pr. 55, 4 πρόεισιν ὃς ἂν ἄξιος, pr. 56, 3 ὅ τισιν ἴσως, ibid. πότερα δικαιότερ', ibid. § 4 θόρυβον ἀποκρίνεσθαι. quod ibid. § 2 librorum consensu traditur αὐτὰ καθ' ἑαυτά, nemo non videt pronuntiari posse αὐτὰ καθ' αὑτά.

Quorum locorum si summam facis atque contendis cum sectionum, quas Bekker distinxit, numero, hoc efficitur: in CLXXVII sectionibus duodequadragiens plus duas syllabas breves continuari. cum igitur de exordiis orationum a Demosthene habitarum cognitum sit in senis sectionibus semel fere in ea re peccari, in prooemiis semel delinquitur in sectionibus fere quaternis. iam cum res ita se habeat, ne hinc quidem satis firmum argumentum peti potest, ut prooemia in universum a Demosthene abiudicemus. ceterum hoc nolim ignores: XXX prooemia,[7]) dimidiam universi numeri partem duobus auctam, carere illa vitiosa brevium syllabarum concursione, in qua admittenda praecipua esse vidimus pr. 1, 2, 15, 19, 34, 41, 49, 53, 54, 56.

---

[1]) Non mihi videntur ad hanc rem pertinere pr. 24, 2 ἕτεροί τινες, ibid. λόγοι περί ceteri huius generis loci. vide etiam pr. 21, 1; 24, 4; 49, 2.

[2]) τι ΥΩ; τις Σ, ut videtur, et vulgo. in or. XIIII. exordio traditur δύναιτο διδάξαι omisso pronomine τι, quod probo.

[3]) Idem in or. XVI. exordio legi vidimus.

[4]) In or. XV. exordio est: ἐγνωκότες μοι.

[5]) Dindorf Schaeferum † secutus δὲ omisit; verum recte ceteri editores stant a parte librorum.

[6]) Ex probabili Schaeferi coniectura. cf. p. 24 adn. 1.

[7]) Sunt autem pr. 3: ex. or. I., 4, 5, 6, 9 (egregie numerosum), 10, 11, 13 (de hoc idem quod de nono valet), 16, 17, 20, 23, 26, 28, 30, 35, 36, 37, 38, 39, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 52.

Restat, hoc enim erat tertium, ut dicatur de periodorum[1]) in prooemiis conformatione. in quam cum inquirerem, duae ultro quaestiones subnatae sunt, primum num sibi auctor prooemiorum constiterit in periodis fingendis verbisque quasi struendis ac deinde num similis sit ratio in ea re prooemiorum atque exordiorum orationum a Demosthene conscriptarum ipsarumque orationum. accuratissime autem rem absoluturus mihi videbar, si singulis sententiis genere ac potestate diversis diverse significatis tamquam imaginem verborum compositionis in tabula conlocatam haberem, in qua similia dissimilia statim animum intuentis percuterent atque moverent. et provenit inde, nisi spes omnino me fallit, fructus aliquis. hoc vero loco gravissima tantum eorum, quae ex illa quaestione lucratus sum, proponenda esse sentio; nam de tabulis, quaş confeci, omnia integra huc transferre et ridiculum videretur et spatio ac tempore esset abuti.

Dicendum est igitur de enthymematum quorundam similitudine aperta. itaque similem in modum haec conformata esse confestim agnosces:

pr. 1 in. Εἰ μὲν προὐτίθετ', ὦ ἄ. 'Α., λέγειν . . , | ἡσυχίαν ἂν ἦγον . . · ‖ ἐπειδὴ δ' . . νυνὶ σκοπεῖτε, | ἡγοῦμαι . .[2]) eadem fere ratione, nisi quod simpliciore modo comprehenditur, ipsum quod sequitur enthymema compositum est § 2: εἰ μὲν οὖν εἶχε καλῶς τὰ πράγματα, | οὐδὲν ἂν ἔδει συμβουλεύειν · ‖ ἐπειδὴ δ' . . ἔχει δυσκολίαν, | ὡς ἐκ τοιούτων, πειράσομαι συμβουλεύειν.[3]) iam haec adde: pr. 46, 1 sq. εἰ μὲν οὖν ἦσαν αὐτῶν ἀληθεῖς αἱ κατηγορίαι, | χάριν γ' εἴχετ' εἰκότως ἄν, εἰ . . · ‖ ἐπειδὴ δὲ . . κέχρηνται τῷ λόγῳ, | πονηροὺς δίκαιον . . , pr. 44, 2 εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ἐγιγνώσκετε ταὐτά, | οὔτ' ἂν εἰ . . , παρῆλθον . . οὔτ' ἂν εἰ . . · | μᾶλλον γὰρ ἂν ἡγησάμην . . · ‖ ἐπειδὴ δ' ὁρῶ . . , | πειράσομαι . . πεῖσαι, pr. 41, 1 sq. εἰ μὲν . . ἦν . . , | τοῦτ' ἂν ἔγωγε παρῄνουν . . · ‖ ἐπειδὴ δὲ ταῦτα μὲν οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι, δεῖ δ' . . , | οὕτω χρὴ . . ,[4])

---

[1]) Periodi autem mihi sunt, quas nunc dicimus secuti Aristotel. rhet. III, 9 λέγω δὲ περίοδον λέξιν ἔχουσαν ἀρχὴν καὶ τελευτὴν αὐτὴν καθ' αὑτὴν καὶ μέγεθος εὐσύνοπτον et Aquil. Rom. c. 18 'est autem ea (oratio), quae sententiam certa quadam circumscriptione definit atque determinat'; cf. Longin. techn. rhet. Rhet. Gr. Sp. I 309, 31 sqq. ἡ δὲ περίοδος ἐνθύμημά πώς ἐστιν ἀπηγγελμένον, ῥυθμοῖς εὐτάκτοις κώλοις τε καὶ περικοπαῖς κατ' ἀλλήλας συμμέτροις.

[2]) Hoc enthymema paucis verbis mutatis in capite or. IIII. legitur.

[3]) Haec si ita continuantur, ut posita sunt, omni varietate carent atque lentius aequabiliusque accidunt auribus. contra vide or. IIII 1, ubi concinne pergitur εἰ γὰρ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου τὰ δέονθ' οὗτοι συνεβούλευσαν, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς νῦν ἔδει βουλεύεσθαι.

[4]) Contulimus supra pr. 30, 2 ἐπειδὴ δὲ τὰ μὲν παρεληλυθότ' οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι, δεῖ δ' ἐκ τῶν παρόντων ἐπαμῦναι τοῖς πράγμασι, | τοῦ μὲν κατηγορεῖν . . ὁρῶ,

pr. 25, 3 εἰ μὲν . . ἦν . . , | μανία . . ἦν . . · ‖ ἐπεὶ δ' . . , | αἰσχρὸν ἡγοῦμαι . . accedit locus, quo in priore membro apodosis antecedit protasin: pr. 34, 4 sq. ἐγὼ μὲν δὴ σιωπᾶν ἂν ᾤμην δεῖν . . , | εἰ . . ἑώρων . . · | εἰμὶ γὰρ . . · | ἐπειδὴ δ' . . δοκοῦσιν, | ὡς . . , διδάξω. [1])

E Demosthenis orationibus conferas or. XIIII 10 sq. εἰ μὲν . . ἦν . . , | εἰκότως ἂν ἴσως . . ἐγιγνόμεθ' . . · ‖ ἐπεὶ δὲ . . , | τί . . ζητοῦμεν; I 7 εἰ μὲν γὰρ . . ἀνείλοντο . . , | . . ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως · ‖ ἐπειδὴ δ' . . , | . . εἰκός . . , VIIII 6 εἰ μὲν οὖν . . ὡμολογοῦμεν . . , | οὐδὲν ἄλλ' ἔδει . . · ‖ ἐπειδὴ δ' οὕτως . . διάκεινται ὥστε . . , | ἀνάγκη . . ; vide etiam Isocr. or. VI 4 εἰ μὲν γὰρ ἦν δεδειγμένον ὥστε . . , | καλῶς ἂν εἶχεν . . · ‖ ἐπειδὴ δ' οὐ . . ἀλλὰ . . , | πῶς οὐκ . . χρὴ . . , ἵν' . . , XV 53 εἰ μὲν . . ἠγωνιζόμην . . , | οὐκ ἂν οἷός τ' ἦν . . ἀλλ' ἀναγκαίως εἶχεν . . · ‖ ἐπειδὴ δὲ . . , | οἶμαι . .

Alteram formam habes: pr. 21, 1 Εἰ ἤγομεν ἡσυχίαν . . , | οὔτε τὰ νῦν ἂν . . νομίζω, τῶν τ' ἄλλων οἶμαι . . · ‖ νῦν δ' . . οὔτε . . οὔτ' . . οὔθ' ὅλως . . ἔστιν, pr. 24, 2 εἰ μὲν οὖν ἕτεροί τινες ἦσαν . . , | οὔτε τούτους ἂν οἶμαι . . οὔτε . . · ‖ νῦν δὲ . . πλεονεκτοῦσιν . . , pr. 25, 1 sq. Εἰ . . ἠκούετε . . καὶ . . ἐκρίνετε, | πάντων ἀσφαλέστατον ἦν ἂν . . · | καὶ γὰρ . . κοινὰ ἂν ἦν . . · ‖ νῦν δ' ἀκούετε μὲν τῶν . . αἰτιᾶσθε δὲ . . οὐ λογιζόμενοι τοῦθ', ὅτι τοῦ μὲν . . τοῦ δὲ . . , pr. 29, 1 sq. εἰ μὲν οὖν . . τοῦτ' ἐποίουν, | τούτων ἂν ἦν ἄξιον κατηγορεῖν, εἰ . . · ‖ νῦν δὲ . . οὐδέν ἐστ' ἄτοπον . . , ὑμῖν δ' ἄν τις . . ἐπιτιμήσειεν, ὦ ἄ. Ἀ., ὅτι ὁπόταν . . βουλεύησθε, οὐκ ἐᾶτε λέγειν . . , ἀλλ' ἂν . . προλάβωσιν ὑμᾶς, οὐδενὸς ἂν . . ἀκούσαιτε, pr. 36, 3 εἰ μὲν . . ἔμελλον . . , | οὐκ ἂν ᾤμην δεῖν . . · ‖ νῦν δὲ . . οἴομαι λόγον ἔχειν, pr. 48, 1 sq. εἰ γὰρ . . ἐποίησαν . . , | οὐδὲν ἂν . . ἔδει . . οὐδ' εἰ . . , αὖθις · ‖ νῦν δ' ὅσῳ πλεονάκις . . ἐψηφίσασθε, τοσούτῳ . . δοκοῦσιν ἧττον . . , ibid. § 3 εἰ μὲν οὖν ἐνῆν δοῦναι, | δικαίως ἂν . . τοῦτό μοί τις ἐπέπληξεν, εἰ . . · ‖ νῦν δ' οὐκ ἔνι . .

In Demosthenis autem contionibus haec exempla inveni: or. VIIII 5 εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πραττόντων οὕτω διέκειτο, | οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν . . · ‖ νῦν δὲ . . κεκράτηκε Φίλιππος . . , or. I 9 εἰ τότε . . ἐβοηθήσαμεν αὐτοί, | ῥᾴονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ · ‖ νῦν δὲ . . ηὐξήσαμεν, ὦ ἄ. Ἀ., Φίλιππον ἡμεῖς καὶ κατεστήσαμεν . . [2]) contra saepissime haec ver-

---

πειράσομαι δ' . . , ubi ἐπειδὴ δὲ respondere videtur ei quod est in initio: Ἔδει μέν, ὦ ἄ. Ἀ., πρὸ τοῦ πολεμεῖν ἐσκέφθαι . . eadem ratio est exordii or. VIII.: Ἔδει μέν, ὦ ἄ. Ἀ., . . · ‖ ἐπεὶ δ' ἔνιοι . . , | ὑμᾶς . . δεῖ . . , pr. 35, 1 Ἔδει μὲν . . · ‖ ἐπειδὴ δὲ . . , | βούλομαι . .

[1]) Aliqua ex parte similis locus invenitur apud Isocratem or. XV 102 ἐγὼ δ' ᾤμην μέν, εἰ καὶ . . ἐξηλεγχόμην . . σῴζεσθαί μοι προσήκειν · ‖ ἐπειδὴ δὲ . . ἐπιχειρεῖ . . , ἀναγκαίως ἔχει . .

[2]) In or. [XIII.] 7 sq. legitur εἰ μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἔχειν ὑμῖν ἀπέχρη καὶ . . , | ἄλλος ἂν ἦν ὁ λόγος · ‖ νῦν δὲ πρωτεύειν μὲν ὑμεῖς ἀξιοῦτε καὶ . . , τὴν

borum comprehensio obvia fit Isocratis orationes volventi. equidem hos locos notavi: or. V 110, 129; VI 28; VII 58; VIII 58 sq.; XV 1 in., 55, 146, 163, 240 sq.

Haud scio an non alienum sit, hoc loco etiam magnam structurae verborum similitudinem ostendere, quae est in his prooemiorum locis: pr. 16, 1 Ἐβουλόμην ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄ. Ἀ., ᾗ . . εἰώθατε προσφέρεσθαι φιλανθρωπίᾳ, ταύτῃ καὶ . . χρῆσθαι· ‖ νυνὶ δ' ἀμείνους ἐστὲ . . φροντίζειν, pr. 32, 1 Ἠβουλόμην ἄν, ὦ ἄ. Ἀ., τὴν ἴσην σπουδὴν ἐνίους τῶν λεγόντων ποιεῖσθαι ὅπως . . ἐροῦσιν, ὅσηνπερ ὅπως εὖ δόξουσι λέγειν, ἵν' . . · ‖ νῦν δ' ἔνιοί μοι δοκοῦσι . . φροντίζειν, pr. 23, 3 ἐγὼ μὲν οὖν ἐβουλόμην ἄν, ὥσπερ ὅτι . . οἶδα, | οὕτως εἰδέναι . . · | πολλῷ γὰρ ἂν . . · ‖ νῦν δὲ φοβοῦμαι μέν, ὅμως δὲ . . οὐκ ἀποτρέψομαι λέγειν, quo cum loco conferas: Isocr. or. VIII 36 ἠβουλόμην δ' ἄν, ὥσπερ προσῆκόν ἐστιν . ., | οὕτω πρόχειρον εἶναι . . · ‖ νῦν δὲ δέδοικα, μὴ μάτην τὰ τοιαῦτα λέγωμεν et XV 114 ἠβουλόμην δ' ἄν, ὥσπερ . . ῥᾴδιον γέγονεν, | οὕτως οἷον τ' εἶναι . . · | πολὺ γὰρ ἂν . . · ‖ νῦν δὲ ταῦτα μὲν ἐάσω . .

Tertia eaque longe usitatissima forma haec est: pr. 1, 4 εἰ μέν, ὅσ' ἂν τῷ λόγῳ τις ὑπερβῇ . . ὑπερβήσεται, | δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· ‖ εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν ᾖ . ., ἔργῳ ζημία γίγνεται, | αἰσχρόν ἐστι . ., [1]) pr. 10, 1 Εἰ μὲν ἐγνώκατ' . ., | ἁμάρτημα τὸ συμβουλεύειν προτιθέναι· | ἃ γὰρ . . τί δεῖ . . ἐνοχλεῖσθαι; ‖ εἰ δὲ σκοπεῖτε καὶ βουλεύεσθ' ὡς . ., | οὐκ ὀρθῶς ἔχει τὸ . ., pr. 14, 3 εἰ μὲν τοίνυν μηδένα καιρὸν οἴεσθ' ἥξειν, ὃς . . ἀφίξεται . ., | καλῶς ἂν ἔχοι . . · ‖ εἰ δὲ τὰ πράγμαθ' ὁρᾶτε . ., | δεῖ σκοπεῖσθαι ὅπως μὴ . ., pr. 32, 2 sq. εἰ μὲν γὰρ ἀγνοοῦσιν ὅτι . ., | τὰ τῶν λόγων ἀστεῖα . . κεκώλυκεν αὐτούς· ‖ εἰ δὲ ταῦτα μὲν μηδ' ἂν φήσαιεν ἀγνοεῖν, πρόφασις δ' ἄλλη . . · | πῶς οὐ χρὴ φαύλην ταύτην ὑπολαμβάνειν . ., pr. 38, 2 εἰ μὲν οὖν ἐκ τοῦ μὴ . . ἐλπὶς . ., | τοῦτο χρὴ πράττειν· ‖ εἰ δὲ χείρω μὲν ἅπαντα, βέλτιον δ' οὐδὲν ἐκ τούτου γενήσεται· | τί δεῖ . ., pr. 56, 2 ἀλλ' εἰ μὲν ῥημάτων ἥκετ' ἀκουσόμενοι, | ταῦτα . . χρή· ‖ εἰ δ' ὑπὲρ . . βουλευσόμενοι, | αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ παραινῶ . ., pr. 46, 4 εἰ μὲν οὖν ταύτης τῆς εὐηθείας δίκην ὑμᾶς δεῖ διδόναι, λόγους . ., | τοῦτ' ἂν εἴη· ‖ εἰ δ' ὑπὲρ τῶν ἀληθῶν . . ῥητέον, | ἐπὶ τοῦτ' ἐγὼ παρελήλυθα, πιστεύων οὐκ . . ἀλλὰ . ., pr. 44, 3 εἰ μὲν οὖν οἰήσεσθε δεῖν . ., | οὐκ ὀρθῶς ποιήσετε· ‖ ἂν δ' [2]) ἀκούσητε σιωπῇ . ., | δυοῖν ἀγαθοῖν θάτερον ὑμῖν ὑπάρξει. ἢ γὰρ . . ἢ . ., pr. 28, 3 ἂν μὲν οὖν μηδ' ὑπομείνητ' ἀκοῦσαι . ., | οὐ τῷ δοκιμάζοντες διαμαρτεῖν, ἀλλὰ τῷ . . προαιρεῖσθαι δόξετε· ‖ ἐὰν δ' ἀκούσητε, |

δὲ . . δύναμιν οὔτε κατεσκεύασθ' οὔτε κατασκευάζεσθε, ἀλλ' . . ὁ Μυτιληναῖος δῆμος καταλέλυται . .

[1]) Hoc enthymema scito isdem verbis legi or. IIII 38.

[2]) ἂν δ' positum pro usitato εἰ δ'; cf. Isocr. XV 130 εἰ μὲν ὑμεῖς . . σκέψεσθε περὶ τούτων, | οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ . . δόξει . . · ‖ ἢν δ' ἀναλογίσησθε . ., | οὐδὲν τούτων . . εὑρεθήσεται γεγενημένον, ἀλλὰ . .

τυχὸν μὲν ἴσως κἂν μεταπεισθείητε, ὃ . ., pr. 19, 2 εἰ μὲν οὖν ὑμεῖς ὑπομείναιτ' ἀκοῦσαι ταῦτ' ἀμφότερα διὰ βραχέων, | πολλῷ βέλτιον ἂν . . βουλεύσαισθε · | εἰ δὲ . . ἀποσταίητε, | γένοιτ' ἂν ἐμοὶ μηδετέρους ἀδικοῦντι πρὸς ἀμφοτέρους διαβεβλῆσθαι, pr. 7, 3: ex. or. XIIII. εἰ μὲν ἡμεῖς ἅπαντες οἱ λέγοντες δεινοὶ φανείημεν, | οὐδὲν ἂν τὰ ὑμέτερ' εὖ οἶδ' ὅτι βέλτιον σχοίη · ‖ εἰ δὲ . . ὁστισοῦν δύναιτο διδάξαι καὶ πεῖσαι . ., | πᾶς ὁ παρὼν λέλυται φόβος.

Ex orationum Philippicarum Demosthenis exordiis conferas haec: or. VI 4 sq. εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν λέγειν δικαιότερ' ὑμῖν ἐξαρκεῖ, | ῥᾴδιον καὶ . . · ‖ εἰ δ' ὅπως τὰ παρόντ' ἐπανορθωθήσεται δεῖ σκοπεῖν . ., | οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος ὅσπερ πρότερον τοῦ βουλεύεσθαι, ἀλλὰ . ., or. VIIII 4 εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν οὕτω διάκεισθε, | οὐκ ἔχω τί λέγω · ‖ εἰ δ' ἃ συμφέρει . . ἐθελήσετ' ἀκούειν, | ἕτοιμος λέγειν.[1]) e mediis orationibus haec liceat proponere exempla nullo negotio quaesita: or. VIIII 8 εἰ μὲν οὖν ἔξεστιν εἰρήνην ἄγειν . ., | φήμ' ἔγωγ' ἄγειν ἡμᾶς δεῖν, καὶ . . · ‖ εἰ δ' ἕτερος τὰ ὅπλα . . ἔχων . . χρῆται · | τί λοιπὸν ἄλλο πλὴν ἀμύνεσθαι; VIII 49 οὐ μὴν ἀλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει καὶ ὑμᾶς πείθει, | ἔστω, μὴ ἀμύνεσθε, ἅπαντα πρόεσθε · ‖ εἰ δὲ μηδενὶ τοῦτο μήτε δοκεῖ, τοὐναντίον τε . . · | ποῖ ἀναδυόμεθα; . .[2]) non nulla etiam exempla Gebauer proposuit in disputatione de hypot. et paratact. arg. ex contr. form. p. 363 sqq. (in adn. 60 ad p. 155), ubi se uberius de his argumentandi formis alias disputaturum esse promittit. cf. praeterea Isocr. or. V 76; VI 25, 40; XV 8, 17, 175 alia.

Talia igitur enthymemata ut a Demosthene in exordiis orationum, ita etiam ab eo, qui prooemia composuit, vides amari neque id, ut videtur, sine causa; aptissima enim erant ad eorum qui audiebant animos commovendos. sed haec hactenus. videamus cetera.

Non inepte autem puto rem agemus ita, ut priusquam compositionis, quae cernitur in prooemiis, rationem explicandam suscipiamus, pauca proponamus de structura periodorum, quae in exordiis contionum Demostheni iure adscriptarum conspicitur.[3]) ut igitur hinc exordiar, mirum in modum simplex rectaque componendi ratio invenitur in ora-

---

[1]) Adferam praeterea [or. XIII] 2 εἰ μὲν οὖν μετὰ τοῦ πράττειν ἃ προσήκει καὶ τὸ λαμβάνειν κατασκευάσεσθε, | οὐ μόνον οὐ βλάψετε, ἀλλὰ καὶ . . · ‖ εἰ δὲ τοῦ μὲν λαμβάνειν καὶ ἑορτὴ καὶ πᾶσ' ἀρκέσει πρόφασις, τοῦ δ' . ., | ὁρᾶτε μήποθ' . . ἡμαρτηκέναι νομίσητε.

[2]) Quod mutuatum esse constat scriptorem orationis X. § 26.

[3]) Nihil novi me paene in universum adferre hac in re explicanda, quippe cum iam pridem occupata fere omnia sint ab aliis, probe scio. nihilo minus tamen haec proponere malebam quam neglegere, si quidem orbes orationis in prooemiis obvii ad certam artis normam dirigendi erant. cf. in primis eximiam L. Disseni de structura periodorum oratoria dissertationem, quam praemisit editioni suae orationis de corona.

tionum XIIII. (pr. 7), XV. (pr. 27), XVI. (pr. 8), denique in trium Olynthiacarum exordiis. in quibus singula membra perspicue disponuntur ac fere primaria sententia usque quaque praemittitur, ea autem, quibus res evolvitur et exponitur planius, sequuntur. paulo maiores verborum ambitus insunt in exordio or. V.[1]), grandes denique et elatae comprehensiones in exordiis orationum VI. VIII. VIIII. XVIII. XVIIII. ita quidem, ut in his verborum compositionem tamquam in summum fastigium evectam esse statuas.

Operae pretium puto me facturum esse, si tria illa, quae statui, genera singulis exemplis inlustrare studeam. ac primi generis natura describi mihi videtur tali verborum circuitu: or. III 1 Οὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γιγνώσκειν, ὦ ἄ. Ἀ., ὅταν τ' εἰς τὰ πράγματ' ἀποβλέψω καὶ ὅταν πρὸς τοὺς λόγους οὓς ἀκούω· τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους, τὰ δὲ πράγματ' εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥσθ' ὅπως μὴ πεισόμεθ' αὐτοὶ πρότερον κακῶς σκέψασθαι δέον. praecedit igitur propositio οὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γιγνώσκειν, ὅταν . ., sequitur deinde argumentatio τοὺς μὲν γὰρ λόγους . . in propositione autem ipsa non aliter atque in argumentatione praemittitur sententia principalis, cui postponuntur ea, quibus res exponitur. brevis divisio fit, illic ὅταν τε . . καὶ ὅταν, hic τοὺς μὲν γὰρ λόγους . . ὁρῶ γιγνομένους, τὰ δὲ πράγματ' . . facile igitur iudicare poteris de hac in verbis componendis perspicuitate; nusquam enim fere vides sententiam suspendi aut impediri.

Proximum huic generi est alterum, cuius indolem significare mihi videntur talia: or. V 3 οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ τούτων οὕτως ἐχόντων, οἴομαι καὶ πεπεικὼς ἐμαυτὸν ἀνέστηκα, ἂν ἐθελήσητε τοῦ θορυβεῖν καὶ φιλονεικεῖν ἀποστάντες ἀκούειν, ὡς ὑπὲρ πόλεως βουλευομένοις καὶ τηλικούτων πραγμάτων προσήκει, ἕξειν καὶ λέγειν καὶ συμβουλεύειν, δι' ὧν καὶ τὰ παρόντ' ἔσται βελτίω καὶ τὰ προειμένα σωθήσεται, ubi sententia primaria paulisper suspenditur inmissa quasi praeparatione, quae fit condicione ἂν ἐθελήσητε . . posita, quamquam omni ratione huius modi periodorum structura simplex appellanda est. propius igitur hoc genus est priori, a quo interdum accuratius distingui nequit, quam sequenti, quocum nunc nobis res erit.

Tertii generis sunt amplae illae et nervosae periodi, in quibus totum dividitur in maiores partes, intervallis et respirandi spatiis distinctas ita quidem, ut tamen sit argutus certusque et circumscriptus verborum ambitus. adhibentur autem in eius modi comprehensionibus continuandis,

---

[1]) Idem dici potest de or. IIII, in qua Demosthenes totum exordium uno fere ambitu comprehendit. accinxit se quodam modo in ea orator ad Philippi fraudes graviore dicendi genere prosternendas.

quaecumque maioribus periodis componendis apta sunt, crebrae sententiarum in partes divisiones, amplificationes per repetitionem sententiae, variae et multiplices oppositionis formae, frequentes sensus suspensiones. exemplo esse potest exordium or. VIIII. cuius periodi de structura cum polite perfecteque, dum multas praeterea huius orationis periodos tamquam ad principia reducit,[1]) Blass exposuerit, accuratiore eius explicatione supersedeo.[2])

His praemissis accedimus ad formas periodorum, quae sunt in prooemiis, considerandas. non omnes vero in ea re tractanda, quotquot in illis inveniuntur, periodorum formas accurate me expositurum et ab omni parte inlustraturum esse consentaneum est; immo ita rem agere conabor, ut, etiamsi quid reliquerim, tamen abunde satisfactum sit huic toti quaestioni. in universum igitur dici potest in omnibus fere prooemiis eadem artis vestigia inveniri, ita ut a manu unius scriptoris profecta ea esse censeas. simplex fere in omnibus compositionis est ratio; grandes et magnificae verborum comprehensiones in eis inveniuntur rarissime; contra sic fere periodi conformantur, ut sententiae statim ipsae prodeant, quod frequens esse scimus in enumerationibus et descriptionibus, deinde sequantur posteriora membra periodi aut novae periodi explicationes et probationes continentes, unde factum est, ut tam frequens usus particularum γάρ, καὶ γάρ, οὐ γάρ quaeque similes sunt reperiatur. sed veniamus ad graviora. scimus divisiones sententiarum, repetitiones, oppositiones inter vulgatissima orationis artificia numerandas esse, ita ut vix periodum ampliorem reperias, in qua non eius modi quicquam insit, atque sic existimare consuevimus, quo quis peritius meliusque illis utatur, eo maiorem in eo esse artem periodos componendi; eo melius enim tum cadit et fluit oratio. simul autem hac re manifestum fit, utrum scriptor formarum varietate suavi adscita delectare sciat an quasi quodam uno adspectu oblato langueat. haec igitur exemplis adlatis comprobabo. simul ut quodam modo una mercede duas res adsequerer, hoc consequi studui in exemplis proferendis, ut ea ab eadem manu profecta esse appareret.

Per divisionem igitur inlata sunt:

pr. 12, 1 sq. ἐγὼ δὲ τούτοις μὲν τοσοῦτον ἂν εἴποιμι, ὅτι μοι δοκοῦσιν οὐδ' εἴ τι πεποιήκασι τοιοῦτον μέγισθ' ἡμαρτηκέναι, ἀλλ' ὅτι . . · ‖ ὑμῖν δὲ παραινῶ μὴ . . ἱκανὸν τοῦτο νομίζειν, δίκην . . λαβεῖν, | ἀλλὰ . ., pr. 31, 1 sq. ἐγὼ δ' οἴομαι τούτους μὲν ἂν εἶναι βελτίους, εἰ . . ἐδημηγόρουν · ‖ ὑμῖν δὲ παρ-

[1]) III 1, 130 sqq.

[2]) Cf. etiam quae ante Blassium Dissen disseruit de ea periodo, quae clara et nervosa illi visa est. l. c. p. LXII.

αινῶ μὴ συστασιάζειν . ., | ἀλλ' . . — pr. 48, 1 sq. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι τὸ πρῶτον ἐποίησαν . ., οὐδὲν ἂν τὸ δεύτερον ἡμᾶς ἔδει λέγειν, οὐδ' εἰ . . αὖθις · ‖ νῦν δ' ὅσῳ πλεονάκις τὰ προσήκονθ' ὑμῖν ὑμεῖς ἐψηφίσασθε, | τοσούτῳ μοι δοκοῦσιν ἧττον ἐκεῖνοι παρεσκευάσθαι ποιεῖν, [1]) pr. 50, 2 ἡ μὲν οὖν ὑμετέρα προθυμία παντὸς ἀξία, καὶ τοιαύτη πάρεστιν, οἵαν ἄν τις εὔξαιτ' εὔνους ὢν τῇ πόλει · ‖ νῦν δ' ὅσῳ τυγχάνει σπουδαιοτέρα, | τοσούτῳ δεῖ μᾶλλον προϊδεῖν ὅπως . . — pr. 22, 3 χρὴ μὲν οὖν οὕτως ἅπαντας ἔχειν τὴν διάνοιαν περὶ τῶν ἀδικουμένων, ὥσπερ ἂν . . τοὺς ἄλλους ἀξιώσειε πρὸς αὑτὸν ἕκαστος ἔχειν · ‖ ἐπειδὴ δὲ . . ἐναντιοῦνταί τινες, μικρὰ . . εἰπών, . . συμβουλεύσω, pr. 28, 2 οὐ μὴν ἀλλὰ δεῖ τὸν εὖ φρονοῦντα τὸν λογισμὸν ἀεὶ τῶν ἐπιθυμιῶν κρείττω πειρᾶσθαι ποιεῖν· ‖ interponitur h. l. votum oratoris, sequitur deinde altera pars ἐπειδὴ δὲ τἀναντία ὁρῶ τούτων ἐπιχειροῦντας ὑμᾶς, οἴομαι . . — tamquam ante oculos nostros fit divisio in his: pr. 44, 3 ἂν δ' ἀκούσητε σιωπῇ καὶ τοῦθ' ὑπομείνητε, δυοῖν ἀγαθοῖν θάτερον ὑμῖν ὑπάρξει. ‖ ἢ γὰρ πεισθήσεσθε . ., | ἢ βεβαιότερον περὶ ὧν ἐγνώκατ' ἔσεσθε πεπεισμένοι, pr. 47, 2 ἀκούσασι δὲ δυοῖν ἀγαθοῖν οὐκ ἔνι θατέρου διαμαρτεῖν. ‖ ἢ γὰρ πεισθέντες πάντες καὶ ταὐτὰ ἐγνωκότες κοινότερον βουλεύσεσθε . ., | ἢ μὴ δυνηθέντος τοῦ λέγοντος διδάξαι βεβαιότερον τοῖς ἐγνωσμένοις πιστεύσετε. [2]) haec autem verborum structura, in qua et enuntiatum praecedens ac praeparans verbis δυοῖν θάτερον et ipsa quoque ea quae sequuntur verbum habent finitum, ita uti sui iuris sint, rarissima est. similem inveni compositionem or. XXIII 195 δυοῖν ἀγαθοῖν θάτερον ὑμῖν, ἐὰν καταψηφίσησθε, συμβήσεται. ‖ ἢ γὰρ ἐξαπατῶν παύσεται . ., | ἢ . . ἀγαθόν τι ποιεῖν πειράσεται . . usitata autem et trita est structura illa, quae semel adhibetur in prooemiis: 25, 4 τὸ γὰρ πάντα τρόπον ζητεῖν νικῆσαι, δυοῖν θάτερον, ἢ μανίας ἢ κέρδους ἕνεκ' ἐσπουδακότος φήσαιμ' ἂν εἶναι. δυοῖν θάτερον et ἢ . . ἢ disiunctiones in unius enuntiati corpus sic coacta sunt.

Nunc venio ad quasdam oppositionis formas explicandas, quarum alias artem prae se ferre, alias simplicitatis fines non excedere apparet. sunt autem hae: pr. 2, 3 sq. τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄ. 'Α., μὴ πάνθ' ὡς ἂν ἡμεῖς βουλοίμεθ' ἔχειν μήτε παρ' αὐτοῖς ἡμῖν μήτε παρὰ τοῖς συμμάχοις ἴσως οὐδέν ἐστι θαυμαστόν · ‖ iam inseritur probatio πολλῶν γὰρ . . ac deinde pergitur τὸ δὲ μηδ' ὁτιοῦν μεταλαμβάνειν τὸν δῆμον, | ἀλλὰ τοὺς ἀντιπράττοντας περιεῖναι, τοῦτο καὶ θαυμαστόν, ὦ ἄ. 'Α., καὶ φοβερὸν τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ὡς ἐγὼ κρίνω. altera pars apte denuo in opposita dividitur. pr. 11, 2 τὸ μὲν γὰρ κατηγορεῖν τοῖς πεπραγμένοις ἐγκαλούντων ἐστί · ‖ τὸ δὲ συμβουλεύειν περὶ τῶν παρόντων καὶ γενησομένων προτίθεται, pr. 38, 3 τὸ μὲν οὖν ὀργίλως ὑμᾶς ἔχειν εἰκός ἐστι ταῦτα πάσχοντας · ‖ τὸ δὲ μὴ τοῖς αἰτίοις, ἀλλὰ πᾶσιν ἐφεξῆς

---

[1]) V. p. 35.

[2]) De horum locorum aperta similitudine ante dictum est.

ὀργίζεσθαι, τοῦτ' οὐκέτι εἰκὸς οὐδ' ὀρθῶς ἔχον ἐστίν, pr. 41, 4 τὸ μὲν γὰρ ἕκαστ' ἀπόλλυσθαι τῆς τῶν ἐπιμελουμένων κακίας σημεῖον προσήκει ποιεῖσθαι· ‖ τὸ δὲ μὴ πάλαι πάντ' ἀπολωλέναι τῆς ὑμετέρας τύχης εὐεργέτημ' ἔγωγε κρίνω, pr. 56, 1 Τὸ μέν, ὦ ἄ. Ἀ., πεπεικέθ' ἑαυτὸν ἔχειν τι συμφέρον εἰπεῖν ἀνίστασθαι καὶ καλὸν καὶ προσῆκον εἶναί μοι δοκεῖ· ‖ τὸ δὲ μὴ βουλομένους ἀκούειν βιάζεσθαι παντελῶς ἔγωγ' αἰσχρὸν ἡγοῦμαι εἶναι, pr. 5, 1 οὐ μὴν ἀλλὰ τὸ μὲν λέγειν ἅ τις οἴεται χαριεῖσθαι τῶν παρακρούσασθαί τι βουλομένων εἶναι νομίζω· ‖ τὸ δ' ὑφίστασθαι, περὶ ὧν πέπεικεν ἑαυτὸν συμφέρειν τῇ πόλει, κἂν θορυβηθῆναι κἂν ἄλλο τι βούλησθ' ὑμεῖς, εὔνου καὶ δικαίου τοῦτο πολίτου κρίνω, pr. 55, 4 καὶ τὸ μὲν τοὺς ἐπὶ τῶν πράξεων ὄντας ἴσως ἔχει πρόφασιν· ‖ τὸ δὲ τοὺς ἄλλους, οἳ ποιοῦσι μὲν οὐδέν, χώραν δ' ἀτέλεστον ἔχουσιν αὐτοὶ τετελεσμένοι, μωρία, pr. 34, 4 τὸ μὲν γὰρ λόγου μὴ τυχόντα πεπεῖσθαι βέλτιον τῶν ὑμῖν δοκούντων αὐτὸν ἐντεθυμῆσθαι συγγνώμη· ‖ τὸ δ' . . ἀναισχυντεῖν καὶ μὴ συγχωρεῖν . . ἄλλην τιν' ἂν ὑποψίαν οὐχὶ δικαίαν ἔχειν φανείη, pr. 4, 1 ἐκ μὲν οὖν τοῦ θορυβεῖν τάχ' ἂν δυσχεράναντες πολλῶν χρησίμων ἀποστερηθείητε, ‖ ἐκ δὲ τοῦ . . ἀκοῦσαι καὶ τὰ καλῶς ἔχοντα ἅπαντα ποιήσετε, κἂν δοκῇ τις ληρεῖν, παραλείψετε. — pr. 24, 3 τὸ μὲν γὰρ ὁρᾶν τούτους τὸν Ῥοδίων δῆμον . . ἱκέτην ὑμέτερον γεγενημένον εὐτύχημ' εἶναι νομίζω τῆς πόλεως· ‖ τὸ δὲ τοὺς ἀνοήτους τούτους μήτε τοῦτο λογίζεσθαι . . μήθ' ὅτι πολλάκις καθ' ἓν' αὐτῶν ἕκαστον ὑμεῖς σεσώκατε καὶ πλείω πράγματ' ἐσχήκατε τὴν τούτων θρασύτητα καὶ κακοδαιμονίαν ἐπανορθοῦντες, ἐπειδὰν δι' αὐτοὺς ἀνέλωνται πόλεμον, ἢ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν πράττοντες, τοῦτο παμπόλλην ὑμῖν ὀργὴν εἰκότως ἂν παραστῆσαί μοι δοκεῖ. gravis igitur et conspicua fit periodus altera parte magnifice amplificata.

Conferas deinde haec: pr. 2, 1 τὴν μὲν γὰρ πολιτείαν δημοκρατίαν, ὥσπερ ἅπαντες ἴστε, ὀνομάζετε· ‖ τῶν δὲ τἀναντία ταύτῃ λεγόντων ἐνίους ἥδιον ἀκούοντας ὁρῶ, pr. 39, 2 τὰ μὲν γὰρ τῆς τύχης ὀξείας ἔχει τὰς μεταβολὰς καὶ κοινὰς ἀμφοτέροις τὰς παρουσίας· ‖ ἃ δ' ἂν δι' ἀνδρῶν κακίαν πραχθῇ, βεβαίους ποιεῖ τὰς ἥττας. pr. 22, 2 τῶν μὲν γὰρ πράξεων, εἰς οὓς ἂν ἥκωσι, κύριοι καθίστανται· ‖ τῆς δ' ὑπὲρ τούτων δόξης οὐδεὶς τηλικοῦτός ἐσθ' ὅστις ἔσται κύριος, | ἀλλ' ὁποίαν ἄν τινα τὰ πραχθέντ' ἔχῃ δόξαν, τοιαύτην οἱ πολλοὶ περὶ τῶν πραξάντων διήγγειλαν. delectat in hac periodo suavis singularum partium varietas; nam cum in priore parte unum sit membrum, altera denuo in opposita dividitur ita, ut sententiae et negando et adfirmando exprimantur. — pr. 39, 1 Τὰ μὲν γεγενημένα, ὦ ἄ. Ἀ., τοιαῦτα οἷα πάντες ἀκηκόατε· ‖ δεῖ δ' ὑμᾶς μηδὲν ἐκπεπληγμένως[1]) διακεῖσθαι, λογιζομένους | ὅτι πρὸς μὲν τὰ παρόντ' ἀθύμως ἔχειν οὔτε τοῖς πράγμασι συμφέρον οὔθ' ὑμῶν ἄξιόν ἐστι, | τὸ δὲ ταῦτ' ἐπανορθοῦν αὐτοὺς ἡγεῖσθαι προσῆκον καὶ τῆς ὑμετέρας δόξης

---

[1]) ἐκπεπληγμένως Reiske † coniecit, libri ἐκπεπληγμένους.

ἄξιον ἂν φανείη. hic quoque prior pars simplex et brevis est, posterior autem amplificatur et dilatatur participio adiuncto, ex quo et ipso pendet verborum comprehensio in opposita ita discedens, ut firma ac solida sit eius structura. pr. 49, 4 τὴν μὲν οὖν τούτων σπουδὴν οὐδ' ὑμῶν ἴσως ἀγνοοῦσιν οἱ πολλοί· ‖ δεῖ δ' ὑπὲρ τῶν πραγμάτων, ἐπειδήπερ γέγονε λόγου τυχεῖν, ἅ τις ἡγεῖται κράτιστα, λέγειν, pr. 33, 3 ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὸν χρόνον ἡσθῆναι ποιήσανθ' ὅσον ἂν ῥηθῇ, μετὰ δὲ ταῦτ' οἴχεται· ‖ δεῖ δὲ πράξεώς τινος τὸν λέγοντα φανῆναι σύμβουλον, δι' ἣν . ., pr. 21, 3 ὡς γὰρ ἂν χρήσαιτό τις, ὦ ἄ. Ἀ., καλῶς δυνάμει παρεσκευασμένῃ, οὕτως ὑμεῖς εἰώθατε τῷ βουλεύεσθαι χρῆσθαι, ὀξέως· ‖ δεῖ δὲ βουλεύεσθαι μὲν ἐφ' ἡσυχίας, | ποιεῖν δὲ τὰ δόξαντα μετὰ σπουδῆς, ‖ καὶ λογίσασθαι τοῦθ', ὅτι εἰ μὴ καὶ τροφὴν ἱκανὴν ποριεῖτε καὶ στρατηγόν τινα τοῦ πολέμου νοῦν ἔχοντα προστήσεσθε καὶ μένειν ἐπὶ τῶν οὕτω δοξάντων ἐθελήσετε, | ψηφίσμαθ' ὑμῖν περιέσται, καὶ παραναλώσετε μὲν πάνθ' ὅσ' ἂν δαπανήσητε, βελτίω δ' οὐδ' ὁτιοῦν τὰ πράγματ' ἔσται, κρινεῖτε δ' ὃν ἂν βούλησθε ὀργισθέντες. et prior pars et altera aucta et ornata est. sed cum illa simplicius sit formata, posterior manifesto in duas partes dividitur, quarum praecedens discedit in opposita duo, altera nuda per se quidem potestatem habet novae tamquam periodi obliquae constructioni oboedientis atque divisione facta latius patentis. pr. 26, 1 Εἴη μέν, ὦ ἄ. Ἀ., καὶ περὶ ὧν νυνὶ τυγχάνετ' ἐκκλησιάζοντες καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ταὐτὰ καὶ δοκοῦντα βέλτισθ' ὑμῖν εἶναι καὶ ὄνθ' ὡς [1]) ἀληθῶς· ‖ δεῖ μέντοι . . ἐθέλειν ἀκούειν τῶν συμβουλευόντων . . ἐνθυμουμένους | ὅτι αἰσχρόν ἐστιν, ὦ ἄ. Ἀ., νῦν μὲν . . θορυβεῖν, | ὕστερον δὲ . . ἡδέως ἀκούειν. de huius periodi parte posteriore idem valet, quod de posteriore parte illius periodi, quam modo protuli ex pr. XXXVIIII.; est enim verborum circuitus utrubique simillimus. — pr. 49, 1 Οὐδέν' ἂν εὖ φρονοῦντ' ἀντειπεῖν, ὦ ἄ. Ἀ., νομίζω, ὡς οὐχ ἁπάντων ἄριστόν ἐστι τῇ πόλει μάλιστα μὲν ἐξ ἀρχῆς μηδὲν ἀσύμφορον πράττειν, εἰ δὲ μή, παρεῖναι εὐθὺς τοὺς ἐναντιωσομένους· ‖ δεῖ μέντοι τούτῳ προσεῖναι ἐθέλοντας ἀκούειν ὑμᾶς καὶ διδάσκεσθαι. hic igitur prior pars amplificatur, posterior contra brevior est. continetur autem illic primaria sententia constructione obliqua proposita. similem denique inter se compositionis rationem habent haec: pr. 4, 2 ἐγὼ μὲν οὖν οὔτ' εἴωθα μακρολογεῖν, οὔτ' ἄν, εἰ . ., νῦν ἐχρησάμην τούτῳ, ‖ ἀλλ' ἃ συμφέρειν ὑμῖν νομίζω, ταῦθ' . . ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, pr. 6, 2 ἐγὼ δ' οὔτε κατηγορήσω τήμερον οὐδενὸς οὔθ' ὑποσχήσομαι τοιοῦτον οὐδὲν . . οὐδ' ὅλως τῶν αὐτῶν τούτοις οὐδὲν ποιήσω, ‖ ἀλλ' ἃ βέλτιστα μὲν τοῖς πράγμασι, συμφέροντα δὲ τοῖς βουλευομένοις ὑμῖν ἡγοῦμαι, ταῦθ' . . εἰπὼν καταβήσομαι. sententiis per negationem et adfirmationem expressis apta fit periodus.

---

[1]) ταὐτὰ et ὄνθ' ὡς Bekker † ci., libri ταῦτα et ὄντως.

Restat denique ut dicatur de duabus compositionis formis, ἀνακολουθίαν dico et usum quendam participii adpositi. ac primum quidem in orationibus non coram paucis ac peritis, sed populo audiente habendis, quamquam homines Atticos acerrimo ingenio fuisse in audiendo et accipiendo constat, cavendum erat, ne anacoluthorum usus frequentior esset, curandumque, ne insolens eorum genus in orationem inreperet, id quod iam egregie docuit Rehdantz.[1]) itaque in Demosthenis or. I 24 δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄ. Ἀ., . . ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα . . λογιζομένους, εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, — πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθ' ἑτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν, oratio lenissime interrumpitur et traducitur in interrogationem πῶς ἂν . . ita, ut paene nulla sit anacoluthia, pariter atque in or. VIII 23 εἰ γὰρ μήτ' εἰσοίσετε μήτ' αὐτοὶ στρατεύσεσθε μήτε τῶν κοινῶν ἀφέξεσθε μήτε τὰς συντάξεις δώσετε μήτε . . ἐάσετε μήτε τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν πράττειν ἐθελήσετε, — οὐκ ἔχω τί λέγω, ubi sequi aliud debuisse significatur verbis tritis οὐκ ἔχω τί λέγω.

Iam in prooemia inquiramus. in quibus unum fere invenitur anacoluthiae genus ita comparatum, ut incohata structura relinquatur atque ea, quam antecedentibus aut subiectum iri aut firmiore vinculo adiunctum atque adnexum expectes, sententia per se ipsa procedat. id quod facile elucet ex his locis: pr. 14, 1 ἐγὼ θαυμάζω τί δή ποτε, πρὶν μὲν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβῆναι, ὅτῳ τις ἂν ὑμῶν ἐντύχῃ, οὗτος εὐπόρως εἰπεῖν ἔχει δι' ὧν ἂν τὰ παρόντα πράγματα βελτίω γένοιτο · — καὶ πάλιν αὐτίκα δὴ μάλα, ἐὰν ἀπέλθητε, ὁμοίως ἕκαστος ἐρεῖ τὰ δέοντα, pr. 15, 1 sq. ὅντινα μέντοι χρὴ τρόπον πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν περὶ αὐτῶν, τοῦτο παμπόλλην δυσκολίαν ἔχειν νομίζω, οὐχ ὡς οὐ συνησόντων ὅ τι ἄν τις λέγῃ, — ἀλλ' οὕτω πολλὰ καὶ ψευδῆ καὶ πάντα μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστα τοῖς πράγμασι συνειθίσθαι μοι δοκεῖτ' ἀκούειν ὥστε . ., pr. 35, 1 ἵνα μὴ συνέβαινεν ἃ δὴ δύο πάντων ἐστὶν ἀλυσιτελέστατα τῇ πόλει, μήτε πέρας μηδὲν ἔχειν τῶν ὑμῖν δοξάντων, — παρανοίας θ' ὑμεῖς κατεγιγνώσκετε ὑμῶν αὐτῶν μεταβουλευόμενοι, pr. 43, 1 ἔστι δ' οὐχ ἑτέρωθέν ποθεν τοῦτο γιγνόμενον, ἀλλ' ὅτι συμβαίνει τοῖς μὲν μήτε φοβεῖσθαι μηδὲν μήθ' ἅ τις ἂν λέγοι δεινὰ προσήκονθ' αὑτοῖς ἡγεῖσθαι · — τοὺς δὲ πλησίον ὄντας τῶν ἁμαρτημάτων, ὅταν εἰς τὸ κακῶς πράττειν ἀφίκωνται, σώφρονας πρὸς τὰ λοιπὰ καὶ μετρίους παρέχει, pr. 55, 1 Ἦν τις, ὡς ἔοικε, χρόνος παρ' ὑμῖν, ὦ ἄ. Ἀ., ὅτ' ἐπηνάγκαζεν ὁ δῆμος, ὃν ἂν ἄνθρωπον ἴδοι σώφρονα καὶ χρηστόν, πράττειν τὰ κοινὰ καὶ ἄρχειν, οὐ σπάνει τῶν τοῦτο βουλομένων ποιεῖν . ., — ἀλλ' ὅραμα τοῦτ' ἐποιεῖτο ὁ δῆμος αὑτοῦ καλόν . .

Superest ut dicamus de usu quodam participii in oratione struenda. etenim potest participium verborum quorundam ita in fine periodi ad-

---

[1]) Cf. indices edit. ab eo curatae.

poni, ut inde rursus nova tamquam periodus dependeat primariam explanans aut confirmans. et sic quidem potissimum adhibentur participia verborum λογίζεσθαι, ἐνθυμεῖσθαι, δεῖσθαι. itaque legimus: pr. 39, 1 δεῖ δ' ὑμᾶς μηδὲν ἐκπεπληγμένως διακεῖσθαι, λογιζομένους ‖ ὅτι πρὸς μὲν τὰ παρόντ' ἀθύμως ἔχειν οὔτε τοῖς πράγμασι συμφέρον οὔθ' ὑμῶν ἄξιόν ἐστι, | τὸ δὲ ταῦτ' ἐπανορθοῦν αὐτοὺς ἡγεῖσθαι προσῆκον καὶ τῆς ὑμετέρας δόξης ἄξιον ἂν φανείη, pr. 25, 2 νῦν δ' ἀκούετε μὲν . ., αἰτιᾶσθε δὲ . ., ἂν μὴ . ., οὐ λογιζόμενοι τοῦθ', ‖ ὅτι τοῦ μὲν ζητῆσαι καὶ λογίσασθαι τὰ βέλτισθ', ὡς ἄνθρωπος, καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν αὐτὸς ἕκαστός ἐστι κύριος, | τοῦ δὲ πραχθῆναι ταῦτα καὶ συνενεγκεῖν ἐν τῇ τύχῃ τὸ πλεῖστον μέρος γίγνεται. vide etiam pr. 9, 1. — pr. 26, 1 δεῖ μέντοι . . ἐθέλειν ἀκούειν τῶν συμβουλευόντων . . ἐνθυμουμένους ‖ ὅτι αἰσχρόν ἐστιν, ὦ ἄ. 'Α., νῦν μὲν . . θορυβεῖν, | ὕστερον δὲ . . ἡδέως ἀκούειν,[1]) pr. 12, 2 ὑμῖν δὲ παραινῶ μὴ . . ἱκανὸν τοῦτο νομίζειν, δίκην . . λαβεῖν, ἀλλὰ καὶ . . κωλύειν, καὶ αὐτοὺς . . τὸ κοινῇ βέλτιστον σκοπεῖσθαι, ἐνθυμουμένους ‖ ὅτι οὐδείς, οὐδ' ἅμα πάντες οἱ πολιτευόμενοι τῶν νόμων . . ἀξιόχρεῴ[2]) εἰσι διαφθαρέντων δίκην δοῦναι, pr. 32, 3 ἀξιῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ὑπομεῖναι, ἐνθυμηθέντας ‖ ὅτι οὐδὲ τὰ νῦν δοκοῦντ' ἔδοξεν ἂν ὑμῖν, εἰ μὴ τοὺς λόγους ἠκούσατ' ἐξ ὧν ἐπείσθητε.

Verbi autem orandi participium ita formatum fere adponitur in fine periodi, ut ad oratorem ipsum referatur: pr. 50, 1 ἐγὼ δ' οὖν, ἃ πεπεικὼς ἐμαυτὸν τυγχάνω μάλιστα συμφέρειν ὑμῖν, ταῦτ' ἐρῶ, δεηθεὶς ὑμῶν τοσοῦτον, | μήτε . . νομίζειν . . μήτε . ., pr. 21, 4 . . διδάξω, δεηθεὶς ὑμῶν | μὴ θορυβῆσαι μηδ' ἀναβάλλειν νομίσαι με καὶ χρόνον ἐμποιεῖν. cf. etiam pr. 20, 3 . . τοσοῦτον ἀξιώσας μόνον, . . μὴ . . ἡγεῖσθαι . .

Vel haec igitur nos monent, ut de eodem auctore cogitemus.

Iam explicavi, quae ad id quod supra posui probandum pertinere arbitror: *Demosthenis quae feruntur prooemiorum eam esse rationem, ut ab uno homine composita putanda esse videantur.* dixi enim de plurimorum locorum modo aperta modo tecta similitudine, dixi de elocutionis in prooemiis plana aequabilitate, dixi de congruente eorum ubique compositione. hoc igitur solido fundamento constructo iam ad eam rem, de qua tota quaestio est, num prooemia ad Demosthenem ipsum referenda sint, explicandam me conferam.

---

1) Cf. p. 42.

2) Cf. p. 30 adn. 4.

CAPUT SECUNDUM.

Cum priore capite prooemia ita perscrutati simus, ut quid ea per se ipsa ad quaestionem de uno eodemque auctore expediendam adferrent inquireremus, nunc videndum est, quaenam ratio intercedat inter haec prooemia et Demosthenis aliorumque orationes. quod cum pro certo haberem nisi diligenter explanato consensu eorum locorum, quos ut in prooemiis, ita in orationibus quibusdam Demosthenis aliorumve expressos aut adumbratos videmus, prospere succedere non posse, id munus suscipere constitui. qua in re perficienda multum me adiutum esse eis, quae ab aliis iam pridem observata sunt, silentio praeterire nec possum nec debeo. quaedam enim iam in scholiis iacta, plura a Wolfio[1]) et G. H. Schaefero indicata, plurima a Dobraeo[2]) significata sunt.

Implicata autem est hac locorum collatione et ipsa quaestio de auctore prooemiorum. binis enim sub unum tamquam conspectum compositis iuxta locis commodissime disceptatur, utrum uterque eiusdem pretii an alter altero sit inferior, utrum deinde idem auctor amborum sit statuendus an singulorum diversi; cognoscitur denique hoc modo utrum exemplum formam et quasi notam habeat proprietatis ac veritatis, utrum similitudinis atque imitationis. nam verissime mihi dixisse videtur Cobet (Misc. crit. p. 160): 'ubicumque vera imitatio subest, certa et expressa eius rei vestigia et indicia apparent.' quodsi exploratum est citra veritatem fere esse similitudinem, eas praecipue partes sequemur, quibus non aequavit propositum exemplar is, qui imaginis similitudinem ex-

---

[1]) Wolf plerumque tantum monuit locum similem alicubi extare, veluti ad pr. 41, 3 (p. 1449, 17 sqq.) haec adscripsit: 'quaedam huc translata sunt e prima Olynthiaca et oratione Chersonesitana.' quam parum autem homines docti eam rem curaverint, Reiske sit exemplo, quippe qui ad pr. 2 (p. 1419, 21 sqq.) his in margine ed. Lutetianae (Paris. a. 1570) inventis: 'ὀλυνθιακοῦ Γ. προοίμιον' addat: 'conferat qui volet. mihi non vacat.'

[2]) Advers. crit. II 183 sqq. et passim.

primere voluit. quid? quod detectis erroribus, quos aut ex aliquo memoriae vitio aut acriore quadam mutandi cupiditate originem duxisse putes, omnis dubitandi causa tollitur. firmissimum enim hoc adferri videtur argumentum, cur binorum locorum alterum posteriorem, alterum priorem esse credamus. priusquam vero id, quod propositum est, attingere conor, ingenue grateque confiteor me in hac ipsa disputationis parte plurimum debere magistro optimo Guilelmo ab Hartel, qui quanta est et doctrina et liberalitate, certam in plurimis viam atque rationem, qua veri similia investigare et consequi possem, comiter mihi monstravit. his praemonitis ad locos ipsos explicandos adgrediar.

I.

De locis, qui verbis et sententiis congruunt.

Horum agmen ea prooemia ducant, quae plane fere congruunt cum exordiis orationum a Demosthene habitarum.

pr. 3: Ἀντὶ πολλῶν ἄν, ὦ ἄ. Ἀ., χρημάτων [1]) τὸ μέλλον συνοίσειν *ὑμῖν* περὶ ὧν νυνὶ *τυγχάνετε σκοποῦντες, οἶμαι πάντας ἂν* [2]) ὑμᾶς ἑλέσθαι. ὅτε τοίνυν τοῦθ᾽ οὕτως ἔχει, προσήκει *παρέχειν ἐθέλοντας* ἀκούειν *ὑμᾶς αὐτοὺς* τῶν βουλομένων συμβουλεύειν. οὐ γὰρ μόνον, εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦτ᾽ ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμ᾽ ἐνίοις *ἐπελθεῖν ἂν* εἰπεῖν, ὥστ᾽ ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν *γίγνεσθαι*.

or. I 1 Ἀντὶ πολλῶν ἄν, [a]) ὦ ἄ. Ἀ., χρημάτων ὑμᾶς ἑλέσθαι *νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο* τὸ μέλλον συνοίσειν *τῇ πόλει* περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τοῦθ᾽ οὕτως ἔχει, προσήκει *προθύμως ἐθέλειν* ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν. οὐ γὰρ μόνον, εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦτ᾽ ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμ᾽ ἐνίοις *ἂν ἐπελθεῖν* εἰπεῖν, ὥστ᾽ ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν *γενέσθαι*.

Primum enuntiatum in or. I. recte Blassio (III 1, 286 adn. 4) planius et ad intellegendum facilius esse videtur quam in pr. 3, ubi haud scio an consilio simplicius redditum sit, quod pluribus quidem, sed multo venustius enuntiatur in or. I.; sed τῇ πόλει post συνοίσειν hic non

---

[1]) Sic omissis post χρημάτων verbis εἰ φανερὸν γένοιτο, quae vulgo leguntur, ΣΥΦ. ceterum breviter dicam in cod. Σ, ubicumque eius in his notis nulla fit mentio, eas quas dedimus legi scripturas.

[2]) ἂν, quod est in ΣΥΩ, iniuria om. Bekker et Dindorf.

[a]) ἂν om. Σ.

minus necessarium quam ὑμῖν in prooemio cave interpolatum putes cum eodem (ed. Teubn. comm. crit. p. XXVII). deinde προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν in or. I. maiore gravitate dictum est quam in pr. 3 προσήκει παρέχειν ἐθέλοντας ἀκούειν ὑμᾶς αὐτούς, quod languidum quodam modo et enervatum est. in universum igitur hoc dici potest: exordium or. I. maiore cum vi fertur quam pr. 3. nam de varietate lectionum γίγνεσθαι et γενέσθαι nihil est, quod disseram, et ἂν ἐπελθεῖν in or. I. tantidem aestimabis, quanti ἐπελθεῖν ἂν in pr. 3, nisi forte cum Blassio de nescio qua convenientia numerorum cogitas.

pr. 7: Οἱ μὲν ἐπαινοῦντες, ὦ ἄ. Ἀ., τοὺς προγόνους ὑμῶν λόγον εἰπεῖν μοι δοκοῦσι προαιρεῖσθαι κεχαρισμένον, οὐ μὴν συμφέροντά γ' ἐκείνοις οὓς ἐγκωμιάζουσι ποιεῖν· περὶ γὰρ πραγμάτων ἐγχειροῦντες ὧν οὐδ' ἂν εἷς ἀξίως ἐφικέσθαι *δύναιτο τῷ λόγῳ*, αὐτοὶ μὲν τοῦ δύνασθαι λέγειν δόξαν ἐκφέρονται, τὴν δ' ἐκείνων ἀρετὴν ἐλάττω τῆς ὑπειλημμένης παρὰ τοῖς ἀκούουσι φαίνεσθαι ποιοῦσιν. ἐγὼ δὲ *τῆς μὲν ἐκείνων ἀρετῆς μέγιστον ἔπαινον ἡγοῦμαι τὸν χρόνον*, οὗ πολλοῦ γεγενημένου μείζω τῶν ὑπ' ἐκείνων πραχθέντων οὐδένες ἄλλοι παραδείξασθαι [1]) δεδύνηνται· αὐτὸς δὲ πειράσομαι τὸν τρόπον εἰπεῖν ὃν ἄν [2]) μοι δοκεῖτε μάλιστα δύνασθαι παρασκευάσασθαι. καὶ γὰρ οὕτως ἔχει· εἰ μὲν ἡμεῖς ἅπαντες οἱ

or. XIIII 1 sq. Οἱ μὲν ἐπαινοῦντες, ὦ ἄ. Ἀ., τοὺς προγόνους ὑμῶν λόγον εἰπεῖν μοι δοκοῦσι προαιρεῖσθαι κεχαρισμένον, οὐ μὴν συμφέροντά γ' ἐκείνοις οὓς ἐγκωμιάζουσι ποιεῖν· περὶ γὰρ πραγμάτων ἐγχειροῦντες [a]) *λέγειν* ὧν οὐδ' ἂν εἷς ἀξίως ἐφικέσθαι *τῷ λόγῳ δύναιτο*, [b]) αὐτοὶ μὲν τοῦ *δοκεῖν* δύνασθαι λέγειν [c]) δόξαν ἐκφέρονται, τὴν δ' ἐκείνων ἀρετὴν ἐλάττω τῆς ὑπειλημμένης παρὰ τοῖς ἀκούουσι φαίνεσθαι ποιοῦσιν. ἐγὼ δ' *ἐκείνων μὲν ἔπαινον τὸν χρόνον ἡγοῦμαι μέγιστον*, [d]) οὗ πολλοῦ γεγενημένου μείζω τῶν ὑπ' ἐκείνων πραχθέντων οὐδένες ἄλλοι παραδείξασθαι [e]) δεδύνηνται· αὐτὸς δὲ πειράσομαι τὸν τρόπον εἰπεῖν ὃν ἄν μοι δοκεῖτε μάλιστα δύνασθαι [f]) παρασκευάσασθαι. [g]) καὶ γὰρ οὕτως

---

[1]) παραδέξασθαι vulg., cf. n. e.

[2]) Hoc γρ. Σ, ὃν δή Σ γρ. ΥΦ.

[a]) ἐπιχειροῦντες vulg.

[b]) δύναιτο τῷ λόγῳ vulg.

[c]) Idem A (Aug. 1), sed inverso ordine verborum λ. δύν.; τοῦ δοκεῖν εὖ λέγειν vulg.; δοκεῖν verbum Dindorf de Σ cod. lectione detraxit, nunc Blass etiam λέγειν delet.

[d]) μέγιστον εἶναι vulg.

[e]) παραδέξασθαι libri; corr. Reiske.

[f]) δύνασθαι perinde atque infra οἱ μέλλοντες post ἅπαντες et ὄντες post φανείημεν om. codd. B F Υ Ω, quorum auctoritatem utroque loco priore secutus est Reiske, altero tantum Dobree, tribus universis Blass.

[g]) παρεσκευάσθαι vulg.; cum Σ consentiunt AB.

λέγοντες δεινοὶ φανείημεν, οὐδὲν ἂν τὰ ὑμέτερ' εὖ οἶδ' ὅτι βέλτιον σχοίη· εἰ δὲ παρελθὼν ὁστισοῦν δύναιτο [1]) διδάξαι καὶ πεῖσαι τίς παρασκευὴ καὶ πόση καὶ πόθεν πορισθεῖσα χρήσιμος ἔσται τῇ πόλει, πᾶς ὁ παρὼν *λέλυται φόβος*. ἐγὼ δὲ τοῦτ', ἂν ἄρ' οἷός τ' ὦ, πειράσομαι ποιῆσαι, μικρὰ προειπὼν ὑμῖν ὡς ἔχω γνώμης περὶ τῶν πρὸς τὸν βασιλέα.	ἔχει· εἰ μὲν ἡμεῖς ἅπαντες οἱ *μέλλοντες*[a]) *λέγειν* δεινοὶ φανείημεν *ὄντες*, οὐδὲν ἂν τὰ ὑμέτερ' εὖ οἶδ' ὅτι βέλτιον σχοίη· εἰ δὲ παρελθὼν *εἷς* ὁστισοῦν δύναιτο διδάξαι καὶ πεῖσαι τίς παρασκευὴ καὶ πόση καὶ πόθεν πορισθεῖσα χρήσιμος ἔσται[b]) τῇ πόλει, πᾶς ὁ παρὼν *φόβος λελύσεται.*[c]) ἐγὼ δὲ τοῦτ', ἂν ἄρ' οἷός τ' ὦ, πειράσομαι ποιῆσαι, μικρὰ προειπὼν ὑμῖν ὡς ἔχω γνώμης περὶ τῶν πρὸς τὸν[d]) βασιλέα.

Primum λέγειν, quod in or. XIIII. recte legitur post ἐγχειροῦντες, iniuria omissum est in pr. 7; nam ἐγχειροῦντες non addito verbo λέγειν nihili est. etenim verbum ἐγχειρεῖν in corpore orationum Demostheni aut recte aut falso addictarum aut cum dativo obiecti consociatur aut cum alterius verbi infinitivo. cum dativo obiecti: or. 14, 5 τοῖς Ἕλλησι (hoc uno loco ἐγχειρεῖν idem est atque adoriri), 18, 97 ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, 23, 13 τῷ πολέμῳ, 24, 206 πράγμασιν . . νεωτέροις, [or. 13], 19 ἔργῳ τῳ, [61], 8 τῷ λόγῳ; cum infinitivo verbi: or. 16, 11; 20, 58; 22, 34; 23, 17 bis; ibid. § 179 et 185 (h. l. infinitivus supplendus est); 24, 154; ibid. § 155; 41, 18; 45, 5; [or. 26], 2, [33], 30, [35], 54, [46], 1, [59], 8, ibid. § 96 et 98, [ep. 2], 22; cum infinitivo λέγειν: or. 16, 2: pr. 8, 2; or. 22, 8; 24, 154; 45, 44. eodem modo dicitur ἐπιχειρεῖν λέγειν: or. 18, 206; ibid. § 257; 20, 18; ibid. § 24; 22, 21 (ἐπιχειρεῖ λέγειν περὶ τοῦ τῆς ἑταιρήσεως νόμου); 23, 7; ibid. § 100; 36, 28; 41, 12; 55, 9; [or. 33], 35; [40], 29; ibid. § 38 (περὶ μὲν τούτων ἂν ἐπιχειρῇ λέγειν); [58], 48. qua re ἐγχειρεῖν et ἐπιχειρεῖν in libris confunduntur veluti in or. XIIII. loco, de quo agitur, vulgatum est ἐπιχειροῦντες λέγειν et or. 22, 34 A k codd. Dindorfii falso habent ἐπιχειρῇ pro ἐγχειρῇ et or. 24, 206 r v ἐπιχειρῶσιν pro ἐγχειρῶσι. nollem igitur Blass λέγειν in or. XIIII. l. c. expulisset. deinde verborum collocatio ἐφικέσθαι τῷ λόγῳ δύναιτο, quam in or. XIIII. Σ cod. servavit, ipso sono praestat alteri in prooemio admissae ἐφικέσθαι δύναιτο τῷ λόγῳ, quae ita ut congruens codicum FΦΩrv scriptura or. 19, 65, ubi Σ et L codd. habent οὐδ' ἂν εἷς δύναιτο ἐφικέσθαι

[1]) V. p. 33 n. 2.
[a]) V. p. 47 n. f.
[b]) Post ἔσται vulg. νῦν add., cum Σ om. ΥΩ.
[c]) λέλυται vulg., λυθήσεται A.
[d]) τὸν om. vulg.

τῷ λόγῳ et Blass nunc (ed. Teubn. comm. crit. p. CXIX) Aristidem Libaniumque secutus ἐφίκοιτο τῷ λόγῳ scribit, e vulgata lectione in or. XIIII. ducta esse videtur. pari modo praestantiae suae testimonium mox praebet Σ, ubi λελύσεται opponit vulgatae lectioni λέλυται, quae in prooemio quoque legitur. in sequentibus verba τοῦ δοκεῖν δύνασθαι λέγειν δόξαν ἐκφέρονται in or. XIIII. suspicionem movent interpolationis itaque difficile est dictu, quae ratio h. l. inter orationem et prooemium intercedat, in quo genuina, nisi fallor, lectio τοῦ δύνασθαι λέγειν δόξαν ἐκφέρονται servata est. exploratissimum autem mihi est paulo infra arguta brevitate dictum ἐγὼ δ' ἐκείνων μὲν ἔπαινον τὸν χρόνον ἡγοῦμαι μέγιστον in or. XIIII. exordio verum esse ac proprium, illud vero in pr. 7 iners et languidum ἐγὼ δὲ τῆς μὲν ἐκείνων ἀρετῆς μέγιστον ἔπαινον ἡγοῦμαι τὸν χρόνον summo oratore indignum. nam praeterquam quod illic numerosior accidit ad aures oratio, τῆς ἀρετῆς in prooemio insulse repetitum post paulo supra positum τὴν δ' ἐκείνων ἀρετὴν ἐλάττω τῆς ὑπειλημμένης (sc. ἀρετῆς) aurem offendit. tum recte se habere mihi videtur in or. XIIII. quod in Σ legitur εἰ μὲν ἡμεῖς ἅπαντες οἱ μέλλοντες λέγειν δεινοὶ φανείημεν ὄντες; quotquot enim verba facere in animum induxerunt, his omnibus opponitur infra quilibet unus, qui docere possit τίς παρασκευὴ . . itaque qui proprie ac diserte significantur in or. XIIII. verbis οἱ μέλλοντες λέγειν, universe tantum in prooemio οἱ λέγοντες dicuntur. ὄντες autem tantum abest ut cum Blassio (comm. crit. p. LXXVI) omittam, ut in prooemio omissum aegre feram. aliquanto denique plus est ponderis in παρελθὼν εἷς ὁστισοῦν quam in παρελθὼν ὁστισοῦν, quod in prooemio traditur. exordium igitur or. XIIII., si contendis cum pr. 7, Demosthenis manum prodere videtur ac verae eius lectiones illic detortae ac depravatae esse.

pr. 8: Ἀμφότεροί μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν, ὦ ἄ. Ἀ., καὶ οἱ τοῖς Ἀρκάσι καὶ οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις συνειρηκότες· ὥσπερ γὰρ ἀφ' ἑκατέρων ἥκοντες, οὐχ ὑμῶν ὄντες, πρὸς οὓς ἀμφότεροι *πρεσβεύονται*, κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. ἦν δὲ τοῦτο μὲν τῶν ἀφιγμένων ἔργον, τὸ δὲ κοινῶς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λέγειν καὶ τὰ βέλτισθ' ὑπὲρ ὑμῶν σκοπεῖν ἄνευ φιλονεικίας τῶν ἐνθάδε συμβουλεύειν ἀξιούντων. νῦν δ' ἔγωγε, εἴ τις αὐτῶν	or. XVI 1 sqq. Ἀμφότεροί μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν, ὦ ἄ. Ἀ., καὶ οἱ τοῖς Ἀρκάσιν καὶ οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις συνειρηκότες· ὥσπερ γὰρ ἀφ' ἑκατέρων ἥκοντες, οὐχ ὑμῶν ὄντες *πολῖται*, πρὸς οὓς ἀμφότεροι *πρεσβεύουσι*,[a]) κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. ἦν δὲ τοῦτο μὲν τῶν ἀφιγμένων ἔργον, τὸ δὲ κοινῶς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λέγειν καὶ τὰ βέλτισθ' ὑπὲρ ὑμῶν σκοπεῖν ἄνευ φιλονεικίας τῶν ἐνθάδε συμβουλεύειν ἀξιούντων. νῦν δ'

[a]) πρεσβεύονται vulg.

ἀφέλοι τὸ[1]) γιγνώσκεσθαι καὶ τὸ τῇ φωνῇ λέγειν *Ἀττικιστί*, πολλοὺς ἂν οἶμαι τοὺς μὲν Ἀρκάδας, τοὺς δὲ Λάκωνας αὑτῶν εἶναι νομίσαι. ἐγὼ δ' *οἶδα* μὲν ὡς χαλεπὸν *τὸ* τὰ βέλτιστα λέγειν ἐστί· συνεξηπατημένων γὰρ ὑμῶν καὶ τῶν μὲν ταυτί, τῶν δὲ ταυτὶ βουλομένων, *ἐὰν*[2]) μεταξύ τις ἐγχειρῇ λέγειν *κἆθ'*[3]) ὑμεῖς μὴ περιμένητε[4]) μαθεῖν, χαριεῖται μὲν οὐδετέροις, διαβεβλήσεται δὲ πρὸς ἀμφοτέρους. οὐ μὴν ἀλλ' αἱρήσομαι μᾶλλον αὐτός, ἂν ἄρα τοῦτο πάθω, δοκεῖν φλυαρεῖν, ἢ παρ'[5]) ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει προέσθαι τισὶν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι. τὰ μὲν οὖν ἄλλ' ὕστερον, *ἐὰν* ὑμῖν βουλομένοις ᾖ, *λέξω*· *ἐκ* δὲ τῶν ὁμολογουμένων ὑπ' *αὐτῶν* ἄρξομαι, ἃ κράτιστα νομίζω, διδάσκειν.

ἔγωγε, εἴ τις αὐτῶν ἀφέλοι τὸ γιγνώσκεσθαι καὶ τὸ τῇ φωνῇ λέγειν *Ἀττικῶς*, πολλοὺς ἂν οἶμαι τοὺς μὲν Ἀρκάδας, τοὺς δὲ Λάκωνας αὑτῶν εἶναι νομίσαι. ἐγὼ δ' *ὁρῶ* μὲν ὡς χαλεπὸν[a]) τὰ βέλτιστα λέγειν ἐστίν· συνεξηπατημένων γὰρ ὑμῶν καὶ τῶν μὲν ταυτί, τῶν δὲ ταυτὶ βουλομένων,[b]) *ἂν τὰ*[c]) μεταξύ τις ἐγχειρῇ λέγειν *καὶ*[d]) ὑμεῖς μὴ[e]) περιμένητε[f]) μαθεῖν, χαριεῖται μὲν οὐδετέροις, διαβεβλήσεται δὲ πρὸς ἀμφοτέρους. οὐ μὴν ἀλλ' αἱρήσομαι μᾶλλον αὐτός, ἂν ἄρα τοῦτο πάθω, δοκεῖν φλυαρεῖν, ἢ παρ'[g]) ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει προέσθαι τισὶν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι. τὰ μὲν οὖν ἄλλ' ὕστερον, *ἂν* ὑμῖν βουλομένοις ᾖ, *δείξω*·[h]) *ἀπὸ* δὲ τῶν ὁμολογουμένων ὑφ' *ἁπάντων* ἄρξομαι, ἃ κράτιστα νομίζω, διδάσκειν.

Quae cum inter se comparo, illud mihi in mentem venit, quod vere dixit Cobet Misc. crit. p. 42: ʻsaepe videbis in orationibus spuriis et in locis ab impostore ex Demosthene descriptis ipsam oratoris manum fideliter esse servatam, cum in oratione genuina labem aliquam et vitium concepisset.ʼ Ἀττικῶς enim in or. XVI. in Ἀττικιστί et paulo infra καὶ ὑμεῖς in κἆθ' ὑμεῖς corrigendum esse, quarum lectionum altera servata est in prooemio, alterius vestigium ibi in optimo codice Σ relictum (κατα), nemo non huic concedet (v. Nov. lectt. p. 100; Misc. crit. p. 77, 475), quem

1) ἀφέλοιτο τὸ vulg.
2) H. l. τὰ add. vulg., om. Σ Υ Φ Ω.
3) κἆτα ex Σ cod. scriptura κατα refinxit Bekker; legebatur καὶ ταῦθ', cf. n. d.
4) Sic Σ Υ Φ Ω, περιμείνητε vulg., cf. n. f.
5) ἤπερ ἃ Σ F Υ Φ Ω, cf. n. g.
a) τὸ, quod vulgo additur, om. Σ A F Υ Ω.
b) βουλομένων h. l. in Σ, vulgo post prius ταυτί positum Blass uncis inclusit.
c) ἐὰν τὰ vulg.; ἄν τι male Σ.
d) Sic libri praeter A, in quo est m. pr. κἀθ' ὑμεῖς; καθὰ ὑμεῖς Aristid.
e) μὴ om. Σ.
f) περιμείνητε vulg.
g) ἤπερ vulg. et marg. γρ. Σ m. ant.; cum Σ facit Υ.
h) λέξω vulg. et marg. γρ. Σ m. ant.

Blass secutus etiam πολῖται post οὐχ ὑμῶν ὄντες in or. XVI. expunxit et in exordio extremo ἀπὸ δὲ τῶν . . ἄρξομαι in ἐκ δὲ τῶν . . ἄρξομαι prooemii testimonio confisus mutavit. contra Σ codici adstipulandum esse in or. XVI. πρεσβεύουσι commendanti plane mihi persuasit Voemel (v. Dem. cont. p. 844 adn. 3). vulgata hoc loco lectio πρεσβεύονται cum prooemii scriptura aeque congruit atque infra, ubi cum prooemio consentit in articulo infinitivo praeposito ὡς χαλεπὸν *τὸ* τὰ βέλτιστα λέγειν, quo adminiculo non infectus est Σ in or. XVI. pro nihilo denique est τῶν ὁμολογουμένων ὑπ' αὐτῶν in prooemio, verum et genuinum τῶν ὁμολογουμένων ὑφ' ἁπάντων in or. XVI. exordio traditum.

pr. 27: Οἶμαι δεῖν *ὑμᾶς*, ὦ ἄ. Ἀ., περὶ τηλικούτων βουλευομένους διδόναι παρρησίαν ἑκάστῳ τῶν συμβουλευόντων. ἐγὼ δ' οὐδεπώποθ' ἡγησάμην χαλεπὸν τὸ διδάξαι τὰ βέλτισθ' ὑμᾶς (ὡς γὰρ *ἁπλῶς εἰπεῖν, πάντες* ὑπάρχειν ἐγνωκότες *ἔμοιγε* δοκεῖτε), ἀλλὰ τὸ πεῖσαι πράττειν ταῦτα· ἐπειδὰν γάρ τι δόξῃ καὶ ψηφισθῇ, τότ' ἴσον τοῦ πραχθῆναι ἀπέχει, ὅσονπερ πρὶν δόξαι. ἔστι μὲν οὖν ὧν[1]) ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, τὸ[2]) τοὺς διὰ τὴν αὑτῶν ὕβριν ὑμῖν[3]) πολεμήσαντας οὐ[4]) πάλαι νῦν ἐν ὑμῖν μόνοις τῆς αὑτῶν σωτηρίας ἔχειν τὰς ἐλπίδας. ἄξιον δ' ἡσθῆναι τῷ παρόντι καιρῷ· συμβήσεται γὰρ ὑμῖν, *ἂν ἃ χρὴ*

or. XV 1 sq. Οἶμαι δεῖν,[a]) ὦ ἄ. Ἀ., περὶ τηλικούτων βουλευομένους διδόναι παρρησίαν ἑκάστῳ τῶν συμβουλευόντων. ἐγὼ δ' οὐδεπώποθ' ἡγησάμην χαλεπὸν τὸ[b]) διδάξαι τὰ βέλτισθ' ὑμᾶς (ὡς γὰρ *εἰπεῖν ἁπλῶς*,[c]) *ἅπαντες* ὑπάρχειν ἐγνωκότες[d]) *μοι* δοκεῖτε), ἀλλὰ τὸ πεῖσαι πράττειν[e]) ταῦτα· ἐπειδὰν γάρ τι δόξῃ καὶ ψηφισθῇ, τότ' ἴσον[f]) τοῦ πραχθῆναι ἀπέχει, ὅσονπερ[g]) πρὶν δόξαι. ἔστι μὲν οὖν *ἓν* ὧν ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, τὸ[h]) τοὺς διὰ τὴν αὑτῶν ὕβριν ὑμῖν πολεμήσαντας οὐ πάλαι νῦν ἐν ὑμῖν[i]) μόνοις τῆς αὑτῶν σωτηρίας ἔχειν τὰς ἐλπίδας. ἄξιον δ' ἡσθῆναι τῷ παρόντι καιρῷ· συμβήσεται

[1]) Vitiosa librorum scriptura ὡς correcta est ex loco gemino or. XV.

[2]) Quod est in libris τοῦ τοὺς vel τούτους, Schaefer † locum geminum respiciens correxit in τὸ τοὺς.

[3]) ἡμῖν corr. m. pr. Σ B Υ Φ v.

[4]) Quod οὐ in libris omissum sese addidisse Dindorf adnotat, id iam ante Schaefer addendum esse vidit ex or. XV.

[a]) δεῖν ὑμᾶς vulg.; ὑμᾶς in Σ m. ant. in marg. adscriptum, om. in textu.

[b]) τὸ om. vulg., habent Σ A corr. Ω.

[c]) ἁπλῶς εἰπεῖν A Vind. 6, cf. pr. 27.

[d]) ἐγνωκότες ὑπάρχειν vulg.

[e]) πράττειν πεῖσαι vulg.; et hic et infra (n. g. in scriptura ὅσονπερ) cum Σ conspirant A Vind. 6.

[f]) τοσοῦτον vulg. et marg. γρ. Σ m. ant., quod receperunt Voemel et Weil.

[g]) ὅσον vulg. [h]) τὸ vulg., corr. Σ m. ant.

[i]) Hoc vulg., ἐν ἡμῖν Σ Ω.

βουλεύσησθ' ὑπὲρ αὐτοῦ, τὰς παρὰ τῶν διαβαλλόντων τὴν πόλιν ἡμῶν βλασφημίας ἔργῳ μετὰ δόξης καλῆς ἀπολύσασθαι.

γὰρ ὑμῖν,[a]) *ἐὰν ἃ χρὴ* βουλεύσησθ' ὑπὲρ[b]) αὐτοῦ, τὰς παρὰ τῶν διαβαλλόντων τὴν πόλιν ἡμῶν βλασφημίας ἔργῳ μετὰ δόξης καλῆς ἀπολύσασθαι.

Haec nihil fere differunt. exordium autem or. XV. in libris emendatius traditum esse videtur.

Sequuntur loci, qui paucis dumtaxat verbis mutatis, additis, demptis in ineuntibus, mediis, extremis Demosthenis orationibus inveniuntur.

pr. 1, 1 sq. Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προὐτίθετ', ὦ ἄ. Ἀ., λέγειν, ἐπισχὼν ἂν ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον, εἰ δὲ μή, τότ' ἂν καὶ αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γιγνώσκω λέγειν· ἐπειδὴ δ', ὑπὲρ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον, *περὶ τούτων* νυνὶ *σκοπεῖτε*, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν *μετὰ τούτους δοκεῖν λέγειν*. εἰ *μὲν οὖν εἶχε καλῶς τὰ πράγματα*, οὐδὲν ἂν ἔδει *συμβουλεύειν· ἐπειδὴ δ' .. πειράσομαι συμβουλεύειν ἃ .. νομίζω*. πρῶτον μὲν οὖν .. § 3 ἔπειτα ..

or. IIII 1[c]) Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προὐτίθετ', ὦ ἄ. Ἀ., λέγειν, ἐπισχὼν ἂν ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν *ὑπὸ τούτων* ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον, εἰ δὲ μή, τότ' ἂν καὶ αὐτὸς[d]) ἐπειρώμην ἃ γιγνώσκω λέγειν· ἐπειδὴ δ', ὑπὲρ[e]) ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον, *συμβαίνει καὶ* νυνὶ *σκοπεῖν*, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν *συγγνώμης τυγχάνειν*. εἰ *γὰρ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου τὰ δέονθ' οὗτοι συνεβούλευσαν*, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς *νῦν* ἔδει *βουλεύεσθαι*. § 2 πρῶτον μὲν οὖν .. § 3 ἔπειτ' ..

Inest aliquid ponderis in ὑπὸ τούτων, quod in exordio or. IIII. verbis εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν .. ῥηθέντων additur, quo significentur οἱ εἰωθότες γνώμην ἀποφαίνεσθαι, de quibus paulo supra dictum est, neque suspicionem

---

a) ὑμῖν om. Σ.

b) ὑπὲρ vulg. γρ. Σ, περὶ Σ A γρ. Υ, ὑπὲρ (supra scripto περὶ) F. illud Weil et Blass, hoc Voemel recepit.

c) Hoc in exordio conscribendo Demosthenі prooemium or. VI. Isocratiae ante oculos obversatum esse iam Hermogenem animum advertisse supra diximus. legimus autem in orationis illius § 2 ἐγὼ δ', εἰ μέν τις τῶν εἰθισμένων ἐν ὑμῖν ἀγορεύειν ἀξίως ἦν τῆς πόλεως εἰρηκώς, πολλὴν ἂν ἡσυχίαν ἦγον· νῦν δ' ὁρῶν .. ἀνέστην ἀποφανούμενος, ἃ γιγνώσκω περὶ τούτων ..

d) καὶ αὐτὸς A Υ, αὐτὸς Σ vulg.; hoc Bekkero, Dindorfio, Voemelio, Westermanno, illud Rehdantzio, Weilio, Blassio placuit καὐτὸς scribentibus, v. Cobet Misc. crit. p. 456.

e) ὑπὲρ Σ A Υ, περὶ vulg., cf. n. b.

movet interpretamenti. qua de causa non adsentior Blassio ὑπὸ τούτων expungenti. melius enim adest quam abest, atque iteratur paulo infra ὑπὲρ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον. sed hoc quidem levioris est momenti. ea vero quae sequuntur ad id quod agimus magno opere faciunt. tenemus ibi fraudem sophistae, qui summi oratoris verba vehementer corrupit, manifestis indiciis deprehensam. etenim orator excusandi verba quaerit, quod in certa quadam contione primus surrexerit. non autem de novo aliquo negotio eam contionem indictam esse, sed quibus de rebus οἱ εἰωθότες γνώμην ἀποφαίνεσθαι saepe ante dixerint, de eis iam deliberandum exponit. quam ob rem se iure veniam impetraturum esse confidit, etiamsi primus surrexerit: ἐπειδὴ δ', ὑπὲρ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον, συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν. rectissime igitur haec dicta sunt. pergit deinde orator acerbo cum convicio εἰ γὰρ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου τὰ δέονθ' οὗτοι συνεβούλευσαν, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς νῦν ἔδει βουλεύεσθαι. haec igitur Demosthenes. quid vero legitur in prooemio? ἐπειδὴ δ', ὑπὲρ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον, περὶ τούτων νυνὶ σκοπεῖτε, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν μετὰ τούτους δοκεῖν λέγειν. haec oratorem dixisse, quo nemo extitit callidior (Cic. or. 7, 23) neque quicquam fuit urbanius (ibid. 26, 90): 'quoniam quibus de rebus isti saepe antea dixerunt, de his nunc deliberatis, puto me, etiamsi primus surrexerim, iure tamen post illos verba facere videri.' quantum sophista sana oratoris verba deformavit! non putavit, ut repetam quod modo dixi, Demosthenes iure se, etiamsi primus surrexisset, post illos, qui priores de eadem re dixerant, verba facturum esse, quod prorsus insulsum est, sed veniam se impetraturum confisus est vel si primus in contione quadam certa surrexisset, quippe qui non de novo negotio sed de re celebrata verba facturus esset. frigidissime denique additur in prooemio εἰ μὲν οὖν εἶχε καλῶς τὰ πράγματα, οὐδὲν ἂν ἔδει συμβουλεύειν. num tu quemquam perfectum oratorem ita loqui censeas? immo sophistici talia acuminis esse apparet. praeterea noli neglegere divisionem in or. IIII. factam πρῶτον μὲν οὖν . . ἔπειτα . . retineri atque continuari in prooemio.

pr. 1, 3 ὁρᾶτε γὰρ ὡς ἐκ *τῶν τοιούτων ἐλπίδων καὶ λόγων* εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα.	or. III 3 ὁρᾶτε γὰρ ὡς ἐκ *τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίους* εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα.[a])

Verba prooemii ad or. III. exemplum expressa videntur. quod illic proprie significatum est τὸ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίους, in prooemio generatim atque universe dicitur verbis αἱ τοιαῦται ἐλπίδες καὶ λόγοι.

[a]) παρόντα πράγματα vulg.; cum Σ facit B.

pr. 1, 4 *καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς*, εἰ μέν, ὅσ᾽ ἂν τῷ λόγῳ τις ὑπερβῇ *λυπῆσαι μὴ βουλόμενος*, καὶ τὰ πράγμαθ᾽ ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ᾽ ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεται, αἰσχρόν ἐστι φενακίζειν ἑαυτοὺς καὶ *μετὰ τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης πρᾶξαι ταῦθ᾽ ἃ πάλαι ἐθελοντὰς προσῆκε ποιεῖν.*

or. IIII 38 *ἀλλ᾽* εἰ μέν, ὅσ᾽ ἄν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ, *ἵνα μὴ λυπήσῃ*, καὶ τὰ πράγμαθ᾽ ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ᾽ ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεται, αἰσχρόν ἐστιν[a]) φενακίζειν ἑαυτοὺς καὶ *ἅπαντ᾽ ἀναβαλλομένους, ἂν ᾖ δυσχερῆ, πάντων ὑστερεῖν τῶν ἔργων* . .

Verba αἰσχρόν ἐστι φενακίζειν ἑαυτοὺς καὶ ἅπαντ᾽ ἀναβαλλομένους, ἂν ᾖ δυσχερῆ, πάντων ὑστερεῖν τῶν ἔργων magna cum vi dicta optime desidiam segnitiemque declarant, qua debilitati Athenienses summae cuique occasioni rei bene gerendae deerant. contra quae in prooemio leguntur αἰσχρόν ἐστι φενακίζειν ἑαυτοὺς καὶ μετὰ τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης πρᾶξαι ταῦθ᾽ ἃ πάλαι ἐθελοντὰς προσῆκε ποιεῖν a quolibet potius quam a Demosthene scripta esse videntur. adeo languidum et Demosthene indignum est illud μετὰ τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης πρᾶξαι ταῦθ᾽ ἃ πάλαι ἐθελοντὰς προσῆκε ποιεῖν. ceterum vide, qualem describat summus orator ἀνάγκην or. I 15 δέδοιχ᾽, ὦ ἄ. Ἀ., μὴ . . ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες πολλὰ καὶ χαλεπά, ὧν οὐκ (non adsentior Blassio negationem, quae in Stobaei codicibus Flor. XXX 14 deest, omittenti) ἠβουλόμεθ᾽, ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, quod repetiit nisi quod aliquid adiecit et auxit or. VIIII 75 ἔπειτα δέδοιχ᾽ ὅπως μὴ πάνθ᾽ ἅμ᾽, ὅσ᾽ οὐ βουλόμεθα, ποιεῖν ἡμῖν ἀνάγκη γένηται.

pr. 21, 4 sq. *διδάξω*, δεηθεὶς ὑμῶν *μὴ θορυβῆσαι* μηδ᾽ *ἀναβαλεῖν νομίσαι* με *καὶ χρόνον ἐμποιεῖν*. οὐ γὰρ οἱ ʽταχὺʼ καὶ ʽτήμερονʼ εἰπόντες μάλιστ᾽ εἰς *τὸ* δέον λέγουσιν· οὐ γὰρ ἂν τά γ᾽ ἤδη γεγενημένα κωλῦσαι δυνηθείημεν τῇ νυνὶ[1]) βοηθείᾳ· ἀλλ᾽ ὃς ἂν δείξῃ τίς πορισθεῖσα παρασκευὴ διαμεῖναι δυνήσεται, ἕως[2]) ἂν ἢ περιγενώ-

or. IIII 13 sqq. *πειράσομαι λέγειν*, δεηθεὶς ὑμῶν, *ὦ ἄ. Ἀ., τοσοῦτον· ἐπειδὰν ἅπαντ᾽ ἀκούσητε, κρίνατε, μὴ*[b]) *πρότερον προλαμβάνετε*, μηδ᾽ . . *ἀναβάλλειν*[c]) με *τὰ πράγμαθ᾽ ἡγείσθω*. οὐ γὰρ οἱ ʽταχὺʼ καὶ ʽτήμερονʼ εἰπόντες μάλιστ᾽ εἰς δέον λέγουσιν· οὐ γὰρ ἂν τά γ᾽ ἤδη γεγενημένα τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κω-

[1]) Legebatur ante Dindorfium τῇ νῦν (νῦν deest in codicibus) βοηθείᾳ . . παρασκευὴ νυνὶ διαμεῖναι . .; quae supra posuimus, illi debentur.

[2]) Quod Dindorf se τέως librorum in ἕως correxisse adnotat, iam Reiskium ἕως in margine ed. Lutetianae e Paulina (Venet. 1554) adscriptum invenisse dixit Schaefer (App. V 680 ad p. 1433, 1); cf. etiam Cobet Collect. crit. p. 158. ceterum ἕως in utroque prooemiorum exemplari cod. Vind. 4 (CV) scriptum inveni.

[a]) H. l. compellatio ὦ ἄ. Ἀ. in Σ om. vulgo repetitur.

[b]) καὶ μὴ vulg. [c]) ἀναβάλλεσθαι vulg.; cum Σ facit B.

μεθα τῶν ἐχθρῶν ἢ πεισθέντες διαλυσώμεθα τὸν πόλεμον. οὕτω γὰρ οὐκέτι τοῦ λοιποῦ πάσχοιμεν [1]) ἂν κακῶς.

λῦσαι δυνηθείημεν· ἀλλ᾽ ὅς [a]) ἂν δείξῃ τίς πορισθεῖσα παρασκευὴ *καὶ πόση καὶ πόθεν* διαμεῖναι δυνήσεται, ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα πεισθέντες τὸν πόλεμον ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν. οὕτω γὰρ οὐκέτι τοῦ λοιποῦ πάσχοιμεν ἂν κακῶς.

Orationis IIII. verba in prooemio circumcisa redduntur ita, ut aliquantum gravitatis et proprietatis orationi detractum sit. quodsi διδάξω, δεηθεὶς ὑμῶν μὴ θορυβῆσαι μηδ᾽ ἀναβαλεῖν νομίσαι με καὶ χρόνον ἐμποιεῖν comparas cum verbis orationis illius, haec non modo mutilata videntur, sed propter mirum et inauditum genus loquendi suspecta sunt. nam ἀναβαλεῖν per se positum nihili est. desideratur autem eius rei notio, quae in longum extrahi dicitur, aut commemoratio eius personae, quae, quominus agendum aliquid agat, impeditur, cf. ἀναβάλλειν με τὰ πράγμαθ᾽ ἡγείσθω or. IIII l. c., ibid. § 38 ἅπαντ᾽ ἀναβαλλομένους, ἂν ᾖ δυσχερῆ, πάντων ὑστερεῖν τῶν ἔργων; or. 8, 52 ἀναβάλλουσι μὲν ὑμᾶς, ἡσυχίαν δὲ ποιοῦσιν ἐκείνῳ πράττειν ὅ τι βούλεται, or. 9, 14 οἷς ἀναβάλλουσιν ὑμᾶς. in sequentibus autem τίς πορισθεῖσα παρασκευὴ καὶ πόση καὶ πόθεν διαμεῖναι δυνήσεται in or. IIII. cum mira quadam proprietatis specie dicta repetuntur in prooemio nervis orationis elisis.

pr. 23, 3 ἐγὼ μὲν οὖν ἐβουλόμην ἄν, ὥσπερ ὅτι ὑμῖν συμφέρει *τοῦ* τὰ βέλτιστα *λέγοντος* ἀκούειν οἶδα, οὕτως εἰδέναι συνοῖσον [2]) καὶ τῷ τὰ βέλτιστ᾽ εἰπόντι· [3]) πολλῷ γὰρ ἂν ἥδιον [4])

or. IIII 51 ἐγὼ μὲν οὖν .. ἐβουλόμην *δ᾽* ἄν, ὥσπερ ὅτι ὑμῖν συμφέρει [b]) τὰ [c]) βέλτιστ᾽ ἀκούειν οἶδα, οὕτως εἰδέναι συνοῖσον καὶ τῷ τὰ βέλτιστ᾽ εἰπόντι· πολλῷ γὰρ ἂν ἥδιον εἶχε. [d])

---

[1]) Consentiunt libri in scriptura σχοῖμεν, quae h. l. displicet. haud scio an sit recipiendum id, quod margo ed. Lutetianae praebet e Paulina, πάσχοιμεν. quae lectio nuper commendata a Cobeto (Mnem. n. s. VII 39) iam in altero prooemiorum exemplo in cod. Vind. 4 (CV) legitur. ceterum cf. locum geminum.

[2]) τὸ articulus, qui ante συνοῖσον legebatur, recte a Bekkero eiectus est.

[3]) εἰπόντι γρ. Σ; ἔχοντι vulgo, quod in λέγοντι mutanti Reiskio Schaefer adsentitur nescio quam orationis concinnitatem (τοῦ .. λέγοντος .. τῷ λέγοντι) desiderans.

[4]) Ex facili Feliciani † correctione pro eo, quod est in libris πλεῖον.

[a]) ὡς ᐟ (sic cum obelo) Σ.

[b]) συμφέρον omisso ὅτι Υ, quod 'ut melius respondens sequenti συνοῖσον' praefert Schaefer, cui Blass adsentitur.

[c]) τὸ τὰ vulg.

[d]) Hoc reponere tutius esse duxi Σ codicis scriptura εἶχον respecta in gemino pr. 23 loco aliquid auxilii esse arbitratus. recentiores omnes εἶχον ediderunt praeter Dindorfium et Weilium, a quibus vulgatam lectionem εἶπον,

εἶχε.[1]) νῦν δὲ *φοβοῦμαι μέν*, ὅμως *δὲ ἅ γε πιστεύω χρηστὰ φανεῖσθαι, κἂν ὑμεῖς μὴ πεισθῆτε, οὐκ ἀποτρέψομαι* λέγειν.	νῦν δ' *ἐπ' ἀδήλοις οὖσιν τοῖς ἀπὸ τούτων ἐμαυτῷ γενησομένοις, ὅμως ἐπὶ τῷ συνοίσειν ὑμῖν, ἂν πράξητε, ταῦτα πεπεῖσθαι* λέγειν *αἱροῦμαι*.

Qui in pr. 23 scripsit νῦν δὲ φοβοῦμαι μέν, ὅμως δὲ ἅ γε πιστεύω χρηστὰ φανεῖσθαι, κἂν ὑμεῖς μὴ πεισθῆτε, οὐκ ἀποτρέψομαι λέγειν, extrema orationis IIII. verba plane corrupit. ut enim fortis oratoris est dicere: ʿquamquam in incerto est, quid hinc mihi eventurum sit, tamen quia persuasum habeo haec si feceritis vobis fore utilia, verba facere institui', ita φοβοῦμαι μέν, ὅμως δὲ . . οὐκ ἀποτρέψομαι λέγειν strenuo oratore indignum ac prorsus ridiculum est. simile quid reperias apud impostorem, qui orationem X. conflavit, § 35 extr. περὶ οὗ πάνυ μὲν φοβοῦμαι (ita Σ; vulg. addit λέγειν), οὐ μὴν ἀλλ' ἐρῶ.

pr. 2, 1 Οὐχὶ ταὐτὰ γιγνώσκειν, ὦ ἄ. Ἀ., παρίσταταί μοι, ὅταν *τό* τε *τῆς πολιτείας ὄνομα ὑμῶν ἀκούσω* καὶ ὅταν *τὸν τρόπον ὃν προσφέρονταί τινες ὑμῶν τοῖς ὑπὲρ ταύτης λέγουσιν ἴδω. τὴν* μὲν γὰρ . . *τῶν* δὲ . . ὁρῶ.	or. III 1 Οὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γιγνώσκειν, ὦ ἄ. Ἀ., ὅταν τ' *εἰς τὰ πράγματ' ἀποβλέψω* καὶ ὅταν *πρὸς τοὺς λόγους οὓς ἀκούω. τοὺς* μὲν γὰρ . . ὁρῶ . ., *τὰ* δὲ . .

Quae in pr. 2 mutata sunt, sophistici sunt acuminis. praeterea e Demosthenis loquendi genere ne recte quidem dicitur τὸ τῆς πολιτείας ὄνομα. idem in vitium incidit, qui orationem XIII. e laciniis Demosthenicis conglutinavit, § 29; at inepte dicta non fefellerunt sagacitatem Cobeti, cuius verba Misc. crit. p. 22 posita hic liceat adferre: ʿ. . perperam ille quisquis est τῷ τῆς πολιτείας ὀνόματι ἀκολούθους; cogitat enim de nomine δημοκρατίας, sed ἀττικιστὶ democratia ἡ πολιτεία appellatur, non contra'. cf. ibid. p. 37, ubi Harpocratio testis producitur s. v. πολιτεία: ἰδίως εἰώθασι τῷ ὀνόματι χρῆσθαι οἱ ῥήτορες ἐπὶ τῆς δημοκρατίας et p. 466; deinde eiusdem Var. lectt. p. 327 adn. 1. hic quoque divisio in or. III. facta τοὺς μὲν γὰρ . . ὁρῶ . ., τὰ δὲ . . retinetur in prooemio: τὴν μὲν γὰρ . . τῶν δὲ . . ὁρῶ. cf. p. 53.

---

quae in marg. Σ m. s. XII. adscripta est, acceptam video. mihi quidem illud obiecto non addito personaliter dictum displicet, hoc forti oratore indignum videtur.

[1]) Lectio εἶχε librorum consensu confirmata magno opere sollicitata est. primus quidem Felicianus proposuit εἶπε, quod Reiske et Bekker (ed. Tauchn. εἶπεν) receperunt. in ed. Paulina legitur εἶπον, quod Voemelio placuit. recte vero librorum auctoritatem tuentur Dindorf ac Sauppe. ceterum cf. notam, quae praecedit.

pr. 30, 3 *ἔπειτ'* οὐκ ἀθυμητέον τοῖς *γεγενημένοις*· ὃ γάρ ἐστι *τῶν παρεληλυθότων* χείριστον, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν τοῦτ' ἔστιν, *ὦ ἄ. Ἀ.;* ὅτι οὐδὲν ὑμῶν τῶν δεόντων ποιούντων κακῶς ἔχει τὰ πράγματα· ἐπεί, εἴ *γε* πάνθ' ἃ προσῆκε πραττόντων οὕτως εἶχεν, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ γενέσθαι βελτίω.

or. IIII 2 *πρῶτον μὲν οὖν* οὐκ ἀθυμητέον, *ὦ ἄ. Ἀ.*, τοῖς *παροῦσι πράγμασιν, οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ.* ὃ γάρ ἐστι χείριστον *αὐτῶν ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου*, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν ἐστι τοῦτο; ὅτι οὐδέν, *ὦ ἄ. Ἀ.*, τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν κακῶς τὰ πράγματ' ἔχει· ἐπεί *τοι*,[a]) εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πραττόντων οὕτως εἶχεν, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι.

et or. VIIII 5 τὸ χείριστον *ἐν τοῖς παρεληλυθόσι*, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν ἐστι τοῦτο; ὅτι *οὔτε μικρὸν οὔτε μέγ'* οὐδὲν τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν κακῶς τὰ πράγματ' ἔχει, ἐπεί *τοι*,[b]) εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πραττόντων[c]) οὕτω *διέκειτο*, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ γενέσθαι βελτίω.

Vide quam niteat oratio in hoc loco or. IIII οὐκ ἀθυμητέον, ὦ ἄ. Ἀ., τοῖς παροῦσι πράγμασιν, οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ. cuius dictionis sapor non permanet integer omissa altera parte in pr. 30.

pr. 53, 6 *ὥσπερ ἀσθενοῦντα τὸν δῆμον διάγουσιν, ὁμοιότατ'*, *ὦ ἄ. Ἀ.*, τοῖς παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις *διδόντες ὑμῖν.* καὶ γὰρ ἐκεῖν'

or. III 33 *ἴσως ἂν . . τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείηθ', ἃ* τοῖς *ἀσθενοῦσι*[d]) παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις *διδομένοις ἔοικεν.* καὶ γὰρ

---

[a]) ἐπεί τοι εἰ Bekker de coniectura; ἐπεὶ εἴ τοι Σ B, quorum auctoritatem h. l. unus defendebat Voemel, quem vide ad h. l.; nunc eum secutus est Blass convenientiae videlicet numerorum indulgens. ἐπεί τοί γε εἰ vulg., cf. not. sq.

[b]) ἐπεί τοί γε vulg.; cum Σ facit pr. L.

[c]) προσῆκε πραττόντων Σ et L soli, προσήκει πραττόντων ὑμῶν vulg.

[d]) ἀσθενοῦσι, quod Cobet (Var. lectt. p. 328, Mnem. n. s. III p. 436, Misc. crit. p. 27) eiciebat, abesse vix posse mihi quidem omnibus numeris persuasit Voemel ad h. l. cf. etiam ea, quae Weil in commentariis adnotavit: 'Construisez τοῖς . . σιτίοις. Le participe ἀσθενοῦσι (quand on est malade) n'a pas besoin d'article. Les mots écrits peuvent sembler amphibologiques; récités comme il faut, avec une petite pause après τοῖς, ils n'offrent plus d'obscurité.' praeterea vide quae de hoc loco disputaverunt Dindorf ed. Teubn. 3. praef. p. XIV sqq., Blass comm. crit. p. XL.

οὔτ' ἰσχὺν ἐντίθησιν οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ· καὶ ταῦτ' οὔτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι *μεῖζον* πράττειν ἐᾷ οὔτ' *αὐτὰ ἐξαρκεῖν δύναται.*	ἐκεῖν'[a]) οὔτ' ἰσχὺν ἐντίθησιν οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ·[b]) καὶ ταῦθ', *ὃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς,* οὔτε *τοσαῦτ' ἐστὶν ὥστ' ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ,* οὔτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἐᾷ, *ἀλλ' ἔστι ταῦτα τὴν ἑκάστου ῥαθυμίαν ὑμῶν* (ἡμῶν Σ) *ἐπαυξάνοντα.*

Hic locus, quo lucella ab hominibus quibusdam rem publicam ambitiose regentibus populo concessa cum cibis comparantur, quos medici dant aegrotis, ita ex animi motu, quo usus Demosthenes in or. III. in malam consuetudinem τὰ θεωρικὰ largiendi invectus est, totaque e ratione, quae tum erat rei publicae Atheniensium, emanavit, ut in prooemio appareat nihil nisi pannum eius extare. adeo sententia in or. Olynthiaca quam maxime propria et rem quasi acu tangens generalis atque inanis evasit in prooemio. nec non cernitur ibi sophistae studium illud de exemplari aliquid detrahendi sententiasque in angustum cogendi, quod fere cum damno enuntiati fieri videmus.

pr. 53, 5 ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν.	or. III 29 ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν . ., or. VIII 66 τούτων μὲν ἐκ πτωχῶν ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι γίγνονται . .[c]) et in centone huius loci [Dem.] or. 10, 68 τούτων μὲν ἐκ πτωχῶν ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι γίγνονται . .[d])

[a]) ἐκεῖνα h. l. in ΣΑΥΩ, post ἰσχὺν vulg.

[b]) Haec tam praeclara Demosthenis verba multi veterum scriptorum vel laudarunt vel imitati sunt: Philemon. (Stob. Flor. LVII 6) ἐγὼ τὸν ἀγρὸν ἰατρὸν ἐλελήθειν ἔχων· τρέφει γὰρ οὕτως ὥσπερ ἀρρωστοῦντά με, Luc. de merc. cond. 5 ἐπεὶ δὲ — ὡς ὁ καλός που ῥήτωρ ἔφη — τοῖς τῶν νοσούντων σιτίοις ἐοικότα λαμβάνουσι, Dio Cass. LVIII 3 Tiberium homini cuidam nobili in custodiam tradito exhiberi iussisse narrat δίαιταν 'τοιαύτην καὶ τοσαύτην, ὥστε μήτε τινὰ ἡδονὴν καὶ ῥώμην παρασχεῖν μήτε ἀποθνήσκειν αὐτὸν ἐᾶν,' Athen. VI 270 B κατὰ τὸν Παιανιέα ῥήτορα τοιούτων τινῶν μεταλάβωμεν, ἃ μήτ' ἰσχὺν ἐντίθησι μήτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ, Philostr. vit. Apoll. VII 126 ἀναδιδάξω λόγον ὑμᾶς, οὐδὲν ἐοικότα τοῖς τῶν ἰατρῶν σιτίοις· καὶ γὰρ ἰσχὺν ἐντίθησι καὶ ἀποθανεῖν οὐκ ἐάσει, Symmach. ep. I 23: parvis nutrimentis quamquam a morte defendimur, nihil tamen ad robustam valetudinem promovemur, Hieronym. comm. Ezech. 4: qui cibus et potus iuxta inclitum oratorem non vires tribuit, sed mortem prohibet, Suid. s. v. Ἰνγρουσία: Ἰνγρουσία παρὰ Ῥωμαίοις τὸ τοῖς ἀσθενέσι διδόμενον σιτίον, ὃ οὔτε ζῆν οὔτε ἀποθνήσκειν ποιεῖ. cf. etiam Sallust. or. Macri 19 et vide Kusterum ad Suid. l. c. (ed. Bernh. I 2 p. 994), Dobr. II 10 ad Dem. p. 37, 25.

[c]) γεγόνασι vulg.; cum Σ facit L et quodam modo A, in quo γίνονται.

[d]) γεγόνασι vulg.; Schaefer, qui Olynthiacae III. loci memor utrubique γεγόνασιν praetulit, nunc Dindorfium habet adsentientem. mihi vero ceteri

Non nullius est momenti, quod locus communis ut in or. Olynthiaca, ita etiam in pr. 53 praecurrit comparationem illam de lucellis et cibis factam, de qua modo dictum est.

pr. 41, 2 *καὶ νομίζειν* (sc. *χρὴ*) *μηδένα ἔχειν* λόγον *εἰπεῖν τῶν συμβουλευόντων τοιοῦτον* ὃς δυνήσεται σῶσαι *τὰ παρόντα μηδενὸς ὑμῶν μηδὲν συναραμένου.*	or. VIII 77 *οὐχ ὁρῶ* λόγον ὅστις *ἄνευ τοῦ ποιεῖν ὑμᾶς ἃ προσήκει* δυνήσεται *τὴν πόλιν* σῶσαι.

Quod orator in epilogo or. VIII. de se ipso pronuntiavit, ad alium quemvis transfertur in prooemio.

pr. 41, 5 οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως *ταῦτ'* ἄνευ μεγάλου τινὸς στήσεται . .	[or. X] 36 *τὸν φόβον ὡς* οὐ στήσεται *τοῦτ'* ἄνευ μεγάλου τινὸς *κακοῦ.*

Excidit in prooemio post μεγάλου τινὸς: κακοῦ, quod servatum est in [or. X.]. nam κακοῦ abesse non posse recte monuit Schaefer App. crit. V ad l. c. simili ratione sermone Latino Terentius Andr. v. 179 dixit: néque, ut opinor, síne tuo magnó malo (sc. faciet).

pr. 49, 3 τοὺς μὲν οὖν ἄλλους *ἅπαντας ἔγωγε* ὁρῶ τὴν ἀειλογίαν προτεινομένους . .	or. XVIIII 2 τοὺς μὲν οὖν ἄλλους, *ὅσοι πρὸς τὰ κοινὰ δικαίως προσέρχονται, κἂν δεδωκότες ὦσιν εὐθύνας,* τὴν ἀειλογίαν ὁρῶ προτεινομένους . .

Orationis XVIIII. plures etiam locos in prooemiis redire infra docebimus. nunc manifestum in his tantum consensum significabimus:

---

editores, id quod iam Bekker fecerat, recte videntur h. l. morem gerere Σ codicis auctoritati. persaepe autem rem publicam male tractantibus divitias fraudulenter partas crimini dari ab oratoribus ex his exemplis cognoscimus: Dem. or. 24, 124 οὗτοι οἱ ῥήτορες οὐκ ἀγαπῶσιν ἐκ πενήτων πλούσιοι ἀπὸ τῆς πόλεως γενόμενοι, or. 23, 209 νῦν δ' οἱ μὲν τὰ κοινὰ διοικοῦντες ἐκ πτωχῶν εὔποροι . ., quae ut ex Olynth. III. interpolata delenda esse audacissime censet Dobree p. 137. cf. etiam ea, quibus Demosthenes Aeschinem compellat or. 18, 131 ἐλεύθερος ἐκ δούλου καὶ πλούσιος ἐκ πτωχοῦ διὰ τουτουσὶ γεγονὼς οὐχ ὅπως χάριν αὐτοῖς ἔχεις, ἀλλὰ . .; verum haec verba, quae in loci communis partes abiisse videmus, Demosthenes ipse ab aliis mutuatus est, cf. Lys. or. 25, 26 αὐτοὶ δ' ἐκ πενήτων πλούσιοι ἐγένοντο, ibid. § 30 καὶ ταχέως μὲν ἐκ πενήτων πλούσιοι γεγένηνται, or. 30, 27 ἀντὶ μὲν δούλου πολίτης γεγένηται, ἀντὶ δὲ πτωχοῦ πλούσιος . ., quem locum conferas cum illa Aeschinis compellatione; Isocr. or. 8, 124 τούτους δ' ἐκ πενήτων πλουσίους γεγενημένους οὐκ ἀγανακτοῦμεν . ., ibid. § 125 τούτους . . ἐκ ταπεινῶν εὐδαίμονας γεγενημένους (sc. ὑπομένομεν). vide Dobraeum p. 98 in.

pr. 46 in. Ὅσην μέν, ὦ ἄ. Ἀ., πεποίηνται σπουδὴν οἱ πρέσβεις κατηγορῆσαι τῆς πόλεως ἡμῶν, ἅπαντες ἑοράκατε . .

pr. 16, 2 ἐγὼ δὲ ταύτην τ' ἀληθῆ τὴν δόξαν εἶναι νομίζω κατὰ τῆς πόλεως καὶ βούλομαι.

or. XVIIII in. Ὅση μέν, ὦ ἄ. Ἀ., σπουδὴ περὶ τουτονὶ τὸν ἀγῶνα καὶ παραγγελία γέγονε, σχεδὸν οἶμαι πάντας ὑμᾶς ᾐσθῆσθαι, ἑορακότας . .

or. XVIIII 256 ἐγὼ δ' ἀεὶ μὲν ἀληθῆ τὸν λόγον τοῦτον ἡγοῦμαι καὶ βούλομαι (ad quem locum Weil in N C quaerit, num εἶναι post λόγον sit inserendum, neque temere, ut prooemii qui respondet loco ostenditur).

quam congruentiam quamquam magis dictionis esse intellego, tamen ratione et consilio natam esse existimo.

pr. 24, 3 πολλάκις καθ' ἕν' αὐτῶν ἕκαστον *ὑμεῖς* σεσώκατε . .

or. II 24 *τοὺς μὲν ἄλλους* σεσώκατε πολλάκις *πάντας καὶ* καθ' ἕν' αὐτῶν ἕκαστον (hoc om. Σ) *ἐν μέρει* . ., cf. Isocr. or. 4, 122 τῆς . . ἡμετέρας πόλεως . . δι' ἣν πολλάκις ἐσώθησαν . .

In pr. 24 ineleganter detractum aliquid est de gravissima or. II. sententia.

pr. 15, 1 Περὶ μὲν *τῶν παρόντων, ὦ ἄ. Ἀ., πραγμάτων τῇ πόλει*, καίπερ οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ, *οὐ πάνυ* μοι δοκεῖ τῶν χαλεπῶν εἶναι . .

[or. XIII] 1 Περὶ μὲν *τοῦ παρόντος ἀργυρίου καὶ ὧν ἕνεκα* (om. pr. Σ) *τὴν ἐκκλησίαν ποιεῖσθ', ὦ ἄ. Ἀ., οὐδέτερόν* μοι δοκεῖ τῶν χαλεπῶν εἶναι . . et or. I 10 καίπερ οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ . .

Hinc, nisi fallor, proficitur aliquid ad rationem, quae inter [or. XIII.] et prooemia intercedit, explicandam.

pr. 15, 1 ὅντινα *μέντοι* χρὴ τρόπον πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν περὶ αὐτῶν, τοῦτο παμπόλλην δυσκολίαν ἔχειν *νομίζω*.

or. III 3 *ἀλλ' ἐκεῖν' ἀπορῶ*, τίνα χρὴ τρόπον, *ὦ ἄ. Ἀ.*, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν et or. V 1 τὰ παρόντα πράγματα πολλὴν δυσκολίαν ἔχοντα (sc. ὁρῶ).

Quae in prooemio leguntur, ex duobus Demosthenis locis conflata sunt, id quod aliquotiens factum esse videbimus.

pr. 15, 2 οὕτω πολλὰ καὶ ψευδῆ καὶ πάντα μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστα *τοῖς πράγμασι* συνειθίσθαι μοι δοκεῖτ' ἀκούειν . .

[or. XIII] 13 extr. οὕτω πολλὰ καὶ ψευδῆ καὶ πάντα μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστ' ἀκούειν συνείθισθε. cf. etiam quae ibid. paulo ante praecedunt οὐ μὴν

	οὐδὲ τοῦτο μικρὸν ὠφελεῖν οἶμαι, εἰ τὰ βέλτιστ᾽ ἀκούειν ὑμᾶς συνεθίζω.
pr. 21, 2 ψηφιεῖσθε[1]) *ἅπερ ἐκ τῶν παρεληλυθότων χρόνων*, καθέλκειν τριήρεις, ἐμβαίνειν, εἰσφέρειν . .	or. III 4 extr. ἐψηφίσασθε *τετταράκοντα* τριήρεις καθέλκειν *καὶ τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντ᾽ ἐτῶν αὐτοὺς* ἐμβαίνειν *καὶ τάλανθ᾽ ἑξήκοντ᾽* εἰσφέρειν. cf. etiam quae illic sequuntur ἃ . . ἂν σιωπηθῇ τὰ παρὰ τῶν πολεμίων καὶ σχῶσιν ἡσυχίαν ἐκεῖνοι, πάλιν οὐκέτι καιρὸν εἶναι πράττειν ὑπολήψεσθε cum his or. III 5: ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς . . οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες[a]) ἀφεῖτ᾽, (sic Υ, ἀφίετε Σ B), ὦ ἄ. Ἀ., τὸν ἀπόστολον.

Res gestae in or. III. plane atque accurate descriptae convicii generalis formam in pr. 21 induerunt. quam rationem Demosthenis verba cum damno sententiae proprietatis immutandi non semel deprehendimus in prooemiis.

pr. 30, 2 τὰ μὲν *παρεληλυθότ᾽* οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι, *δεῖ δ᾽ ὑπὲρ* . . et pr. 41, 2 ταῦτα μὲν οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι, *δεῖ δ᾽* . .	or. III 6 τὰ μὲν *δὴ τότε πραχθέντ᾽* οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· *νῦν δ᾽* . .[b])
pr. 6, 1 Πολλῶν, ὦ ἄ. Ἀ., λόγων εἰρημένων . . *οὐδὲν ὑμᾶς νῦν* ὁρῶ *ὄντας ἐγγυτέρω τοῦ τί πρακτέον* . .	or. VIIII 1 Πολλῶν, ὦ ἄ. Ἀ., λόγων γιγνομένων . . *εἰς τοῦθ᾽ ὑπηγμένα πάντα τὰ πράγματα καὶ προειμέν᾽* ὁρῶ . ., cf. or. III 4 πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου . ., [or. 25] 3 πολλῶν δὲ λόγων εἰρημένων . .

---

[1]) Ita correxit Felicianus † librorum scripturam ψηφιεῖσθαι.

[a]) Cf. Thucyd. V 13 νομίσαντες οὐδένα καιρὸν ἔτι εἶναι.

[b]) V. Dobr. p. 8 in., qui hos locos comparavit: [ep. 2], 13 τὰ γὰρ μὴ γενόμεν᾽ οὐκ ἔστι ποιῆσαι γεγενῆσθαι et or. 20, 64 τὰ ἔργα τὰ πραχθέντ᾽ ἔστιν, ἐπειδήπερ ἅπαξ ἐπράχθη, quorum hic cum or. III. loco fere congruit, ille quodam modo ex altera parte ei respondet. Rehdantz ad l. c. attulit etiam Isocr. or. 12, 22 ταῦτα μὲν οὖν οὐχ οἷόν τ᾽ ἄλλως ἔχειν. potuit adferre geminum Demosthenis locum or. 14, 25 οὐδ᾽ οἷόν τε ταῦτ᾽ ἄλλως ἔχειν. similiter denique dictum est or. 4, 14 οὐ γὰρ ἂν τά γ᾽ ἤδη γεγενημένα τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κωλῦσαι δυνηθείημεν, nisi quod ἡ βοήθεια nominatim adfertur, qua quae iam facta sunt infecta fieri non posse dicuntur.

Ex amplissima periodo, quae in capite or. VIIII. conlocata est, verbis ineuntibus verboque finito ὁρῶ decerptis in prooemio 6 parvula sententia fingitur.[1])

---

[1]) His explicatis peculiare quoddam genus locorum proponamus, quos non sine causa ab illis seiungi voluimus. facile enim perspicitur esse in deliberationibus locos quosdam, qui ut ita dicam in formulas abierunt. sunt igitur nummis communi omnium usu attritis non absimiles itaque ex eorum copia argumenta sumpta ad quaestionem de auctore explicandam habent cautionem. proficiscuntur autem hi loci fere ab eis qui aut dicunt aut audiunt, atque a persona eius qui dicit hi: pr. 4, 2 ἀλλ' ἃ συμφέρειν ὑμῖν νομίζω (v. p. 12 a): or. 3, 36 et [10], 1 ἃ νομίζω συμφέρειν, or. 16, 32 ἀλλ' ἃ νομίζω συμφέρειν ὑμῖν. — pr. 4, 2 ταῦθ' ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς et 6, 2 (v. p. 13 b): or. 27, 3 ποιήσομαι δ' ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων τοὺς λόγους, ibid. § 12 ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων (sc. ὑμῖν ἐπιδείξω), or. 36, 3 ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων εἰπεῖν πειράσομαι . ., cf. etiam Lys. or. 12, 62 et 16, 9. non nihil autem in his verbis mutatum est: [Dem.] or. 43, 18 πειρασόμεθα . . ὡς ἂν μάλιστα δυνώμεθα διὰ βραχυτάτων ἐπιδεῖξαι, Lys. or. 12, 3 ὡς ἂν δύνωμαι δι' ἐλαχίστων διδάξαι (sc. πειράσομαι ὑμᾶς), Dem. or. 45, 2 ἐξ ἀρχῆς δ' ὡς ἂν οἷός τ' ὦ διὰ βραχυτάτων εἰπεῖν πειράσομαι . ., or. 37, 3 ἐξ ἀρχῆς δ' ὡς ἂν οἷός τ' ὦ διὰ βραχυτάτων ἅπαντα τὰ πραχθέντα διηγήσομαι πρὸς ὑμᾶς, or. 54, 2 ἐξ ἀρχῆς . . διηγήσομαι πρὸς ὑμᾶς ὡς ἂν οἷός τ' ὦ διὰ βραχυτάτων (habes tritam formulam), Lys. or. 24, 4 ὡς ἂν οἷόν τε διὰ βραχυτάτων ἐρῶ (quod ita, ᾖ coniunctivo post οἷόν τε omisso, dictum Frohberger defendit contra eos, qui tritam formulam ὡς ἂν οἷός τ' ὦ . . restituebant); cf. etiam Isocr. or. 7, 19 ἐγὼ δ' ὡς ἂν δύνωμαι συντομώτατα . . πειράσομαι διελθεῖν πρὸς ὑμᾶς et 12, 192 ὡς ἂν δύνωμαι συντομώτατα πειράσομαι δηλῶσαι . .; [Dem.] or. 40, 5 ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν, ὡς ἂν ἐν βραχυτάτοις δύνωμαι, διηγήσομαι τὰ πραχθέντα. contuli deinde cum pr. 47, 1 . . βραχέα εἰπεῖν βούλομαι: Lys. or. 19, 55 περὶ δ' ἐμαυτοῦ βραχέα βούλομαι ὑμῖν εἰπεῖν, Andoc. or. 1, 106 βραχέα βούλομαι καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν, Isaei or. 1, 17 βούλομαι βραχέα καὶ περὶ τούτων αὐτῶν εἰπεῖν, [Demad.] or. ὑπὲρ τῆς δωδεκαετίας § 7 βραχέα βούλομαι περὶ αὐτῆς εἰπεῖν, Aeschin. or. 3, 213 . . βραχέα βούλομαι εἰπεῖν, ibid. § 215 . . βραχέα βούλομαι προειπεῖν. possumus denique conferre pr. 35, 2 βούλομαι μικρὰ πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν et 7, 3 μικρὰ προειπὼν ὑμῖν . . cum his locis: Dem. or. 24, 6 et 21, 108 βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν; or. 20, 154 ἐγὼ δ' ἔτι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν καταβήσομαι, or. 23, 215 βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν καταβαίνειν (cf. Lycurg. Leocr. § 146 βούλομαι δ' ἔτι βραχέα πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν καταβῆναι); Isocr. or. 8, 70 περὶ τούτων βούλομαι μικρὰ προειπεῖν, Aeschin. or. 3, 28 μικρὰ δ' ὑμῖν ὑπὲρ αὐτῶν προειπεῖν βούλομαι; 2, 183 μικρὰ δ' εἰπὼν ἤδη καταβαίνω. — pr. 17, 2 ἀφεὶς τἆλλα πάντα . . πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν (v. p. 13 c): utramque huius enuntiati partem in Demosthenis orationibus deprehendimus, alteram 19, 288 et 23, 21 πάντα τἆλλ' ἀφείς, alteram πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν 16, 24; cf. etiam 8, 1 ὑμᾶς . . δεῖ πάντα τἆλλ' ἀφελόντας, ἃ τῇ πόλει νομίζετε συμφέρειν, ταῦτα καὶ ψηφίζεσθαι καὶ πράττειν, ubi ἀφελόντας habent Σ et pr. L (quibus accedit η cod. Morelii ut videtur s. XV ex.), ceteri autem ἀφέντας, quod vulgo receptum valde placuit Dobraeo Bekkerum, quod ἀφελόντας recepisset, graviter vituperanti et Dindorfio. contra codicis optimi scripturae ἀφελόντας patrocinium suscepit

Exposui fere, ut potui, eos locos, qui verbis et sententiis congruere mihi videbantur. sequitur ut inquiramus in eos locos, qui congruunt sententiis, discrepant verbis.

Voemel sententiam ita explicans: 'multitudo debet omnia, quae non sint urbi utilia, tollere i. e. omnes alios animi motus ac causas praetermittere' conlato or. XXIII. loco § 20 ὅταν μὲν λέγω περὶ τῶν νόμων, ἀφελών, ὅτῳ τὸ ψήφισμα εἴρηται καὶ ποίῳ τινί, σκοπείσθω .. idque ut Weilio et Blassio placuisse video, ita ipse quoque probo. — pr. 23, 3 οὐκ ἀποτρέψομαι λέγειν et 32, 3 ἐγὼ δ' οὐκ ἀποτρέψομαι λέγειν (v. p. 13 d): or. 24, 1 πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν οὐκ ἀποτρέψομαι (ἀποκρύψομαι γρ. Σ r), ibid. § 104 λέξω καὶ οὐκ ἀποτρέψομαι (hic quoque ἀποκρύψομαι habet Σ in mg. adi. γρ.), ibid. § 200 φράσω καὶ οὐκ ἀποτρέψομαι (ita Bekker Σ codicem secutus; legebatur ἀποκρύψομαι. v. Schaefer App. IIII 165 sq. ad Dem. p. 700, 12). trita autem formula est: λέξω vel ἐρῶ vel φράσω πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, veluti cf. ad 1. or. 8, 73, ad 2. [13], 10, ad 3. or. 19, 3. — pr. 19, 2 ἐὰν μὲν οὖν κελεύητε, ἕτοιμός εἰμι λέγειν: or. 9, 4 εἰ δ'.. ἐθελήσετ' ἀκούειν, ἕτοιμος λέγειν. — pr. 36, 3 βραχὺς δ' ἔσται (sc. ὁ λόγος); falso enim ante Reiskium legebatur ἔσται χρόνος. nam ex eis quae praecedunt οἴομαι λόγον ἔχειν supplendum est ὁ λόγος, quod recte se habere his locis evincitur: Dem. or. 3, 23 ἔσται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος; 21, 77 ἔσται δὲ περὶ αὐτῶν βραχὺς ὁ λόγος, ibid. § 160 βραχὺς γάρ ἐσθ' ὁ λόγος ὃν λέξω (quem locum interpolatum censent Dobree p. 123 et Dindorf ed. Oxon. II 595), [or. 48], 4 ἔστι δὲ βραχὺς ὁ λόγος, [or. 34], 3 βραχύς ἐστιν ὁ λόγος. mitto alia. pluralis numerus legitur or. 23, 21 ἔσονται δὲ βραχεῖς περὶ πάντων οἱ λόγοι. — pr. 12, 1 Οὐδέν' ἂν .. ἀντειπεῖν, ὦ ἄ. Ἀ., νομίζω ὡς οὐ .. et 49, 1 Οὐδέν' ἂν εὖ φρονοῦντ' ἀντειπεῖν, ὦ ἄ. Ἀ., νομίζω ὡς οὐχ ..: or. 22, 12 οἶμαι γὰρ ἂν μηδέν' ἀντειπεῖν ὡς οὐχ .., or. 16, 14 οὐδέν' ἂν ἀντειπεῖν οἴομαι ὡς οὐ .., deest verbum putandi or. 16, 4 οὐδ' ἂν εἷς ἀντείποι ὡς οὐ .. — pr. 47, 1 Οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄ. Ἀ., φῆσαι ..: or. 20, 135 ὅτι .. πάντας ἂν ἡγοῦμαι φῆσαι. in usum recepta est ab oratoribus Atticis haec verborum structura: οἴομαι πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι, ὅτι .. quae legitur Dem. or. 37, 58; 38, 21; 24, 68 (nisi quod hic ἅπαντας est in Σ, δὴ πάντας habet vulg.); ibid. § 152 legitur πάντας ἂν οἴομαι ὁμολογῆσαι .., id quod extat quoque apud Antiph. or. 5, 14. praeterea notavi [Dem.] or. 61, 8 ἡγοῦμαι .. πάντας ἂν ὁμολογῆσαί μοι .., Isocr. or. 2, 9 et 15, 79 οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὁμολογῆσαι .., Aesch. or. 3, 169 οἶμαι .. ἅπαντας ἂν ὁμολογῆσαι .., cf. denique Dem. or. 29, 22 οἶδ' οὖν ὅτι πάντες ἂν ὁμολογήσαιτε .. — pr. 35, 3 ἡδέως δ' ἂν ἐροίμην αὐτούς: or. 39, 21 ἡδέως τοίνυν ἐροίμην ἂν αὐτὸν, or. 20, 2 ἐκεῖν' ἂν ἐροίμην ἡδέως αὐτόν, [or. 58], 45 ἡδέως δ' ἂν ἐροίμην, [or. 46], 27 ἡδέως ἂν τοίνυν ὑμᾶς ἐροίμην, Aesch. or. 2, 121 ἐγὼ δ' ὑμᾶς ἡδέως ἂν ἐροίμην; praeter hanc formulam altera etiam ἡδέως δ' ἂν πυθοίμην saepe nobis obvia fit, veluti Dem. or. 16, 23 et [or. 56], 32. praeterea habes [or. 49], 68 ἡδέως δ'ἂν ἔγωγε πυθοίμην ὑμῶν, [or. 50], 67 ἡδέως δ' ἂν ὑμῶν πυθοίμην, Lys. or. 10, 9 ἡδέως .. ἄν σου πυθοίμην, Isocr. or. 3, 1 ἡδέως ἂν οὖν πυθοίμην τῶν .., eiusd. or. 6, 88 in. ἡδέως δ' ἂν αὐτῶν πυθοίμην et or. 8, 37 ἡδέως ἂν οὖν αὐτῶν πυθοίμην, Lycurg. Leocr. § 57 ἡδέως δ' ἂν αὐτοῦ πυθοίμην ..; accedit denique tertia [Dem.] or. 26, 14 ἡδέως δ' ἂν ἔγωγ' αὐτὸν ἐρωτήσαιμι, quacum conferas Dem. or. 8, 23 ἐγὼ δ' ὑμᾶς ἐρωτῆσαι βούλομαι. — pr. 45, 5 καὶ γὰρ ἂν μαινοίμην: or. 21, 208 καὶ γὰρ

II.

De locis, qui congruunt sententiis, discrepant verbis.

Duo sunt genera locorum, quos in hoc corpus coegi; volui enim distingui et eos, qui eandem fere sententiam diversis efferunt verbis,

---

ἂν μαινοίμην; cf. etiam [Dem.] or. 35, 40 μαινοίμην γὰρ ἂν . . — pr. 33, 2 οὕτω τί μοι ἀγαθὸν γένοιτο: or. 55, 24 οὕτω μοι πολλὰ ἀγαθὰ γένοιτο. — pr. 14, 1 et 33, 1 ἃ μέλλω λέγειν, pr. 35, 8 ὃ μέλλω λέγειν: illud legitur or. 21, 16 et ibid. § 102, or. 19, 18 in., Isocr. or. 6, 72 (cf. etiam Lycurg. Leocr. § 25 ἐφ' οἷς μέλλω λέγειν ἀγανακτῆσαι); ὃ μέλλω λέγειν habes: Dem. or. 9, 5; 19, 99; Lycurg. Leocr. § 129. cf. etiam Dem. or. 19, 121 οὐδέν ἐστιν οὗ μέλλω λέγειν . . δεινότερον, [Dem.] or. 13, 3 μὴ θορυβήσητ' ἐφ' ᾧ μέλλω λέγειν. or. 14, 24, ubi Σ et vulg. habent παράδοξον μὲν οἶδα λόγον, ὃν μέλλω λέγειν, A οἶδα λέγω (λόγον voluisse exarare librarium addit Voemel) μέλλων λέγειν, Υ et Ω οἶδα μέλλων λόγον λέγειν, recte Voemel Σ codicis et vulgatae auctoritatem tuetur, cuius rationibus adde, quod apud Hyperidem or. III. col. XXXV 9 sqq. legitur: τὸν λόγον . . ἀκούσατε, ὃν μέλλω λέγειν. — pr. 2, 4 ὡς ἐγὼ κρίνω, pr. 6, 1 ὡς μὲν ἐγὼ κρίνω: or. 6, 15; 15, 8; 19, 121; [Dem.] or. 10, 6 et ibid. § 49 in omnibus his locis legitur ὡς ἐγὼ κρίνω. — Ex eis qui audiunt haec ducta sunt: pr. 1, 2 πρῶτον μὲν οὖν ὑμᾶς ἐκεῖν' ἐγνωκέναι δεῖ, ὡς . . et 30, 2 πρῶτον μὲν οὖν ὑμᾶς ἐκεῖν' ἐγνωκέναι δεῖ, ὅτι . .: or. 8, 39 πρῶτον μέν, ὦ ἄ. Ἀ., τοῦτο παρ' ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως γνῶναι (sc. δεῖ), ὅτι . . (quod ad verbum mutuatus est orationis [X.] scriptor § 11), Isocr. or. 8, 39 ὑμᾶς δὲ χρὴ πρῶτον μὲν τοῦτο γιγνώσκειν, ὅτι . ., cf. etiam eiusdem or. 15, 45 πρῶτον μὲν οὖν ἐκεῖνο δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς, ὅτι . .; Dem. or. 22, 22 in. ἐγὼ δ' οἴομαι δεῖν ὑμᾶς πρῶτον μὲν ἐκεῖνο λογίζεσθαι παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὅτι . . — pr. 12, 2 ὅσον ἐστὶν ἐν ὑμῖν: or. 23, 4 ὅσον ἐστὶν ἐν ὑμῖν. — pr. 29, 1 ὅτ' ἐβουλεύεσθε (vide p. 25): or. 18, 86 ὅτ' ἐβουλεύεσθε. cf. or. 15, 5 ἡνίκ' ἐβουλεύεσθε. — pr. 18, 2 ὡς ἕκαστος ἔχει γνώμης: idem legitur [Dem.] or. 60, 23 (cf. p. 26). — pr. 6, 1 πρὶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβῆναι (vide p. 25): idem legitur Isocr. or. 8, 52. — pr. 10, 1 πρὶν ἀκοῦσαι: idem habes Dem. or. 5, 15; [Dem.] or. 10, 11. — pr. 20, 1 ὅ τι βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖται (cf. pr. 35, 1; 47, 1): Dem. or. 8, 1 ὃ βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖτο. — pr. 20, 8 περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε (cf. pr. 3, 1; 17, 1; 29, 3; 38, 1; 56, 2 p. 26): idem legitur Dem. or. 1, 1. — pr. 29, 8 ἂν μὲν ὑμῖν ἀρέσκῃ, cui loco accedere vidimus p. 26 pr. 33, 4 et 36, 8: Dem. or. 4, 30 ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ (hoc enim scribendum esse, non id quod omnes libri habent ἃ ἂν . . recte vidit Sauppe praeeunte Dobraeo meritoque id probatum est omnibus post eum editoribus). idem legitur or. 14, 14 (sic enim recte edunt Σ cod. secuti, vulg. om. ὑμῖν). — in universum denique spectant haec: pr. 22, 3 εἴ τι γένοιτο, ὃ μὴ συμβαίη et 26, 2 ἂν δέ τι συμβῇ . ., ὃ μὴ συμβαίη, quae conferas cum Dem. or. 15, 21 εἴ ποθ', ὃ μὴ γένοιτο, τοιοῦτό τι συμβαίη. usitatum autem est oratoribus Atticis ὃ μὴ γένοιτο, quod, ut quaedam exempla proferam, legitur Dem. or. 27, 67; 28, 21; 36, 49; [Dem.] or. 25, 30; ibid. § 32; Lys. or. 19, 38; 31, 14. cf. etiam Dem. or. 21, 209 ὃ μὴ γένοιτ' οὐδ' ἔσται, or. 8, 51 ἃ μήτε γένοιτ' οὔτε λέγειν ἄξιον. — comparabimus denique pr. 47, 2 οὗ μεῖζον εἰς τὰ παρόντ' οὐδὲν ἂν γένοιτ' ἀγαθόν cum his Demosthenis locis: or. 15, 4 οὗ μεῖζον οὐδὲν ἂν ὑμῖν γένοιτ' ἀγαθόν et

et eos, qui tantum simile aliquid significantes quasi cognatione aliqua inter se iunguntur ita, ut alter alterum facile possit amplificare atque inlustrare. in priore igitur genere posui hos:

pr. 15, 3 ὁρῶ γὰρ ὑμᾶς πολλάκις οὐ τοὺς αἰτίους τῶν πραγμάτων μισοῦντας, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ αὐτῶν εἰπόντας τι πρὸς ὑμᾶς et pr. 38, 3 τὸ δὲ μὴ τοῖς αἰτίοις, ἀλλὰ πᾶσιν ἐφεξῆς ὀργίζεσθαι, τοῦτ' οὐκέτι εἰκὸς οὐδ' ὀρθῶς ἔχον ἐστίν.. in primis § 4 καίτοι ἔγωγ' οὐκ ἀγνοῶ ὅτι πολλάκις οὐ τοῖς αἰτίοις, ἀλλὰ τοῖς ἐμποδὼν οὖσι τοῖς ὀργιζομένοις ἀηδές τι παθεῖν συνέβη.	or. I 16 ἐγὼ δ' οὐκ ἀγνοῶ μέν, ὦ ἄ. Ἀ., τοῦθ', ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε . ., or. VI 34 extr. ὁρῶ γὰρ ὡς τὰ πόλλ' ἐνίους οὐκ εἰς τοὺς αἰτίους, ἀλλ' εἰς τοὺς ὑπὸ χεῖρα μάλιστα τὴν ὀργὴν ἀφιέντας. Isocr. or. VIII 38 extr. ὁρῶ δ' ὑμᾶς χαλεπώτερον διατιθεμένους πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας ἢ πρὸς τοὺς αἰτίους τῶν κακῶν γεγενημένους, ibid. § 80 εἰώθατε γὰρ μισεῖν οὐχ οὕτω τοὺς αἰτίους τῶν ἁμαρτημάτων ὡς τοὺς κατηγοροῦντας αὐτῶν.
pr. 43, 2 οὐδὲν γὰρ οὔτε φυλαττομένοις οὕτω δεινὸν ὥστ' ἀφύλακτον εἶναι, οὔτ' ὀλιγωροῦσιν ἀπροσδόκητον παθεῖν.	or. IV 3 οὐδὲν οὔτε φυλαττομένοις ὑμῖν ἐστι φοβερὸν οὔτ', ἂν ὀλιγωρῆτε, τοιοῦτον οἷον ἂν ὑμεῖς βούλοισθε.[a])

Verbo ἀφύλακτος in prooemio 43 longe alia vis subiecta est quam huic Demosthenes voluit subesse, ubi eo usus est. rettulit enim orator ἀφύλακτος utroque loco, quo id vocabulum admisit, ad personam hominemque significavit securum, qui sibi non satis caveret: or. 4, 18 ἵν'. . παριδὼν ταῦτ' ἀφύλακτος ληφθῇ et or. 23, 154 ἀφυλάκτων ὄντων ὡς ἂν πρὸς φίλον τῶν ἐν τῇ χώρᾳ. haec igitur notio a loco prooemii abhorret longeque distat, Bekkeri autem coniecturam ἄφυκτον suo iure repudiavit Schaefer propterea, quod etiam τοῖς μάλιστα φυλαττομένοις accidunt ἄφυκτα.

8, 47 οὗ μεῖζον οὐδὲν ἂν γένοιτ' ἀγαθόν. haec igitur digna consideratione visa praetereunda non existimavimus. quibus si propter vulgarem communemque omnium usum ad hanc quaestionem explicandam, ut supra demonstravimus, non multum proficitur, tamen illud apertum est profecto, in prooemiorum auctore, quippe qui verba maxime cuiusque rei propria et ab oratoribus Atticis more recepta teneret, haud mediocrem earum rerum notitiam fuisse eumque quam maxime in Demosthenis orationibus habitasse.

a) Optativum βούλοισθε iam Schaefer requisivit Mel. cr. p. 124 sq.; libri conspirant in βούλησθε coniunctivo, quem sententiae huius loci non convenire constat. ceterum de οισθε cum ησθε confuso vide quae Voemel ad h. l. adnotavit.

pr. 41, 3 sq. δοκεῖ δέ μοι τρόπον τινὰ καὶ νῦν ἀμείνων ἡ τύχη περὶ ὑμᾶς τῶν ἐφεστηκότων εἶναι. τὸ μὲν γὰρ ἕκαστ' ἀπόλλυσθαι τῆς τῶν ἐπιμελουμένων κακίας σημεῖον προσήκει ποιεῖσθαι, τὸ δὲ μὴ πάλαι πάντ' ἀπολωλέναι τῆς ὑμετέρας τύχης εὐεργέτημ' ἔγωγε κρίνω.	cum priore parte cf. or. XVIIII 297 extr. ἀεὶ σώζουσι τὴν πόλιν πολλῷ τῶν προεστηκότων μᾶλλον (sc. οἱ θεοί), posteriorem cf. cum or. I 10 τὸ μὲν γὰρ πόλλ' ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν πόλεμον τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἂν τις θείη δικαίως, τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι . . τῆς παρ' ἐκείνων (sc. τῶν θεῶν) εὐνοίας εὐεργέτημ' ἂν ἔγωγε θείην.
Vide p. 60.	
pr. 42, 3 ὑμεῖς δ' οὐδὲ τὰ τοῖς ἄλλοις συμβαίνοντ' ἀκούοντες φοβηθῆναι δύνασθε, ἀλλ' ἃ . ., ταῦτ' αὐτοὶ δημοσίᾳ μοι δοκεῖτ' ἀναμένειν παθόντες αἰσθέσθαι.	or. XVIIII 224 ἐκλελύσθαι μοι δοκεῖτε καὶ παθεῖν ἀναμένειν τὰ δεινά, ἑτέρους δὲ πάσχοντας ὁρῶντες οὐ φυλάττεσθαι οὐδὲ φροντίζειν . .

Quaedam verbositas inest in longius arcessita verborum compositione δοκεῖτ' ἀναμένειν παθόντες αἰσθέσθαι. compara iustum ac simplex δοκεῖτε . . παθεῖν ἀναμένειν, quod in or. XVIIII. legitur.

pr. 56, 1 τὸ δὲ μὴ βουλομένους ἀκούειν βιάζεσθαι παντελῶς ἔγωγ' αἰσχρὸν ἡγοῦμαι εἶναι.	or. XVIIII 206 οὐδὲν γὰρ πώποτ' οὔτ' ἠνώχλησα οὔτε μὴ βουλομένους ὑμᾶς βεβίασμαι. cf. etiam or. 21, 189 εἰ μὲν ὁ συμβουλεύων ὅ τι ἂν συμφέρειν ὑμῖν ἡγῆται, καὶ τοῦτ' ἄχρι τοῦ μηδὲν ὑμῖν ἐνοχλεῖν μηδὲ βιάζεσθαι, ῥήτωρ ἐστίν, οὔτε φύγοιμ' ἂν οὔτ' ἀπαρνοῦμαι τοῦτο τοὔνομα.

Quod in prooemio 56 enuntiatur, quodam modo conclusum esse videtur e Demosthenis loco or. XVIIII.

pr. 52, 2 ἔγωγ' οὕτω πόρρω νομίζω τὴν πόλιν εἶναι τοῦ δίκην παρὰ τῶν ἀδικούντων λαμβάνειν ὥστ' ἀγαπητὸν εἶναί μοι δοκεῖ, ἂν ὅπως μὴ πείσεσθε κακῶς δύνησθε φυλάττεσθαι.	or. III 1 τὰ δὲ πράγματ' εἰς τοῦτο προήκοντα (sc. ὁρῶ) ὥστε, ὅπως μὴ πεισόμεθ' αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον.

Locus in or. III, quo singulariter Philippus petitur (cf. quae praecedunt τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους, τὰ δὲ πράγματ'. .), in prooemio universe ad eos, qui civibus suis fraudem inferunt, transfertur.

pr. 40, 1 Οὔ μοι δοκεῖτ', ὦ ἄ. Ἀ., περὶ ἧς οἴεσθε πόλεως νυνὶ μόνον βουλεύεσθαι, ἀλλ' ὑπὲρ πασῶν τῶν συμμαχίδων.	or. XV 13 οὐ γὰρ ὑπὲρ Ῥοδίων βουλευτέον, ἂν ἀντιποιῆται, μόνον, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν πάντων Ἑλλήνων.

Quod in or. XV. proprie ac diserte proponitur, in exemplum adsumptum est in prooemio.

pr. 24, 4 οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως τούτοις μὲν εἵμαρται μηδέποτ' εὖ πράττουσιν εὖ φρονῆσαι.	or. XV 16 εὖ μὲν γὰρ πράττοντες οὐκ οἶδ' εἴ ποτ' ἂν εὖ φρονῆσαι ἠθέλησαν, ὄντες Ῥόδιοι . .; cf. etiam or. 1, 23 τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται.

Hanc sententiam prius in oratione XV. fuisse et inde demum in prooemium transiisse ex eo colligitur, quod in ipso prooemio legimus § 3: τὸ μὲν γὰρ ὁρᾶν τούτους τὸν Ῥοδίων δῆμον, τὸν πολὺ τούτων ποτ' ἀσελγεστέρους λόγους λέγοντα πρὸς ὑμᾶς, ἱκέτην ὑμέτερον γεγενημένον εὐτύχημ' εἶναι νομίζω τῆς πόλεως . . itaque quod olim in Rhodios convenerat dicere, ὅτι εὖ πράττοντες εὖ φρονῆσαι οὐκ ἠθέλησαν, idem in prooemio de recentioribus quibusdam iteratur. facete autem in or. XV. dictum ὄντες Ῥόδιοι in prooemio plane intercidit.

pr. 40, 3 οὔτε γὰρ ἐχθροτέρους οὔτ' ἀναγκαίους μᾶλλον ἐχθροὺς ἂν τούτων εὕροιτε . . οὐδεὶς δ' ἂν γένοιτ' εὔνους τούτοις, ὑφ' ὧν ἄν τι κακὸν πείσεσθαι προσδοκᾷ.	or. XV 19 sq. ὅθεν δὴ κακὸν αὐτοῖς ἄν τι γενέσθαι προσδοκῶσιν, τοῦτ' ἀνελεῖν βουλήσονται. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους τοὺς[a]) ἀδικοῦντάς τινας αὐτῶν τῶν κακῶς πεπονθότων ἐχθροὺς ἡγεῖσθαι χρή.[b])
pr. 22, 3 χρὴ μὲν οὖν οὕτως ἅπαντας ἔχειν τὴν διάνοιαν περὶ τῶν ἀδικουμένων, ὥσπερ ἄν, εἴ τι γένοιτο, ὃ μὴ συμβαίη, τοὺς ἄλλους ἀξιώσειε πρὸς αὑτὸν ἕκαστος ἔχειν.	or. XV 21 δίκαιον, ὦ ἄ. Ἀ., δημοκρατουμένους αὐτοὺς τοιαῦτα φρονοῦντας φαίνεσθαι περὶ τῶν ἀτυχούντων δήμων, οἷάπερ ἂν τοὺς ἄλλους ἀξιώσαιτε φρονεῖν περὶ ὑμῶν, εἴ ποθ', ὃ μὴ γένοιτο, τοιοῦτό τι συμβαίη. cf. Isocr. or. 15, 23 καίτοι χρὴ τοὺς νοῦν ἔχοντας τοιούτους εἶναι κριτὰς τοῖς ἄλλοις, οἵωνπερ ἂν αὐτοὶ τυγχάνειν ἀξιώσειαν, eiusdem or. 3, 49 τοιούτους

[a]) τοὺς articulum, quem Σ omisit, vix abesse posse docuit Voemel.

[b]) χρή in Σ add. m. ant.; exhibetur vulgo neque recte, ut mihi quidem videtur, omissum est a Voemelio. durum enim est ex sequentibus παραινῶ verbum intellegere.

εἶναι χρὴ περὶ τοὺς ἄλλους, οἵόνπερ ἐμὲ περὶ ὑμᾶς ἀξιοῦτε γίγνεσθαι. ceterum notum est saepe rogasse oratores, ut qui audirent tales essent in se iudices, quales ipsi, si quid accidisset, sibi cuperent, veluti cf. Isocr. or. 19, 51 extr. δέομαι οὖν ὑμῶν . . τοιούτους μοι γενέσθαι δικαστάς, οἵωνπερ ἂν αὐτοὶ τυχεῖν ἀξιώσαιτε.

pr. 21, 4 ἵν' οὖν μή, τὸ ῥᾷστον ἁπάντων, ἐπιτιμήσω μόνον . .

or. I 16 τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἴσως φήσαι τις ἂν ῥᾴδιον καὶ παντὸς εἶναι. cf. etiam [Dem.] or. 26, 19 extr. οὐ γὰρ ἐπιτιμᾶν τοῖς συμβεβουλευμένοις χαλεπόν.

pr. 9, 1 λήσει τὸ ῥᾷστον τῶν ἔργων ποιῶν, αὑτὸν ἐξαπατῶν.

or. III 19 διόπερ ῥᾷστον ἁπάντων ἐστὶν αὑτὸν ἐξαπατῆσαι.

pr. 47, 1 συμβαίνει δέ γε μὴ κατὰ ταὐτὸ [1]) κεκρίσθαι παρὰ πᾶσι τὸ βέλτιστον· οὐ γὰρ ἂν ὑμῶν οἱ μὲν λέγειν, οἱ δὲ μὴ λέγειν ἐκέλευον.

or. V 1 τῷ . . κατὰ ταὐτὰ μηδὲ καθ' ἓν τὸ συμφέρον πάντας ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὡδί, τοῖς δ' ἑτέρως δοκεῖν (sc. ὁρῶ τὰ παρόντα πράγματα πολλὴν δυσκολίαν ἔχοντα).

pr. 12, 2 καὶ αὐτούς, ὥσπερ ὑπὲρ πόλεως προσήκει βουλευομένους, τὰς ἰδίας ἀνελόντας φιλονεικίας τὸ κοινῇ βέλτιστον σκοπεῖσθαι (ὑμῖν παραινῶ).

or. V 3 ἂν ἐθελήσητε τοῦ θορυβεῖν καὶ φιλονεικεῖν ἀποστάντες ἀκούειν, ὡς ὑπὲρ πόλεως βουλευομένοις καὶ τηλικούτων πραγμάτων προσήκει.

pr. 16, 1 ἴσως μὲν οὖν αὐτὸ τοῦτό τις ἂν φήσειε μέγιστον ἔπαινον φέρειν τῇ πόλει, τὸ μηδενὸς ἕνεκα κέρδους ἰδίου πολλοὺς κινδύνους ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ δικαίου προῃρῆσθαι.

or. VI 9 sq. ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι καθ' ὑμῶν ἐγκώμιον, ὦ ἄ. Ἀ.· κέκρισθε γὰρ ἐκ τούτων τῶν ἔργων μόνοι τῶν πάντων μηδενὸς ἂν κέρδους τὰ κοινὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων προέσθαι . .; cf. etiam or. 2, 24 πόλλ' ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξὸν οὐκ ἠθελήσατε, ἀλλ' ἵν' οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἀνηλίσκετε . . et or. 8, 42 huiusque loci centonem [Dem.] or. 10, 14.

[1]) Ex Wolfii † coniectura; libri κατ' αὐτό.

pr. 33, 3 δεῖ δὲ πράξεώς τινος τὸν λέγοντα φανῆναι σύμβουλον . .

or. VIII 73 δεῖ δ' ἔργων τῇ πόλει καὶ πράξεώς τινος.

pr. 17, 2 οὐ γὰρ ἐνδείᾳ μοι δοκεῖτε λόγων οὐδὲ νῦν ὁρᾶν τὰ πράγματα πάντα λελυμασμένα, ἀλλὰ τῷ . .

[Dem.] or. X 75 καὶ γὰρ οὐ λόγων ἐνδείᾳ μοι δοκεῖ τὰ πράγματ' οὔτε νῦν οὔτ' ἄλλοτε πώποτε φαύλως ἔχειν, ἀλλ' ὅταν . .

pr. 21, 4 οὐ γὰρ ἡμῖν αὐτοῖς πολεμεῖν μᾶλλον ἢ ἐκείνοις ἐσμὲν δίκαιοι. cf. etiam pr. 35, 4 οὐχ ὥσπερ ἡμεῖς . . ἀλλήλων περιγιγνόμενοι καὶ οὐχὶ τῶν ἐχθρῶν . .

[Dem.] or. X 17 τοῦτο μὲν γάρ ἐστι λαβεῖν ὅτῳ πολεμήσετε βουλομένων, οὐχ ἃ τῇ πόλει συμφέρει πράττειν. monentur ne se ipsos tamquam bello persequantur Athenienses.

pr. 21, 3 δεῖ δὲ βουλεύεσθαι . . ἐφ' ἡσυχίας . .

[Dem.] or. X 29 οὐδὲ[a]) βουλεύεσθαι περὶ οὐδενὸς εἰώθατ' ἐφ' ἡσυχίας. id igitur, quod ut faciant in prooemii loco flagitantur Athenienses, non facere dicuntur in Philippica IIII.

pr. 55, 3 εἶτα θαυμάζετε, ἐπειδὰν ὁ δεῖν' εὐδαίμων καὶ ὁ δεῖν' ὑμῖν ᾖ, συνεχῶς πολλὰ λαμβάνων, οἱ δ' ἄλλοι περιίητε[1]) τὰ τούτων ἀγαθὰ ζηλοῦντες.

[Dem.] or. XIII 20 τοιγαροῦν ὑμῖν περίεστιν ἐκ τούτων ὁ δεῖνα χαλκοῦς καὶ ὁ δεῖν' εὐδαίμων, εἷς ἢ δύο, ὑπὲρ τὴν πόλιν· οἱ δ' ἄλλοι μάρτυρες τῆς τούτων εὐδαιμονίας κάθησθε . .; cf. etiam Dem. or. 23, 210 αἴτιοι δ' οἱ τὰ τοιαῦτα γράφοντες καὶ συνεθίζοντες ὑμᾶς ὑμῶν μὲν αὐτῶν καταφρονεῖν, ἕνα δ' ἢ δύο θαυμάζειν ἀνθρώπους.

pr. 49, 1 οὐδὲν γὰρ πλέον εἶναι τὸν ἐροῦντα τὰ βέλτιστα, ἂν μὴ τοὺς ἀκουσομένους ἔχῃ.

[Dem.] or. XIII 36 ἢ γὰρ οὐδεὶς ἐρεῖ φαῦλον οὐδὲν ἢ οὐδὲν αὐτῷ πλέον ἔσται μὴ ἔχοντι τοὺς πεισομένους. cf. etiam Dem. or. 15, 27 οἵ γε πεισόμενοι τούτοις, ὡς ἔοικεν, οὐκ εἰσίν. aliquanto autem plus inesse in τοὺς πεισομένους quam in τοὺς ἀκουσομένους dictione nemo nescit. subit ilico memoriam differentia, quae est inter οἱ εἰπόντες (λέγοντες) et οἱ πείσαντες.

---

[1]) περιίητε coni. Wolf; περιῆτε libri.

[a]) οὐδὲ m. pr. scriptum videtur in Σ Voemelio, contra οὐχὶ Dindorfio (ed. 3. praef. p. XXIII), quorum uterque quod legit in codice in textum recepit. equidem Voemelio fidem habere malim.

pr. 55, 3 δεινότατοι γάρ ἐστ' ἀφελέσθαι μὲν ὅσ' ὑμῖν ὑπάρχει, καὶ νόμους περὶ τούτων θεῖναι, ἄν τις ἀστυνομήσῃ δὶς ἢ τὰ τοιαῦτα, στρατηγεῖν δ' ἀεὶ τοὺς αὐτοὺς ἐᾶν.

Lys. or. 30, 29 ὃ δὲ πάντων δεινότατον· ὑπογραμματεῦσαι μὲν οὐκ ἔξεστι δὶς τὸν αὐτὸν τῇ ἀρχῇ τῇ αὐτῇ, περὶ δὲ τῶν μεγίστων τοὺς αὐτοὺς ἐᾶτε πολὺν χρόνον κυρίους εἶναι.

Dobraeo (p. 142) prooemii locus profectus esse videbatur ex Dem. or. 24, 112 δικαίως δ' ἂν ἐμοὶ δοκεῖ παθεῖν ὁτιοῦν, ὅστις οἴεται δεῖν, εἰ μέν τις ἀγορανόμος ἢ ἀστυνόμος ἢ δικαστὴς κατὰ δήμους γενόμενος κλοπῆς ἐν ταῖς εὐθύναις ἑάλωκεν . ., τούτῳ μὲν τὴν δεκαπλασίαν εἶναι καὶ . ., εἰ δέ τινες πρέσβεις αἱρεθέντες . . ὑφείλοντο χρήματα πολλά . ., τούτοις ὅπως μηδὲν πείσονται . . εὗρεν. at haec cum prooemii loco nequaquam congruere apparet.

Haud scio an artiore necessitudine inter se iuncti sint hi loci:

pr. 50, 3 ἔφη (sc. Ἰφικράτης) δεῖν οὕτω προαιρεῖσθαι κινδυνεύειν τὸν στρατηγὸν ὅπως μὴ τὰ ἢ τὰ γενήσεται, ἀλλ' ὅπως τά. § 4 δεῖ δὴ τοιαῦτα φανῆναι βεβουλευμένους, δι' ὧν πανταχῶς συνοίσει τῇ πόλει καὶ μὴ μελλουσῶν ἕνεκ' ἐλπίδων τῆς παρούσης εὐδαιμονίας χεῖρόν τι ποιήσετε.

or. IV 39 δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένους οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ τῶν στρατευμάτων ἀξιώσειέ τις ἂν τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς βουλευομένους, ἵν' ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττηται καὶ μὴ τὰ συμβάντ' ἀναγκάζωνται διώκειν.[a])

Quem ad modum igitur poscitur ut exercitus ab imperatore ducantur, sic etiam agendum est deliberantibus, ut quae ipsis videantur ea gerantur, non ut rerum proventum sequi cogantur. quem in modum autem exercitum duci oporteat, Iphicrates explicat, ut vetus auctor tradidit,[b]) 'non tam magnitudine rerum gestarum quam disciplina militari nobilitatus.' augetur autem horum locorum similitudo eo quod, illic haec antecedunt: δεῖ μᾶλλον προϊδεῖν ὅπως εἰς δέον καταχρήσεσθ' αὐτῇ (sc.

---

[a]) Hinc etiam efficta esse apparet verba [or. X] 21 τὸ συμβαῖνον ἀεὶ διώκετε..

[b]) Corn. Nep. vit. Iphicr. 1.

τῇ ὑμετέρᾳ προθυμίᾳ) atque hic ita pergitur: τούτων (intellegas copias, triremes, gravis armaturae milites, equites, reditus) μὲν μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐδενὶ πώποτ' εἰς δέον τι κέχρησθε.

Non nihil haec etiam inter se commune habere iam Dobree cognovit:

pr. 25, 2 sq. τοῦ μὲν ζητῆσαι καὶ λογίσασθαι τὰ βέλτισθ', ὡς ἄνθρωπος, καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν αὐτὸς ἕκαστός ἐστι κύριος, τοῦ δὲ πραχθῆναι ταῦτα καὶ συνενεγκεῖν ἐν τῇ τύχῃ τὸ πλεῖστον μέρος γίγνεται. ἔστι δ' ἄνθρωπον ὄντα ἀγαπητὸν τῆς αὑτοῦ διανοίας λόγον ὑπέχειν, τῆς δὲ τύχης προσυποσχεῖν ἕν τι τῶν ἀδυνάτων.

or. XVIII 192 sq. τὸ μὲν γὰρ πέρας, ὡς ἂν ὁ δαίμων βουληθῇ, πάντων γίγνεται· ἡ δὲ προαίρεσις αὐτὴ τὴν τοῦ συμβούλου διάνοιαν δηλοῖ. μὴ δὴ τοῦθ' ὡς ἀδίκημ' ἐμὸν θῇς, εἰ κρατῆσαι συνέβη Φιλίππῳ τῇ μάχῃ· ἐν γὰρ τῷ θεῷ τὸ τούτου τέλος ἦν, οὐκ ἐμοί. ἀλλ' ὡς οὐχ ἅπανθ' ὅσ' ἐνῆν κατ' ἀνθρώπινον λογισμὸν εἱλόμην . . ταῦτά μοι δεῖξον, καὶ τότ' ἤδη κατηγόρει μου.

Quo loco utroque haec efficiuntur: quantum quisque pro humana natura potest, optima dare debet consilia; eventus vero est penes deos atque in fortunae potestate. quae praeterea conferri iussit idem or. 18, 189 ὁ μέν γε (sc. σύμβουλος) πρὸ τῶν πραγμάτων γνώμην ἀποφαίνεται καὶ δίδωσιν ἑαυτὸν ὑπεύθυνον τοῖς πεισθεῖσι, τῇ τύχῃ, τῷ καιρῷ,[1]) τῷ βουλομένῳ et or. 8, 69 sq. ὅστις . . τὴν τοιαύτην πολιτείαν προαιρεῖται, ἐν ᾗ πλειόνων ἡ τύχη κυρία γίγνεται ἢ οἱ λογισμοί, τούτων δ' ἀμφοτέρων ἑαυτὸν ὑπεύθυνον ὑμῖν παρέχει, οὗτός ἐστ' ἀνδρεῖος, καὶ χρήσιμος πολίτης ὁ τοιοῦτός ἐστιν contraria potius sunt eis, quae scripta sunt in prooemio; nam quod illic fieri praestarique posse negatur, hic postulatur.

Quoniam ad hunc locum perventum est, non alienum esse videtur quid de fortuna statuatur in prooemiis explicare. magna igitur eius potentia esse dicitur pr. 2, 3 πολλῶν γὰρ τὸ τῆς τύχης αὐτόματον κρατεῖ. quod dictum conferas cum his locis: Dem. or. 2, 22 μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δ' ὅλον ἡ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα (quod in suum quoque usum nihil mutans convertit responsi ad ep. Phil. auctor § 15), or. 5, 11 δι' εὐτυχίαν, ἣν συμπάσης ἐγὼ τῆς ἐν ἀνθρώποις οὔσης δεινότητος καὶ σοφίας ὁρῶ κρατοῦσαν, Aesch. or. 2, 131 διὰ τὴν τύχην, ἣ πάντων ἐστὶ κυρία. fortunam autem Atheniensium in pr. 41 rebus publicis melius consulere dici quam eos, qui praesint rebus, ipsos iam supra docuimus eumque locum comparavimus cum or. 19, 297 extr., ubi res eo variatur, quod fortunae partes di suscipiunt. liceat mihi hoc loco de re quadam

---

[1]) τῷ καιρῷ Σ et L codices secuti recte Voemel et Weil scripserunt; τοῖς καιροῖς vulgo.

paucis exponere. notum est quanto opere in orationibus Demosthenes fortunam civium suorum aliarum civitatium fortunae sibi praeferendam videri dixerit. cuius rei satis est unum attulisse exemplum, dico or. 2, 22 οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγ', εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην. addo tamen or. 4, 12 ἀεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα (ἡ τύχη ἐπιμελεῖται), ibid. § 45 ὅποι μὲν γὰρ ἄν, οἶμαι, μέρος τι τῆς πόλεως συναποσταλῇ, κἂν μὴ πᾶσα, καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς καὶ τὸ τῆς τύχης συναγωνίζεται.[1]) ex simili igitur cogitatione fluxerunt, quae leguntur pr. 36, 1 πρῶτον μὲν γὰρ ἡ τύχη, καλῶς ποιοῦσα,[2]) πολλὰ τῶν πραγμάτων ὑμῖν αὐτόματα, ὡς ἂν εὔξαισθε, παρίστησιν. cf. etiam pr. 41, 4 τὸ . . τῆς ὑμετέρας τύχης εὐεργέτημ' ἔγωγε κρίνω. haec igitur per transitum adnotavimus. iam ad propositum revertamur.

Efficta denique censuit Dobree, quae leguntur pr. 23, 1 Οὐ μικρὰν ἄν μοι δοκεῖτ', ὦ ἄ. Ἀ., ζημίαν νομίσαι, εἴ τις ἀηδὴς δόξα καὶ μὴ προσήκουσα τῇ πόλει παρὰ τοῖς πολλοῖς περιγίγνοιτο e Dem. or. 20, 9 sq. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρόν, ὦ ἄ. Ἀ., . . τοὺς ἀγαθόν τι πεποιηκότας ἐξαπατῆσαι, καὶ ταῦτ' οὐ μικρὰν ζημίαν ὀφλήσειν μέλλουσαν (sc. τὴν πόλιν); οὐ γὰρ εἰ μὴ χρήματ' ἀπόλλυτε μόνον σκεπτέον, ἀλλ' εἰ καὶ δόξαν χρηστήν, περὶ ἧς μᾶλλον σπουδάζετ' ἢ περὶ χρημάτων. at mihi quidem num ex hoc exemplo prooemii locus ductus sit, non pro certo statui posse videtur. ut enim ζημία vocabulum hac significatione alibi quoque usurpari solet, veluti or. 1, 27 οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσιν sc. ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη, ita Athenienses semper famae atque existimationi maxime consuluisse cum alii tum hi loci declarant: or. 22, 76 πρὸς μὲν χρημάτων κτῆσιν οὐδεπώποθ' ὁ δῆμος ἐσπούδασε, πρὸς δὲ δόξης ὡς οὐδὲ πρὸς ἓν τῶν ἄλλων (quae deinde sequuntur, isdem fere verbis redeunt in Leptineae loco, quem commemoravimus), or. 18, 66 ἀεὶ περὶ πρωτείων καὶ τιμῆς καὶ δόξης ἀγωνιζομένην τὴν πατρίδα sc. συνήδειν.

Atque haec sufficiant de locis, qui rebus consentientes verbis differunt. nunc ad alterum genus veniamus, locos dico, qui simile aliquid significantes vinculo inter se tenentur. quibus in proferendis ut non alienum esse arbitrabar similitudinem interdum explicando inlustrare, ita saepius necesse erat ad eorum memoriam revolvi, quae

---

1) Cf. quid profecerit orationis X. scriptor § 31: συμβέβηκε δ' εὐτυχήματ' ἀπ' αὐτομάτου, οἷς ἂν χρησώμεθ' ὀρθῶς, ἴσως ἂν γένοιτο τὰ δέοντα, § 38 μετὰ ταῦθ' ἡ τύχη, καλῶς ποιοῦσα, πολλὰ πεποίηκε τὰ κοινά . .; is autem qui or. XI. conscripsit ex Olynthiacae II. loco haec elicuit § 15: κατὰ πολλοὺς μέντοι τρόπους ἕλοιτ' ἄν τις οὐχ ἧττον τὴν ἡμετέραν εὐτυχίαν ἢ τὴν ἐκείνου.

2) Quod ad dictionem ἡ τύχη καλῶς ποιοῦσα attinet, cf. [or. X] 38, quem locum modo attuli, et [ep. 2], 19 καλῶς ποιοῦσα ἡ δικαία τύχη.

exposuimus, cum de quibusdam prooemiorum locis inter se mirum in modum consentientibus egimus. ex maiore enim parte horum, quos nunc tractabimus, locorum apparebit multa, quae ibi simili ratione saepe numero redire vidimus, velut in medio sita nullo ad imitandum exemplo proposito a peritissimo quoque dicendi promi potuisse. nihilo tamen setius interdum conlatorum locorum talis videbitur consensus concentusque, ut iniquum sit casu eum et fortuito ortum putare. sed ad eos ipsos comparandos accedamus.

Quidam igitur contionantes suis tantum ipsorum commodis serviunt atque pretio et mercede ducti rei publicae saluti lucrum praeferunt. qua ex re plurima tristissimaque mala civitati pariuntur. cf. p. 14 sq.

pr. 17, 2 οὐ γὰρ ἐνδείᾳ μοι δοκεῖτε λόγων οὐδὲ νῦν ὁρᾶν τὰ πράγματα πάντα λελυμασμένα, ἀλλὰ τῷ τοὺς μὲν ἑαυτῶν ἕνεκα δημηγορεῖν . . (ceterum non concinne haec disposita sunt: δοκεῖτε . . ὁρᾶν τὰ πράγματα πάντα λελυμασμένα . . τῷ τοὺς μὲν ἑαυτῶν ἕνεκα δημηγορεῖν καὶ πολιτεύεσθαι, τοὺς δὲ μήπω τούτου δεδωκότας πεῖραν μᾶλλον ὅπως εὖ δόξουσι λέγειν σπουδάζειν. nam etiam ei, qui operam dant, ut dicendi periti esse videantur (οἱ σπουδάζοντες ὅπως εὖ δόξουσι λέγειν), ἑαυτῶν ἕνεκα δημηγοροῦσιν, si quidem homines commendationem et famam sua causa adfectant. in eo igitur peccatum est, quod ἑαυτῶν ἕνεκα δημηγορεῖν usurpatur pro peculiari ἐπὶ μισθῷ vel μισθοῦ λέγειν, cf. Dem. or. 23 et 51 ll. cc. recte quoque dictum esset ἕνεκα τῆς ἑαυτῶν πλεονεξίας vel τῆς ἰδίας ἕνεκ' αἰσχροκερδείας, cf. or. 18, 295; 23, 139).

Dem. or. 23, 146 εἴ τις ὑμᾶς ἔροιτο, τί πονηρότατον νομίζετε τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων ἐθνῶν . . εἰ τοὺς ἐπὶ μισθῷ λέγειν καὶ γράφειν εἰωθότας εἴποι τις, εὖ οἶδ' ὅτι συμφήσαιτ' ἂν ἅπαντες. cf. or. 51, 17 ἔπειθ' οὕτως ὀλιγωροῦσι τοῦ δοκεῖν ἐπιεικεῖς εἶναι καὶ παντελῶς τἆλλα πάρεργα πρὸς τὸ λαβεῖν νομίζουσιν, ὥστ' . ., ibid. § 21 παρὰ γὰρ τῶν λεγόντων, οὓς ἴστ' ἐπὶ μισθῷ τοῦτο πράττοντας, πυνθάνεσθε . ., Isocr. or. 12, 12 καίτοι πάντες ἴσασι τῶν μὲν ῥητόρων τοὺς πολλοὺς οὐχ ὑπὲρ τῶν τῇ πόλει συμφερόντων, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν αὐτοὶ λήψεσθαι προσδοκῶσι, δημηγορεῖν τολμῶντας al.

vide etiam quem locum teneant in prooemiis qui rei publicae praesunt. hi igitur aeque male civitatem tractant atque oratores illi perditi: quae agunt sua causa faciunt atque id tantum moliuntur, ut lucrum quoddam consectentur augeantque suas fortunas. cf. pr. 48, 2 οἱ γὰρ ἄρχοντες ἢ τινες αὐτῶν, ἵνα μὴ πάντας λέγω, τῶν μὲν ὑμετέρων ψηφισμάτων ἀλλ' οὐδὲ τὸ μικρότατον φροντίζουσιν, ὅπως δὲ λήψονται ac pr. 55 ut in uni-

versum, ita in primis § 3. in quos iam Lysias invectus erat, cum acerbe diceret or. 19, 57 εἰσὶ δέ τινες οἱ προκαλίσκοντες μόνου τούτου ἕνεκεν, ἵνα ἄρχειν ὑφ' ὑμῶν ἀξιωθέντες διπλάσια κομίσωνται.

Tanta autem est in eis, qui omnia ad suam utilitatem referunt, impudentia et arrogantia, ut populum, quem expilant, a se amari contendant:

pr. 53, 5 φασὶ μέν, ὦ ἄ. 'Α., φιλεῖν ὑμᾶς, φιλοῦσι δ' οὐχ ὑμᾶς ἀλλ' αὑτούς.

Isocr. or. 8, 121 χρὴ μὴ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς ἐν τῷ παρόντι μὲν χαριζομένοις . . μηδὲ τοῖς φιλεῖν μὲν τὸν δῆμον φάσκουσιν, ὅλην δὲ τὴν πόλιν λυμαινομένοις. per dissimulationem autem Demosthenes haec dixit or. 3, 24: ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν . .; ceterum cf. etiam [Dem.] or. 26, 23 τοὺς μὲν φάσκοντας τούτους τῷ λόγῳ φιλεῖν ὑμᾶς χαίρειν ἐάσατε, Din. or. 3, 22 οἱ δ' ἐξεληλεγμένοι κατὰ τῆς ἑαυτῶν πατρίδος δῶρα εἰληφότες . . φιλεῖν ὑμᾶς φάσκοντες. simili denique modo de reo [Dem.] or. 58, 30 dictum est δευτέρους γὰρ ὑμᾶς φήσει φιλεῖν μετὰ τοὺς οἰκείους.

Eadem ratione detrimento est rei publicae eorum improbitas, qui civitatis commodis neglectis gratiae a populo ineundae causa ea dicunt, quae iucunda ei fore confidant:

pr. 41, 3 ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν ἐκεῖθεν ἤρτηται, ἐκ τοῦ τῆς παραχρῆμα πρὸς ὑμᾶς ἕνεκα χάριτος ἐνίους τῶν λεγόντων ἐνταυθοῖ δημηγορεῖν . ., vide p. 15 b.

Dem. or. 9, 2 πολλὰ μὲν οὖν ἴσως ἐστὶν αἴτια τούτων,[a]) καὶ οὐ παρ' ἓν οὐδὲ δύο εἰς τοῦτο τὰ πράγματ' ἀφῖκται, μάλιστα δ', ἄνπερ ἐξετάζητ' ὀρθῶς, εὑρήσετε διὰ τοὺς χαρίζεσθαι μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστα λέγειν προαιρουμένους. or. 8, 1 Ἔδει μέν, ὦ ἄ. 'Α., τοὺς λέγοντας ἅπαντας μήτε πρὸς ἔχθραν ποιεῖσθαι λόγον μηδένα μήτε πρὸς χάριν, ἀλλ' ὃ βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖτο, τοῦτ' ἀποφαίνεσθαι, or. 3, 21 δικαίου

[a]) Ita nunc edunt codd. Σ et pr. L secuti, cui lectioni vulgatam τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν praetulit Dindorf.

πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι. Isocr. or. 8, 10 τῶν ἐνθάδε παριόντων οἱ μὲν ἃ βούλεσθε λέγοντες ῥᾳδίως ἐξαπατᾶν δύνανται· τὸ γὰρ πρὸς χάριν ῥηθὲν ἐπισκοτεῖ τῷ καθορᾶν ὑμᾶς τὸ βέλτιστον, ὑπὸ δὲ τῶν μὴ πρὸς ἡδονὴν συμβουλευόντων οὐδὲν ἂν πάθοιτε τοιοῦτον, eiusdem or. 12, 140 sq. μηδὲ τῶν πρὸς χάριν μὲν ἀεὶ λέγειν γλιχομένων, εἰς πολλὰς δ' ἀηδίας καὶ λύπας τοὺς πειθομένους ἐμβαλλόντων (sc. ἀνέξονται τὴν φωνήν), ἀλλὰ τούς τε τοιούτους ἅπαντας ἀπείργειν ἀπὸ τοῦ συμβουλεύειν ἕκαστος οἰήσεται δεῖν. Aesch. or. 3, 127 τὸ γὰρ ἀεὶ πρὸς ἡδονὴν λέγειν οὑτωσὶ τὴν πόλιν διατέθεικεν. [Demad.] ὑπὲρ τῆς δωδεκαετίας § 8 οὐ γὰρ ἐν τῇ τοῦ λέγοντος χάριτι δεῖ συνεκπίπτειν τὴν τῆς πατρίδος σωτηρίαν.

Qua in re quosdam eloquentiae laude contentos, quid ex orationibus ipsorum rei publicae eventurum esset, nihil curasse supra demonstratum est p. 15 b. addo hos locos, quos ibi consulto neglexi:

pr. 32, 1 νῦν δ' ἔνιοί μοι δοκοῦσι παντάπασι τὴν ἀπὸ τοῦ λόγου δόξαν ἠγαπηκότες τῶν μετὰ ταῦτα συμβησομένων ὑμῖν οὐδὲν[1]) φροντίζειν. pr. 9, 1 πολλοὶ τοῦ τὰ πράγματα κρίνειν ἀμελήσαντες τοὺς λόγους σκοπεῖν, οὓς ἐροῦσιν, εἰώθασι κἂν τούτοις ἀφθόνως ἐντύχωσιν, ἑτοίμως δημηγορεῖν.

cf. Isocr. or. 8, 39 οὐ μὴν ἀλλ' αἰσχυνθείην ἄν, εἰ φανείην μᾶλλον φροντίζων τῆς ἐμαυτοῦ δόξης ἢ τῆς κοινῆς σωτηρίας. contra idem multis ante annis haec professus erat or. 4, 3: ἱκανὸν νομίσας ἆθλον ἔσεσθαί μοι τὴν δόξαν τὴν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ λόγου γενησομένην ἥκω συμβουλεύσων.

Saepe etiam ei, qui contionantur, alios incusant atque criminantur, ut aut poenas facinorum in se admissorum subterfugiant aut quae aliis vitio vertunt ipsi facilius perficiant:

pr. 6, 1 οὐ γὰρ παραινοῦσιν ὑμῖν ὑπὲρ τῶν παρόντων οἱ λέγοντες, ἀλλ' ἑαυτῶν κατηγοροῦσι καὶ λοιδοροῦνται

Dem. or. 8, 57 τὴν ὀργὴν . . εἰς τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν λέγοντας τὰ βέλτιστα τρέψαι βούλονται, ἵνα τούτους κρίνητε

[1]) μηδὲν codd. optimae notae Σ non excepto.

. . συνεθίζοντες ὑμᾶς ἄνευ κρίσεως, ὅσων εἰσὶν αἴτιοι κακῶν, ἀκούειν, ἵνα .. πρᾳότεροι δικασταὶ καὶ κριταὶ γίγνησθε τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς, pr. 53, 3 οὐδεὶς αὐτῶν ἅτερος [1]) θατέρῳ λοιδορεῖται, ἵνα βέλτιόν τι τῶν ὑμετέρων γίγνηται· . . ἀλλ' ἵνα, ἃ τὸν δεῖνά φησι [2]) ποιοῦντα ... δεινότατ' ἀνθρώπων ποιεῖν, ταῦτ' αὐτὸς μετὰ πλείονος ἡσυχίας διαπράττηται. cf. praeterea p. 15 c sq.

. . καὶ κατηγορῶσιν αὐτοί, μὴ δίκην [a]) δῶσιν ὧν ποιοῦσι νῦν.

atqui alteri vitio vertere aliquid, quo ipse liber non sis, in turpissimis rebus habendum est:

pr. 31, 1 Οὐδέν ἐστιν, ὦ ἄ. Ἀ., χαλεπώτερον ἢ τοῖς αὐτοῖς ἔθεσιν ἐπιτιμᾶν τε καὶ χρῆσθαι τοὺς δημηγοροῦντας.

Isocr. or. 15, 14 πάντων ἡγοῦμαι πονηροτάτους εἶναι καὶ μεγίστης ζημίας ἀξίους, οἵτινες οἷς αὐτοὶ τυγχάνουσιν ὄντες ἔνοχοι, ταῦτα τῶν ἄλλων τολμῶσι κατηγορεῖν, ibid. § 19 ἃ φυλακτέον ἐστίν, ὅπως μηδὲν ὑμῖν συμβήσεται τοιοῦτον μηδ' ἃ τοῖς ἄλλοις ἂν ἐπιτιμήσαιτε, τούτοις αὐτοὶ φανήσεσθε περιπίπτοντες. ac iam or. 18, 30 idem haec dixerat: καίτοι πῶς οἷόν τ' ἐστὶν ἑτέρων κατηγορεῖν, οἷς αὐτός τις ἔνοχός ἐστιν;

adde quod istae factiones mutuaeque extra iudicium accusationes civitati mirum quantum calamitatis inferunt:

pr. 31, 1 τὸ γὰρ στασιάζειν πρὸς αὐτοὺς καὶ κατηγορεῖν ἀλλήλων ἄνευ κρίσεως οὐδείς ἐστιν οὕτως ἀγνώμων ὅστις οὐ φήσειεν ἂν βλάβην εἶναι τοῖς πράγμασιν. cf. p. 15 c sq.

Dem. or. 4, 44 ἂν μέντοι καθώμεθ' οἴκοι λοιδορουμένων ἀκούοντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων, οὐδέποτ' οὐδὲν ἡμῖν μὴ [b]) γένηται τῶν δεόντων.

itaque totum fere prooemium 20 eo refertur, ut iustum et utile esse dicatur crimina et accusationes, cum deliberandum sit, omittere et de

---

[1]) ἅτερος Υ Ω corr. v, θάτερος Σ vulg.

[2]) φησι Schaefer † restituit ex librorum scriptura φασι.

[a]) Ita Σ et L soli omissis μὲν et δὲ particulis, quae sic adduntur vulg.: κατηγορῶσι μὲν αὐτοί, μὴ δίκην δέ.

[b]) οὐ μὴ vulg., οὐ om. pr. Σ, recte ut videtur; cf. quae Voemel ad h. l. adnotavit.

praesentibus rebus id dicere, quod quisque optimum esse putet. habes enim 20, 1 haec: Καὶ δίκαιον, ὦ ἄ. Ἀ., καὶ συμφέρον ὑμῖν ἡγοῦμαι τὰς μὲν αἰτίας καὶ τὰς κατηγορίας, ὅταν βουλεύεσθαι δέῃ, παραλείπειν, περὶ τῶν παρόντων δὲ λέγειν ὅ τι βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖται. ὅτι μὲν γάρ τινων αἰτίων ὄντων κακῶς τὰ πράγματ' ἔχει, πάντες ἐπιστάμεθα· ἐξ ὅτου δὲ τρόπου βελτίω δύναιτ' ἂν γενέσθαι, τοῦτο τοῦ συμβουλεύοντος ἔργον εἰπεῖν. cf. etiam pr. XI (v. p. 16). in similem autem sententiam dicta sunt quae leguntur Dem. or. 15, 34 ἀλλὰ γὰρ οὐχ ὅ τι τις κατηγορήσει τούτων ἢ τοῖς ἄλλοις ὑμῖν [1]) ἐπιπλήξει, χαλεπὸν εὑρεῖν, ἀλλ' ἀφ' ὁποίων λόγων ἢ πράξεως ποίας [2]) ἐπανορθώσεταί τις ἃ νῦν οὐκ ὀρθῶς ἔχει, τοῦτ' ἔργον εὑρεῖν. accedit alter locus or. 1, 16 τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἴσως φήσαι τις ἂν ῥᾴδιον καὶ παντὸς εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων ὅ τι δεῖ πράττειν ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. praeterea simile aliquid cogitasse videtur Demosthenes, cum dixit or. 3, 18 καὶ νῦν οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα; ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. [3]) quanto opere prooemiorum scriptor ipse vitet suspicionem incusantis, de ea re vide quae diximus p. 13 e et confer Dem. or. 19, 157 ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδέν πω λέγω περὶ οὐδενὸς οὐδ' αἰτιῶμαι . ., [Dem.] or. 10, 39 οὓς οὔτ' ἂν αἰτιασαίμην ἔγωγ' οὔτ' ἀξιῶ, [ep. 3], 18 οὐχ ὡς ἐπιτιμῶν δὲ ταῦτα παρήνεγκα. [4])

Erat denique haec quorundam consuetudo, ut prima quaque occasione oblata, ubi primum dicendi facultas eis data est, Lacedaemoniorum instituta laudibus efferrent, Atheniensium reprehenderent ac vituperarent. qua de causa non ineptum erat istos ad Spartiatas laudandos nimis paratos oblique perstringere atque deridere, quod factum est:

pr. 35, 3 τί δὴ τἄλλ' ἐπαινοῦντες Λακεδαιμονίους, ὃ μάλιστ' ἄξιόν ἐστι τῶν παρ' ἐκείνοις ἄγασθαι, τοῦτ' οὐ μιμοῦνται . .

Dem. or. 20, 106 αὐτὸ γὰρ τοῦτο πρῶτον, ὃ νῦν οὗτοι ποιήσουσιν . ., οὐκ ἔξεστι ποιεῖν παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαινεῖν νόμιμα οὐδὲ τὰ τῶν δείνων . ., Isocr. or. 8, 95 οὐ γὰρ μόνον ἡμᾶς ἀλλὰ καὶ τὴν Λακεδαιμονίων πόλιν διέφθειρεν, ὥστε τοῖς εἰθισμένοις ἐπαινεῖν τὰς ἐκείνων ἀρετὰς οὐχ οἷόν τ' ἐστὶν εἰπεῖν

---

[1]) Σ solus habet ὑμῶν, quod ab hoc loco alienum est. ceterum τοῖς πολλοῖς ὑμῖν scribendum esse suspicatur Weil, quam coniecturam quod recipere ausus non est, recte fecit.

[2]) ποίας πράξεως vulg.

[3]) Cf. Isocr. or. 8, 61 δίκαιον . . τοὺς ἐπ' εὐνοίᾳ νουθετοῦντας μὴ μόνον κατηγορεῖν τῶν πεπραγμένων ἀλλὰ καὶ συμβουλεύειν . .

[4]) Cf. etiam Dem. or. 6, 32 οὐχ ἵν' εἰς λοιδορίαν ἐμπεσὼν ἐμαυτῷ μὲν ἐξ ἴσου λόγον παρ' ὑμῖν ποιήσω (sc. τἀληθῆ μετὰ παρρησίας ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς).

τοῦτον τὸν λόγον, ὡς . ., eiusdem or. 12, 41 ἣν δή τις ἡμᾶς . . παραβάλλῃ μὴ πρὸς τὴν τυχοῦσαν πόλιν ἀλλὰ πρὸς τὴν Σπαρτιατῶν, ἣν οἱ μὲν πολλοὶ μετρίως ἐπαινοῦσιν, ἔνιοι δέ τινες ὥσπερ τῶν ἡμιθέων ἐκεῖ πεπολιτευμένων μέμνηνται περὶ αὐτῶν, φανησόμεθα . ., ibid. § 111 τοὺς δὲ τοιούτους . . ἐπὶ τὸν λόγον οἶμαι τρέψεσθαι τὸν περὶ τῶν πολιτειῶν καὶ παραβάλλοντας τἀκεῖ καθεστῶτα τοῖς ἐνθάδε . . ἐκ τούτων ἐγκωμιάσειν τὴν Σπάρτην. vides igitur cur Lycurgus in Leocratea § 128 excusationem sibi paret verbis καὶ μή μοι ἀχθεσθῆτε, ὦ ἄ. Ἀ., εἰ πολλάκις μέμνημαι τῶν ἀνδρῶν τούτων (sc. τῶν Λακεδαιμονίων).

Ostendimus igitur, quam intemperantes plerique se exhibuerint in contionando. quam ad rem multum conferebat, quod Athenienses in contionibus et pro hostibus verba fieri itaque rei publicae commoda proici ac prodi sinebant auribusque suis serviri patiebantur et ut ipsi parati erant ad incusandos aliquos et obiurgandos, sic aliorum quoque criminationibus maxime indulgebant. cf. p. 16.

pr. 2, 1 τὴν μὲν γὰρ πολιτείαν δημοκρατίαν, ὥσπερ ἅπαντες ἴστε, ὀνομάζετε· τῶν δὲ τἀναντία ταύτῃ λεγόντων ἐνίους ἥδιον ἀκούοντας ὁρῶ. vide p. 17 b.

pr. 25, 2 νῦν δ' ἀκούετε μὲν τῶν ἃ βούλεσθε λεγόντων ἥδιστα . ., pr. 26, 2 vide p. 16 a.

Dem. or. 8, 64 ἐν μόνῃ τῶν πασῶν πόλεων τῇ ὑμετέρᾳ ἄδει' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδοται, or. 9, 55 ἀλλὰ καὶ μετὰ πλείονος ἀσφαλείας πολιτεύεσθαι δεδώκατε τούτοις ἢ τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν λέγουσιν.

Dem. or. 9, 4 εἶθ' ὑμῖν συμβέβηκεν ἐκ τούτου ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούουσιν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις περὶ τῶν ἐσχάτων ἤδη κινδυνεύειν. Isocr. or. 8, 5 καὶ γάρ τοι πεποιήκατε τοὺς ῥήτορας μελετᾶν καὶ φιλοσοφεῖν οὐ τὰ μέλλοντα τῇ πόλει συνοίσειν, ἀλλ' ὅπως ἀρέσκοντας ὑμῖν λόγους ἐροῦσιν.

pr. 53, 2 περὶ κοινῶν, ὦ ἄ. Ἀ., πραγμάτων καὶ μεγάλων συνειλεγμένοι τὰς ἰδίας λοιδορίας ἀκροώμενοι κάθησθε . . vide p. 17 c.

Dem. or. 18, 138 δεδώκατ' ἔθει τινὶ φαύλῳ πολλὴν ἐξουσίαν τῷ βουλομένῳ τὸν λέγοντά τι τῶν ὑμῖν συμφερόντων ὑποσκελίζειν καὶ συκοφαντεῖν τῆς ἐπὶ ταῖς λοιδορίαις ἡδονῆς καὶ χάριτος τὸ τῆς πόλεως συμφέρον ἀνταλλαττόμενοι. cf. or. 8, 23. Isocr. or. 15, 26 ὁρᾷ γὰρ (sc. Λυσίμαχος) ὑμᾶς μὲν λίαν ταχέως ἀποδεχομένους τὰς αἰτίας καὶ τὰς διαβολάς, ibid. § 138 τοιγαροῦν εἰ μὲν ῥήτορες ἔργον εἶχον αἰτίας περὶ αὐτοῦ πολλὰς καὶ ψευδεῖς πλάττειν, τὸ δὲ πλῆθος ἀποδέχεσθαι τὰς ὑπὸ τούτων λεγομένας. ceterum a natura omnes homines libenter aures praebere conviciis et criminationibus audimus Dem. or. 18, 3 ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει, τῶν μὲν λοιδοριῶν καὶ τῶν κατηγοριῶν ἀκούειν ἡδέως.

Quae cum ita sint, Athenienses potius ipsi vituperandi esse dicuntur quam qui eis calamitatem inferunt; penes ipsos enim est rei turpi finem imponere:

pr. 53, 1 ἄξιον δ' οὐχ οὕτω τούτοις ἐπιτιμῆσαι . . ἀλλ' ὑμῖν, cf. etiam pr. 29, 2 ὑμῖν δ' ἄν τις εἰκότως ἐπιτιμήσειεν, ὦ ἄ. Ἀ., ὅτι . .

Dem. or. 23, 204 τοῦ μέντοι ταῦθ' οὕτως αἰσχρῶς προεληλυθέναι . . οὐδένες ὑμῶν, ὦ ἄ. Ἀ., μᾶλλόν εἰσιν αἴτιοι, or. 5, 7 καὶ οὐκέτ' ἐν τούτοις αἰτιάσομαι τοὺς ὑπὲρ Νεοπτολέμου λέγοντας . . ἀλλ' αὐτοὺς ὑμᾶς, [Dem.] or. 10, 76 ἢ οὖν παυστέον τούτων τῶν ἐθῶν ἢ μηδέν' ἄλλον αἰτιατέον τοῦ πάντα φαύλως ἔχειν ἢ ὑμᾶς αὐτούς, [or. 13,] 30 οὐ τοῖς εἰσηγησαμένοις ταῦτ' ἐπιτιμῶ . . ἀλλ' ὑμῖν, Lycurg. Leocr. § 12 τούτων δ' αἴτιοι ὑμεῖς ἐστε, ὦ ἄ.· τὴν γὰρ ἐξουσίαν ταύτην δεδώκατε τοῖς ἐνθάδε εἰσιοῦσι . ., cf. etiam Dem. or. 15, 32 τοῦ μέντοι πολλοὺς ἀδεῶς ταύτην τὴν τάξιν αἱρεῖ-

σθαι τῆς πολιτείας ἴσως μὲν αἱ . . ὠφέλειαι μάλιστ' αἴτιαι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ἄν τις ἔχοι δικαίως αἰτιᾶσθαι.

Audacia autem in contionando pro nihilo habenda est. locus ei est in agendo:

pr. 32, 2 τὸν μέλλοντα πράξειν τὰ δέοντα οὐκ ἐπὶ τῶν λόγων θρασὺν ἀλλ' ἐπὶ τῆς παρασκευῆς ἰσχυρὸν εἶναι δεῖ. pr. 45, 3 αἱ διὰ τῶν λόγων ἀνδρεῖαι καὶ θρασύτητες, ἐὰν μὴ μεθ' ὑπαρχούσης ὦσι παρασκευῆς καὶ ῥώμης, ἀκοῦσαι μέν εἰσιν ἡδεῖαι, πράττειν δ' ἐπικίνδυνοι.

Dem. or. 14, 8 τοῖς δὲ θρασυνομένοις καὶ σφόδρ' ἑτοίμως πολεμεῖν κελεύουσιν[a]) ἐκεῖνο λέγω, ὅτι οὐκ ἔστι χαλεπὸν οὔθ' ὅταν βουλεύεσθαι δέῃ, δόξαν ἀνδρείας λαβεῖν οὔθ' ὅταν κίνδυνός τις ἐγγὺς ᾖ, δεινὸν εἰπεῖν φανῆναι, ἀλλ' ἐκεῖνο καὶ χαλεπὸν καὶ προσῆκον, ἐπὶ μὲν τῶν κινδύνων τὴν ἀνδρείαν ἐνδείκνυσθαι, ἐν δὲ τῷ συμβουλεύειν φρονιμώτερα τῶν ἄλλων εἰπεῖν ἔχειν, ibid. § 14 ἐγὼ τοίνυν . . λόγον μὲν οὐδέν' ἐβουλόμην θρασὺν . . εὑρεῖν.

ac pessime sibi porro consulunt, si qui solacium atque confidentiam ex hostium imbecillitate et miseriis quaerunt:

pr. 32, 2 οὐδ' ἐπὶ τῷ τοὺς ἐχθροὺς μὴ δυνήσεσθαι θαρρεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κἂν δύνωνται κρατῆσαι (sc. τὸν μέλλοντα πράξειν τὰ δέοντα δεῖ).

Isocr. or. 8, 60 χρὴ δὲ τοὺς καὶ μικρὰ λογίζεσθαι δυναμένους οὐκ ἐν τοῖς τῶν ἐχθρῶν ἁμαρτήμασι τὰς ἐλπίδας ἔχειν τῆς σωτηρίας, ἀλλ' ἐν τοῖς αὑτῶν πράγμασι καὶ ταῖς αὑτῶν διανοίαις. qua sententia ante Isocratem Thucydides usus erat I, 84, 4 in or. Archidami: οὐκ ἐξ ἐκείνων (h. e. τῶν ἐναντίων) ὡς ἁμαρτησομένων ἔχειν δεῖ τὰς ἐλπίδας, ἀλλ' . .

Nunc dicam de similitudine locorum quorundam, quibus deliberandi praecepta traduntur. cuius generis locos in prooemiis ratione quadam dispositos esse docebam p. 18 sqq.

pr. 18, 3 ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ σκοπεῖν ὀρθῶς ἐστι μὴ βεβουλεῦσθαι πρὶν ἐξ ὧν δεῖ βουλεύσασθαι ἀκοῦσαι, pr. 5, 3 vide p. 18.

Isocr. or. 8, 40 καταγέλαστόν ἐστι τὰς μὲν καύσεις καὶ τὰς τομὰς τῶν ἰατρῶν ὑπομένειν, ἵνα πλειόνων ἀλγηδόνων ἀπαλλαγῶμεν, τοὺς δὲ

---

[a]) Cf. etiam pr. 50, 1 δεηθεὶς ὑμῶν τοσοῦτον, μήτε τοὺς ἐξιέναι κελεύοντας ὑμᾶς διὰ τοῦτο νομίζειν ἀνδρείους . .

λόγους ἀποδοκιμάζειν πρὶν εἰδέναι σαφῶς.. huc etiam pertinent tales loci, quales sunt: Dem. or. 4, 14 ἐπειδὰν ἅπαντ' ἀκούσητε, κρίνατε, μὴ πρότερον προλαμβάνετε, or. 5, 15 καί μοι μὴ θορυβήσῃ μηδεὶς πρὶν ἀκοῦσαι. [Dem.] or. 13, 3 καί μοι μὴ θορυβήσητ' ἐφ' ᾧ μέλλω λέγειν, ἀλλ' ἀκούσαντες κρίνατε, alia.

Venio ad duos locos, in quibus haud exigua inest gravitas:

pr. 10, 1 sqq. Εἰ μὲν ἐγνώκατ', ὦ ἄ. 'Α., τί βέλτιστον ὂν τυγχάνει πρᾶξαι περὶ τῶν παρόντων, ἁμάρτημα τὸ συμβουλεύειν προτιθέναι· ἃ γὰρ αὐτοὶ πρὶν ἀκοῦσαι δοκιμάζετε συμφέρειν, τί δεῖ ταῦτ' ἀκούοντας μάτην ἐνοχλεῖσθαι; εἰ δὲ σκοπεῖτε καὶ βουλεύεσθ' ὡς ἐκ τῶν ῥηθησομένων δοκιμάσαι δέον, οὐκ ὀρθῶς ἔχει τὸ κωλύειν τοὺς βουλομένους λέγειν . . ἔστι δ' ἁμαρτάνειν μὲν βουλομένων τὸ συναναγκάζειν τὸν παριόντα, ἃ βούλεσθε, λέγειν, βουλευομένων δ' ἀκούσαντας ἃ γιγνώσκει σκοπεῖν, κἄν τι καλῶς ἔχῃ, χρῆσθαι. λέγω δὲ ταῦτα.. ἐκεῖνο εἰδώς, ὅτι, ἂν μὲν μὴ θελήσητε τῶν ἀντιλεγόντων ἀκοῦσαι, ἐξηπατῆσθαι φήσουσιν ὑμᾶς, ἂν δ' ἀκούσαντες μὴ πεισθῆτε, ἐξεληλεγμένοι παραχρῆμ' ἔσονται τὰ χείρω παραινοῦντες. cf. etiam pr. 47, 3 p. 18.

Isocr. or. 8, 8 sqq. χρὴ δὲ τοὺς νοῦν ἔχοντας περὶ μὲν ὧν ἴσασι, μὴ βουλεύεσθαι, περίεργον γάρ, ἀλλὰ πράττειν ὡς ἐγνώκασι, περὶ ὧν δ' ἂν βουλεύωνται, μὴ νομίζειν εἰδέναι τὸ συμβησόμενον, ἀλλ' ὡς δόξῃ μὲν χρωμένους, ὅ τι ἂν τύχῃ δὲ γενησόμενον, οὕτω διανοεῖσθαι περὶ αὐτῶν. ὧν ὑμεῖς οὐδέτερον τυγχάνετε ποιοῦντες ἀλλ' ὡς οἷόν τε ταραχωδέστατα διάκεισθε. συνεληλύθατε μὲν γὰρ ὡς δέον ὑμᾶς ἐξ ἁπάντων τῶν ῥηθέντων ἐκλέξασθαι τὸ βέλτιστον, ὥσπερ δ' ἤδη σαφῶς εἰδότες, ὃ πρακτέον ἐστίν, οὐκ ἐθέλετ' ἀκούειν πλὴν τῶν πρὸς ἡδονὴν δημηγορούντων. καίτοι προσῆκεν ὑμᾶς, εἴπερ ἠβούλεσθε ζητεῖν τὸ τῇ πόλει συμφέρον, μᾶλλον τοῖς ἐναντιουμένοις ταῖς ὑμετέραις γνώμαις προσέχειν τὸν νοῦν ἢ τοῖς καταχαριζομένοις εἰδότας, ὅτι τῶν ἐνθάδε παριόντων οἱ μὲν ἃ βούλεσθε λέγοντες ῥᾳδίως ἐξαπατᾶν δύνανται . .

quo facilius haec similitudo tam late patens perspiciatur, totum fere prooemium 10 exscripsi. cuius et initium et finis mirum in modum convenit cum Isocratis loco: 'si qui compertum habeant, quid de rebus quibusdam facere optimum sit, perperam facere, si eas ad deliberandum proponant; sin convenerint, tamquam ex eis, quae dicta fuerint, de rebus statuendum sit, cavendum esse ab eis, qui auribus audientium

serviant, et dicendi facultatem illis potius dandam, qui in alia atque ipsi, qui audiunt, sententia sint; hos enim magnum momentum ad deliberandum adferre.' unde sequitur ut quae in hoc prooemio leguntur ad loci Isocratei exemplum conformata esse credas. neque vero nova haec sententia est; nam magnam inter hos locos intercedere similitudinem iam Sauppe cognoverat. conferas etiam:

pr. 26, 2 ἔστι δὲ τοῖς μάλιστα πεπεικόσιν ὑμᾶς ταῦτ' ἐφ' ὧν νῦν ἐστε, τούτοις καὶ μάλιστα συμφέρον τὸ λόγου τυχεῖν τοὺς ἀντιλέγοντας, pr. 34, 3; 29, 3. cf. p. 20 sq.

Isocr. l. c. § 11 πῶς ἂν ἄνθρωποι καλῶς δυνηθεῖεν ἢ κρῖναι περὶ τῶν γεγενημένων ἢ βουλεύσασθαι περὶ τῶν μελλόντων, εἰ μὴ τοὺς μὲν λόγους τοὺς τῶν ἐναντιουμένων παρ' ἀλλήλους ἐξετάζοιεν, αὐτοὶ δ' αὑτοὺς κοινοὺς ἀμφοτέροις ἀκροατὰς παράσχοιεν;[a]) ceterum prooemii 26 verba adscripta et quae ibi § 3 sequuntur ἂν μὲν γὰρ διδάξαι δυνηθῶσιν ὡς οὐκ ἔστιν ἄριστα ἃ τούτοις δοκεῖ, ὅτ' οὐδὲν ἡμάρτηταί πω, τοῦτο πράξαντες ἀθῴους τοὺς κινδύνους ποιήσουσιν αὑτοῖς conferas cum Dem. or. 14, 41 κἂν ταῦτα ποιῆτε, καὶ ὑμῖν αὐτοῖς καὶ τοῖς τἀναντία πείθουσι συμφέροντα πράξετε· οὐ γὰρ ὀργιεῖσθ' αὐτοῖς ὕστερον, νῦν ἁμαρτόντες.

quod si qui audire omnino nolint, id graviter reprehendendum esse dicitur:

pr. 44, 3 εἰ μὲν οὖν οἰήσεσθε δεῖν μὴ θέλειν ἀκούειν, οὐκ ὀρθῶς ποιήσετε. vide p. 21.

[Dem.] or. 10, 28 τὸ δὲ μηδ' ὅσ' ἀκοῦσαι δεῖ μηδ' ὅσα βουλεύσασθαι προσήκει, μηδὲ ταῦτ' ἐθέλειν ἀκούειν, τοῦτ' ἤδη πᾶσαν ἐπιδέχεται κατηγορίαν, [Dem.] or. 13, 2 εἰ . . τοῦ δ' ἃ πρὸς τούτοις δεῖ ποιεῖν μηδὲ τοὺς λόγους ἀκούειν ἐθελήσετε, ὁρᾶτε μή ποθ' . . σφόδρα ἡμαρτηκέναι νομίσητε.

---

[a]) Fuisse in iudiciis morem eos qui iudicabant hortari, ut utramque partem aequis animis audirent, notum est. cf. Dem. or. 29, 1 ἄνπερ ἴσοι καὶ κοινοὶ γένησθ' ἡμῶν ἀκροαταί, ibid. § 4 δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄ. δ., δικαίαν δέησιν, ἐξ ἴσου ἡμῶν ἀμφοτέρων ἀκοῦσαι, or. 18, 7 τὰς αἰτίας καὶ τὰς διαβολὰς . . οὐκ ἔνι τῷ φεύγοντι παρελθεῖν, εἰ μὴ τῶν δικαζόντων ἕκαστος ὑμῶν . . παρασχὼν ἑαυτὸν ἴσον καὶ κοινὸν ἀμφοτέροις ἀκροατὴν οὕτω τὴν διάγνωσιν ποιήσεται περὶ ἁπάντων.

atque omnibus, quicumque consilium daturi sunt, facultas detur contionandi ideo quoque necesse est, ne qui nunc sententiam suam expromere prohibentur postea, si quid acciderit, eos vexent, quos impugnare olim vetabantur. cf. p. 20.

pr. 26, 1 δεῖ μέντοι περὶ πραγμάτων μεγάλων βουλευομένους καὶ κοινῶς ἁπάντων ἐθέλειν ἀκούειν τῶν συμβουλευόντων, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἐνθυμουμένους ὅτι αἰσχρόν ἐστιν, ὦ ἄ. Ἀ., νῦν μὲν βουλομένων τι παραινεῖν ἐνίων θορυβεῖν, ὕστερον δὲ κατηγορούντων τῶν αὐτῶν τούτων τῶν πεπραγμένων ἡδέως ἀκούειν, ibid. § 2 ὧν δὲ νῦν οὐκ ἀνέχεσθε, τότ' ὀρθῶς δόξουσι λέγειν.

Dem. or. 5, 2 οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βουλεύεσθαι, ὑμεῖς δὲ μετὰ τὰ πράγματα. ἐκ δὲ τούτου συμβαίνει παρὰ πάντα τὸν χρόνον ὃν οἶδ' ἐγώ, τὸν μὲν οἷς ἂν ἁμάρτητ' ἐπιτιμῶντ' εὐδοκιμεῖν καὶ δοκεῖν εὖ λέγειν, τὰ δὲ πράγματα καὶ περὶ ὧν βουλεύεσθ' ἐκφεύγειν ὑμᾶς. itaque quod in or. V. facere dicuntur Athenienses, id ne faciant praecipitur in prooemii loco.

Nunc videamus, quid statuendum sit de consilio mutando. atque a consiliis semel captis neutiquam putare recedendum esse improbatur:

pr. 49, 3 καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη, εἰ τοῖς τοῦ κρατίστου διαμαρτοῦσι τὸ χείριστον ἀνάγκη πράττειν εἴη καὶ μὴ τὸ δεύτερον ἐκ τῶν λοιπῶν ἐξείη μεταβουλεύσασθαι. pr. 32, 3 vide p. 22.

Andoc. or. 2, 6 καὶ εἰσὶν εὐτυχέστατοι μὲν οἱ ἐλάχιστα ἐξαμαρτάνοντες, σωφρονέστατοι δὲ οἳ ἂν τάχιστα μεταγιγνώσκωσι. Lys. or. 19, 53 φασὶ δὲ καὶ τοὺς ἀρίστους καὶ σοφωτάτους μάλιστ' ἐθέλειν μεταγιγνώσκειν.

Atheniensibus autem praeter ceteros admonitionibus et castigationibus opus fuisse, utpote qui de calamitatibus cladibusque aliorum nihil discerent neque inde sibi quicquam, ut prudentiores essent, repeterent, supra vidimus p. 66, cum pr. 42, 3 et Dem. or. XVIIII 224 componeremus. cf. praeterea or. 22, 78: or. 24, 186 ὑμεῖς δ' εἰς τοῦτ', ὦ ἄ. Ἀ., προήχθητ' εὐηθείας καὶ ῥᾳθυμίας, ὥστ' οὐδὲ τοιαῦτα ἔχοντες παραδείγματα ταῦτα μιμεῖσθε . . multum vero exemplis tributum esse ab oratoribus Atticis inter omnes constat.[1]) quae quid valeant quidve, si quis proxime ad illa accedat, efficiatur, vel inde perspici potest, quod qui in calamitate sunt melius sibi consulunt magisque convenienter se gerunt in deliberando quam quibus numquam accidit quicquam. ita enim

[1]) E magna exemplorum copia satis habeo adferre Andoc. or. 3, 32 τὰ γὰρ παραδείγματα τὰ γεγενημένα τῶν ἁμαρτημάτων ἱκανὰ τοῖς σώφροσι τῶν ἀνθρώπων ὥστε μηκέτι ἁμαρτάνειν, Lys. or. 25, 23 χρὴ τοίνυν, ὦ ἄ. δ., τοῖς πρότερον γεγενημένοις παραδείγμασι χρωμένους βουλεύεσθαι περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι.

res se habet, ut in rebus adversis cautiores, in secundis neglegentiores compareant homines. cf. Thucyd. III, 45, 6; IV, 65, 4; ibid. 108, 4 alibi. qua in re declaranda et ad auditorum officia revocanda totum fere versatur prooemium 43. satis tamen habui haec tantum in medium proferre:

§ 1 Οὐδεὶς πώποτ' ἴσως ὑμῶν ἐζήτησεν, ὦ ἄ. 'Α., τί δήποτε οἱ κακῶς πράττοντες ἄμεινον περὶ τῶν πραγμάτων τῶν εὖ πραττόντων βουλεύονται. ἔστι δ' οὐχ ἑτέρωθέν ποθεν τοῦτο γιγνόμενον, ἀλλ' ὅτι συμβαίνει τοῖς μὲν μήτε φοβεῖσθαι μηδὲν μήθ' ἅ τις ἂν λέγοι δεινὰ προσήκονθ' αὑτοῖς ἡγεῖσθαι· τοὺς δὲ πλησίον ὄντας τῶν ἁμαρτημάτων, ὅταν εἰς τὸ κακῶς πράττειν ἀφίκωνται, σώφρονας πρὸς τὰ λοιπὰ καὶ μετρίους παρέχει.

Dem. or. 20, 49 τοὺς μὲν ἐν κινδύνῳ καθεστηκότας καὶ πράξεις χρησταὶ καὶ νόμοι καὶ ἄνδρες χρηστοὶ καὶ πάντ' ἐξητασμέν' ἐπὶ τὸ βέλτιον προῆγε, τοὺς δ' ἐν ἁπάσῃ καθεστάναι δοκοῦντας εὐδαιμονίᾳ πάντα ταῦτ' ἀμελούμεν' ὑπέρρει κατὰ μικρόν, Isocr. or. 7, 3 ὁρῶ γὰρ τῶν πόλεων τὰς ἄριστα πράττειν οἰομένας κάκιστα βουλευομένας καὶ τὰς μάλιστα θαρρούσας εἰς πλείστους κινδύνους καθισταμένας, § 4 αἴτιον δὲ τούτων ἐστίν, ὅτι . . συντέτακται καὶ συνακολουθεῖ τοῖς μὲν πλούτοις καὶ ταῖς δυναστείαις ἄνοια καὶ μετὰ ταύτης ἀκολασία, ταῖς δ' ἐνδείαις καὶ ταῖς ταπεινότησι σωφροσύνη καὶ πολλὴ μετριότης. ac paulo infra in § 6 ipsi Athenienses documento esse dicuntur.

Errare porro vel errore deceptum aliquid committere non tam turpe habetur quam mentis sensu integro aliquid in se admittere:

pr. 28, 3 ἂν μὲν οὖν μηδ' ὑπομείνητ' ἀκοῦσαι μηδὲ ἕν, οὐ τῷ δοκιμάζοντες διαμαρτεῖν ἀλλὰ τῷ φύσει πονηρὰ ἐπιθυμεῖν πράττειν τοιαῦτα προαιρεῖσθαι δόξετε.

Dem. or. 24, 48 μὴ οὖν ἐπιβουλεύειν γ' ἐδόκεις ἀλλὰ γνώμῃ διαμαρτὼν ἀποτυχεῖν, ibid. § 110 μετὰ τοῦ βουλεύσασθαι ταῦτ' ἀδικεῖ καὶ οὐ γνώμῃ διαμαρτών. cf. etiam or. 18, 207 ἡμαρτηκέναι δόξετε, οὐ τῇ τῆς τύχης ἀγνωμοσύνῃ τὰ συμβάντα παθεῖν.

Omnino denique non eadem ratione, qua pessum dantur, res corriguntur, immo contraria:

pr. 1, 2 οὐδὲν ὧν ἐποιεῖτ' ἐπὶ τοῦ πολεμεῖν ὄντες τοῦ λοιποῦ πρακτέον ἐστίν, ἀλλὰ πάντα τἀναντία· εἰ γὰρ ἐκεῖνα φαῦλα πεποίηκε τὰ πράγματα, τἀναντία εἰκὸς βελτίω ποιῆσαι.

Dem. or. 2, 26 εἶθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετ', ὦ ἄ. 'Α., ὥστε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονεν, διὰ τούτων ἐλπίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων ἐκ φαύλων αὐτὰ

χρηστὰ γενήσεσθαι; [Dem.] or. 11, 21
μὴ γὰρ ὑπολάβῃ τις ὑμῶν, δι' ὧν[a])
ἐγένετο τὰ πράγματα χείρω τὰ τῆς
πόλεως, διὰ τούτων αὐτὰ πάλιν ἀνα-
λήψεσθαι καὶ γενήσεσθαι βελτίω.

His igitur expositis iam perspiciamus, quid ex hac locorum collatione efficiatur. exordia, quibuscum quaedam prooemia plane fere conveniunt, sunt primarum Demosthenis contionum: or. XIIII. (quae habita est ol. CVI 3), XVI. (ol. CVI 4), IIII. (ol. CVII 1), XV. (ol. CVII 2), I. (ol. CVII 4). itemque ei loci, quos et aliquot et pluribus etiam verbis mutatis, additis, demptis in Demosthenis orationibus comparere demonstravimus, maximam partem in primis illius contionibus — eis quas supra diximus, quibus accedunt etiam or. II. et III. — inveniuntur eique in primis in or IIII. et III. verum etiam cum posterioribus eiusdem orationibus V. (ol. CVIII 3), VI. (ol. CVIIII 1), XVIIII. (ol. CVIIII 2), VIII. (ol. CVIIII 3), VIIII. (ol. CVIIII 3), XVIII. (ol. CXII 3) multi loci prooemiis sunt communes, quod quidam temere negabant, cum ea ante annum 349 (ol. CVII 4) composita esse contenderent. complures denique eorum locos comparavimus cum locis orationum X. et XIII., quas orationes ita ut traduntur Demosthenis non esse constat. iam si ab hoc oratore discedis, prooemia plurima haud dubie communia habent cum Isocratis orationibus, in primis cum his: VIII. VII. XV. VI., quarum or. VIII. ad ol. CVI $^1/_2$, VII. ad ol. CVI $^2/_3$, XV. ad ol. CVI 4, VI. ad ol. CVI 1 — CVII 2 referendas esse scimus. his igitur rebus perpensis praepropere quispiam coniciat Demosthenem sibi eam, de qua agitur, prooemiorum collectionem confecisse, qua in orationibus componendis uteretur, ita, ut aliquot locos ad exemplum Isocratis conformatos, cuius orationibus politissima arte perfectis eum ingenium suum excoluisse apud omnes constat, in prooemiorum corpus reciperet, atque iuvenem saepius ad prooemia sua rediisse ex eisque compluria sumpsisse, unde quodam modo originem explicari locorum in Demosthenis orationibus bis terque isdem paene verbis aut paulum tantum immutatis repetitorum, postea autem, cum magnum iam dicendi usum haberet, liberiore eum usum esse iudicio; orationum autem X. et XIII. scriptorem quae in eis leguntur cum prooemiis conspirantia

---

[a]) Post δι' ὧν vulgatur ἐκ χρηστῶν, quod omissum est in Σ Υ. libri Σ auctoritatem tuentur Voemel, Weil, Blass id eicientes; contra receptum est a Bekkero et Dindorfio. ceterum vide quae Weil ad h. l. adnotavit.

ex corpore illo hausisse. at hanc de Demosthene prooemiorum auctore opinionem mentibus nostris consuetudine tamquam insitam singulorum locorum iuxta compositorum diligenti comparatione vidimus convelli, labefactari, extorqueri. adeo loci similes in orationibus colore ornati sunt proprio Demosthenis, contra qui concinunt in prooemiis certam imitationis speciem prae se ferunt. modo enim id quod in oratione aliqua illius maiore cum gravitate expressum est in eo quod respondet prooemio languidum atque elumbe apparet, ita ut orationi Demosthenicae aliquantum dignitatis et proprietatis detractum sit (cf. pp. 46 sq., 49, 54 sq.), modo ex sententiis in orationibus magna cum vi de certis temporibus vel hominibus prolatis in prooemiis facti sunt loci communes, ita ut quae in exemplari proprie ac diserte exposita sunt in imagine generatim atque universe dicta videantur (cf. pp. 53, 57 sq., 61, 66 sq.), modo aut omissis verbis aliquot dictionis sapor pessum datur in prooemio (cf. pp. 57, 60, 67) aut in loquendi genere peccatur (cf. pp. 48 sq., 55 sq., 65, 73). quid? quod interdum, quae res maxime premenda est, quae a Demosthene in oratione aliqua rectissime dicta sunt in prooemio plane corrupta ac deformata videntur et summo oratore indigna, sive is, qui prooemia composuit, verba, quae in usum suum convertit, non recte intellexit sive, quod veri similius videtur, acriore mutandi cupiditate ut ineptiret adductus est (cf. in primis pp. 53, 56). quae cum ita sint, fieri nequit ut prooemia Demosthenis esse putemus.

Sed alia etiam sunt plane perspicua minimeque dubitanda eius rei indicia. dico dissolutam parumque accuratam prooemiorum quorundam compositionem, sententias et argumenta vitiosa ac Demosthene indigna, sermonem a praestantissimi, quem antiquitas tulit, oratoris dicendi sanitate et veritate diversum. mirifice autem rationibus nostris convenit, quod conspectu locorum, quem in fine huius disputationis posuimus, argui edocemur falsum illum Demosthenem indiciis e dictione sumptis in illis ipsis maxime prooemiis, in quibus ex Demosthenis orationibus aut nihil aut pauca tantum leguntur. sed priusquam in eam rem inquiramus, compositionem ipsam illustremus necesse est. itaque iam prooemium I. cum propter vitiosum exitum comprehensionis ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν μετὰ τούτους δοκεῖν λέγειν § 1 extr. (cf. p. 53) atque offensionem, quae inest in extremis verbis αἰσχρόν ἐστι . . μετὰ τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης πρᾶξαι ταῦθ' ἃ πάλαι ἐθελοντὰς προσῆκε ποιεῖν (cf. p. 54), summi est momenti ad quaestionem de auctore prooemiorum explicandam, tum maxime memorabile in eo, quod si locos detrahas orationum IIII., III., II. (cf. pp. 52 sqq., 84) nihil omnino remaneat. quod argumentum satis luculentum esse videtur prooemium

ex locis illis consutum esse, praesertim cum etiam verba quaedam singula ex his orationibus in illud transierint, veluti ex or. Philippica prima, unde initium et exitum prooemii sumpta esse vidimus, deprompta quoque haec sunt in § 3 ἐκ τῶν τοιούτων ἐλπίδων et παυσαίμεθ' ἂν αἰσχύνην ὀφλισκάνοντες et in § 4 μετὰ τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης (cf. or. IIII § 43 τὰς παρὰ τοῦ δεῖνος ἐλπίδας, § 45 τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας et § 42 αἰσχύνην . . ὠφληκότες et § 10 πόθ' ἃ χρὴ πράξετε; ἐπειδὰν τί γένηται; ἐπειδὰν νὴ Δί' ἀνάγκη . .). atque in universum id licet observare, in prooemiis quibusdam ex eis orationibus, unde maiores minoresve partes eorum decerptae sunt, etiam singula quaedam verba adhaesisse. cuius rei prooemium 21, de quo continuo exponemus, gravissimum est documentum. ac simili modo in pr. 46 ex una eademque or. XVIII. has ῥήσεις receptas esse patet:

pr. 46, 1 εἰ μὲν οὖν ἦσαν αὐτῶν ἀληθεῖς (sc. αἱ κατηγορίαι) . .	or. XVIII 95 εἰ τὰ μάλιστ' ἦσαν ἀληθεῖς (sc. αἱ συκοφαντίαι) . ., cf. or. XVIIII 5 ἂν μὲν οὖν ὦσιν ἀληθεῖς (sc. αἱ ἀπαγγελίαι), cuius orationis initium cum principio pr. 46 contulimus p. 60.
ibid. § 4 λόγους οὐ προσήκοντας . . ἀκούειν . .	or. XVIII 129 οὐ προσήκοντας ἐμαυτῷ δόξω προῃρῆσθαι λόγους . .
ibid. § 2 διαστρέψαντες τἀληθῆ . .	ibid. § 140 διαστρέψων τἀληθές . .
ibid. § 3 τὰ προσόνθ' αὑτοῖς ἀκοῦσαι (intellegendum esse αἰσχρὰ καὶ ὀνείδη iam Reiske significavit).	ibid. § 264 δείξαιμι προσόντ' αἰσχρὰ τούτῳ καὶ ὀνείδη . .

Iam tu putas Demosthenem in orationibus conficiendis summum quo fervebat orator ardorem spirantibus ex prooemiis tamquam ex cella deprompsisse singulas sententias et verba eaque frustillatim prolata conglutinavisse? an censes haec ut congruerent, casu et fortuito accidisse? sed eo, unde huc digressi sumus, revertamur.

Pr. 21 quo saepius relego, eo magis mihi persuadetur ut a Demosthene conscriptum putemus nullo modo fieri posse. nihil aliud enim est nisi, ut ita dicam, oratio in angustum coacta, et Philippicas volutando facile reperies summas tamquam res ex or. IIII. excerptas in prooemio proponi, ita tamen, ut non nihil etiam ex ea quae praecedit oratione, tertiam dico, et ex or. VIII. delibatum sit. ac de rerum gestarum consensu, de Philippi in Hellespontum facta expeditione eiusque navibus ad Marathona adpulsis supra dictum est. quae deinde leguntur in prooemio admonitiones, ne Athenienses decretis se contineant, sed ea acriter perficiant, ut commeatum parent, ne quos velint in iudicium

adducant, haec omnia in or. IIII. pertractantur, id quod hac tabula proposita elucet:

pr. 21, 3 ὑμεῖς εἰώθατε τῷ βουλεύεσθαι χρῆσθαι ὀξέως. δεῖ δὲ βουλεύεσθαι μὲν ἐφ' ἡσυχίας, ποιεῖν δὲ τὰ δόξαντα μετὰ σπουδῆς, ibid. ψηφίσμαθ' ὑμῖν περιέσται.	or. IIII 20 τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἱρούμενοι, ἐπὶ τῷ πράττειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε, § 30 ἵνα μὴ μόνον ἐν τοῖς ψηφίσμασι . . πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις, § 45 ψήφισμα κενόν.
ibid. εἰ μὴ καὶ τροφὴν ἱκανὴν πορ(ι)εῖτε . .	ibid. § 19 extr. καὶ τροφὴν ταύτῃ (sc. τῇ δυνάμει) πορίσαι κελεύω. ac praeter hunc aliis etiam locis premitur commeatus abunde oportere suppetere.
ibid. βελτίω δ' οὐδ' ὁτιοῦν τὰ πράγματ' ἔσται, κρινεῖτε δ' ὃν[1]) ἂν βούλησθε ὀργισθέντες. quae deinde sequuntur § 4 sq. δεηθεὶς ὑμῶν . . usque ad finem prooemii aut isdem verbis expressa aut paulum immutata extare in or. IIII 13 sqq. supra demonstratum est (cf. p. 54 sq.).	ibid. § 46 καὶ τὸν δεῖν' αἰτιάσασθαι καὶ τὸν δεῖν' ἔστι, τὰ δὲ πράγματ' ἐκ τούτων ἀπόλωλεν, § 47 τῶν στρατηγῶν ἕκαστος δὶς καὶ τρὶς κρίνεται παρ' ὑμῖν περὶ θανάτου . .

Neque alia praetereunda sunt. veluti quod pr. 21, 2 legitur εἰ μὲν οὖν ἀεὶ[2]) ταὐτὰ[3]) πυνθάνεσθαι[4]) . . βούλεσθε, per se non apertum ad intellegendum, explicandum est his or. IIII. locis: § 10 ἢ βούλεσθ' . . περιιόντες . . πυνθάνεσθαι, λέγεταί τι καινόν; § 41 πρὶν ἂν ἢ γεγενημένον ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε. porro fluxerunt in prooemio illo ex or. IIII. haec verba:

pr. 21, 1 (ὑπὸ τῆς ἐνίων) ἀσελγείας,	or. IIII 9 (οἷ προελήλυθ') ἀσελγείας,
ibid. ἤγομεν ἡσυχίαν, cf. § 2 σχῶσιν ἡσυχίαν ἐκεῖνοι,	ibid. ἄγειν ἡσυχίαν.
§ 3 μένειν ἐπὶ (τῶν οὕτω δοξάντων).	§ 33 ἐπὶ (τῷ πολέμῳ) μένειν . .[5])

---

[1]) κρινεῖτε δὲ ὃν coniectura a Dindorfio Wolfio tributa iam in cod. Vindob. 4 (CV) prooemiorum exemplari priore legitur. vulgo traditur κρίνετε δὲ ὧν, nisi quod Σ a. m. 2 habet ὃν.

[2]) Hoc egregie servavit codex Σ, quod in δεῖ (ΔΕΙ) nota ratione corruptum est in ceteris, nisi quod ἀεὶ etiam in altero prooemiorum exemplari codicis Vindob. 4 (CV) repperi. itaque recte ἀεὶ scripsit Dindorf, quod iam servatum esse oportuit a Bekkero.

[3]) Facile refinxit ταὐτὰ Dobree e librorum scriptura ταῦτα.

[4]) Σ nota ratione πυνθάνεσθε. [5]) Cf. p. 87.

cetera ex or. VIII. deprompta sunt:

pr. 21, 3 παραναλώσετε μὲν πάνθ' ὅσ' ἂν δαπανήσητε . .	or. VIII 12 ὅσ' ἂν δαπανήσωμεν, ἅπαντα μάτην ἀνηλωκέναι (sc. ἡμῖν συμβαίνει)
§ 2 ὅ τι χρὴ ποιῆσαι	§ 23 et 38 τί οὖν χρὴ ποιεῖν;

illud autem ἵν' οὖν μή, τὸ ῥᾷστον ἁπάντων, ἐπιτιμήσω μόνον in § 4 ut Demosthenicum [ex or. I 16 acceptum] significavimus p. 68.

Neque magis ex Demosthenis hortulo emanavisse puto pr. 24, quod unde et quo modo conflatum sit, haud magni est laboris ostendere. initium prooemii Εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο τις, ὦ ἄ. Ἀ., πρότερον παρ' ὑμῖν εἰρηκὼς εἴη, νῦν γε λέγων . . παρὰ πάντων ἂν μοι δοκεῖ δικαίως συγγνώμης τυχεῖν in memoriam tibi reducet haec or. 4, 1: ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν. sed qui prooemium illud conscripsit, cogitavit de homine, qui ante verba in contione non fecisset. longe autem plurima ibi sumpta sunt ex or. XV., unde illa quoque ἄδικα ἐγκλήματα a legatis quibusdam in Athenienses iactata, in quibus quodam modo prooemium nititur, ducta sunt; cf. or. XV 2 τὰς παρὰ τῶν διαβαλλόντων τὴν πόλιν ἡμῶν βλασφημίας, § 3 ᾐτιάσαντο μὲν γὰρ ἡμᾶς ἐπιβουλεύειν αὐτοῖς Χῖοι καὶ Βυζάντιοι καὶ Ῥόδιοι, § 17 ὑπὲρ τίνων οὖν ἐστιν (sc. ὑμῖν ὁ πόλεμος); πρὸς μὲν τοὺς δήμους ἢ περὶ τῶν ἰδίων ἐγκλημάτων . . deinde conferas:

pr. 24, 3 τὸ μὲν γὰρ ὁρᾶν τούτους τὸν Ῥοδίων δῆμον, τὸν πολὺ τούτων ποτ' ἀσελγεστέρους λόγους λέγοντα πρὸς ὑμᾶς, ἱκέτην ὑμέτερον γεγενημένον εὐτύχημ' εἶναι νομίζω τῆς πόλεως.	or. XV 2 ἔστι μὲν οὖν ἓν ὧν ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, τὸ τοὺς διὰ τὴν αὐτῶν ὕβριν ὑμῖν πολεμήσαντας οὐ πάλαι, νῦν ἐν ὑμῖν μόνοις τῆς αὑτῶν σωτηρίας ἔχειν τὰς ἐλπίδας.
ibid. πολλάκις καθ' ἕν' αὐτῶν ἕκαστον ὑμεῖς σεσώκατε.	or. II 24 σεσώκατε πολλάκις πάντας καὶ καθ' ἕν' αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει . . et or. XV 22 ὑμᾶς . . δόξαν ἔχοντας τοῦ σώζειν τοὺς ἀτυχοῦντας ἀεί vide p. 60.

pr. 24, 4 composuimus cum or. XV 16 p. 67. restat ut conferamus:

pr. 24, 1 τὰ δίκαια ὑπὲρ αὐτῶν . . λέγειν . .[1])	or. XV 25 ὑπὲρ ὑμῶν . . τὰ δίκαια λέγειν.
§ 4 ἕτεροι δέ τινες καταδουλοῦσθαι βουλόμενοι τοὺς αὑτῶν πολίτας διαβάλλουσι πρὸς ἡμᾶς.	§ 3 φανήσεται δ' ὁ μὲν πρυτανεύσας ταῦτα καὶ πείσας Μαύσωλος, φίλος εἶναι φάσκων Ῥοδίων, τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν ἀφῃρημένος.

---

[1]) λέγειν addidit Reiske ex app. ed. Lutet. (in priore prooemiorum exemplari codicis Vindob. 4 [CV] legitur εἰπεῖν).

pr. 24, 2 νῦν δὲ τἄλλά τε, οἶμαι, τῆς ὑμετέρας πλεονεκτοῦσιν εὐηθείας ἅπαντες καὶ δὴ καὶ τοῦτο νῦν οὗτοι. insolenter autem h. l. dicitur τῆς ὑμετέρας πλεονεκτοῦσιν εὐηθείας; nam in Demosthenis orationibus πλεονεκτεῖν verbum fere absolute adhibetur, semel genetivum habet personae or. 38, 26, cf. [or. 48], 9. ceterum eandem sententiam Demosthenes or. 24, 52 his expressit verbis: οὐκ ᾤετο δεῖν τῆς εὐηθείας τῆς ὑμετέρας ἀπολαύειν.

or. XXI 184 ἔστιν, ὦ ἄ. Ἀ., μεγάλη τοῖς ἀδικοῦσιν ἅπασι μερὶς καὶ πλεονεξία ἡ τῶν ὑμετέρων τρόπων πρᾳότης.

Sed hanc rem longius persequendi fortasse alio tempore dabitur occasio; hic quae posui exempli gratia sufficient. id tantum efficere volui, ut prooemiis quibusdam certa vestigia impressa esse intellegeres, quibus quem ad modum ex sententiis modo αὐτολεξεί, modo aliquantum variatis ex Demosthene sublectis conflata sint facile possit cognosci. reliquum est ut dicam de pr. 54, cuius singularis est natura et ratio. quod prooemium fortasse Demosthenis non esse cum H. Schaefer concedat,[1]) Schoemann contra (de com. Athen. p. 305) non dubitat pariter ac reliqua Demostheni tribuere. huic enim orator magistratus, quem prytanin Graeci vocabant, fungens munere renuntiare videtur populo sacra a prytanibus dis quibusdam facta eisque omnibus litatum esse. et certum quidem est Demosthenem senatorem fuisse et pro re publica res divinas fecisse et sacrificasse, id quod ipse nobis tradidit or. 21, 114 sq.[2]) sed veri simile non est eum sibi ante exemplum composuisse, quo uteretur, si quando populo de sacris factis renuntiaret. hoc enim est callidius de futuris conicere. praeterea proxime ad verum accedit ea in re, ut in ritu sollemni, verba quaedam legitima nuncupanda fuisse, ita uti arbitrio singulorum locus non esset. est autem huic prooemio aliqua similitudo cum loco a Theophrasto in descriptione hominis inepte gloriosi adhibito.[3]) is enim hominem facit mirifice ornatum dedita opera de sacris renuntiantem idque his verbis: Ὦ ἄ. Ἀ., ἐθύομεν οἱ πρυτάνεις τὰ ἱερὰ τῇ μητρὶ τῶν θεῶν ἄξια καὶ καλά, καὶ ὑμεῖς δέχεσθε τὰ ἀγαθά. sed

[1]) Offensi sunt plerique adiectivis ultra modum coacervatis καὶ δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σπουδαῖον; ἀσφαλῆ καὶ βέβαια καὶ καλὰ καὶ σωτήρια.

[2]) Vide etiam quae de sacrificiis a prytanibus faciendis factisque orator exposuit or. 19, 190.

[3]) Theophr. Character. XXI. s. f.

cum Theophrastus in hominis minuti et angusti vitiis hoc quoque egregie posuisset, quod ille sacrorum factorum renuntiationibus inhiaret, rhetor Demosthenem in senatum lectum esse et pro re publica sacrificasse non immemor pessime hoc loco talis renuntiationis exemplum adiecit.

Proximum est ut doceam in prooemiis non nullis singulas sententias et argumenta reperiri, in quibus Demosthenis cogitandi et dicendi sanitas aut obscuretur aut omnino pessum detur. expromam gravissima. itaque quae pr. 9, 1 leguntur: οὐκ ὀρθῶς ἐγνωκότες οὐδὲ λογιζόμενοι παρ' ἑαυτοῖς ὅτι πολλῶν πράξεων ἐν πολλῷ χρόνῳ πᾶσι πεπραγμένων καὶ διὰ τοὺς καιροὺς ἐνίων ὑπεναντίων αὐταῖς, ἂν τὰς προτέρας (ἑτέρας γρ. ΣΦ) τις ὑπερβαίνων τὰς ὑστέρας λέγῃ, λήσει τὸ ῥᾷστον τῶν ἔργων ποιῶν, αὑτὸν ἐξαπατῶν sic composita sunt, ut vix semel iterumque relectis dispicias, quid dicatur. parum enim luminis eis verbis adfertur e loco Ciceronis in epistula ad Lentulum data (I 9, 21), quem Wolf ad h. l. citavit. ibi enim Tullius quod cum Crasso in gratiam redierit, cum aliis tum his excusare studet: 'nec permanendum in una sententia conversis rebus ac bonorum voluntatibus mutatis, sed temporibus adsentiendum. numquam enim in praestantibus in re publica gubernanda viris laudata est in una sententia perpetua permansio, sed ut in navigando tempestati obsequi artis est . .' in prooemio autem quid sit eis verbis negotii cum summa rerum non intellegitur; nam ad eos, qui rebus neglectis verba tantum spectare eorumque copiam nancti parati esse solent ad dicendum, de quibus toto agitur prooemio, haec pertinere nequeunt. si quid video, flosculus ille λήσει τὸ ῥᾷστον τῶν ἔργων ποιῶν αὑτὸν ἐξαπατῶν ex or. III 19 (ῥᾷστον ἁπάντων ἐστὶν αὑτὸν ἐξαπατῆσαι, qui locus recte se habet in vituperandis petulanter contionantibus) decerptus est ita, ut haec verba a magistro umbratico, non a Demosthene ipso consuta esse videantur. male deinde cohaerent haec pr. 48, 3: εἰ μὲν οὖν ἐνῆν δοῦναι, δικαίως ἂν αὐτὸ τοῦτό μοί τις ἐπέπληξεν, εἰ διὰ μικρὸν ἀνάλωμα ἐνοχλεῖν ὑμῖν ᾑρούμην· νῦν δ' οὐκ ἔνι, καθάπερ οὐδὲ τούτους λέληθεν. εἰ δ' ὑπὲρ ὧν ὑμῖν λειτουργεῖν δεῖ, προσθήσειν αὐτοῖς οἴονταί με, ληροῦσι . . nam pugnare inter se apparet νῦν δ' οὐκ ἔνι (sc. δοῦναι), καθάπερ οὐδὲ τούτους λέληθεν et εἰ προσθήσειν αὐτοῖς οἴονταί με. quo modo quaeso fieri potest, ut quos non fugit aliis nihil esse, unde dent, idem daturos illos sibi quidquam opinentur? pari modo minus acute dicta sunt quae leguntur pr. 49, 2 οὐδ' ἐκεῖν' ἀλυσιτελὲς (male λυσιτελὲς ΣΒΥΦ) . . ἂν φανείη, ὅσ' ἄν τις ὑμᾶς . . παρακρούσηται, ταῦθ' . . εἶναι τὸν ἐξετάσοντα πάλιν, ἵν' ἐὰν μὲν οἷά (οἷα Φ, ὡς vulg.) φασιν οἱ τότε πείσαντες φανῇ, προθυμότερον πράττητε ὡς ἔλεγχον δεδωκότα, ἐὰν δ' ἄρα μὴ τοιαῦθ' εὑρεθῇ . ., ἐπίσχητε. videntur enim inter se pugnare ὅσ' ἄν τις ὑμᾶς . . παρακρούσηται, ταῦθ' . . εἶναι τὸν ἐξετάσοντα et ἐὰν μὲν οἷά

φασιν οἱ τότε πείσαντες φανῇ, . . ὡς ἔλεγχον δεδωκότα, nam si fucum fecerint (παρεκρούσαντο) οἱ τότε πείσαντες, postea non recte egisse videri poterunt; si non fecerint, dici nequit ὅσ' ἄν τις ὑμᾶς . . παρακρούσηται. tum pr. 53, 1 haec verba: ἄξιον δ' οὐχ οὕτω τούτοις ἐπιτιμῆσαι (ἴσως γὰρ ὀργῇ καὶ φιλονεικίᾳ ταῦτα πράττουσι, καὶ τὸ μέγιστον ἁπάντων, ὅτι συμφέρει ταῦτα ποιεῖν αὐτοῖς), ἀλλ' ὑμῖν inhoneste in excusationem hominum improborum dicta maxime abhorrent ab integritate ac severitate Demosthenis, qui quidem excusabat eos, qui necessitate coacti aliquid commiserant, non excusabat homines insolentes et partium vel lucri studiosos; cf. or. 45, 67 τοῖς μὲν γὰρ ἡ τῆς χρείας ἀνάγκη φέρει τινὰ συγγνώμην παρὰ τοῖς ἀνθρωπίνως λογιζομένοις· οἱ δ' ἐκ περιουσίας . . πονηροὶ οὐδεμίαν πρόφασιν δικαίαν ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν, ἀλλ' αἰσχροκερδείᾳ καὶ πλεονεξίᾳ καὶ ὕβρει καὶ τῷ τὰς αὐτῶν συστάσεις κυριωτέρας τῶν νόμων ἀξιοῦν εἶναι ταῦτα φανήσονται πράττοντες. ceterum recte offendit Dobree in ἐπιτιμῆσαι desiderans θαυμάσαι aut ἀγανακτῆσαι. peccatur denique interdum in eo, quod quae in oratione aliqua Demosthenis de certis quibusdam personis dicta sunt male ad alios homines transferuntur in prooemio. itaque in pr. 46, quo de legatorum quorundam studio Athenienses criminandi sermo est, postquam legatos nihil ad veritatem loquentes improbos iudicandos esse demonstratum est, § 2 ita pergitur: εἰ γὰρ ῥήτορες δεινοὶ μᾶλλον εἶναι δοκεῖν ἢ μετ' ἀληθείας ἐπιεικεῖς ἄνθρωποι νομίζεσθαι προείλοντο, οὐδ' αὐτοὶ καλοκἀγαθίας ἄν, ὡς ἔοικεν, ἀμφισβητοῖεν. quae verba hoc loco ridicula esse contendo propterea, quod insolenter dicta sunt de legatis. ut enim rectissime oratoribus quibusdam domesticis crimini datur, quod dicendi periti haberi quam probi cives esse malint (cf. pp. 15 b, 24, 75), sic idem ad legatos h. l. relatum quam maxime friget; cf. p. 66. sed hic gravissima tantum me posuisse iterum iterumque moneo.

Quod ad dictionem attinet, in prooemiis non omnia ἀττικιστὶ esse scripta iam supra vidimus; cf. p. 48 (ἐγχειρεῖν omissa voce λέγειν), 55 (ἀναβαλεῖν sine obiecto, quod dicimus), 56 (τὸ τῆς πολιτείας ὄνομα), 65 (ἀφύλακτος), 73 (ἑαυτῶν ἕνεκα δημηγορεῖν). nunc quae praeter illos locos a Demosthenis sermone in prooemiis diversa sunt consideremus. efficitur autem haec in eloquendo diversitas tribus fere modis, uno quod Demosthenica sermonis elegantia ac temperatum genus eloquendi desideratur, altero quod ex usu ac significatione aut ex conformatione verborum quorundam locutionumque aliquid mutatur, tertio, quod omnino vocabula locutionesque novantur. iam eius generis, quod primum posui, gravissima proferam exempla.

Fusius igitur quoddam dicendi genus cernitur pr. 42, 2 ὅταν δ' ὑπὲρ πολιτείας καὶ σφαγῶν καὶ δήμου καταλύσεως εὐχερῶς ἀκούητε, ubi

aut ὑπὲρ πολιτείας aut ὑπὲρ καταλύσεως τοῦ δήμου dicendum erat; nam detractio τῆς πολιτείας est δήμου κατάλυσις. certe Demosthenes satis habuit alterutrum posuisse or. 24, 154 λέγω περὶ καταλύσεως τοῦ δήμου, or. 15, 19 συγκινδυνεύειν τι τὴν παρ' ἡμῖν πολιτείαν, ibid. § 20 τοὺς δὲ τὰς πολιτείας καταλύοντας. de verbositate autem, quae inest in eiusdem prooemii verbis § 3 δοκεῖτ' ἀναμένειν παθόντες αἰσθέσθαι supra dictum est p. 66. vere igitur mihi haec videor dicere: ut boni est oratoris in dicendo invenire, quod est inter nimium et parum, sic mediocris aut excedere aut non implere dictionis partes. idem cadit in pr. 45, 2 αἱ γὰρ ἐμπειρίαι καὶ τὸ πολλὰ ἑωρακέναι τοῦτ' ἐμποιοῦσιν. nam τὸ πολλὰ ἑωρακέναι ex eis rebus est, quibus ἡ ἐμπειρία efficitur. vitiose igitur haec abundant, praesertim cum verbum ἐμπειρία sit in plurali numero positum. rectius [ep. 1], 4 dicitur δι' ἐμπειρίαν καὶ τὸ παρηκολουθηκέναι τοῖς πράγμασιν εἰδώς. tumet deinde quodam modo oratio pr. 9, 2, ubi haec leguntur: δεῖ γὰρ τοῖς ἐπὶ τῶν λόγων εὐδοκιμοῦσι συμφέροντός τινος ἔργου πρᾶξιν προσεῖναι. nimis enim quaesita videtur dictio δεῖ μοι προσεῖναι συμφέροντός τινος ἔργου πρᾶξιν, pro qua expectes δεῖ με συμφέρουσάν τινα πρᾶξιν προστιθέναι τοῖς λόγοις. sufficiebat praeterea dicere συμφέρον τι ἔργον vel συμφέρουσάν τινα πρᾶξιν, uti or. 15, 34 ἐὰν ἃ προῄρησθε δυνηθῆτ' ἐπικυρῶσαι συμφερούσῃ τινὶ πράξει (cf. personatum Demosthenem [or. 40], 36 ἵνα πρᾶξίς τις πραχθείη . . συμφέρουσα). uno autem tenore ἔργα et πρᾶξίς τις simul iunguntur or. 8, 73 δεῖ δ' ἔργων τῇ πόλει καὶ πράξεώς τινος, unde nescio an prooemii locus haustus sit. vide p. 69.

Tum inflato dicendi genere dicta sunt pr. 14, 3 εἰ μὲν τοίνυν μηδένα καιρὸν οἴεσθε ἥξειν, ὃς εἴσω τῆς εἰρωνείας ἀφίξεται ταύτης, quibus verbis audacissimis usi translationibus Wolf, Seager, Schaefer efficiebant ut aliquam sanitatis speciem induerent. nam ut hoc unum proferam, poscitur ut fingas tempus (καιρὸν) fieri militem, qui intra tela, quae ἡ τῶν Ἀθηναίων εἰρωνεία tamquam mittat, irruat itaque eam irritam reddat. nimirum istae argutiae sunt ac nugae. unusquisque puto haec intelleget: νυνὶ δὴ καιρὸς ἥκει τις οὗτος ὁ τῶν Ὀλυνθίων αὐτόματος τῇ πόλει (or. 1, 9), νῦν δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει τις (or. 3, 6), ἐὰν δέ ποθ' οὗτος ὁ καιρὸς ἔλθῃ (or. 14, 28), κἄν τις ἄρ' ἔλθῃ ποτὲ καιρός (or. 20, 166), sed οὐδεὶς καιρὸς εἴσω ταύτης τῆς εἰρωνείας ἀφίξεται audacius quam rectius dictum est. infeliciter haec, nisi fallor, imitando videntur expressa ex or. IIII 37 τὸν γὰρ τοῦ πράττειν χρόνον εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλίσκομεν, οἱ δὲ τῶν πραγμάτων οὐ μένουσι καιροὶ τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ εἰρωνείαν. similem ob licentiam haec legentis animum percutiunt pr. 22, 2: τῶν μὲν γὰρ πράξεων, εἰς οὓς ἂν ἥκωσι, κύριοι καθίστανται. nam quis umquam eorum, qui bene dixerunt id est Attice, ita locutus est αἱ πράξεις εἴς τινα ἥκουσιν,

cum dicere voluit res ab aliquo gestas esse? eodem pertinent quae leguntur pr. 45, 3 αἱ διὰ τῶν λόγων ἀνδρεῖαι καὶ θρασύτητες . . ἀκοῦσαι μέν εἰσιν ἡδεῖαι, πράττειν δ' ἐπικίνδυνοι pro peculiari dictione λόγοι θρασεῖς ἀκοῦσαι μέν εἰσιν ἡδεῖς . . atque ibid. § 4 δεῖ κρατῆσαι μαχομένους τῶν ἐχθρῶν τοὺς τὴν τοῦ ῥήματος τούτου (sc. τοῦ μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς ἀδικοῦσιν) σεμνότητα ἔργῳ ληψομένους, quae simpliciter hunc in modum licet exponere: δεῖ κρατῆσαι μαχομένους τῶν ἐχθρῶν τοὺς ἔργῳ, μὴ λόγῳ τοὺς ἀδικοῦντας ἀμυνομένους.

Molesta denique cum repetitione haec dicta sunt pr. 46, 3: εἰ μὴ συνῄδεσαν ταῦτα, καὶ πρόδηλον ἦν ὅτι δεινότατοι πάντων ὑμεῖς ἐστ' ἀκούειν, ὅ τι ἄν τις καθ' ὑμῶν λέγῃ. abundant extrema verba καὶ πρόδηλον ἦν . . propterea, quod in eis quae praecedunt Athenienses semel atque iterum dicuntur nimis parati esse ad audiendas contumelias in ipsos dictas (ἔστι μὲν οὖν χαλεπὸν τὸ παρ' ὑμῖν ὑπὲρ ὑμῶν ἐροῦντ' ἀνεστηκέναι, ὥσπερ ῥᾴδιον τὸ καθ' ὑμῶν. ἐγὼ γὰρ . . οὐδένας . . οὕτως οἶμαι τὰ προσόνθ' αὐτοῖς ἀκοῦσαι νουθετουμένους, ὡς ὑμεῖς τὰ μὴ προσόντα, κακῶς ἀκούοντες . .), ita uti h. l. verba illa tertium repetita legenti molestiam adferant. sufficiebat dicere εἰ μὴ συνῄδεσαν ταῦτα, certe nemo non ταῦτα intellegit. ceterum interdum in prooemiis eloquendi varietatem maxime desiderari isdem verbis molestissime repetitis documento sit pr. 32, in quo haec legenti taedium adferunt: § 1 τῶν λεγόντων, λέγειν (bis); § 2 τὸν λέγονθ', λέγωνται; § 3 λέγειν; § 1 τοῦ λόγου; § 2 οἱ τοιοῦτοι λόγοι, ἐπὶ τῶν λόγων, τῶν λόγων; § 3 λόγῳ, λόγον, τοὺς λόγους; § 4 τὸν λόγον (accedit quod legitur § 1 ἐροῦσιν, § 2 δημηγοροῦσιν, § 3 φήσαιεν, § 4 ἀντειπεῖν). tales igitur repetitiones certe non sunt oratoris, quem verborum copia numquam deficiebat. cf. pr. 18, 2 ὀρθῶς ἐγνωκέναι, ὀρθῶς εἰρῆσθαι, § 3 σκοπεῖν ὀρθῶς; § 1 βουλευόμεθα, § 3 βεβουλεῦσθαι, βουλεύσασθαι; § 2 σκοπείτω, § 3 σκοπεῖν; pr. 23, 1 καλῶς ἐγνωκότες, § 2 καλῶς ἐγιγνώσκετε al.

Proximum est ut dicamus de verborum quorundam locutionumque insolito usu ac significatione aut inusitata conformatione. itaque ἀθῷος cum in omnibus, quotquot legitur apud Demosthenem, locis ad personas referatur (or. 3, 11; 18, 125; ibid. § 270; 19, 258; ibid. § 284; 21, 107; 23, 55; ibid. § 61, 78, 81, 85, 217 (cf. personatum Demosthenem [or. 26], 24; [or. 34], 46; [or. 58], 11; [or. 59], 66), uno prooemii 26 loco § 3 ad τοὺς κινδύνους revocatur: ἀθῴους τοὺς κινδύνους ποιήσουσιν αὐτοῖς. insolenter ἀξιόχρεως vocabulum dictum est pr. 12, 2 οὐδεὶς οὐδ' ἅμα πάντες οἱ πολιτευόμενοι, τῶν νόμων . . ἀξιόχρεῴ εἰσι[1]) διαφθαρέντων δίκην δοῦναι. requiritur aliquid, unde elicere possis hanc sententiam:

---

[1]) Cf. p. 30, not. 4.

nec quisquam unus nec omnes universi, qui rem publicam regunt, sufficiunt luendis poenis legum corruptarum,' id quod recte quidem desideravit Schaefer; sed si Demosthenis loquendi genus respicis, ea sententia non inest in his verbis. nam ἀξιόχρεως cum infinitivo consociatum apud Demosthenem idem valet ac 'dignus, qui' or. 3, 27 τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀντιτάξασθαι et or. 19, 295 οἱ νομίζοντες αὐτοὺς ἀξιόχρεως εἶναι τοῦ Φιλίππου ξένοι καὶ φίλοι προσαγορεύεσθαι, quae significatio tantum abest ut in locum prooemii cadat, ut ea admissa futtilis evadat sententia 'nemo dignus est, qui poenas pendat legum corruptarum'. contra conferas, quem in modum significet summus orator sufficere luendis poenis: or. 21, 50 ἥντινα δοὺς δίκην ἀξίαν ἔσται δεδωκώς, ibid. § 92 εἰ γὰρ ἀτιμία καὶ . . ἐκείνου τἀδικήματος προσήκουσά ἐστι δίκη, or. 24, 101 δοὺς ἀξίαν δίκην, ibid. § 107 τίν' ἂν ἀξίαν δοίης δίκην ἢ τί σὺ παθὼν ἂν τὰ προσήκοντ' εἴης πεπονθώς, ibid. § 113 δώσουσι δίκην ἀξίαν, or. 19, 134 τί παθόντες ἂν οἱ τούτων αἴτιοι τὴν προσήκουσαν δίκην δεδωκότες εἶεν; inaudita est pr. 49, 3 τὴν ἀπάτην κυριωτέραν οἰόμενοι δεῖν εἶναι τῆς μετὰ τοῦ χρόνου βασάνου verborum compositio ἡ μετὰ τοῦ χρόνου βάσανος. nam βάσανος et βάσανοι omnibus, quotquot extant apud Demosthenem et verum et personatum, locis ad torquendos homines pertinent. ceterum locus fictus esse videtur ad exemplum huius modi locorum: or. 23, 98 οὐχὶ καλῶς ἔχειν ὑμῖν ἡγοῦμαι τὴν ἑτέρων ἀπάτην κυριωτέραν ποιήσασθαι τῆς ὑμετέρας αὐτῶν γνώμης et or. 21, 187 οὐδὲ τὸν παρόντα καιρὸν . . κυριώτερον . . τοῦ παντὸς . . χρόνου ποιήσασθαι (sc. δεῖ) al. — pr. 41, 4 ἐν ᾧ τοίνυν ἡ τύχη διαλείπει καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀνέχει, τῶν λοιπῶν ἐπιμελήθητε illud διαλείπει vim habet contrariam notioni, quae eo loco postulatur. nam si fortuna hostes arceat oportet (τοὺς ἐχθροὺς ἀνέχει), non intermittere debet; διαλείπειν autem est intermittere, cf. or. 9, 50; or. 20, 8; ([or. 47], 34; [or. 52], 13; [or. 58], 40). sed h. l. in libris lacuna subesse videtur; excidit, nisi fallor, negatio μὴ post τύχη.[1]) quam si restitueris, locum sic interpreteris: dum igitur fortuna non intermittit arcetque hostes, in reliquis rebus curam ponite sc. in rebus, quae ut Senecae utar verbis (de brev. vit. 10, 3) extra regnum fortunae subductae sunt. significatur, ut videtur, εἰσφέρειν cetera eius modi. haec coniciebam, propterea quod Reiskio adsentiri non poteram sic interpretanti 'ἡ τύχη interstitium quasi quoddam facit in nos saeviendi'.[2]) offendit pr. 52, 1

---

[1]) Cf. Cobet, Misc. crit. p. 32 sq., ubi vir sagacissimus eadem negatione restituta locum sanavit or. 9, 11.

[2]) Wolfii interpretatio 'dum igitur fortuna cessat et inimicos extollit: reliquarum rerum curam suscipite' ab usu dicendi abhorret; nam ἀνέχειν τοὺς πολεμίους est sustinere, cohibere hostes, non extollere.

δτ' ἐξήχθητε ὑπὸ τούτων, quod ἐξάγεσθαι verbum eam vim ac potestatem habet, quae in παράγεσθαι inesse solet. nam quae est natura verbi ἐξάγεσθαι, ubi non proprie est educi, expelli, exportari, apud Demosthenem ubique additur, quid ut faciat aliquis impellatur: or. 19, 225 λέγειν ἐξάγομαι, or. 21, 41 ἃ μὲν ἄν τις . . ἐξαχθῇ πρᾶξαι, ibid. § 74 οὐδὲν ἀνήκεστον ἐξαχθέντα πρᾶξαι. in prooemio igitur tale verbum plane desideras. pr. 53, 2 αἱ τῶν ῥητόρων ἁπάντων ἄνευ κρίσεως πρὸς ἀλλήλους λοιδορίαι, ὧν ἂν ἀλλήλους ἐξελέγξωσιν, ὑμᾶς τὰς εὐθύνας διδόναι ποιοῦσι insolenter εὐθύνας διδόναι i. e. rationem reddere alicuius rei ita usurpatum est, ac si significet 'poenas dare'. at interest aliquid inter 'rationem reddere' et 'poenas dare'. ac iam Dobree hunc locum se intellegere negavit. mirum in modum simplex verbum ἰδεῖν pro composito συνιδεῖν ponitur pr. 33, 4 οὐδὲ γὰρ αὔταρκες τὸ ἰδεῖν ἐστι τὰ τοιαῦτα, quod Reiske recte verbis perspiciendi, intellegendi interpretatus est. praeter consuetudinem περιέρχεσθαι verbum admissum est pr. 56, 2 πολλὰ γὰρ ἄλλα τις ἂν περιέλθοι τῷ λόγῳ, quod cum se intellegere negasset Reiske, Schaefer sic interpretatus est: 'multa ad rem non facientia oratione complecti quis possit'. at ne similis quidem verbi περιέρχεσθαι significatio apud Demosthenem invenitur; cf. or. 9, 72; 18, 150; 19, 225; ibid. § 288; 310; or. 21, 204 (v. [or. 13], 19; [or. 17], 16; [or. 25], 51; ibid. § 52). — pr. 14, 3 τὰ πράγμαθ' ὁρᾶτ' ἐγγυτέρω προσάγοντα: προσάγειν idem valet quod accedere, προσάγοντα quod προσιόντα; sed apud Demosthenem προσάγειν fere est adducere, adhibere aliquid ad aliquid, cf. or. 18, 28 τοὺς πρέσβεις πρ.; or. 19, 98 συκοφαντίαν τινὰ τοῖς πράγμασι τούτοις; or. 22, 70 ἐπὶ τοῖς στεφάνοις ταὐτὸ δίκαιον τοῦτο, (cf. [or. 59], 116 ἱερεῖον (sc. πρὸς τὸν βωμόν).

Novatur aliquid pr. 52, 2 τοσαῦται τέχναι καὶ γοητεῖαι καὶ ὅλως ὑπηρεσίαι τινές εἰσιν ἐφ' ὑμᾶς κατεσκευασμέναι. nam ὑπηρεσία et ὑπηρεσίαι ubique fere apud Demosthenem dicuntur ministri navales: fabri, coqui, ceteri id genus. unus extat locus, quem quodam modo conferre possis cum illo prooemii loco, or. 31, 8 σὺ δὲ τοὐναντίον ἐξελέγχῃ πράξας εἰς τὴν καθ' ἡμῶν ὑπηρεσίαν; nam ὑπηρεσία ibi esse videtur ministerium alterius studiis inserviendi, quam significationem Reiske prooemii loco vindicavit. at videntur h. l. potius ὑπηρεσίαι ad dolum atque fallacias pertinere.[1]) cf. haec ex Demosthene ipso deprompta: or. 24, 14 ταῖς γὰρ ἐκείνων τέχναις καὶ πανουργίαις μισθώσας αὑτὸν καὶ παρασχὼν ὑπηρέτην ἐφ' αὑτὸν ἤγαγε τἀδικήματα, or. 19, 325 τοῦτον τὸν τρόπον καὶ τοιαύταις τέχναις, or. 21, 81 τοσαύτας τέχνας καὶ σκήψεις, or. 30, 24 τοιαύταις τέχναις καὶ

---

[1]) Schaefer de coniectura συνηρεσίαι cogitavit, quod verbum interpretatur per συνεργίαι.

πανουργίαις, or. 29, 51 τὰς τέχνας αὐτοῦ καὶ τὰς πανουργίας, or. 24, 94 τὰς τῶν παρ' ἡμῖν πονηρῶν διαδύσεις καὶ κακουργίας, or. 30, 6 τοσαῦται πραγματεῖαι καὶ λόγοι.

Tertiae personae pronomen reflexivum quod dicunt pronominis reciproci vice fungitur pr. 6, 1: ἑαυτῶν κατηγοροῦσι καὶ λοιδοροῦνται (sc. οἱ λέγοντες), quia non ἑαυτῶν, sed ἀλλήλων κατηγοροῦσιν οἱ λέγοντες, uti recte in pr. 8, quod ex oratione XVI. descriptum vidimus, § 1 legitur κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. quid sit ἑαυτῶν κατηγοροῦσι, adparet ex or. 3, 17 οὐδεὶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ. idem vitium invenitur pr. 31, 1 τὸ γὰρ στασιάζειν πρὸς αὑτοὺς καὶ κατηγορεῖν ἀλλήλων, ubi aut τὸ γὰρ στασιάζειν πρὸς ἀλλήλους καὶ κατηγορεῖν aut τὸ γὰρ στασιάζειν καὶ κατηγορεῖν ἀλλήλων dicendum erat et ibid. τὴν πρὸς αὑτοὺς φιλονεικίαν ἐπὶ τοὺς τῆς πόλεως ἐχθροὺς τρέψαντες, ubi item expectes πρὸς ἀλλήλους.

Masculinum adiectivi nominis genus, cum femininum requiratur e Demosthenis ratione, ponitur pr. 39, 2, ubi libri ad unum omnes tradunt βεβαίους ποιεῖ τὰς ἥττας; Demosthenes autem ex consuetudine sua dixisset βεβαίας. qua de causa Voemel, gravissimus auctor, eum locum Demosthenis esse negat (Cont. Dem. p. 321, § 7, not. 12). locis autem ab eo propositis adde or. 16, 10 τὴν εἰρήνην σπουδάζειν (sc. δόξετε) εἶναι βεβαίαν et locum, quem protulit, epist. III 6 corrige in [ep. 3], 20. neutrum deinde genus adiectivi nominis praeter consuetudinem pro adverbio ponitur pr. 24, 3 παρὸν οὕτως ἐναργὲς ἰδεῖν, ubi ἐναργῶς uti or. 21, 115 iustum est, et pr. 47, 3 τοῦθ' οὕτως ἰσχυρὸν sc. πεπεισμένους, ubi ἰσχυρῶς flagitatur, quod habes or. 24, 193.

Rarior superlativi gradus qui dicitur forma μικρότατον pro ἐλάχιστον bis invenitur, pr. 36, 2 τὸν . . τοῦ φενακίζεσθαι χρόνον ὡς εἰς μικρότατον συνάγοντες et 48, 2 ἀλλ' οὐδὲ τὸ μικρότατον. in Demosthenis autem orationibus semel tantum ea forma in genetivo generis masc. admittitur or. 21, 138 ἐλάττονος ἄξιος ἔσται τοῦ μικροτάτου παρ' ὑμῖν; ceteris locis, quorum duos hic ponam prooemiorum simillimos or. 18, 246 ταῦθ' ὡς εἰς ἐλάχιστα συστεῖλαι et 45, 66 οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην (sc. λειτουργίαν λειτουργῶν), iusta forma legitur. comparativi autem gradus forma ἐχθροτέρους minus Attica, quae pr. 40, 3 legitur, conferri potest cum Demosthenis or. 5, 18 ἐχθροτέρως σχήσουσιν, cf. etiam or. 23, 149 ἐχθρότατα ὑμῖν διακείμενον (contra or. 27, 65 habes ὥσπερ ἔχθιστοί τινες).

Denique adiectivo ἕτοιμος contra Atticorum morem copula εἰμὶ adiungitur pr. 19, 2, ubi omnes libri habent ἕτοιμός εἰμι λέγειν. recte omissum est εἰμὶ or. 9, 4 ἕτοιμος λέγειν, ubi male Lambinus voculam post ἕτοιμος addi voluit, et or. 4, 29 ἐγὼ . . πάσχειν ὁτιοῦν ἕτοιμος; nam copulam post ἕτοιμος omitti solere apud omnes constat. in prooemii autem loco

multo etiam molestius est εἰμὶ eo, quod paulo supra praecedit δικαιός εἰμι παθεῖν, quod eandem habet structuram et pariter terminatur eundemque refert in cadendo sonum. eis quae modo dixi subicio copulam εἰμὶ additam inveniri [or. 53], 23 in hypotasi et in Philippi responso, quod insertum est or. 18, 166.

Dicam nunc de soloecis quibusdam verborum compositionibus. sermo igitur inquinatus paene conspicitur pr. 25, 3 ἀνάγκη τὸν περὶ τῶν μελλόντων πραγμάτων γνώμην ἀποφαινόμενον κοινωνεῖν τοῖς ἀπ' αὐτῶν γενομένοις. nam apud Demosthenem aut res, cuius quis particeps est aut fit, in genetivo adicitur, ut sit structura κοινωνεῖ τίς τινος: or. 5, 19; 19, 33; ibid. § 132, 157, 222 (ibid. § 45 ταῦτ' οὔτ' οἶδ' οὔτε κοινωνῶ genetivum pronominis addi nihil attinebat); or. 21, 118; ibid. § 120; or. 24, 159; 37, 38; 54, 37; or. 57, 28; (ibid. § 2 συγκεκοινωνήκαμεν τῆς δόξης ταύτης); (cf. Hegesipp. [or. 7], 15; ibid. § 30 et personatum Demosthenem [or. 17], 15; ibid. § 16; [or. 26], 26; [or. 40], 58; [or. 43], 79; ibid. § 80; [or. 58], 40; [or. 59], 2; ibid. § 98). aut cum persona additur, quacum id communicatur, dicitur κοινωνεῖ τίς τινί τινος: or. 19, 188; ibid. § 205; or. 37, 10 (cf. [or. 25], 33; ibid. § 51, 61; [or. 35], 33 in testim.; [or. 32], 25 κατακοινωνεῖν; absolute autem dicitur [or. 10], 45 κοινωνεῖ τινί τινος: δεῖ γὰρ . . ἀλλήλοις τῆς πολιτείας κοινωνεῖν). aut absolute denique positum κοινωνεῖ τινί τι significat 'pertinet aliquid ad aliquem vel aliquid': or. 18, 58; 19, 334; 20, 25; 24, 189; or. 57, 35. deinde destituta sunt compositionis Demosthenicae forma verba pr. 53, 5 καὶ γελάσαι καὶ θορυβῆσαι καί ποτ' ἐλπίσαι μετέδωκαν ὑμῖν, λαβεῖν δ' ἢ κτήσασθαι τῇ πόλει κυρίως ἀγαθὸν οὐδὲν ἂν βούλοιντο. ac primum quidem praeter consuetudinem ac morem μεταδιδόναι verbum cum infinitivo consociatur μεταδιδόναι τινὶ γελάσαι καὶ θορυβῆσαι, qua verborum compositione Demosthenes nusquam usus est. cuius in orationibus non inveniuntur nisi tres hae formae: μεταδοῦναί τινος: or. 23, 88; ibid. § 89; or. 45, 35; μεταδοῦναί τινί τινος: or. 9, 3; 18, 89; 19, 254; 21, 184; 23, 214; 24, 60; 45, 73; or. 57, 25; ibid. § 29; (cf. [12], 9; [or. 25], 81; [or. 48], 37; [or. 59], 92); μεταδοῦναί τινί τι: or. 3, 31; 18, 250; (cf. [or. 25], 83). accedunt in personati Demosthenis orationibus ad harum numerum duae formae: μεταδοῦναί τινι: [or. 48], 8 et μεταδοῦναί τι: [or. 13], 31. deinde illud βούλοιντ' ἂν λαβεῖν ἢ κτήσασθαι τῇ πόλει ἀγαθὸν οὐδέν satis insulsum est. paulo tolerabilius esset sic compositum: λαβεῖν δ' ἢ κτήσασθαι τὴν πόλιν κυρίως ἀγαθὸν οὐδὲν ἂν βούλοιντο. ceterum cf. Hegesipp. [or. 7], 9 βεβαιοῦτε δικαίως αὐτὴν (sc. Ποτείδαιαν) ἐκεῖνον καὶ λαβεῖν καὶ κεκτῆσθαι. offendimus praeterea in verbis pr. 33, 3 πολλὰ εἰπεῖν καὶ ἑώρων καὶ ὁρῶ, quae ut interpretari posset, Wolf licentius, ut opinor, εἰπεῖν pro οἷόν τ' εἶναι εἰπεῖν accepit, et

pr. 50, 4 δι' ὧν πανταχῶς συνοίσει τῇ πόλει, quia συμφέρει τῇ πόλει διά τινος dictio inaudita est, ab usu et ratione loquendi prorsus abhorrens.

Sequitur ut exponam de duobus locis, quorum altero pr. 51 ὅσῳ γὰρ ἂν πλεονάκις ἐξετάζῃ τις αὐτά, ἀνάγκη τοὺς τούτων αἰτίους εὐδοκιμεῖν cum sententiam quodam modo mancam esse existimantes Wolf μᾶλλον post αἰτίους, Reiske ante ἀνάγκη addendum esse τοσούτῳ μᾶλλον censerent, Schaefer proposito Xenophontis loco Cyr. I 3, 14 καὶ χάριν σοι εἴσομαι, ὅσῳ ἂν πλεονάκις εἰσίῃς ὡς ἐμέ nihil deesse statuit. at alia est natura prooemii loci, alia Xenophontei, propterea quod cum illic sententia relativa quam dicunt alteram, cui subest, praecedat, hic sequitur. atque Demosthenes in eius modi locis ne semel quidem τοσούτῳ omisit, semel or. 3, 29 ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονεν, τοσούτῳ τὰ τούτων ηὔξηται in altero membro propter augendi vim verbo ηὔξηται inhaerentem comparativo gradu qui dicitur abstinuit. alter locus est pr. 2, 1 ὃ καὶ θαυμάζω τίς ποθ' ἡ πρόφασις. πότερον . . cui aliquid novi inesse Gebauer docuit l. c. p. 97, qui cum in particulas, per quas contrarium ad praecedentia adiungitur, inquireret itaque eos etiam locos compararet, ubi sententia insequens ad praecedentia vocularum ὃ καὶ adiumento adnectitur, ubique vidit talibus sententiis contrarium hypotacticum contineri, veluti Dem. or. 19, 86 ὃ καὶ θαυμάζω, εἰ . ., uno prooemii 2 loco excepto, in quo insolenter infertur subiectio, id quod iam sensisse videtur Dobree Adv. crit. II, p. 184 ὃ ex praecedenti ω natum esse suspicatus.

Restat ut verba quaedam ex prooemiis et locutiones congesta proponam, quae aut omnino non inveniuntur in corpore orationum Demostheni addictarum aut aliam atque illic vim habent. in quo ea quae nihil habent offensionis ab eis locutionibus disiungemus, quibus novandis is, qui prooemia composuit, aliquid sibi sumpsit licentiae. ad prius igitur genus haec pertinent: pr. 42, 1 ἀεὶ καὶ συνεχῶς. nimia in his ubertas, quae quodam modo conferri potest cum or. 8, 6 πάντα δὲ τὸν χρόνον συνεχῶς (v. Voemel. Dem. Cont. p. 558, § 6, not. 12; Schaefer. ad Gregor. p. 169 sq.). idem valet de locutione ἀσφαλῶς ἄνευ κινδύνου pr. 25, 3, quae imitatione expressa esse videtur ex or. 18, 305 μετὰ πάσης ἀδείας ἀσφαλῶς. iniuria igitur Schaefer καὶ ante ἄνευ inserere voluit. — pr. 32, 4 ἀλλοιότερος (ἂν . . ὁ λόγος φανῇ). — pr. 39, 2 καί τι δαιμόνιον τοῦτ' ἀπέκειτο (Schaefer 'divinitusque hoc destinatum erat') aliquantum distat ab or. 18, 198 et or. 23, 42. — pr. 55, 3 ἄν τις ἀστυνομήσῃ δίς, cf. or. 24, 112 ἀστυνόμος. — pr. 13, 2 ὥσπερ ἐκ γένους . . ὑπάρχειν sc. τὴν παρ' ὑμῶν εὔνοιαν (Reiske 'velut honorem aliquem generi adhaerescentem omnibusque ex illa gente oriundis ipso nativitatis iure competentem'), cf. falsi Demosthenis [or. 59], 104 εἴ τις

ἱερωσύνη ἢ τελετή ἐστιν ἐκ γένους (in psephism. de Plat.). — pr. 41, 5 ὅπως μὴ . . τὰ πράγμαθ' ὑμῶν . . κλινεῖ: ne res vestrae inclinentur. — pr. 26, 1 κοινῶς ἁπάντων ἐθέλειν ἀκούειν τῶν συμβουλευόντων (Reiske 'animo aequo et ambabus partibus pariter patulo'). aliter Demosthenes or. 18, 7 παρασχὼν αὑτὸν ἴσον καὶ κοινὸν ἀμφοτέροις ἀκροατήν, or. 29, 1 ἄνπερ ἴσοι καὶ κοινοὶ γένησθ' ἡμῶν ἀκροαταί, ibid. § 4 ἐξ ἴσου ἡμῶν ἀμφοτέρων ἀκοῦσαι. ceterum cf. or. 16, 1 τὸ δὲ κοινῶς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λέγειν. — pr. 29, 3 ἐμαυτὸν κόπτω et pr. 37, 2 αὑτὸν κόπτῃ: se ipsos fatigare de eis, qui apud populum verba faciunt, dictum. cf. or. 2, 16 κοπτόμενοι δ' ἀεὶ ταῖς στρατείαις. — pr. 2, 3 μή ποτε τοῖς ἐπιβουλεύουσι λαβὴν δώσετε (h. l. λαβὴ idem valet quod ansa). ceterum in dictione 'aliqua parte patere plagae' de pugilibus non simplex verbum δοῦναι, sed παραδοῦναι λαβήν usurpatur, veluti Aristoph. Nubb. 551, aut ἐνδοῦναι uti Luc. Hermot. 73 dicitur, aut παρέχειν λαβήν, veluti Plat. Rep. VIII, 544 B; Plut. Coriol. 39. — pr. 39, 1 ἐκπεπληγμένως[1]) διακεῖσθαι; cf. praeter usitatum ἐρρωμένως (or. 1, 14; 15, 35; [or. 11], 22 al.) haec adverbia ex participiis perfecti formata: or. 23, 137 τετυφωμένως, Hegesippi [or. 7], 29 πεφυλαγμένως, falsi Demosthenis [or. 59], 67 ἀποπεφασμένως, [or. 17], 29 καταπεφρονηκότως et ex participiis praesentis or. 30, 14 ὁμολογουμένως (idem [or. 59], 107) et [or. 10], 49 προσηκόντως al. — pr. 22, 3 παρὰ τὴν αὑτῶν γνώμην ἐναντιοῦνταί τινες 'contra sui animi sententiam'. usitatum est simplex παρὰ γνώμην, veluti or. 23, 137; 6, 14; cf. etiam or. 1, 21; pr. 44, 1. — pr. 39, 2 τὰ μὲν γὰρ τῆς τύχης ὀξείας ἔχει τὰς μεταβολὰς καὶ κοινὰς ἀμφοτέροις τὰς παρουσίας (Reiske 'i. e. τὰ τῆς τύχης ἀγαθά τε καὶ κακὰ κοινῶς πάρεστιν ἀμφοτέροις ἐναλλάξ') et pr. 33, 3 ἀγαθοῦ τινος ὑμῖν ἔσται παρουσία, quam dictionem insolentiorem Reiske appellat. iustum ei videtur μετουσία aut περιουσία. — pr. 34, 3 εἴητε δ' ὥσπερ τῶν τὰ θέατρα προκαταλαμβανόντων[2]) (Schaefer 'pendeatisque de eis, qui primi dixerunt, tamquam de histrionibus qui theatra primi occupaverunt'). — pr. 23, 2 συγκαθιζόμενος[3]) δ' αὐτὸς ἕκαστός ἐστι τῶν τὰ τοιαῦτα ποιούντων, cf. or. 18, 143 οἱ μὲν ἐκ παρακλήσεως συγκαθήμενοι. — pr. 56, 4 περὶ τῶν οὐδὲν εἰς χρείαν . . ἀκούειν (Reiske 'von Dingen, daran nichts gelegen ist').

---

[1]) ἐκπεπληγμένως Reiskii coniecturam omnes editores receperunt. (idem inveni sine accentu in altero prooemior. exemplari codicis Vindob. 4 [CV]. cf. p. 41 adn. 1); libri habent ἐκπεπληγμένους simili ratione ac F Φ Ω codd. [or. 59], 107 ὁμολογουμένους praebent falso pro ὁμολογουμένως.

[2]) Or. 19, 178, ubi A Monacensis, tres codices Parisienses reg. 2998, 2936, 2940 (Dindorfii k, r, s) προκαταληφθέντας tradunt, simplex καταληφθέντας editur.

[3]) Sic Σ Φ, vulgo συγκαθεζόμενος. in sequentibus ἐστι om. Σ.

Denique, ut erat propositum, de eis locutionibus dicatur, quarum insolentia ac novitate gravius commovemur: pr. 55, quod propter colorem orationis ab illustri oratore alienum Demosthenis non esse olim iudicavit Schaefer ac nuper Weil appellavit évidemment pseudo-démosthènique[1]), § 4 χώραν δ' ἀτέλεστον ἔχουσιν αὐτοὶ τετελεσμένοι. qui locus obscuritate quasi involutus a nullo dum viro docto, quantum satis sit, illustratus est. ea autem quae in indice Graec. Demosth. s. v. τελεῖν p. 492 enarrantur: 'χώραν ἀτέλεστον ἔχουσιν αὐτοὶ τετελεσμένοι obgleich ihre Pachter ihnen wohl den Pacht pünktlich abtragen müssen, so entrichten sie doch keine Steuern und Gaben davon' ad locum prooemii relata sensu carere nemo non videt. plerumque hic locus et [or. 13] 19 τελεσθῆναι[2]) στρατηγὸς ἕκαστος σπουδάζων, οὐκ ἀνδρὸς ἔργον οὐδὲν πρᾶξαι conexi et apti esse inter se dicuntur. quod quo iure statuatur ipse vides. — pr. 28, 2 ταῦτ' ἐν ἡδονῇ πράττειν ὅνθ' ὑμῖν (sc. ἡδέως ἑώρων) Wolf ἐν ἡδονῇ ὄνθ' idem esse volt atque ἡδέα εἶναι 'esse voluptati', quae dictio a Demosthene aliena est. conferas contra personatum Demosthenem [or. 60], 36 ἐκείνοις ταῦτ' ἂν εἴη μάλιστ' ἐν κόσμῳ καὶ τιμῇ et [or. 26], 19 εἰ δ' οὖν τινι τοῦθ' ὑμῶν ἐν ἡδονῇ συμβέβηκεν. — pr. 4, 1 μετὰ κόσμου (Reiske κοσμιότητος interpretatur) καὶ σιγῆς ἀκοῦσαι. — pr. 55, 2 δραμα τοῦτ' ἐποιεῖτο ὁ δῆμος αὐτοῦ καλὸν . . καὶ λυσιτελές. — pr. 34, 2 τῶν πρὸ ὁδοῦ τι περαίνοιτε (Wolf 'τὰ πρὸ ὁδοῦ sunt τὰ λυσιτελοῦντα, ea quae adiuvant et expediunt rem'). — pr. 55, 2 οἵ τε γὰρ συνεχεῖς οἵδε παραζευγνύμενοι σφίσιν: locus impeditissimus. — pr. 25, 3 τῆς δὲ τύχης προσυποσχεῖν (Reiske 'sc. λόγον etiam casus fortuitos praestare auch mit für die Zufälle stehen'); cf. ibid. τῆς αὐτοῦ διανοίας λόγον ὑπέχειν. — pr. 21, 1 μηδενὶ συμπολιτευόμενοι, quod Schaefer interpretatur 'nemini τῶν πολιτευομένων auscultantes'. — pr. 50, 3 ἔφη (sc. Iphicrates) δεῖν οὕτω προαιρεῖσθαι κινδυνεύειν τὸν στρατηγόν, ὅπως μὴ τὰ ἢ τὰ γενήσεται, ἀλλ' ὅπως τά, quam dictionem prorsus insolentem in Atticorum scriptis loci natura excusare studet Schaefer. ceterum cf. Dobraeum Adv. crit. II, 187 ad. l. c.

His igitur circumspectis rebus omnibus mirari satis non possum hic mihi quemquam scribere 'nullam reperiri in prooemiis locutionem, quae non sit usurpata etiam a Demosthene, nullam vocem, quam non possis etiam invenire in veris ac probatis summi Graecorum oratoris orationibus, nullam structuram, quae sit aliena Demosthenis sermoni'.

---

1) Les harangues de Démosthène ed. 2, p. 437 adn. 4.

2) Vide Cobet, Misc. crit. pp. 64, 474, ubi τελεσθῆναι 'ex vitiosa sequiorum συνηθείᾳ, qui τελεῖν pro creare usurpabant', natum esse dicitur.

nihil verbi addam ac ne multis morer, quam summam fecerim disputationis meae, nunc exponam.

Prooemia quae sub Demosthenis nomine circumferuntur, ut propter plurimorum locorum modo apertam modo tectam similitudinem, elocutionis planam aequabilitatem, congruentem ubique compositionem omnia ab uno eodemque homine composita putanda sunt, sic iniuria Demostheni tribuuntur, propterea quod, quamquam in universum laude aliqua digna sunt, pleraque tamen imitando e locis Demosthenicis expressa esse cum aliis indiciis, tum ipsa locorum pervestigatione et comparatione effectum est. ac non nulla etiam principis nomine oratorum, quo nec graviorem extitisse quemquam nec callidiorem nec temperatiorem suo iure praedicavit locupletissimus auctor Cicero (or. 7, 23), propter sententiarum quarundam et argumentorum expositionem parum probabilem ac sermonem a Demosthenis et Atticorum ratione diversum prorsus indigna reperta sunt. confecta autem videntur esse ab homine in orationibus Demosthenis diu et multum versato, qui quamvis ἀττικιστὶ probe scripsisse putandus sit, Atticorum tamen elegantiam loquendi cogitandique sanitatem ut plerique omnes sequiores non tam plane excepit et imbibit, quin subinde deerraret ac laberetur. qui homo a Demosthenis aetate non ita longo intervallo disiunctus periculum fecit locos modo simpliciter αὐτολεξεὶ descriptos, modo imitando effictos et ad aliud non numquam argumentum adcommodatos in unum corpus colligendi ita, ut modo manus ab addendo et mutando abstineret, modo locis communibus conficiendis suas ipsius vires experiretur. qua in re perficienda exempla petiit maxime e Demosthenis, deinde ex Isocratis orationibus. ut igitur quid sentiam breviter exponam, ita prorsus existimo: prooemia nucleum, ut ita dicam, repraesentant Demosthenicum cute a rhetore obducta inclusum. inscriptione autem Δημοσθένους προοίμια vel Δημοσθένους προοίμια δημηγορικὰ insignita, utpote quae singula quoque orationum quarundam Demosthenicarum exordia continerent, in bybliothecam Alexandrinam sunt inlata et a Callimacho sine ulla suspicione fraudis in tabulas recepta apud omnes Demosthenis nominis honorem consecuta sunt. sed nostrae aetatis viri eruditi, Dobraeei et Cobeti, acriore ingenio prudentiaque fuerunt quam ut in hunc errorem se induci paterentur.[1])

---

[1]) Hanc ego cum teneam sententiam, mihi verendum non est, ne ad eam non possim adcommodare aliquid in hac disputatione maxime necessarium. agitur de eis locis prooemiorum quos in or. [X.] et [XIII.] aut totos aut similes redire vidimus (cf. p. 85 sq.). quaerentes igitur, quam necessitudinem inter has orationes et prooemia intercedere statuendum sit, hoc lucramur. ea est illorum maioris partis locorum natura, ut per se singulos

compositos neque alterum ad alterius exemplum formatum esse credere non possis, itaque novus tamquam fons apertus esse videtur, e quo hausisse intellegas orationum X. et XIII. scriptorem; qua de re Nitschium quoque cogitare reperio in Uhlii dissertationis censura p. 1420. nam prooemiorum locos prius ortos esse comparatione instituta demonstrari posse videtur. sed haec brevius dixi, cum ea res suam ipsa desideret disputationem.

Con ationibus communes sunt:

[redacted]ationibus communes sunt: